

plany zadań ochronnych
Natura 2000

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000

Horyniec PLH180017

w województwie podkarpackim

Jasło 2013

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

plany zadań ochronnych
Natura 2000

Autorzy:

Dominik Wróbel – koordynator projektu PZO, ekspert botanik

Adam Warecki – ekspert entomolog

Przemysław Wasiak – ekspert teriolog

Maciej Januszczak – ekspert teriolog

Krzysztof Piksa – ekspert chiropterolog

Michał Piskorski – ekspert chiropterolog

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

SPIS TREŚCI

1. Etap wstępny pracy nad Planem.....	4
1.1 Informacje ogólne.....	4
1.2 Ustalenie terenu objętego Planem.....	5
1.3. Mapa obszaru Natura 2000.....	8
1.4. Opis założeń do sporządzenia Planu.....	9
1.5. Ustalenie przedmiotów ochrony objętych Planem.....	12
1.6. Opis procesu komunikacji z różnymi grupami interesu.....	16
1.7. Kluczowe instytucje/osoby dla obszaru i zakres ich odpowiedzialności.....	17
1.8. Zespół Lokalnej Współpracy.....	22
2. Etap II Opracowanie projektu Planu.....	27
Moduł A.....	27
2.1. Informacja o obszarze i przedmiotach ochrony.....	27
2.2. Ogólna charakterystyka obszaru.....	35
2.3. Struktura własności i użytkowania gruntów.....	38
2.4. Zagospodarowanie terenu i działalność człowieka.....	39
2.5. Istniejące i projektowane plany/programy/projekty dotyczące zagospodarowania przestrzennego.....	40
2.6. Informacja o przedmiotach ochrony objętych Planem wraz z zakresem prac terenowych – dane zweryfikowane.....	46
2.6.1. Typy siedlisk przyrodniczych.....	49
2.6.2. Gatunki roślin i ich siedliska występujące na terenie obszaru.....	57
2.6.3. Gatunki zwierząt i ich siedliska występujące na terenie obszaru.....	57
Moduł B.....	67
3. Stan ochrony przedmiotów ochrony objętych Planem.....	67
4. Analiza zagrożeń.....	100
5. Cele działań ochronnych.....	113
Moduł C.....	119
6. Ustalenie działań ochronnych.....	119
7. Ustalenie działań w zakresie monitoringu stanu ochrony przedmiotów ochrony.....	160
8. Wskazania do dokumentów planistycznych.....	168
9. Przesłanki sporządzenia planu ochrony.....	171
11. Zestawienie uwag i wniosków.....	173
12. Literatura.....	176

1. Etap wstępny pracy nad Planem

1.1 Informacje ogólne

Nazwa obszaru	Horyniec
Kod obszaru	PLH180017
Opis granic obszaru	Tabela punktów załamania granic
SDF	Plik PDF Standardowego Formularza Danych
Położenie	Woj. podkarpackie, pow. lubaczowski, gm. Cieszanów (m.: Chotylub), gm. Horyniec-Zdrój (m.: Dziewięcierz, Horyniec-Zdrój, Krzywe, Nowe Brusno, Nowiny Horynieckie, Podemsczyzna, Polanka Horyniecka, Radruż, Wólka Horyniecka, Werchrata), gm. Lubaczów (m.: Basznia Dolna, Basznia Górna, Podlesie, Tymce), gm. Narol (m.: Huta Złomy, Łówcza).
Powierzchnia obszaru (w ha)	11633,00
Status prawny	Obszar zatwierdzony jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty decyzją Komisji Europejskiej 2009/93/WE z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmującą na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 43/63 z 13.02.2009); powiększony do obecnej powierzchni decyzją Komisji Europejskiej 2011/64/UE (decyzja Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny; Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 33/146 z 08.02.2011). Aktualny status prawny, powierzchnia obszaru oraz jego współrzędne geograficzne regulowane są na mocy Decyzji Wykonawczej Komisji z dnia 7 listopada 2013 r. w sprawie przyjęcia siódmego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C (2013) 7358).
Termin przystąpienia do sporządzenia Planu	19.02.2013
Termin zatwierdzenia Planu	30.04.2014
Koordynator Planu	Dominik Wróbel, pterido@interia.pl , +48503765895.
Planista Regionalny	Maciej Ciuła, maciej.ciuła.rzeszow@rdos.gov.pl , +48177850044.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

	Dorota Rogala, dorota.rogala@yahoo.pl , +48783921780.
Sprawujący nadzór	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie Al. Józefa Piłsudskiego 38, 35-001 Rzeszów Tel: (17) 785-00-44; fax (17) 852-11-09; e-mail: sekretariat.rzeszow@rdos.gov.pl

1.2 Ustalenie terenu objętego Planem

Lp	Nazwa krajowej formy ochrony przyrody lub nadleśnictwa, pokrywającej/go się z obszarem, która/e może powodować wyłączenie części terenu ze sporządzania Planu	Dokument planistyczny	Uzasadnienie wyłączenia części terenu ze sporządzania PZO	Powierzchnia krajowej formy ochrony przyrody lub nadleśnictwa pokrywająca się z obszarem [ha]
1.	Rezerwat przyrody „Źródła Tanwi”	Dokumentacja projektowanego rezerwatu „Źródła Tanwi” opracowana wg. stanu na 1.I.1988 r. (BULiGL O/Przemysł 1988)	Nie zachodzą przesłanki określone w art. 28 ust. 11 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (DzU z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, z późn.zm).	183,90
2.	Rezerwat Przyrody „Sołokija”	Projekt Planu Ochrony rezerwatu Sołokija na okres od 1999-01-01 do 2018-12-01. Urząd Wojewódzki w Przemyślu, Wydział Ochrony Środowiska i Konserwacji Przyrody (dokument nieobowiązujący)	Nie zachodzą przesłanki określone w art. 28 ust. 11 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (DzU z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, z późn.zm).	7,43

Lp	Nazwa krajowej formy ochrony przyrody lub nadleśnictwa, pokrywającej/go się z obszarem, która/e może powodować wyłączenie części terenu ze sporządzania Planu	Dokument planistyczny	Uzasadnienie wyłączenia części terenu ze sporządzania PZO	Powierzchnia krajowej formy ochrony przyrody lub nadleśnictwa pokrywająca się z obszarem [ha]
3.	Roztocze PLB060012	W trakcie opracowywania plan zadań ochronnych.	Nie zachodzą przesłanki określone w art. 28 ust. 11 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (DzU z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, z późn.zm).	8362,28
4.	Południoworoztoczański Park Krajobrazowy	Brak	Nie zachodzą przesłanki określone w art. 28 ust. 11 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (DzU z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, z późn.zm).	8310,01
5	Roztoczański Obszar Chronionego Krajobrazu	Brak	Nie zachodzą przesłanki określone w art. 28 ust. 11 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (DzU z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, z późn.zm).	2148,09
6.	Nadleśnictwo Lubaczów	Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Lubaczów na okres 01.01.2009-31.12.2018 (BULiGL O/Przemysł 2008)	Nie zachodzą przesłanki określone w art. 28 ust. 11 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (DzU z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, z późn.zm).	5288,94

Lp	Nazwa krajowej formy ochrony przyrody lub nadleśnictwa, pokrywającej/go się z obszarem, która/e może powodować wyłączenie części terenu ze sporządzania Planu	Dokument planistyczny	Uzasadnienie wyłączenia części terenu ze sporządzania PZO	Powierzchnia krajowej formy ochrony przyrody lub nadleśnictwa pokrywająca się z obszarem [ha]
7.	Nadleśnictwo Narol	Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Narol na okres 01.01.2013-31.12.2022 (BULiGL O/Przemysł 20012)	Nie zachodzą przesłanki określone w art. 28 ust. 11 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (DzU z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, z późn.zm).	1616,69

Teren objęty PZO: Horyniec PLH180017 o powierzchni 11633,0 ha

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

MINISTERSTWO
OCHRONY
ŚRODOWISKA

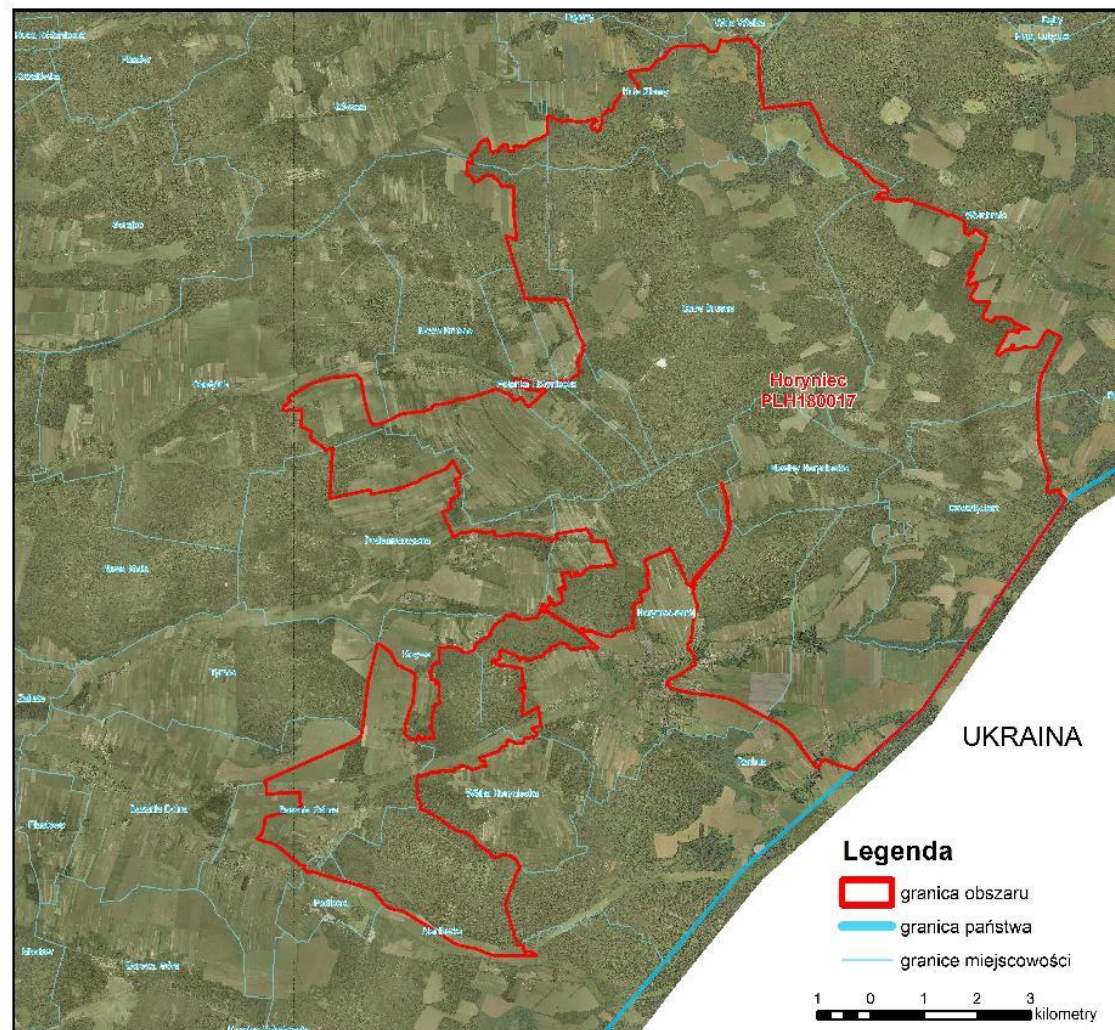

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W LUBLINIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

1.3. Mapa obszaru Natura 2000

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

AGENCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W KRAKOWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

1.4. Opis założeń do sporządzenia Planu

*Opis obszaru

Obszar obejmuje tereny położone przy granicy z Ukrainą, na północ i na zachód od niewielkiej miejscowości uzdrowskiej – Horyńca-Zdroju. Jest to pogranicze dwóch mezoregionów: Płaskowyżu Tarnogrodzkiego i Roztocza Wschodniego, co warunkuje dużą zmienność rzeźby terenu – równinnej w części południowo-zachodniej, po typową dla wyżyn w części północno-wschodniej. W szacie roślinnej przeważają lasy, choć znaczącą powierzchnię mają również ekosystemy nieleśne, często występujące w postaci rozległych śródleśnych enklaw. Stopień zurbanizowania jest niewielki – dotyczy głównie części południowej, położonej w sąsiedztwie Horyńca-Zdroju. Pierwotnym celem utworzenia Obszaru była ochrona kolonii rozrodczej nocka dużego ulokowanej na strychu klasztoru oo. franciszkanów w Horyńcu-Zdroju oraz jej terenu żerowiskowego. Ostoja zajmowała wówczas 5630,29 ha i składa się z dwóch odrębnych enklaw rozdzielonych obszarem zabudowy uzdrowiska i miejscowości sąsiednich. W 2008 roku zaproponowano powiększenie obejmujące grunty leżące na północ i zachód od ówczesnego zasięgu. Dzięki temu w granicach Obszaru znalazła się część rozległych kompleksów leśnych Roztocza służących za ostoję dla wilka, wilgotne łąki z bogatą fauną rzadkich motyli oraz cenne zimowiska nietoperzy znajdujące się w bunkrach z okresu II wojny światowej (tzw. Linia Mołotowa). W styczniu 2011 roku propozycja została zaakceptowana przez Komisję Europejską.

Przedmioty ochrony obszaru

Jako przedmioty ochrony obszaru Standardowy Formularz Danych (SDF) wymienia 5 siedlisk przyrodnicze i 5 gatunki z zał. I i II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Są to:

- niżowe i górskie łąki świeże użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*) (kod 6510);
- jaskinie nieudostępnione do zwiedzania (kod 8310);
- żyzne buczyny (*Dentario glandulosae-Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*) (kod 9130);
- grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*) (kod 9170);
- łągi topolowe, wierzbowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) (kod 91E0);
- czerwończyk nieparek (*Lycaena dispar*) (kod 1060);
- przeplatka aurinia (*Euphydryas aurinia*) (kod 1065);
- mopek (*Barbastella barbastellus*) (kod 1308);
- nocek duży (*Myotis myotis*) (kod 1324);
- wilk (*Canis lupus*) (kod 1352).

Na podstawie inwentaryzacji przewidzianej w ramach sporządzania PZO lista przedmiotów ochrony zostanie zweryfikowana i może ulec zmianie.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

STRATEGIA
NARODOWA
SPÓJNOŚCI

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W KRAKOWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Projekt planu zadań ochronnych dotyczyć będzie całego obszaru Natura 2000 – nie stwierdzono by zachodziły przesłanki określone w art. 28 ust. 11 ustawy o ochronie przyrody.

Plan zadań ochronnych (PZO) jest narzędziem ochrony siedlisk i gatunków stanowiących przedmiot ochrony obszaru Natura 2000. Ustalenia planu mogą jednak dotyczyć również terenów znajdujących się poza granicami obszaru, jeśli są istotne dla zachowania lub przywrócenia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony oraz zachowania spójności sieci Natura 2000, w tym utrzymania korytarzy migracyjnych. Podstawowym celem opracowania projektu PZO jest szybkie podjęcie działań, niezbędnych do zachowania przedmiotów ochrony. Obowiązek sporządzenia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 wynika z art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (DzU z 2009 r.; Nr 151; poz. 1220, z późn. zm). Szczegółowy zakres dokumentu określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (DzU z 2010 r.; Nr 34; poz. 186 z późn. zm.)

Zakres prac koniecznych dla sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru obejmuje:

- opisanie granic obszaru w formie wektorowej warstwy informacyjnej;
- zgromadzenie, zweryfikowanie i uzupełnienie informacji o obszarze i przedmiotach ochrony, istotnych dla ich ochrony;
- ocenę stanu ochrony przedmiotów ochrony;
- ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń;
- ustalenie celów działań ochronnych;
- ustalenie działań ochronnych wynikających z ustalonych celów działań ochronnych;
- ustalenie koniecznych zmian obowiązujących studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- ocenę potrzeby sporządzenia planu ochrony dla części lub całości obszaru oraz terminu jego sporządzenia;
- sporządzenie dokumentacji projektu planu zadań ochronnych w formie elektronicznej, opracowanej w formie opisu tekstowego, zestawień tabelarycznych, przedstawień graficznych, map, baz danych, w tym cyfrowych warstw informacyjnych.

PZO sporządza się w oparciu o istniejącą i możliwą do szybkiego zebrania wiedzę na temat obszaru Natura 2000. W ramach procesu planistycznego należy przeprowadzić niezbędne badania terenowe i ustalić czy szczegółowe inwentaryzacje są potrzebne do właściwego określenia działań ochronnych.

Plan zadań ochronnych sporządza się na okres 10 lat. Jest on ustanawiany zarządzeniem regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Skutki ustanowionego PZO dla obszaru Natura 2000 to między innymi:

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

MINISTERSTWO
OCHRONY
ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W LUBLINIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

- określenie zakresu rzeczowego i kosztów działań niezbędnych dla ochrony obszaru wraz z ich harmonogramem, umożliwiającym występowanie o środki na ich wykonanie;
- ustanowienie formalnych podstaw występowania o środki na wykonanie niezbędnych prac;
- podsumowanie wiedzy o obszarze i przedmiotach ochrony, służącej do późniejszego śledzenia zmian oraz określenie w jakim zakresie wymaga uzupełnienia;
- ustalenie systemu monitorowania stanu przedmiotów ochrony, w tym skutków prowadzonych działań ochronnych;
- ułatwienie kwalifikowania przedsięwzięć/działań pod kątem możliwości wywierania negatywnego wpływu na obszar, z zastrzeżeniem, że przedsięwzięcie/działania nie ujęte w planie jako zagrożenia należy traktować jako mogące potencjalnie znacząco negatywnie oddziaływać na obszar;
- określenie „założeń ochrony obszaru” i celów planu zadań ochronnych jako „punktu odniesienia” dla ocen oddziaływania przedsięwzięć/działań na obszar Natura 2000 oraz dla strategicznych ocen oddziaływania innych planów;
- wskazanie ryzykownych/niewłaściwych zapisów w istniejących studiach i planach z punktu widzenia ochrony obszaru;
- jest podstawą do zastosowania w razie potrzeby art. 37 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody (*„jeżeli działania na obszarze Natura 2000 zostały podjęte niezgodnie z ustaleniami planu zadań ochronnych lub planu ochrony, regionalny dyrektor ochrony środowiska (...) nakazuje ich natychmiastowe wstrzymanie i podjęcie w wyznaczonym terminie niezbędnych czynności w celu przywrócenia poprzedniego stanu danego obszaru, jego części lub chronionych na nim gatunków”*);
- uregulowanie zasad wdrażania programów rolnośrodowiskowych, które muszą być zgodne z zapisami PZO;
- opisanie nowo znalezionych gatunków lub siedlisk, które powinny być przedmiotami ochrony w obszarze (umożliwia to m.in. stosowanie wobec nich art. 6(4) Dyrektywy siedliskowej);
- określenie konieczności sporządzenia planu ochrony oraz zmian/modyfikacji SDF/granicy obszaru.

*W opisie wykorzystano tekst zawarty w publikacji „Obszary Natura 2000 na Podkarpaciu” wydanej przez RDOŚ w Rzeszowie w 2011 r. (autorzy: Dorota Rogala, Sabina Nowak, Adam Warecki, Tomasz Mleczek, Michał Piskorski)

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

OSRODOWISKO
OCHRONA
ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

1.5. Ustalenie przedmiotów ochrony objętych Planem

Dane zamieszczone w tej tabeli pochodzą z SDF obszaru i stanowią punkt wyjścia do prac inwentaryzacyjnych. Prace wykonane w ramach PZO mogą doprowadzić do ich częściowej zmiany.

Lp.	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	% pokrycia	Pop. osiadła	Pop. rozrod-cza	Pop. przemieszczająca się	Pop. zimująca	Ocena pop. / Stopień reprezen.	Ocena st. zach.	Ocena izol. / Pow. wzglę dna	Ocena ogólna	Opinia dot. wpisu
S1	6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie	<i>Arrhenatherion elatioris</i>	0,00					B	B	C	C	Dane zawarte w SDF wymagają weryfikacji pod kątem zajmowanej powierzchni i oceny reprezentatywności. Wydaje się, że siedlisko, z racji niewielkiego arealu i sposobu wykształcenia nie powinno stanowić przedmiotu ochrony.
S2	8310	Jaskinie nieudostępnione do zwiedzania							C	B	C	B	Dane zawarte w SDF wymagają weryfikacji pod kątem oceny reprezentatywności. Wydaje się, że siedlisko, z racji wielkości i charakteru jaskiń i sposobu ich wykształcenia nie powinno stanowić przedmiotu ochrony.
S3	9130	Żyzne buczyny	<i>Dentario glandulosae-Fagenion, Galio odorati-Fagenion</i>	0,03					B	B	C	C	Dane zawarte w SDF, w zakresie powierzchni niewiarygodne. Wyniki inwentaryzacji na gruntach Lasów Państwowych wiarygodne i stosunkowo pełne, jednak należy wziąć pod uwagę potrzebę przeglądu siedliska i weryfikacji niektórych wydzieleni. Brak danych z lasów prywatnych – zakłada się analizę uproszczonych planów urzędzenia lasu i inwentaryzację terenową.

Lp.	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	% pokrycia	Pop. osiadła	Pop. rozrod-cza	Pop. przemieszczająca się	Pop. zimująca	Ocena pop. / Stopień reprezen.	Ocena st. zach.	Ocena izol. / Pow. względna	Ocena ogólna	Opinia dot. wpisu
S4	9170	Grąd środkowo-europejski i subkontynentalny	<i>Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum</i>	0,02					C	C	C	C	Dane zawarte w SDF, w zakresie powierzchni niewiarygodne. Wyniki inwentaryzacji na gruntach Lasów Państwowych wiarygodne i stosunkowo pełne, jednak należy wziąć pod uwagę potrzebę przeglądu siedliska i weryfikacji niektórych wydziełów. Brak danych z lasów prywatnych – zakłada się analizę uproszczonych planów urządzenia lasu i inwentaryzację terenową.
S5	91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe	<i>Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnetion glutinoso-incanae</i>	0,00					B	B	C	C	Dane zawarte w SDF, w zakresie powierzchni niewiarygodne. Wyniki inwentaryzacji na gruntach Lasów Państwowych wiarygodne i stosunkowo pełne, jednak należy wziąć pod uwagę potrzebę przeglądu siedliska i weryfikacji niektórych wydziełów. Brak danych z lasów prywatnych – zakłada się analizę uproszczonych planów urządzenia lasu i inwentaryzację terenową.
Z1	1060	Czerwończyk nieparek	<i>Lycaena dispar</i>		P				C	B	A	A	Dane zawarte w SDF wymagają weryfikacji pod kątem stanu zachowania. Należy oszacować liczebność populacji. Zakłada się inwentaryzację stanowisk gatunku w głównych kompleksach łąkowych obszaru.
Z2	1065	Przeplatka aurinia	<i>Euphydryas aurinia</i>		P				C	B	B	B	Dane zawarte w SDF wymagają weryfikacji pod kątem stanu zachowania. Należy oszacować

Lp.	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	% pokrycia	Pop. osiadła	Pop. rozrod-cza	Pop. przemieszczająca się	Pop. zimująca	Ocena pop. / Stopień reprezen.	Ocena st. zach.	Ocena izol. / Pow. wzglę dna	Ocena ogólna	Opinia dot. wpisu
													liczebność populacji. Zakłada się weryfikację wszystkich znanych stanowisk oraz poszukiwanie nowych.
Z3	1308	Mopek zachodni	<i>Barbastella barbastellus</i>					100	C	B	C	B	Dane zawarte w SDF wymagają weryfikacji pod kątem aktualnej liczebności i stanu zachowania. Zakłada się inwentaryzację wszystkich bunkrów – potencjalnych miejsc zimowania oraz poszukiwanie innych potencjalnych zimowisk.
Z4	1324	Nocek duży	<i>Myotis myotis</i>			15		30	C	B	B	B	Dane zawarte w SDF wymagają weryfikacji pod kątem aktualnej liczebności i stanu zachowania. Zakłada się inwentaryzację wszystkich bunkrów – potencjalnych miejsc zimowania oraz poszukiwanie innych potencjalnych zimowisk, jak również inwentaryzację znanej koloni rozrodczej i poszukiwanie nowych.
Z5	1352	Wilk	<i>Canis lupus</i>		5-6				C	B	C	B	Dane zawarte w SDF wymagają weryfikacji pod kątem aktualnej liczebności i stanu zachowania. Konieczne jest wykonanie tropień zimowych oraz poszukiwanie miejsc przebywania.
	1361	Ryś	<i>Lynx lynx</i>		XX		XX		D				Gatunek nie podawany w SDF, jednak jego obecność w obszarze potwierdzają wstępne tropienia, jak również dane LP. Ryś występuje także w sąsiednim obszarze

Lp.	Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	% pokrycia	Pop. osiadła	Pop. rozrod-cza	Pop. przemieszczająca się	Pop. zimująca	Ocena pop. / Stopień reprezen.	Ocena st. zach.	Ocena izol. / Pow. wzglę dna	Ocena ogólna	Opinia dot. wpisu
													Uroczyska Roztocza Wschodniego i areal jego występowania, z dużym prawdopodobieństwem obejmuje przynajmniej częściowo obszar Horyniec. W trakcie prac nad PZO przeprowadzono badania sprawdzające występowanie i liczebność gatunku w obszarze, jednak uzyskane dane nie pozwalają z całą pewnością stwierdzić, że gatunek powinien być przedmiotem ochrony w obszarze. Kwestię tę pozostawia się do rozstrzygnięcia po przeprowadzeniu badań zaplanowanych do wykonania w ramach realizacji zapisów PZO.

* - łącznie na stanowiskach w dolinie Papierni i w dolinie Świdnicy, podczas kolejnych kontroli; ** - łącznie na stanowiskach w Krzywem, w dolinie Papierni i w dolinie Świdnicy

Gdzie symbol: S oznacza siedliska, R – rośliny, Z – zwierzęta. Siedliska i/lub gatunki nie wykazane jako przedmioty ochrony w SDF w momencie przystąpienia do sporządzenia PZO, a kwalifikujące się do tego o czym świadczy dostępna wiedza zaznaczamy indeksem „p” w kolumnie Lp. wpisane są kursywą.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W LUBLINIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

1.6. Opis procesu komunikacji z różnymi grupami interesu.

Komunikacja z zainteresowanymi stronami w procesie przygotowania projektu PZO dla obszaru opierała się o stronę internetową RDOŚ w Rzeszowie <http://rzeszow.rdos.gov.pl/>. Zamieszczano tam informacje o projekcie POIS.05.03.00-00-186/09, postępie prac nad projektem planu, wykonawcy, terminach i miejscach spotkań oraz obwieszczenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dn. 23.04.2013 r. o rozpoczęciu opracowywania projektów planów zadań ochronnych obszarów Natura 2000 m.in. Horyniec PLH180017 (http://rzeszow.rdos.gov.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=1410:obwieszczenie-regionalnego-dyrektora-ochrony-rodowiska-w-rzeszowie-z-dn-23042013-r-o-rozpoczeciu-opracowywania-projektow-planow-zada-ochronnych-obszarow-natura-2000-puszcza-sandomierska-plb180005-horyniec-plh180017-i-uoczyska-roztocza-wschodniego-&catid=56:obwieszczenia&Itemid=95). Obwieszczenie zostało także wywieszane na tablicy ogłoszeń Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie oraz w urzędach gmin Cieszanów, Horyniec-Zdrój, Lubaczów i Narol.

Podstawowe znaczenie dla komunikowania się z grupami interesu, osobami i instytucjami w różny sposób związanymi z obszarem mają spotkania Zespołu Lokalnej Współpracy. Zaproszeni do niego zostali przedstawiciele wszystkich jednostek samorządowych, Lasów Państwowych, organizacji społecznych związanych z ochroną przyrody, instytucji zajmujących się w skali województw planowaniem przestrzennym, zarządzaniem wodami powierzchniowymi etc., a także podmioty prowadzące działalność w obszarze i jego sąsiedztwie. O terminach, miejscu i organizacji spotkań Zespołu Lokalnej Współpracy uczestnicy są powiadamiani przez wykonawcę przez pocztę elektroniczną oraz telefonicznie. Informacje o spotkaniach zamieszczane są także na stronie internetowej RDOŚ w Rzeszowie.

I spotkanie Zespołu Lokalnej Współpracy (ZLW) odbyło się 26.06.2013 r. w pensjonacie „Hetman” w Horyńcu-Zdroju. Przedstawiono na nim założenia projektu POIS.05.03.00-00-186/09, w ramach którego opracowywane są plany zadań ochronnych na obszarze województwa, metodykę przygotowania planu zadań ochronnych, zasady funkcjonowania Zespołu Lokalnej Współpracy, a także scharakteryzowano obszar w zakresie przebiegu granic, przedmiotów ochrony i głównych zagrożeń.

II spotkanie ZLW odbyło się 07.10.2013 r. w pensjonacie „Hetman” w Horyńcu-Zdroju. W trakcie spotkania podsumowano wykonane prace inwentaryzacyjne i zaprezentowano ich wyniki, przedstawiono koncepcję ochrony, propozycje zmian przebiegu granic oraz wskazano istniejące i potencjalne zagrożenia dla przedmiotów ochrony.

17.10.2013 r. w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie odbyło się spotkanie grupy roboczej, w której uczestniczyli przedstawiciele RDLP w Krośnie, Nadleśnictw Lubaczów i Narol, Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie oraz koordynator projektu planu zadań ochronnych. W trakcie spotkania dokonano analizy zapisów projektu PZO i uzgodniono ich konieczne zmiany.

III spotkanie ZLW odbyło się 29.10.2013 r. w w pensjonacie „Hetman” w Horyńcu-Zdroju. W trakcie spotkania przedstawiono poprawioną wersję projektu PZO, przedyskutowano zapisy i ustalono dalsze niezbędne poprawki.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

1.7. Kluczowe instytucje/osoby dla obszaru i zakres ich odpowiedzialności

L.p.	Instytucja/osoby	Zakres odpowiedzialności	Adres siedziby instytucji/osoby	Kontakt
1.	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Rzeszowie	Nadzór nad obszarami sieci Natura 2000, prowadzenie działań w zakresie ochrony przyrody na terenie województwa podkarpackiego	al. Józefa Piłsudskiego 38, 35-001 Rzeszów	tel. (17) 785-00-44, fax (17) 852-11-09 sekretariat.rzeszow@rdos.gov.pl
2.	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Lublinie	Nadzór nad obszarami sieci Natura 2000 (Roztocze PLB060012).	ul. Bazylianówka 46 20-144 Lublin	tel.(81) 71 06 500 fax.(81) 71 06 501 sekretariat@rdos.lublin.pl
3.	Podkarpacki Urząd Wojewódzki w Rzeszowie	Planowanie przestrzenne	ul. Grunwaldzka 15, 35-959 Rzeszów	tel. (17) 867-19-01 sekrwoj@rzeszow.uw.gov.pl
4.	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego	Planowanie przestrzenne	al. Ł. Ciepłińskiego 4, 35-010 Rzeszów	tel. (17) 850-17-80, (17) 850-17-82; fax (17) 860 67 02 urząd@podkarpackie.pl
5.	Starostwo Powiatowe w Lubaczowie	Regionalne zadania planistyczne i zagadnienia inwestycyjne	ul. Jasna 1, 37-600 Lubaczów	tel. (16) 632-87-00, fax. (16) 632-87-09 starostwo@lubaczow.powiat.pl
6.	Urząd Miasta i Gminy Cieszanów	Lokalne zadania planistyczne i zagadnienia inwestycyjne	ul. Rynek 1, 37-611 Cieszanów	tel. (16) 631-10-76 cieszanow@vp.pl
7.	Urząd Gminy Horyniec-Zdrój	Lokalne zadania planistyczne i zagadnienia inwestycyjne	al. Przyjaźni 5, 37-620 Horyniec-Zdrój	tel./fax (16) 631-34-550 ug@horyniec-zdroj.pl
8.	Urząd Gminy Lubaczów	Lokalne zadania planistyczne i zagadnienia inwestycyjne	ul. Jasna 1, 37-600 Lubaczów	tel. (16) 632-16-84, fax (17) 717-36-55

L.p.	Instytucja/osoby	Zakres odpowiedzialności	Adres siedziby instytucji/osoby	Kontakt
				wojt@lubaczow.com.pl
9.	Urząd Miasta i Gminy Narol	Lokalne zadania planistyczne i zagadnienia inwestycyjne	ul. Rynek 1, 37-610 Narol	tel. (16) 631-70-86, fax (16) 631-71-04 burmistrz@narol.pl
10.	Sołectwo Chotylub	Działania informacyjno - promocyjne		
11.	Sołectwo Horyniec-Zdrój	Działania informacyjno - promocyjne		
12.	Sołectwo Dziewięcierz	Działania informacyjno - promocyjne		
13.	Sołectwo Wólka Horyniecka	Działania informacyjno - promocyjne		
14.	Sołectwo Nowiny Horynieckie	Działania informacyjno - promocyjne		
15.	Sołectwo Nowe Brusno	Działania informacyjno - promocyjne		
16.	Sołectwo Podemszczyzna	Działania informacyjno - promocyjne		
17.	Sołectwo Krzywe	Działania informacyjno - promocyjne		
18.	Sołectwo Radruż	Działania informacyjno - promocyjne		
19.	Sołectwo Polanka Horyniecka	Działania informacyjno - promocyjne		
20.	Sołectwo Werchrata	Działania informacyjno - promocyjne		
21.	Sołectwo Basznia Dolna	Działania informacyjno - promocyjne		

L.p.	Instytucja/osoby	Zakres odpowiedzialności	Adres siedziby instytucji/osoby	Kontakt
22.	Sołectwo Basznia Górna	Działania informacyjno - promocyjne		
23.	Sołectwo Tymce	Działania informacyjno - promocyjne		
24.	Sołectwo Podlesie	Działania informacyjno - promocyjne		
25.	Sołectwo Huta Złomy	Działania informacyjno - promocyjne		
26.	Sołectwo Łowcza	Działania informacyjno - promocyjne		
27.	Podkarpackie Biuro Planowania Przestrzennego w Rzeszowie	Regionalne zadania planistyczne	ul. Targowa 1, 35-064 Rzeszów	tel./fax (17) 852-86-51 sekretariat@pbpp.pl
28.	Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków z siedzibą w Przemyślu	Ochrona zabytków	ul. Jagiellońska 29, 37-700 Przemyśl	tel./fax (16) 678-61-78, (16) 678 59 44 wkzabytkow@wosozprzemysl.pl
29.	Parafia rz.-kat. pw. Niepokalanego Poczęcia NMB w Horyńcu-Zdroju	Administracja kościoła parafialnego i zespołu klasztorowego w Horyńcu-Zdroju	ul. Konopnickiej 2, 37-620 Horyniec-Zdrój	tel. (16) 631-30-16 horyniec@franciszkanie.pl
30.	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie	Gospodarka leśna	ul. Bieszczadzka 2, 38-400 Krosno	tel. (13) 436-44-51 rdlp@krosno.lasy.gov.pl
31.	Nadleśnictwo Lubaczów	Gospodarka leśna	ul. Juliusza Słowackiego 20, 37-600 Lubaczów	tel. (16) 632-19-72 lubaczow@krosno.lasy.gov.pl
32.	Nadleśnictwo Narol	Gospodarka leśna	ul. Bohaterów września 1939 roku 38, 37-610 Narol	tel. (16) 632-53-50, fax. (16) 632-53-51 narol@krosno.lasy.gov.pl
33.	Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Leśnictwa i Drzewnictwa	Kształcenie kadry leśnej, wdrażanie nowych technologii w gospodarce leśnej	ul. Bieszczadzka 2, 38-400 Krosno	tel: (013) 43 644 51, fax 134364301

L.p.	Instytucja/osoby	Zakres odpowiedzialności	Adres siedziby instytucji/osoby	Kontakt
34.	Zespół Parków Krajobrazowych w Przemyślu	Ochrona przyrody	ul. Wybrzeże Ojca Świętego Jana Pawła II 24, 37-700 Przemyśl	tel./fax (16) 670-48-74 zpkprzem@pro.onet.pl
35.	Stowarzyszenie dla Natury "Wilk"	Ochrona przyrody	Twardorzeczka 229, 34-324 Lipowa	tel. 606 110 046 sabina.nowak@polskiwilk.org.pl
36.	Stowarzyszenie Speleoklub Beskidzki	Ochrona przyrody	ul. Szkotnia 5/25, 39-200 Dębica	admin@ssb.stefa.pl
37.	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Rzeszowie, Podkarpacki Oddział Regionalny	Gospodarka rolna	al. Tadeusza Rejtana 36, 35-310 Rzeszów	tel. 17 875 60 00
38.	Podkarpacki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Boguchwale	Gospodarka rolna	ul. Tkaczowa 146, 36-040 Boguchwała	tel. (17) 870-15-00 boguchwala@podrb.pl
39.	Podkarpacka Izba Rolnicza	Gospodarka rolna	ul. Tkaczowa 146, 36-040 Boguchwała	tel./fax (17) 871-40-77, (17) 871-40-78 pir@xo.pl
40.	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie	Polityka hydrologiczna	ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego 22, 31-109 Kraków	tel. (12) 628-41-30, (12) 628-41-06, (12) 62-84-108 fax (12) 430-10-35, (12) 423-21-53, (12) 628-41-58 poczta@krakow.rzgw.gov.pl
41.	Podkarpacki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Rzeszowie	Polityka hydrologiczna	ul. Hetmańska 9, 35-959 Rzeszów	tel. (17) 853-74-00 rzeszow@pzmiuw.pl
42.	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Biuro Ochrony Środowiska	Zarządzanie liniami kolejowymi	ul Targowa 74,03-734 Warszawa	tel. (22) 473-32-91 fax 224732744 ios@plk-sa.pl
43.	Bieszczadzki Oddział Straży Granicznej, im. gen. bryg. Jana Tomasza Gorzechowskiego	Bezpieczeństwo granicy państwowej	ul. Mickiewicza 34, 37-700 Przemyśl	tel. (16) 673-20-00 rzecznik.bieszczadzki@strazgraniczna.pl

L.p.	Instytucja/osoby	Zakres odpowiedzialności	Adres siedziby instytucji/osoby	Kontakt
44.	Zarząd Okręgowy Polskiego Związku Łowieckiego w Przemyślu	Gospodarka łowiecka	ul. Wybrzeże Ojca Świętego Jana Pawła II 36a, 37 - 700 Przemyśl	tel. (16) 670-38-87, fax. (16) 679-00-66 zo.przemysl@pzlow.pl
45.	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Rzeszowie	Zarządzanie i utrzymanie dróg krajowych	ul. Legionów 20, 35-959 Rzeszów	tel. (17) 853-40-71...74 wew. 201, fax: (17) 853-40-71...74 wew. 206 sekretariat_rzeszow@gddkia.gov.pl
46.	Przemyskie Stowarzyszenie Opieki i Rewitalizacji Linii Mołotowa – Projekt 8813	Ochrona zabytków materialnych Linii Mołotowa	ul. Bielskiego 62/39, 37-700 Przemyśl	tel. 505 077 838 grzegorz.malik@wp.pl
47.	Uzdrowisko Horyniec Spółka z o.o.	Reprezentacja instytucji zajmujących się działalnością uzdrowską	ul. Sanatoryjna 3, 37-620 Horyniec-Zdrój	tel. (16) 631-30-88, fax. (16) 631-33-55 biuro@uzdrowisko-horyniec.com.pl
48.	Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Horynieckiej	Reprezentacja społeczności lokalnej	ul. Sobieskiego 4, 37-620 Horyniec-Zdrój	tel. 506 128 979 spzh@poczta.onet.pl
49.	BULiGL O/Przemyśl	Gospodarka leśna, ochrona przyrody	ul. Wysockiego 46a, 37-700 Przemyśl	tel. (16) 670-52-81, (16) 670-53-81, (16) 670-54-81, fax. (16) 670-55-19 sekretariat@przemysl.buligl.pl

1.8. Zespół Lokalnej Współpracy

Lp.	Imię i nazwisko	Funkcja	Nazwa instytucji /grupy interesu, którą reprezentuje	Kontakt

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W KRESZOWIEC

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

L.p.	Imię i nazwisko	Funkcja	Nazwa instytucji /grupy interesu, którą reprezentuje	Kontakt

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W WROCŁAWIU

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

L.p.	Imię i nazwisko	Funkcja	Nazwa instytucji /grupy interesu, którą reprezentuje	Kontakt

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W WROCLAWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

L.p.	Imię i nazwisko	Funkcja	Nazwa instytucji /grupy interesu, którą reprezentuje	Kontakt

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

MINISTERSTWO
OCHRONY
ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W WROCLAWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

L.p.	Imię i nazwisko	Funkcja	Nazwa instytucji /grupy interesu, którą reprezentuje	Kontakt

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W WROCLAWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp.	Imię i nazwisko	Funkcja	Nazwa instytucji /grupy interesu, którą reprezentuje	Kontakt

2. Etap II Opracowanie projektu Planu

Moduł A

2.1. Informacja o obszarze i przedmiotach ochrony

Lp.	Typ informacji	Dane referencyjne	Zakres informacji	Wartość informacji	Źródło dostępu do danych
1.	<i>Materiały publikowane</i>	Herpetofauna okolic Werchraty (pd. Roztocze). 2002. Borczyk B., Biegański M., IV Ogólnopolska Konferencja Herpetologiczna. Kraków	Występowanie płazów (w tym kumaka nizinnego) i gadów w rejonie Werchraty.	Informacja uzupełniająca. Praca prezentuje wyniki badań herpetologicznych okolic Werchraty, prowadzonych przez Koło Naukowe Biologów Uniwersytetu Rzeszowskiego i Koło Naukowe Herpetologów Uniwersytetu Rzeszowskiego w 2001 r.	http://www.biol.uni.wroc.pl/borczyk/Borczyk%20e02.pdf
2.	<i>Ekspertyzy przyrodnicze</i>	Inwentaryzacja siedlisk i gatunków Natura 2000 w Lasach Państwowych (LP 2007)	Inwentaryzacja siedlisk i gatunków z załączników I i II Dyrektywy Rady nr 92/43/EWG na gruntach SP w zarządzie Nadleśnictwa	Opracowanie zawiera inwentaryzację siedlisk przyrodniczych wykonaną w 2008 r. Dostarcza danych o ich	Materiały znajdują się w posiadaniu RDOŚ w Rzeszowie

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Lp.	Typ informacji	Dane referencyjne	Zakres informacji	Wartość informacji	Źródło dostępu do danych
			Lubaczów i Nadleśnictwa Narol (pliki shp).	rozmieszczeniu i charakterystyce jednak są to dane wymagające uzupełnienia i uszczegółowienia.	
3.	<i>Materiały niepublikowane</i>	Michał Piskorski (materiały niepublikowane)	Informacja o zimowaniu nietoperzy i liczebności kolonii rozrodczej nocka dużego w latach 2006-2013.	Informacje kluczowe z punktu widzenia planowania ochrony nietoperzy.	Materiały dostępne u autora
4.	<i>Materiały niepublikowane</i>	Krzysztof Piksa (materiały niepublikowane)	Informacja o stanie siedlisk, kolonii rozrodczej i zimowisk nietoperzy w 2013 roku.	Informacje istotne z punktu widzenia planowania ochrony nietoperzy.	Materiały dostępne u autora
5.	<i>Materiały niepublikowane</i>	Tomasz Mleczek (materiały niepublikowane)	Informacje z inwentaryzacji jaskiń w obszarze Horyniec.	Ważna informacja porównawcza.	Materiały dostępne u autora
6.	<i>Materiały niepublikowane</i>	Adam Warecki (materiały niepublikowane)	Informacje o występowaniu czerwończyka nieparka i przeplatki aurinii w obszarze Horyniec z lat 1996-2013.	Ważna informacja porównawcza.	Materiały dostępne u autora
7.	<i>Plany/programy/strategie/projekty</i>	Dokumentacja projektowanego Rezerwatu „Źródła Tanwi” opracowana wg. stanu na 1.I.1988 r. (BULiGL O/Przemysł 1988, mscr.)	Szczegółowa charakterystyka terenu rezerwatu „Źródła Tanwi”. Dokumentacja obejmuje charakterystykę warunków przyrodniczych, wyniki inwentaryzacji fitosocjologicznej, opis osobliwości przyrodniczych, opisy	Informacja dodatkowa; dokumentacja nie wnosi informacji o przedmiotach ochrony obszaru.	Materiały znajdują się w posiadaniu RDOŚ w Rzeszowie

Lp.	Typ informacji	Dane referencyjne	Zakres informacji	Wartość informacji	Źródło dostępu do danych
			taksacyjne, projekt zagospodarowania z planowanymi zabiegami ochronnymi, analizę znaczenia naukowo-dydaktycznego rezerwatu oraz opis przebiegu prac nad dokumentacją i dokumentację fotograficzną.		
8.	<i>Plany/programy/strategie/projekty</i>	Plan Ochrony Rezerwatu „Sołokija” na okres 1999-01-01 do 2018-12-31 (BULiGL O/Przemysł 1998, mscr.)	Opracowanie opisu położenie geograficzne i administracyjne rezerwatu, podaje jego ogólną charakterystykę przyrodniczą, przedstawia wyniki inwentaryzacji szaty roślinnej, a także koncepcję ochrony rezerwatu i szczegółowy plan działań ochronnych.	Informacja nieistotna; dokument nie wnosi informacji o przedmiotach ochrony.	Materiały znajdują się w posiadaniu RDOŚ w Rzeszowie
9.	<i>Plany/programy/strategie/projekty</i>	Dokumentacja projektowanego Rezerwatu Przyrody „Dublen”. Zarząd Zespołu Parków Krajobrazowych w Przemysłu 2002.	Opracowanie zawierach charakterystykę przyrodniczą, w tym fitosocjologiczną roślinności projektowanego rezerwatu.	Ważna informacja porównawcza o występowaniu w projektowanym rezerwacie dobrze wykształconej żyznej buczyny karpackiej w formie podgórskiej <i>Dentario glandulosae-Fagetum</i> ze stanowiskami roślin górskich i chronionych oraz licznego	Materiały znajdują się w posiadaniu Zespołu Parków Krajobrazowych w Przemysłu.

Lp.	Typ informacji	Dane referencyjne	Zakres informacji	Wartość informacji	Źródło dostępu do danych
				skupiska kłokoczki południowej <i>Staphylea pinnata</i> .	
10.	<i>Plany/programy/strategie/projekty</i>	Dokumentacja projektowanego Rezerwatu Przyrody „Buczyna Horyniecka”. Zarząd Zespołu Parków Krajobrazowych w Przemyślu 2002.	Opracowanie zawierach charakterystykę przyrodniczą, w tym fitosocjologiczną roślinności projektowanego rezerwatu.	Ważna informacja porównawcza o występowaniu w projektowanym rezerwacie dobrze wykształconej żyznej buczyny karpackiej w formie podgórskiej <i>Dentario glandulosae-Fagetum</i> ze stanowiskami roślin górskich i chronionych.	Materiały znajdują się w posiadaniu Zespołu Parków Krajobrazowych w Przemyślu.
11.	<i>Plany/programy/strategie/projekty</i>	Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Lubaczów na okres 01.01.2009-31.12.2018 (BULiGL O/Przemyśl 2008)	Dokument opisujący drzewostany na gruntach w zarządzie nadleśnictwa oraz określający dla nich zasady gospodarki leśnej; jego część składowa – program ochrony przyrody zawiera charakterystykę przyrodniczą nadleśnictwa, informację o istniejących i projektowanych formach ochrony przyrody oraz zalecenia ochronne, w tym działania minimalizujące negatywny wpływ gospodarki leśnej.	Podstawowa informacja o lasach występujących na terenie obszaru, niezbędna dla zaplanowania ochrony przeważającego areału leśnych siedlisk przyrodniczych.	Materiały znajdują się w posiadaniu RDLP w Krośnie i Nadleśnictwa Lubaczów
12.	<i>Plany/programy/strategie/projekty</i>	Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Narol na okres 01.01.2013-	Dokument opisujący drzewostany na gruntach w zarządzie nadleśnictwa oraz	Podstawowa informacja o lasach występujących na terenie obszaru, niezbędna	Materiały znajdują się w posiadaniu RDLP w Krośnie i Nadleśnictwa Narol

Lp.	Typ informacji	Dane referencyjne	Zakres informacji	Wartość informacji	Źródło dostępu do danych
		31.12.2022 (BULiGL O/Przemysł 20012)	określający dla nich zasady gospodarki leśnej; jego część składowa – program ochrony przyrody zawiera charakterystykę przyrodniczą nadleśnictwa, informację o istniejących i projektowanych formach ochrony przyrody oraz zalecenia ochronne, w tym działania minimalizujące negatywny wpływ gospodarki leśnej.	dla zaplanowania ochrony przeważającego arealu leśnych siedlisk przyrodniczych.	
13.	<i>Plany/programy/strategie/projekty</i>	Prognoza oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Lubaczów (BULiGL O/Przemysł 2010)	Ocena możliwego oddziaływania zapisów PUL na środowisko przyrodnicze obszaru, w tym przedmioty ochrony.	Szczegółowe opracowanie zawierające odniesienie do przedmiotów ochrony obszaru.	Materiały znajdują się w posiadaniu RDLP w Krośnie i Nadleśnictwa Lubaczów
14	<i>Plany/programy/strategie/projekty</i>	Uproszczony Plan Urządzenia Lasu wsi Nowiny Horynieckie na okres 01.01.2010.-31.12.2019 (Taxus SI sp. z o.o. 2010)	Dokument opisujący drzewostany na gruntach leśnych prywatnej własności oraz określający dla nich zasady gospodarki leśnej.	Podstawowa informacja o lasach występujących poza gruntami w zarządzie LP, pomocna w planowaniu ochrony na części arealu leśnych siedlisk przyrodniczych.	Materiały znajdują się w posiadaniu Starostwa Powiatowego w Lubaczowie oraz UG w Horyńcu-Zdroju
15.	<i>Plany/programy/strategie/projekty</i>	Uproszczony Plan Urządzenia Lasu wsi Radruż na okres 01.01.2010.-31.12.2019	Dokument opisujący drzewostany na gruntach leśnych prywatnej własności oraz określający	Podstawowa informacja o lasach występujących poza gruntami w zarządzie LP, pomocna w planowaniu	Materiały znajdują się w posiadaniu Starostwa Powiatowego w Lubaczowie oraz UG w Horyńcu-Zdroju

Lp.	Typ informacji	Dane referencyjne	Zakres informacji	Wartość informacji	Źródło dostępu do danych
		(Taxus SI sp. z o.o. 2010)	dla nich zasady gospodarki leśnej.	ochrony na części areалу leśnych siedlisk przyrodniczych.	
16.	<i>Plany/programy/strategie/projekty</i>	Uproszczony Plan Urządzenia Lasu wsi Horyniec-Zdrój na okres 01.01.2010.-31.12.2019 (Taxus SI sp. z o.o. 2010)	Dokument opisujący drzewostany na gruntach leśnych prywatnej własności oraz określający dla nich zasady gospodarki leśnej.	Podstawowa informacja o lasach występujących poza gruntami w zarządzie LP, pomocna w planowaniu ochrony na części areálu leśnych siedlisk przyrodniczych.	Materiały znajdują się w posiadaniu Starostwa Powiatowego w Lubaczowie oraz UG w Horyńcu-Zdroju
17.	<i>Plany/programy/strategie/projekty</i>	Uproszczony Plan Urządzenia Lasu wsi Podemszczyzna na okres 01.01.2010.-31.12.2019 (Taxus SI sp. z o.o. 2010)	Dokument opisujący drzewostany na gruntach leśnych prywatnej własności oraz określający dla nich zasady gospodarki leśnej.	Podstawowa informacja o lasach występujących poza gruntami w zarządzie LP, pomocna w planowaniu ochrony na części areálu leśnych siedlisk przyrodniczych.	Materiały znajdują się w posiadaniu Starostwa Powiatowego w Lubaczowie oraz UG w Horyńcu-Zdroju
18.	<i>Plany/programy/strategie/projekty</i>	Uproszczony Plan Urządzenia Lasu wsi Nowe Brusno na okres 01.01.2010.-31.12.2019 (Taxus SI sp. z o.o. 2010)	Dokument opisujący drzewostany na gruntach leśnych prywatnej własności oraz określający dla nich zasady gospodarki leśnej.	Podstawowa informacja o lasach występujących poza gruntami w zarządzie LP, pomocna w planowaniu ochrony na części areálu leśnych siedlisk przyrodniczych.	Materiały znajdują się w posiadaniu Starostwa Powiatowego w Lubaczowie oraz UG w Horyńcu-Zdroju
19.	<i>Plany/programy/strategie/projekty</i>	Uproszczony Plan Urządzenia Lasu mienia komunalnego gminy Horyniec-Zdrój na okres 01.01.2006.-31.12.2015 (Jerzy Świętek Urządzenie	Dokument opisujący drzewostany na gruntach leśnych prywatnej własności oraz określający dla nich zasady gospodarki leśnej.	Podstawowa informacja o lasach występujących poza gruntami w zarządzie LP, pomocna w planowaniu ochrony na części areálu leśnych siedlisk przyrodniczych.	Materiały znajdują się w posiadaniu Starostwa Powiatowego w Lubaczowie oraz UG w Horyńcu-Zdroju

Lp.	Typ informacji	Dane referencyjne	Zakres informacji	Wartość informacji	Źródło dostępu do danych
		Lasów i Terenów Zieleni 2006)			
20.	<i>Plany/programy/strategie/projekty</i>	Prognoza oddziaływania na środowisko projektów uproszczonych planów urządzenia lasu dla lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa w powiecie Lubaczów (gminy Narol, Oleszyce, Cieszanów, Stary Dzików, Horyniec-Zdrój) (Klub Przyrodników 2010)	Ocena możliwego oddziaływania zapisów UPUL na środowisko przyrodnicze obszaru, w tym przedmioty ochrony.	Opracowanie zawierające wskazania, które mają prowadzić do ograniczenia negatywnego oddziaływania prowadzonej gospodarki leśnej na chronione składniki środowiska przyrodniczego. Dokument ma bardzo ogólne znaczenie z powodu braku odniesień do konkretnych siedlisk przyrodniczych i chronionych gatunków roślin i zwierząt.	Materiały znajdują się w posiadaniu Starostwa Powiatowego w Lubaczowie
21.	<i>Plany/programy/strategie/projekty</i>	Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego. 2002	Dokument opisuje uwarunkowania i sposoby zagospodarowania terenu województwa podkarpackiego.	Ogólna informacja dotycząca głównie lokalizacji dużych przedsięwzięć infrastrukturalnych na w otoczeniu obszaru.	Strona PBPP www.pbpp.pl/ pliki_do_pobrania/pobierz.php?id=5
22.	<i>Plany/programy/strategie/projekty</i>	Gmina Horyniec-Zdrój Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, 2002	Dokument opisujący uwarunkowania przyrodnicze i społeczno-gospodarcze oraz kierunki rozwoju gminy Horyniec-Zdrój.	Informacje dotyczące terenu gminy, jej charakterystyki geograficznej, geologicznej, klimatycznej, hydrologicznej oraz	Materiały dostępne w siedzibie gminy

Lp.	Typ informacji	Dane referencyjne	Zakres informacji	Wartość informacji	Źródło dostępu do danych
				zagospodarowania terenu.	
23.	<i>Plany/programy/strategie/projekty</i>	Plan Rozwoju lokalnego gminy Horyniec-Zdrój na lata 2005-2013	Dokument opisujący uwarunkowania przyrodnicze i społeczno-gospodarcze oraz kierunki rozwoju gminy Horyniec-Zdrój.	Informacje dotyczące planowanych działań prowadzących do zrównoważonego rozwoju gminy.	http://www.ughoryniec.iap.pl/img/fck/8910545/ughoryniec/File/plan_rozwoju_lokalnego.pdf
24.	<i>Plany/programy/strategie/projekty</i>	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Cieszanów, 2011	Dokument opisujący uwarunkowania przyrodnicze i społeczno-gospodarcze oraz kierunki rozwoju gminy Cieszanów.	Informacje dotyczące terenu gminy, jej charakterystyki geograficznej, geologicznej, klimatycznej, hydrologicznej oraz zagospodarowania terenu.	Materiały dostępne w siedzibie gminy
25.	<i>Plany/programy/strategie/projekty</i>	Plan Rozwoju gminy Cieszanów na lata 2004-2006 z perspektywą na lata 2007-2013	Dokument opisujący uwarunkowania przyrodnicze i społeczno-gospodarcze oraz kierunki rozwoju gminy Cieszanów.	Informacje dotyczące planowanych działań prowadzących do zrównoważonego rozwoju gminy.	http://www.bip.cieszanow.akcessnet.net/index.php?idg=3&id=511&x=77
26.	<i>Plany/programy/strategie/projekty</i>	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Narol, 2000	Dokument opisujący uwarunkowania przyrodnicze i społeczno-gospodarcze oraz kierunki rozwoju gminy Cieszanów.	Informacje dotyczące terenu gminy, jej charakterystyki geograficznej, geologicznej, klimatycznej, hydrologicznej oraz zagospodarowania terenu.	Materiały dostępne w siedzibie gminy
27.	<i>Plany/programy/strategie/projekty</i>	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania	Dokument opisujący uwarunkowania przyrodnicze i społeczno-	Informacje dotyczące terenu gminy, jej charakterystyki	Materiały dostępne w siedzibie gminy

Lp.	Typ informacji	Dane referencyjne	Zakres informacji	Wartość informacji	Źródło dostępu do danych
		przestrzennego Gminy Lubaczów, 1998	gospodarcze oraz kierunki rozwoju gminy Lubaczów.	geograficznej, geologicznej, klimatycznej, hydrologicznej oraz zagospodarowania terenu.	

2.2. Ogólna charakterystyka obszaru

Położenie obszaru

Obszar pod względem fizyczno-geograficznym (Kondracki 2002) należy do prowincji: Karpaty Zachodnie z Podkarpaciem Zachodnim i Północnym, podprowincji: Podkarpacie Północne, makroregionu: Kotlina Sandomierska, mezoregionu: Płaskowyż Tarnogrodzki oraz do prowincji Wyżyny Polskie, podprowincji Wyżyna Lubelsko-Lwowska, makroregionu Roztocze, mezoregionu Roztocze Wschodnie natomiast według regionalizacji geobotanicznej Matuszkiewicza (2008) podzielony jest między krainę Kotliny Sandomierskiej, okręg Płaskowyżu Tarnogrodzkiego, podokręg Horyniecki oraz krainę Rostoczańską, okręg Rostocza Środkowego i Południowego, podokręg Narolski, przynależne do działu Wyżyn Południowopolskich.

Geologia i gleby

Północna i północno-wschodnia część obszaru, należąca do Rostocza Wschodniego, zbudowana jest z osadów kredowych i bardziej odpornych trzeciorzędowych. Są to głównie piaskowce z dużym udziałem wapienia oraz różne postaci osadów wapiennych. Pokrywają je gliny morenowe i piaski polodowcowe. Część obszaru przynależna do Płaskowyżu Tarnogrodzkiego, zbudowana jest z utworów mioceńskich, przede wszystkim z iłów pokrytych glinami i piaskami oraz utworami pylastymi i pseudo lessami. Doliny cieków wodnych i obniżenia między wzniesieniami wypełnione są osadami organogenicznymi, w tym torfami.

Na najwyższych wzniesieniach i ich zboczach rozwinęły się gleby brunatne, a miejscami także rędziny, względnie gleby rdzawe i bielicowe. Niewielkie powierzchnie zajmują gleby czarnoziemne. Doliny potoków w obrębie teras zalewowych i nadzalewowych pokrywają mady, a w częściach dolin o utrudnionym odpływie wód także torfy. Na terasach akumulacyjnych, poza zasięgiem wód wezbraniowych rozwinęła się mozaika gleb brunatnych, płowych i pseudobielicowych.

Hydrologia

Sieć hydrologiczna, utworzona z niewielkich cieków, jest najsilniej rozwinięta w południowej i wschodniej części obszaru, która odwadniana jest przez liczne potoki płynące ze wschodu na zachód, z których najważniejsze to Sołotwa, Papiernia, Świdnica, prowadzące wody do Lubaczówki, i

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

STRATEGIA
ROZWOJU
OBSZARU
ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W LUBLINIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Brusienka, będąca dopływem Wirowej oraz ich liczne drobniejsze dopływy. Cieki te spływają do względnie płaskich dolin, gdzie rozgałęziają się na liczne odnogi, tworząc rozlewiska i zabagnienia. Z części północnej wody odprowadzane są przez źródłkowy odcinek Tanwi. Źródła Tanwi znajdują się w kompleksie torfowisk objętych ochroną rezerwatową. Zarówno Tanew jak i Lubaczówka są ważnymi dopływami Sanu. Część wschodnią, należącą do dorzecza Bugu, odwadnia potok Rata i jego dopływ Dziewięcierz. W wielu miejscach na potokach utworzone są żeremia bobrowe spiętrzające wody i tworzące lokalne rozlewiska, niekiedy na znacznym obszarze.

Charakterystycznym elementem środowiska są liczne źródła i niejednokrotnie bardzo wydajne wywierzyska, świadczące o zachodzących procesach krasowych.

Północno-wschodnia część obszaru znajduje się w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 407 „Niecka Lubelska (Chełm-Zamość)”, którego wody spełniają wymogi I klasy jakości.

Struktura krajobrazu

Południowa i południowo-wschodnia część obszaru, należąca do Płaskowyżu Tarnogrodzkiego, położona na południe od Horyńca-Zdroju i w przybliżeniu na wschód od linii łączącej Horyniec-Zdrój, Nowiny Horynieckie i Polankę Horyniecką, charakteryzuje się niewielkim urozmaiceniem topograficznym, łagodnymi wzniesieniami, z reguły nie przekraczającymi 270 m n.p.m. oraz względnie szerokimi dolinami potoków, takich jak Papiernia czy Świdnica. Na północ i wschód od Horyńca-Zdroju teren wyraźnie podnosi się, osiągając w kulminacjach wzniesień ponad 360 m n.p.m. Zbocza wzniesień są z reguły dość strome, do 100 m wysokości względnej, i pocięte parowami o głębokości miejscami przekraczającej 10 m. Wierchowiny charakteryzują się wyraźnymi zrównaniami, z nielicznymi ostańcowymi wzniesieniami sięgającymi 390 m n.p.m. (Wielki Dział).

Pozostałością działalności lodowca w tym terenie są, prócz piasków polodowcowych, odosobnione głązy narzutowe.

Korytarze ekologiczne

Obszar Horyniec pozostaje w łączności z lasami rozciągającymi się szerokim pasem od terenów Ukrainy przez Narol, Biłgoraj, Janów Lubelski aż po dolinę Wisły koło Annapola, stąd jego wartość ekologiczna dla dużych ssaków, związanych z ekosystemami leśnymi jest bardzo duża. Z sąsiadującymi kompleksami leśnymi łączy go potencjalnie przynajmniej trzy lokalne korytarze leśne. Pierwszy z nich, między Nowym Brusnem i Rudą Różaniecką umożliwia migrację w kierunku Puszczy Solskiej. Drugi przebiega między Wolą Wielką a Monasterzem i posiada kluczowe znaczenie dla możliwości przemieszczania się zwierząt między obszarami Horyniec i Uroczyska Roztocza Wschodniego. Trzeci natomiast obejmuje tereny na południe od Werchratej łącząc obszar Horyniec z lasami w okolicach miejscowości Moczary. Korytarz biegnący od okolic Horyńca-Zdroju w kierunku południowo-wschodnim jest prawdopodobnie niedrożny, co wynika z umocnień pasa granicznego.

Drugorzędne znaczenie mają korytarze biegnące wzdłuż ważniejszych cieków (Brusienka, Świdnica, Papiernia, Smolinka). Stwarzają one dogodne warunki do przemieszczania się dla gatunków związanych z wilgotnymi łąkami, szuwarami i trzęsawiskami.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

REGIONALNA
DIREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W KRAKOWIE

REGIONALNA
DIREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W KRAKOWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Formy ochrony przyrody

Południowo-wschodnia część obszaru znajduje się w obrębie Roztoczańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (31 574 ha, 1987), a cała część środkowa, północna i wschodnia położona jest w granicach Południoworoztoczańskiego Parku Krajobrazowego (16 237ha, 1988) oraz, w podobnym zakresie, z obszarem Roztocze PLB060012. W granicach obszaru znajduje się rezerwat przyrody „Sołokija” (7,43 ha, 1989), a także, w większości, „Źródła Tanwi” (186,54 ha, 1998). Zespół klasztorny oo. Franciszkanów w Horyńcu-Zdroju wpisany jest do Państwowego Rejestru Zabytków. W granicach obszaru położone są dwa projektowane rezerwaty przyrody: „Dublen” (51,85 ha) oraz „Buczyna Horyniecka” (163,71 ha).

Przedmioty ochrony

Jednym z przedmiotów ochrony Obszaru jest kolonia rozrodcza nocka dużego *Myotis myotis*, zlokalizowana na strychu klasztoru oo. Franciszkanów w Horyńcu-Zdroju. Znajduje się ona na granicy zasięgu gatunku i z tego względu jest szczególnie ważna dla zachowania zróżnicowania morfologiczno-genetycznego całej populacji. Liczy około 100-120 dorosłych samic i kilkadziesiąt młodych osobników, które rodzą się w czerwcu i do jesieni przebywają w kolonii. Obok kolonii letniej nocka ważnym elementem obszaru są zimowiska nietoperzy. Znajdują się one w schronach bojowych Linii Mołotowa, a dokładniej Rawsko-Ruskiego Rejonu Umocnionego, w skład którego wchodzi – położony w granicach Obszaru – punkt oporu Brusno Nowe i Stare. Występuje tu między innymi mopek *Barbastella barbastellus*. Obszar jest także cenną ostoją wilka *Canis lupus*. Warunkuje to zróżnicowana rzeźba terenu, urozmaicona struktura gatunkowa lasów, liczne ciek wodne oraz bogactwo zwierząt kopytnych: jelenia, sarny, dzika i łosia. Horynieckie lasy są miejscem bytowania wilka *Canis lupus* (5-6 osobników) i rysia *Lynx lynx* (1-2 osobniki), który jest proponowany do włączenia na listę przedmiotów ochrony obszaru. Istotnym walorem obszaru są również stanowiska rzadkiego motyla – przeplatki aurinii *Euphydryas aurinia*, gatunku silnie zagrożonego w skali całej Europy. Populacje znajdujące się w Obszarze, wraz ze zlokalizowanymi w sąsiednim Łukawiec PLH180024, zostały uznane za najsilniejsze w województwie podkarpackim i kluczowe dla zachowania gatunku w skali kraju. Wśród wielu innych gatunków motyli ważne miejsce zajmuje czerwończyk nieparek *Lycaena dispar* – drugi przedmiot ochrony spośród lepidopterofauny. Obszar to również cenne siedliska przyrodnicze z załącznika I Dyrektywy siedliskowej. Ochronie podlegają tu: łąki świeże użytkowane ekstensywnie ze związku *Arrhenatherion elatioris*, żyzne buczyny ze związku *Fagion*, grąd subkontynentalny *Tilio-Carpinetum*, łągi, a także jaskinie nieudostępnione do zwiedzania. Największa z nich, nazwana Jaskinią Chmielną ma 14 m długości.

Uwarunkowania społeczno - gospodarcze

W strukturze użytkowania terenu dominują tereny rolne i leśne, wyznaczające główne kierunki działalności gospodarczej. Zajęte są głównie przez uprawy, a obecnie także nieużytki porolne oraz intensywnie użytkowane (podsiewane i nawożone) łąki. łąki ekstensywnie użytkowane relatywnie stanowią niewielką część całego arealu rolnego. Szczególnie dotyczy to łąk świeżych. łąki podmokłe i zmiennowilgotne, w mozaice ze zbiorowiskami ziołoroślowymi i szuwarami oraz trzęsawiskami, zajmują doliny większych cieków, jak Świdnica i Papiernia. Drzewostany stanowią w większości powojenne nasadzenia sosny pospolitej na uboższych gruntach porolnych, stąd buczyny i grądy zajmują niewielką

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W LUBLINIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

powierzchnię w stosunku do całkowitego areалу leśnego. Lasy prywatne powstały przez zalesianie zwykle bardzo małych i wąskich działek ewidencyjnych. Są to przede wszystkim nasadzenia sosny, brzozy i olszy czarnej, wykorzystywane na bieżące potrzeby gospodarstw.

Odrębną i rozwijającą się formą działalności jest szeroko rozumiana turystyka w powiązaniu z lecznictwem uzdrowiskowym, rozwijającym się dzięki eksploatacji borowiny i źródeł siarczkowych. Udostępniane są atrakcyjne szlaki piesze, konne i rowerowe, tworzone nowe gospodarstwa agroturystyczne. Popularnym miejscem pielgrzymek jest leśna kaplica w Nowinach Horynieckich, również licznie odwiedzane są zabytkowe cerkwie pochodzące z różnych okresów od XVI do XX w. Wśród nich szczególne znaczenie ma zespół cerkiewny w Radrużu, w 2012 roku wpisany na listę światowego dziedzictwa UNESCO. Turystyka rozwija się również w efekcie rosnącego zainteresowania bunkrami Rawsko-Ruskiego Rejonu Umocnionego dawnej Linii Mołotowa.

2.3. Struktura własności i użytkowania gruntów

Typy użytków gruntowych	Typ własności	Powierzchnia użytków w ha	% udziału powierzchni w obszarze
<i>Lasy</i>	<i>Skarb Państwa</i>	7016,98	60,3
	<i>Własność komunalna</i>	-	-
	<i>Własność prywatna</i>	435,47	3,7
	<i>Inne</i>	-	-
<i>Grunty orne</i>		2913,58	25,1
<i>Łąki trwałe</i>		325,19	2,8
<i>Pastwiska trwałe</i>		682,78	5,9
<i>Sady</i>		-	-
<i>Grunty pod stawami</i>		-	-
<i>Nieużytki</i>		21,08	0,2
<i>Wody stojące</i>		0,07	0,0
<i>Wody płynące</i>		13,19	0,1
<i>Grunty zabudowane</i>		164,85	1,4
<i>Inne</i>		59,84	0,5

2.4. Zagospodarowanie terenu i działalność człowieka

Typy użytków	Typ własności	Powierzchnia objęta dopłatami UE w ha	Rodzaj dopłaty, działania/priorytetu/programu
<i>Lasy</i>	<i>Lasy Państwowe</i>	<i>wg jednostek wdrażających</i>	<i>wg jednostek wdrażających</i>
	<i>Lasy komunalne</i>		
	<i>Lasy prywatne</i>		
	<i>Inne</i>		
<i>Sady</i>			
<i>Trwałe użytki zielone</i>		148,76 (łącznie)	Warianty:
		13,70	2.3
		54,77	3.1
		80,29	5.1*
		0,84	5.6
		66,61	5.7
	0,50	5.8	
<i>Wody</i>			
<i>Tereny zadrzewione lub zakrzewione</i>			
<i>Inne</i>		264,83 (łącznie)	Warianty:
		150,13	1.1**
		114,70	2.2**
		0,47	5.3***
		107,28	8.2**
		32,21	8.3**

* - wariant 5.1 (ochrona siedlisk lęgowych ptaków), ** - grunty orne, *** - szuwary wielkoturzycowe

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

REGIONALNA
DIREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE

REGIONALNA
DIREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

2.5. Istniejące i projektowane plany/programy/projekty dotyczące zagospodarowania przestrzennego

L.p.	Tytuł opracowania	Instytucja odpowiedzialna za przygotowanie planu/programu/wdrażanie projektu	Ustalenia planu/programu/projektu mogące mieć wpływ na przedmioty ochrony	Przedmioty ochrony objęte wpływem opracowania	Ustalenia dot. działań minimalizujących lub kompensujących
1.	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Horyniec-Zdrój (uchwała Nr 248/XXX/02 Rady Gminy Horyniec-Zdrój z dnia 27 lutego 2002 roku) (mgr inż. arch. Z. Strączyk)	Urząd Gminy Horyniec-Zdrój	Studium zakłada utrzymanie dotychczasowego sposobu użytkowania terenu gminy.	Brak	-
2.	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Cieszanów (Uchwała Nr XIV\84/2011 Rady Miasta Cieszanów z dnia 25 października 2011 roku) (BUDPLAN sp. z o.o.)	Urząd Miasta i Gminy Cieszanów	Studium dopuszcza zalesienia niewielkiej powierzchni łąk świeżych (8,0 ha na dz. ew. nr 872/6 w Chotylubiu). Możliwość zalesienia stanowi kolizję z celami ochrony obszaru.	6510 Łąki świeże	Studium nie podaje działań minimalizujących i kompensujących

L.p.	Tytuł opracowania	Instytucja odpowiedzialna za przygotowanie planu/programu/wdrażanie projektu	Ustalenia planu/programu/projektu mogące mieć wpływ na przedmioty ochrony	Przedmioty ochrony objęte wpływem opracowania	Ustalenia dot. działań minimalizujących lub kompensujących
3.	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Narol (Uchwała Nr 187/XX/2000 Rady Miasta i Gminy Narol z dnia 29 listopada 2000 roku) (mgr inż. arch. Z. Strączyk)	Urząd Miasta i Gminy Narol	Studium zakłada utrzymanie dotychczasowego sposobu użytkowania terenu.	Brak	-
4.	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lubaczów (Uchwała Nr IV/25/98 Rady Gminy Lubaczów z dnia 29 grudnia 1998 roku) (mgr inż. arch. Z. Strączyk)	Urząd Gminy Lubaczów	Studium zakłada utrzymanie dotychczasowego sposobu użytkowania terenu.	Brak	-

L.p.	Tytuł opracowania	Instytucja odpowiedzialna za przygotowanie planu/programu/wdrażanie projektu	Ustalenia planu/programu/projektu mogące mieć wpływ na przedmioty ochrony	Przedmioty ochrony objęte wpływem opracowania	Ustalenia dot. działań minimalizujących lub kompensujących
5.	Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Lubaczów na okres 01.01.2009-31.12.2018 (BULiGL O/Przemysł 2008)	Nadleśnictwo Lubaczów	Dokument reguluje zasady gospodarki leśnej prowadzonej na gruntach Skarbu Państwa w zarządzie Nadleśnictwa Lubaczów. Ma bezpośredni wpływ na wszystkie przedmioty ochrony obszaru.	9130 Żyzne buczyny 9170 Grądy 91E0 Łęgi 1308 Mopek 1324 Nocek duży 1352 Wilk	W dokumencie wpisano szereg działań minimalizujących ewentualny niekorzystny wpływ działań gospodarczych m.in.: wyłączenie z użytkowania łąg, zachowanie w niezmienionym stanie odcinków rzek i potoków o naturalnym charakterze, pozostawienie ciągów drzew i krzewów rosnących wzdłuż cieków wodnych, zachowanie zadrzewień, otaczanie opieką starych drzew, szczególnie dziuplastych, pozostawienie fragmentów drzewostanów przeszłorębnych oraz grup starych drzew wśród młodszych drzewostanów.
6.	Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Narol na okres 01.01.2013-31.12.2022 (BULiGL O/Przemysł 2012)	Nadleśnictwo Narol	Dokument reguluje zasady gospodarki leśnej prowadzonej na gruntach Skarbu Państwa w zarządzie Nadleśnictwa Narol.	9130 Żyzne buczyny 1308 Mopek 1324 Nocek duży 1352 Wilk	W dokumencie wpisano szereg działań minimalizujących ewentualny niekorzystny wpływ działań gospodarczych m.in.: zachowanie w niezmienionym stanie odcinków rzek i potoków o naturalnym charakterze, pozostawienie ciągów drzew i krzewów rosnących wzdłuż cieków wodnych, zachowanie zadrzewień, otaczanie opieką starych drzew, szczególnie dziuplastych, pozostawienie fragmentów drzewostanów przeszłorębnych oraz grup starych drzew wśród młodszych drzewostanów.
7.	Uproszczony Plan Urządzenia Lasu wsi Nowiny Horynieckie na okres 01.01.2010.-31.12.2019 (Taxus SI, sp. z o.o. 2010)	Starostwo Powiatowe w Lubaczowie	Brak	Nie dotyczy	Plan nie ustala działań minimalizujących ani kompensujących.

L.p.	Tytuł opracowania	Instytucja odpowiedzialna za przygotowanie planu/programu/wdrażanie projektu	Ustalenia planu/programu/projektu mogące mieć wpływ na przedmioty ochrony	Przedmioty ochrony objęte wpływem opracowania	Ustalenia dot. działań minimalizujących lub kompensujących
8.	Uproszczony Plan Urządzenia Lasu wsi Radruż na okres 01.01.2010.-31.12.2019 (Taxus SI, sp. z o.o. 2010)	Starostwo Powiatowe w Lubaczowie	Plan przewiduje cięcia pielęgnacyjne na niewielkich powierzchniach łągów.	91E0 Łęgi	Plan nie ustala działań minimalizujących ani kompensujących.
9.	Uproszczony Plan Urządzenia Lasu wsi Horyniec-Zdrój na okres 01.01.2010.-31.12.2019 (Taxus SI, sp. z o.o. 2010)	Starostwo Powiatowe w Lubaczowie	Plan przewiduje cięcia pielęgnacyjne na niewielkich powierzchniach łągów i grądu.	91E0 Łęgi 9170 Grądy środkowoeuropejski i subkontynentalny	Plan nie ustala działań minimalizujących ani kompensujących.
10.	Uproszczony Plan Urządzenia Lasu wsi Podemsczyzna na okres 01.01.2010.-31.12.2019 (Taxus SI, sp. z o.o. 2010)	Starostwo Powiatowe w Lubaczowie	Brak	Nie dotyczy	Plan nie ustala działań minimalizujących ani kompensujących.
11.	Uproszczony Plan Urządzenia Lasu wsi Nowe Brusno na okres 01.01.2010.-31.12.2019 (Taxus S,I sp. z o.o. 2010)	Starostwo Powiatowe w Lubaczowie	Brak	Nie dotyczy	Plan nie ustala działań minimalizujących ani kompensujących.
12.	Uproszczony Plan Urządzenia Lasu mienia komunalnego gminy Horyniec-Zdrój na okres 01.01.2006.-31.12.2015 (Jerzy Świętek, Urządzenie Lasów i Terenów Zieleni 2006)	Urząd Gminy Horyniec-Zdrój	Plan przewiduje użytkowanie płątów łągu olszowego rębnią IIId, na powierzchni 50% wydzieleń 33c, 33g	91E0 Łęgi	Plan nie ustala działań minimalizujących ani kompensujących.

L.p.	Tytuł opracowania	Instytucja odpowiedzialna za przygotowanie planu/programu/wdrażanie projektu	Ustalenia planu/programu/projektu mogące mieć wpływ na przedmioty ochrony	Przedmioty ochrony objęte wpływem opracowania	Ustalenia dot. działań minimalizujących lub kompensujących
13.	Prognoza oddziaływania na środowisko projektów uproszczonych planów urządzenia lasu dla lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa w powiecie Lubaczów (gminy Narol, Oleszyce, Cieszanów, Stary Dzików, Horyniec-Zdrój) (Klub Przyrodników 2010)	Starostwo Powiatowe w Lubaczowie	Ochrona drzew dziuplastych oraz innych starszych drzew zasiedlanych przez gatunki chronione.	1308 Mopek 1324 Nocek duży	Podczas wykonywania zabiegów wynikających z planu nie będą usuwane drzewa: dziuplaste, grubsze niż 30 cm pierśnicy: lipy, wierzby i topole gatunków rodzimych o ile są zasiedlone przez gatunki chronione, grubsze niż 80 cm pierśnicy drzewa innych gatunków liściastych o ile są zasiedlone przez gatunki chronione, grubsze niż 30 cm martwe i zamierające drzewa gatunków liściastych o ile są zasiedlone przez gatunki chronione. Podczas wykonywania zabiegów wynikających z planu będą przestrzegane przepisy o ochronie gatunkowej roślin, grzybów i zwierząt. Wykonujący zabiegi będzie odpowiedzialny za rozpoznanie ewentualnego występowania gatunków chronionych wg rzeczywistego stanu na gruncie i nie powinien polegać w tym celu tylko na danych z opisu taksacyjnego.

L.p.	Tytuł opracowania	Instytucja odpowiedzialna za przygotowanie planu/programu/wdrażanie projektu	Ustalenia planu/programu/projektu mogące mieć wpływ na przedmioty ochrony	Przedmioty ochrony objęte wpływem opracowania	Ustalenia dot. działań minimalizujących lub kompensujących
14.	Prognoza oddziaływania na środowisko skutków realizacji Programu Budowy Dróg Krajowych na lata 2011-2015. (Zespół autorski pod kier. Katarzyny Marandy)	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad	Program przewiduje wystąpienie możliwego oddziaływania planowanej przebudowy ogólnie na gatunki nietoperzy oraz duże drapieżniki, jednak w odniesieniu do przedmiotów ochrony obszaru Horyniec nie sformułowane są konkretne zagrożenia. Co więcej nie wskazano, na możliwość wystąpienia negatywnego wpływu na przedmioty ochrony obszaru Horyniec PLH180017. Nie wykonano także badania szczegółowego przebiegu tras migracyjnych dużych ssaków.	1308 Mopek 1324 Nocek duży 1352 Wilk	Prognoza nie ustala działań minimalizujących ani kompensujących.

2.6. Informacja o przedmiotach ochrony objętych Planem wraz z zakresem prac terenowych – dane zweryfikowane

L.p.	Przedmiot ochrony	Ocena ogólna	Powierzchnia [ha]	Liczba stanowisk *	Rozmieszczenie w obszarze	Stopień rozpoznania	Zakres prac terenowych uzupełniających/ Uzasadnienie do wyłączenia z prac terenowych
Siedliska przyrodnicze							
1.	6510 Niżowe i górskie, świeże łąki użytkowane ekstensywnie	brak (ocena reprezent. D)	27,29	19	Zgodnie z zał. map. nr 1	Bardzo dobry	Przeprowadzona w ramach prac nad PZO szczegółowa inwentaryzacja objęła 2944,21 ha, na których skartowano siedliska przyrodnicze, w tym ekstensywne łąki świeże. Na pozostałej części obszaru (poza gruntami LP – 1652,75 ha) wykonano uproszczony przegląd terenowy, którego celem było odnalezienie ewentualnych dalszych płatów chronionych siedlisk przyrodniczych, co pozwoliło na wyczerpującą analizę zagrożeń siedliska, dokonanie oceny stanu jego zachowania oraz zaplanowanie działań ochronnych. W obrębie siedliska założono pięć stanowisk monitoringowych zgodnie z metodyką GIOŚ przyjętą dla siedlisk łąk świeżych, przy czym 4 z nich znajdują się na gruntach SP w zarządzie PGL (w obrębie polan śródleśnych), 1 natomiast na gruntach znajdujących się w administracji ANR. Prace inwentaryzacyjne prowadzono 06.05. -15.08.2013.
2.	8310 jaskinie nieudostępnione do zwiedzania	brak (ocena reprezent. D)	-	9	Zgodnie z zał. map. nr 1	Bardzo dobry	W obrębie obszaru znajduje się 9 jaskiń. Są to jaskinie niekrasowe powstałe w efekcie grawitacyjnego spękania pakietu słabo zwięzłych piasków występujących pod sztywnym pakietem piaskowców. Są to obiekty bardzo małe: największa ma długość 14,5 m, długość pozostałych nie przekracza 6 m. Większość z nich to w rzeczywistości nawisy i nisze skalne, nie tworzące typowych jaskiń. W ramach prac nad pzo dokonano przeglądu części jaskiń, jak również wykorzystano niepublikowane dane z wcześniejszych obserwacji Tomasza Mleczka. Całościowa inwentaryzacja siedliska pozwoliła na weryfikację oceny reprezentatywności. Ze względu na małe rozmiary jaskiń proponuje się je wyłączyć z listy przedmiotów ochrony obszaru. Obiekty te ze względu na bardzo małe kubatury próżni skalnych, labilny mikroklimat i szeroki zasięg światła, niekiedy obejmujący cały obiekt, nie mogą być miejscem bytowania nietoperzy. W trakcie prac terenowych w dwóch największych jaskiniach dokonano oceny stanu ich zachowania. Wykorzystano wstępną metodykę monitoringu tego siedliska (Urban, Piksa 2013). Prace inwentaryzacyjne prowadzono 24-25 sierpnia 2013.
3.	9130 Żyzne buczyny	C	344,46	20	Zgodnie z zał. map. nr 1	Bardzo dobry	W ramach prac nad PZO przeprowadzono przegląd siedliska w obszarze, co, przy uwzględnieniu wyników inwentaryzacji LP, pozwoliło na zebranie danych umożliwiających zaplanowanie ochrony siedliska. W nielicznych przypadkach dokonano korekty wyników inwentaryzacji LP. Na gruntach prywatnych dokonano kontroli wszystkich drzewostanów, w których

L.p.	Przedmiot ochrony	Ocena ogólna	Powierzchnia [ha]	Liczba stanowisk *	Rozmieszczenie w obszarze	Stopień rozpoznania	Zakres prac terenowych uzupełniających/ Uzasadnienie do wyłączenia z prac terenowych
							składzie, w oparciu o analizę zapisów UPUL, stwierdzono występowanie buka. W żadnym z kontrolowanych płątów nie stwierdzono siedliska 9130. W obrębie siedliska założono pięć stanowisk monitoringowych zgodnie z metodyką GIOŚ przyjętą dla siedlisk leśnych (ocena wg wskaźników proponowanych dla żyźnych buczyn autorstwa P. Pawlaczyska). Prace inwentaryzacyjne prowadzono między 20.06. a 20.08.2013.
4.	9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny	C	428,05	14	Zgodnie z zał. map. nr 1	Bardzo dobry	W ramach prac nad PZO przeprowadzono przegląd siedliska na gruntach SP w zarządzie PGL oraz pełną inwentaryzację na gruntach prywatnych, co, przy uwzględnieniu wyników inwentaryzacji LP pozwoliło na zebranie wystarczających danych do zaplanowania ochrony siedliska w obszarze. W nielicznych przypadkach dokonano korekty wyników inwentaryzacji LP. Na gruntach prywatnych dokonano kontroli wszystkich drzewostanów, w których składzie, w oparciu o analizę zapisów UPUL, stwierdzono występowanie dębu i graba. Jedynie w dwóch niewielkich płątach o łącznej powierzchni 1,29 ha stwierdzono siedlisko 9170. W obrębie siedliska założono cztery stanowiska monitoringowe zgodnie z metodyką GIOŚ przyjętą dla siedlisk leśnych (ocena wg wskaźników autorskich opartych o wskaźniki obowiązujące dla grądu subatlantyckiego oraz wstępne opracowane dla żyźnych buczyn). Prace inwentaryzacyjne prowadzono między 20.06. a 20.08.2013.
5.	91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe	C	110,28	24	Zgodnie z zał. map. nr 1	Dobry	W ramach prac nad PZO przeprowadzono przegląd siedliska w obszarze, co, przy uwzględnieniu wyników inwentaryzacji LP pozwoliło na zebranie wystarczających danych do zaplanowania ochrony siedliska zarówno na gruntach SP w zarządzie PGL jak i na gruntach prywatnych. Dane dotyczące całkowitego arealu siedliska należy uznać za kompletne, jednak brak pełnego rozpoznania zróżnicowania fitosocjologicznego łęgów. W obrębie siedliska założono cztery stanowiska monitoringowe zgodnie z metodyką GIOŚ przyjętą dla siedlisk leśnych. Prace inwentaryzacyjne prowadzono między 20.06. a 20.08.2013.
Gatunki zwierząt							
6.	1060 Czerwończyk nieparek	C		18	Zgodnie z zał. map. nr 2	Dobry	W trakcie prac nad projektem planu zadań ochronnych stwierdzono nieparka na około 20 stanowiskach, w obrębie łąk zmiennowilgotnych lub w ich bezpośredniej bliskości, w granicach całego obszaru. Przeprowadzone obserwacje, jak również wyniki wcześniejszych badań w obszarze z lat 1996-2013 (Warecki npbl.), pozwalają stwierdzić, że kluczowe znaczenie dla zachowania gatunku mają stanowiska położone w

L.p.	Przedmiot ochrony	Ocena ogólna	Powierzchnia [ha]	Liczba stanowisk *	Rozmieszczenie w obszarze	Stopień rozpoznania	Zakres prac terenowych uzupełniających/ Uzasadnienie do wyłączenia z prac terenowych
							dolinie Świdnicy i w dolinie Papierni. W 2013 na dwóch wymienionych wyżej stanowiskach, przeprowadzono dwukrotne obserwacje monitoringowe. Zostały one wykonane w okresie lotu motyli (I kontrola 2013-06-08; II kontrola 2013-08-15). W związku z brakiem opracowanej dla gatunku metodyki GIOŚ, monitoring przeprowadzono w oparciu o wskaźniki autorskie.
7.	1065 Przeplatka aurinia	C		6	Zgodnie z zał. map. nr 2	Bardzo dobry	W ramach prac nad projektem planu zadań ochronnych skontrolowano wszystkie znane stanowiska aurinii, jak również poszukiwano w obrębie łąk zmiennowilgotnych (potencjalne siedlisko gatunku) nowych miejsc jej występowania. Przeprowadzone obserwacje, jak również wyniki wcześniejszych badań w obszarze z lat 1996-2013 (Warecki npbl.), pozwalają stwierdzić, że kluczowe znaczenie dla zachowania gatunku mają stanowiska w Krzywem, w dolinie Świdnicy i w dolinie Papierni. Zgodnie z metodyką monitoringu GIOŚ dokonano trzech 3 kontroli na 3 stanowiskach, wskazanych jako kluczowe. Dwie kontrole zostały przeprowadzone w okresie lotu motyli (2013-05-25; 2013-06-08) trzecia natomiast podczas kwitnienia rośliny żywicielskiej (2012-08-24).
8.	1308 Mopek zachodni	B		16 (2013)	Zgodnie z zał. map. nr 2 (stwierdzono hibernację 39 mopek w 16 schronach)	Bardzo dobry	W ramach prac nad planem zadań ochronnych w dniach 9-11 lutego wykonano pełną inwentaryzację schronów/zimowisk nietoperzy. Określono liczebność hibernujących tam nietoperzy, ponadto dokonano oceny stanu siedlisk i określono podstawowe typy zagrożeń. W okresach 2-4 maja i 23-24 sierpnia wykonano kolejne kontrole celem oceny parametrów stanu siedlisk i zakresu prac planowanych w ramach czynnych działań ochronnych. Ocena stanu ochrony gatunku wykonano wg metodyki GIOŚ.
9	1324 Nocek duży	C		2 (zimowe)	Zgodnie z zał. map. nr 2 (2 osobniki hibernujące, nie stwierdzono obecności kolonii rozrodczej)	Słaby	W ramach prac nad planem zadań ochronnych, w dniach 9-11 lutego, wykonano pełną inwentaryzację schronów/zimowisk nietoperzy. Warunki mikroklimatyczne panujące w większości schronów w okresie hibernacji są zbyt surowe by zapewnić optymalne warunki w okresie hibernacji stąd bardzo nieliczna obecność tego gatunku (2 osobniki). Dokonano także oceny stanu siedlisk i określono podstawowe typy zagrożeń. W dniu 25 lipca na strychu kościoła i budynków klasztornych oo. Franciszkanów przeprowadzono kontrolę liczebności kolonii rozrodczej nocka dużego – nie stwierdzono jej obecności. Ponadto dokonano oceny stanu siedliska i określono podstawowe typy zagrożeń. Od chwili pożaru kościoła i remontu strychu kościoła i budynków klasztornych na strychach tych obiektów nie stwierdzono obecności tego gatunku. Dany obszar nie został jeszcze dobrze rozpoznany pod kątem występowania schronień letnich nietoperzy. Nie da się wykluczyć, że populacja gatunku nie została jeszcze w pełni rozpoznana i udokumentowana.
10.	1352 Wilk	B	-	5-6 os	Teoretyczny	Dobry	Wykonano ocenę stanu zachowania drapieżników oraz rozpoznanie wykorzystania

L.p.	Przedmiot ochrony	Ocena ogólna	Powierzchnia [ha]	Liczba stanowisk *	Rozmieszczenie w obszarze	Stopień rozpoznania	Zakres prac terenowych uzupełniających/ Uzasadnienie do wyłączenia z prac terenowych
					areal watahy (zgodnie z ryc. 1).		obszaru za pomocą: - tropień jednoczesnych i indywidualnych (począwszy od lutego 2013, z głównym ciężarem na tropienia zimowe); - fotopułapek (2 szt.) w wypadku znalezienia miejsc wielokrotnie odwiedzanych przez drapieżniki, takich jak ofiary wilków i ewentualne ofiary rysie, nory wilcze czy tzw. randevous site; Stwierdzono występowanie pojedynczej watahy o liczebności 5 osobników. Dokonano oceny stanu populacji jak i siedliska wg metodyki GIOŚ.
11.	1361 Ryś	brak (ocena reprezent. D)	-	1-2 os. (?)	Brak wystarczających danych	Słaby	Wykonano ocenę stanu zachowania drapieżników oraz rozpoznanie wykorzystania obszaru za pomocą: - tropień jednoczesnych i indywidualnych (począwszy od lutego 2013, z głównym ciężarem na tropienia zimowe); - fotopułapek (2 szt.), stosowanych w wypadku znalezienia ofiar drapieżników; Stwierdzono występowanie rysie (tropy wskazywały na 1-2 osobników. Ze względu na zbyt krótki czas prowadzenia obserwacji niemożliwe jest określenie stanu zachowania populacji.

* Liczba płatów siedliska/stanowisk gatunku

2.6.1. Typy siedlisk przyrodniczych

PRZEDMIOTY OCHRONY OBSZARU

Kod siedliska: 6510

Nazwa typu siedliska: Niżowe i górskie, świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion*)

Charakterystyka: Szeroko rozpowszechnione, antropogeniczne zbiorowiska użytków zielonych na umiarkowanie żyznych, mineralnych glebach świeżych. Są to zwykle wielokośne łąki występujące na niżu oraz na pogórzu i w niższych położeniach górskich. W typowych płatach obficie występuje rajgras wyniosły *Arrhenatherum elatius*, kupkówka pospolita *Dactylis glomerata*, stokłosa miękka *Bromus hordaceus* a w górach, konietlica łąkowa *Trisetum flavescens*. W runi znaczny udział mają wysokie byliny z rodziny baldaszkowatych (*Apiaceae*), wśród których są marchew zwyczajna *Daucus carota*, barszcz zwyczajny *Heracleum sphondylium*, pasternak zwyczajny *Pastinaca sativa*, biedrzynek wielki *Pimpinella major*. Niższą warstwę tworzą rośliny dwuliścienne o barwnych kwiatach, takie jak: dzwonek rozpierzchły *Campanula patula*,

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

koniczyna łąkowa *Trifolium pratense*, komonica pospolita *Lotus corniculatus*, skalnica ziarenkowata *Saxifraga granulata*, a w górach liczne gatunki przywrotników (Kucharski 2004).

Strukturę łąk w obszarze kształtuje udział wysokich traw takich jak rajgras wyniosły *Arrhenatherum elatius*, kupkówka pospolita *Dactylis glomerata*, a miejscami także mietlica pospolita *Agrostis capillaris*. Znaczny udział mają też wysokie byliny z rodziny baldaszkowatych jak marchew zwyczajna *Daucus carota*, barszcz zwyczajny *Heracleum sphondylium*, i biedrzyńca większy *Pimpinella major*. Niższą warstwę tworzą rośliny dwuliścienne, takie jak: dzwonek rozpierzchły *Campanula patula*, koniczyna łąkowa *Trifolium pratense*, komonica pospolita *Lotus corniculatus*, bodziszek łąkowy *Geranium pratense* i inne.

Ze względu na swoje położenie w obrębie różnej wielkości polan otoczonych w większości lasami, zaznacza się udział gatunków związanych z siedliskami leśnymi, zaroślowymi i porębami, takich jak wietlica samicza *Athyrium filix-femina*, trędownik bulwiasty *Scrophularia nodosa* czy nalot gatunków drzewiastych. Brzeżne partie łąk oraz trudniej dostępne polany objęte są zaawansowanymi procesami sukcesyjnymi, w efekcie, których wkraczają gatunki ziołoroślowe, a także krzewiaste i drzewiaste.

Stan siedliska w regionie kontynentalnym, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: U1

Ranga w obszarze – reprezentatywność (według standardowego formularza danych): B, (zgodnie z wynikami prac terenowych): D (nieznacząca) – wcześniejsza ocena „B” była zdecydowanie zbyt wysoka. Zinwentaryzowana powierzchnia w obszarze jest dla ochrony siedliska w skali regionu biogeograficznego nieistotna, a skład gatunkowy przeciętny. Niektóre płaty położone są w miejscach na tyle specyficznych (małe polany śródleśne), że poprzez udział gatunków leśno-zaroślowych, skład florystyczny i sposób wykształcenia znacząco odbiegają od wzorca siedliska. Przeprowadzona w ramach prac nad pzo szczegółowa inwentaryzacja objęła większość kompleksów nieleśnych obszaru, a na pozostałej powierzchni nieleśnej przeprowadzono uproszczoną inwentaryzację. Skala przeprowadzonych inwentaryzacji pozwala uznać, że skartowano całość powierzchni siedliska ekstensywnie użytkowanych łąk świeżych. Wśród stwierdzonych płatów znalazły się zarówno największe kompleksy łąk jak i niewielkie płaty przyzagrodowe o zróżnicowanym stanie zachowania. Tak szczegółowe rozpoznanie siedliska pozwala na obiektywną ocenę reprezentatywności siedliska i znaczenia obszaru dla jego ochrony.

Stan zachowania w obszarze: FV

Zagrożenia istniejące: zaniechanie użytkowania kośnego, a w efekcie zarastanie ziołoroślami i krzewami, zalesianie terenów otwartych.

Zagrożenia potencjalne: zbyt częste i zbyt wczesne koszenie, zalesianie, rozwój zabudowy.

Kod siedliska:8310

Nazwa typu siedliska: Jaskinie niedostępne do zwiedzania

Charakterystyka: Jaskiniami nazywamy naturalne próżnie skalne lub ich systemy, osłonięte od góry i ze względu na wielkość dostępne dla penetracji przez człowieka. Powstają w wyniku procesów krasowych, czyli chemicznej korozji skał przez wodę, głównie w wapieniach, gipsach, zlepieńcach, piaskowcach lub w złożach soli kamiennej. Jaskinie powstające w efekcie ruchów tektonicznych, osunięć i innych zjawisk nazywamy niekrasowymi (Wołoszyn 2004 – poradnik ochrony siedlisk i gatunków. Jaskinie niedostępne do zwiedzania). O specyfice jaskiń

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

OSIANKA
FUNDUSZ
OCHRONY
ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W KRESY

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

decyduje zestaw warunków mikroklimatycznych, zmieniających się wyraźnie wraz ze zwiększającą się odległością od wejścia jaskini. Są to przede wszystkim: temperatura, wilgotność powietrza i warunki świetlne. Parametry te silnie zmieniają się w okolicy przyotworowej, natomiast w głębszych partiach zmieniają się w daleko mniejszym zakresie.

W obszarze znajduje się 9 jaskiń o długości od 1,5 do 14,5 m. Są to jaskinie niekrasowe powstałe w rezultacie grawitacyjnego spełzania pakietu słabo związanych piasków występujących pod sztywnym pakietem piaskowców. Jaskinie te ze względu na bardzo małe rozmiary próżni skalnych, labilny mikroklimat i szeroki zasięg światła niekiedy obejmujący cały obiekt nie mogą być miejscem hibernacji nietoperzy.

Stan siedliska w regionie kontynentalnym, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: FV

Ranga w obszarze – reprezentatywność (według standardowego formularza danych): C, (zgodnie z wynikami prac terenowych): D (nieznacząca) – sposób wykształcenia znacząco odbiega od opisywanego wzorca; przede wszystkim brak stabilnych warunków mikroklimatycznych, a w większości jaskiń praktyczny brak wykształconego korytarza (większość jaskiń to nisze i nawisy skalne) sprawia, że światło penetruje całe wnętrze. W efekcie braku występowania strefy mroku w obiektach tych nie występuje typowa fauna jaskiniowa.

Stan zachowania w obszarze: FV

Zagrożenia: (wyłącznie potencjalne) zbyt intensywna eksploracja, wandalizm, erozja i ruchy masowe zbcocy.

Kod siedliska: 9130

Nazwa typu siedliska: Żyzne buczyny (*Dentario glandulosae-Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*)

Charakterystyka: Żyzne buczyny górskie są zwykle wysokopiennymi, zwartymi lasami o złożonej strukturze przestrzennej. Drzewostan zdominowany jest zwykle przez buka *Fagus sylvatica*, chociaż na terenie Karpat i ich przedpola lokalnie może dominować także jodła pospolita *Abies alba*. Jako domieszka może występować świerk pospolity *Picea abies*, jawor *Acer pseudoplatanus*, a w obszarach podgórskich i wyżynnych także grab *Carpinus betulus*. Krzewów jest zwykle niewiele; występować mogą takie gatunki jak: bez czarna *Sambucus nigra*, bez koralowy *Sambucus racemosa*, leszczyna *Corylus avellana*, a także wiciokrzew czarny *Lonicera nigra*. W aspektach wiosennych runa charakterystyczną grupę gatunków stanowią geofity wiosenne, przechodzące kwitnienie przed pełnym ulistnieniem buka. Należy tu między innymi żywiec gruczołowaty *Dentaria glandulosa* – gatunek charakterystyczny dla żyznej buczyny karpackiej. Prócz nich występują także: żywiec cebulkowy *Dentaria bulbifera*, zawilec gajowy *Anemone nemorosa*, a w postaci wilgotniejszej kokorycz pusta *Corydalis cava* i kokorycz pełna *Corydalis solida*. W roślinności dna lasu znaczny udział mają też paprocie – zarówno dość rzadkie: paprotnik kolczasty *Polystichum aculeatum* i paprotnik Brauna *Polystichum braunii* i znacznie pospolitsze – narecznica samcza *Dryopteris filix-mas* czy wietlica samicza *Athyrium filix-femina*.

Żyzne buczyny obszaru to głównie lasy z dominacją buka zwyczajnego *Fagus sylvatica*, obok którego rzadko występują gatunki domieszkowe. W drzewostanie czasem bukowi towarzyszy grab pospolity *Carpinus betulus* oraz czereśnia *Cerasus avium* i brzoza brodawkowata *Betula pendula*. Miejscami występuje wprowadzona sosna pospolita *Pinus sylvestris*. Runo zazwyczaj jest bogate w gatunki, często bardzo bujne, jednak nie brakuje także postaci zajmujących uboższe siedliska, ze skąpym runem i wtedy często z udziałem gatunków borowych. W typowej postaci

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

MINISTERSTWO
OCHRONY
ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W LUBLINIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

runo charakteryzuje stały udział żywca cebulkowego *Dentaria bulbifera* oraz wielu innych gatunków eutroficznymi, takich jak: turzyca leśna *Carex sylvatica*, szczyr trwały *Mercurialis perennis*, gajowiec żółty *Galeobdolon luteum*, przytulia wonna *Galium odoratum*, narecznica samcza *Dryopteris filix-mas*, miodunka ćma *Pulmonaria obscura* i wiele innych. Zajmują zarówno wyższe jak i niższe położenia wzniesień, wykształcając wiele wariantów siedliskowych. Do najwartościowszych postaci należy podzespół czosnkowy *Dentario glandulosae-Fagetum allietosum* z masowo występującym czosnkiem niedźwiedzim *Allium ursinum* w aspekcie wiosennym. Żyzne buczyny występują głównie w północno-wschodniej części obszaru, leżącej w obrębie Roztocza, głównie w granicach Nadleśnictwa Lubaczów, a tylko w postaci jednego płatu w Nadleśnictwie Narol.

Stan siedliska w regionie kontynentalnym, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: U1

Ranga w obszarze – reprezentatywność (według standardowego formularza i zweryfikowanych danych): B (dobra) – żyzne buczyny wykształcone są w obszarze dość typowo, przeważają płaty o przeciętnym składzie gatunkowym, obok nich występują zarówno płaty silnie zubożone jak i typowe siedliska. Znaczący udział mają też szczególne, rzadkie postaci buczyn takie jak podzespół czosnkowy *Dentario glandulosae-Fagetum allietosum*.

Stan zachowania w obszarze: U2

Zagrożenia istniejące: wynikający z dawniejszych form gospodarki leśnej niedobór obumierających drzew i martwego drewna, udział sosny w drzewostanie – pinetyzacja, szkody spowodowane przez zwierzynę łowną, czynniki abiotyczne – silne wiatry, okiść, przymrozki.

Zagrożenia potencjalne: użytkowanie gospodarcze niedostosowane do specyfiki i potrzeb siedliska (usuwanie martwych i umierających drzew, wprowadzanie gatunków niezgodnych siedliskowo – pinetyzacja, nadmierne przeredzanie warstwy drzew, eksploatacja lasu bez odnawiania).

Kod siedliska: 9170

Nazwa typu siedliska: Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*)

Charakterystyka: Grąd subkontynentalny jest zbiorowiskiem o złożonej, wielopoziomowej strukturze, w którym drzewostan składa się zwykle z 3 lub 4 warstw i zbudowany jest najczęściej z dębu szypułkowego *Quercus robur*, graba *Carpinus betulus*, lipy drobnolistnej *Tilia cordata* i klonu pospolitego *Acer platanoides*. W południowej części kraju znaczną domieszkę stanowi buk pospolity *Fagus sylvatica* i jodła pospolita *Abies alba*, a na południowym wschodzie także czereśnia *Cerasus avium*. Ponadto w drzewostanie występują: dąb bezszypułkowy *Quercus petraea*, klon jawor *Acer pseudoplatanus*, brzozy – brodawkowata *Betula pendula* i omszona *B. pubescens*, osika *Populus tremula* i jabłoń dzika *Malus sylvestris*, na siedliskach wilgotnych również jesion wyniosły *Fraxinus excelsior*, olsza czarna *Alnus glutinosa* oraz wiązy – górski *Ulmus glabra*, polny *U. minor* i szypułkowy *U. laevis*. Warstwa krzewów może być w różnym stopniu rozwinięta, zazwyczaj jest lepiej wykształcona na siedliskach żyźniejszych i wilgotniejszych. Oprócz podrostu drzew w jej skład wchodzi: leszczyna pospolita *Corylus avellana*, trzmieliny – pospolita *Euonymus europaea* i brodawkowata *E. verrucosa*, kruszyna pospolita *Frangula alnus*, czeremcha zwyczajna *Padus avium*, głóg jednoszyjkowy *Crataegus monogyna*, suchodrzew pospolity *Lonicera xylosteum*, kalina koralowa *Viburnum opulus* i jarzab pospolity *Sorbus aucuparia*, rzadziej inne gatunki, np. wawrzynek wilczełyko *Daphne mezereum* czy kłokoczka południowa *Staphylea pinnata*. Warstwa zielna pokrywa zwykle od 40 do 100% powierzchni płatów. W czasie aspektu wczesnowiosennego wypełniają ją takie gatunki, jak: zawilce – gajowy

Anemone nemorosa i żółty *A. ranunculoides*, przylaszcza pospolita *Hepatica nobilis*, groszek wiosenny *Lathyrus vernus*, kokorycze – pusta *Corydalis cava* i pełna *C. solida*, rutewka zdrojowata *Isopyrum thalictroides*, ziarnopłon wiosenny *Ficaria verna*, miodunka ćma *Pulmonaria obscura*. W przeciętnych warunkach siedliskowych do najczęściej występujących gatunków rozwijających się w okresach późniejszych należą: gwiazdnica wielkokwiatowa *Stellaria holostea*, gajowiec żółty *Galeobdolon luteum*, podagrycznik pospolity *Aegopodium podagraria*, prosownica rozpierzchna *Milium effusum*, dąbrówka rozłogowa *Ajuga reptans*, czworolist pospolity *Paris quadrifolia*, przytulia (marzanka) wonna *Galium odoratum*, czerniec gronkowy *Actaea spicata*, fiołek leśny *Viola reichenbachiana*, kokoryczka wielokwiatowa *Polygonatum multiflorum*, jaskier kosmaty *Ranunculus lanuginosus*, zerwa kłosowa *Phyteuma spicatum*, narecznice – samcza *Dryopteris filix-mas* i krótkoostna *D. carhusiana*, konwalijka dwulistna *Maianthemum bifolium* i inne. Gatunkami charakterystycznymi zespołu *Tilio-Carpinetum* są: turzyca orzęsiona *Carex pilosa* i jaskier kaszubski *Ranunculus cassubicus*, a walor gatunków regionalnie wyróżniających mają: przytulinka wiosenna *Cruciata glabra*, trzmielina brodawkowata *Euonymus verrucosus* i przytulia Schultesa *Galium schultesii*. W słabo wykształczonej warstwie mszystej najczęściej występują: żurawiec falisty *Atrichum undulatum*, gatunki z rodzaju krótkosz – *Brachythecium oedipodium*, *B. rutabulum*, *B. velutinum*, dzióbkiwiec *Zetterstedtia Eurhynchium angustriete*, merzyk pokrewny *Plagiomnium affine* oraz płóżymerzyki – kończystry *P. cuspidatum* i fałdowany *P. undulatum*.

W obszarze są to lasy liściaste z dominacją dębu szypułkowego *Quercus robur* oraz z towarzyszeniem grabu zwyczajnego *Carpinus betulus* w niższej warstwie drzewostanu. Miejscami pojawia się brzoza brodawkowata *Betula pendula* i czereśnia *Cerasus avium*. W wielu miejscach występuje wprowadzona sosna pospolita *Pinus sylvestris*. Niezwykle wartościowe przyrodniczo są drzewostany z licznym udziałem lipy drobnolistnej *Tilia cordata*, zajmują one jednak niewielką powierzchnię. W runie obficie występują gatunki mezo- i eutroficznych lasów z klasy *Quercio-Fagetea*, szczególnie gwiazdnica wielkokwiatowa *Stellaria holostea*, turzyca orzęsiona *Carex pilosa*, turzyca palczasta *Carex digitata*, a także turzyca leśna *Carex sylvatica*, szczyr trwały *Mercurialis perennis*, gajowiec żółty *Galeobdolon luteum*, przytulia wonna *Galium odoratum*, narecznica samcza *Dryopteris filix-mas*. Grądy reprezentowane są w obszarze głównie przez postaci niskie i typowe (wraz z formami przejściowymi), natomiast rzadko występują najuboższe grądy wysokie. Rozległe płyty grądowe występują wyłącznie w południowej i południowo-zachodniej, najniższej położonej części obszaru, w granicach Nadleśnictwa Lubaczów. Niewielkie płyty grądowe występują też na gruntach prywatnych właścicieli, jednak z racji zajmowanej powierzchni i stanu zachowania nie mają one znaczenia dla całościowej ochrony siedliska w obszarze.

Stan siedliska w regionie kontynentalnym, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: U1

Ranga w obszarze – reprezentatywność (według standardowego formularza i zweryfikowanych danych): C (znacząca) – grądy w obszarze charakteryzują się przeciętnym składem gatunkowym wszystkich warstw fitocenozy; przeważają wśród nich płyty o zubożałym runie, często zdominowane przez gatunki inne niż typowe dla runa tego typu siedlisk.

Stan zachowania w obszarze: (według zweryfikowanych danych): U2

Zagrożenia istniejące: czynniki abiotyczne (silne wiatry, okiślenie, przymrozki), niedobór obumierających drzew i martwego drewna, obecność sosny w drzewostanie – pinetyzacja, szkody spowodowane przez zwierzynę łowną, a poza arealem LP także obecnie usuwanie martwych i umierających drzew.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W KRZAKOWIE

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W KRZAKOWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Zagrożenia potencjalne: użytkowanie gospodarcze niedostosowane do specyfiki i potrzeb siedliska (usuwanie martwych i umierających drzew, wprowadzanie gatunków niezgodnych siedliskowo – pinetyzacja, nadmierne przerzedzanie warstwy drzew, eksploatacja lasu bez odnowienia).

Kod siedliska: 91E0

Nazwa typu siedliska: Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*)

Charakterystyka:

Ten typ siedliska przyrodniczego obejmuje nadrzeczne lasy olszowe, jesionowe i wierzbowe oraz topolowe. Występują one w całej Polsce, przy czym miejscami są reprezentowane przez rozmaite postaci przejściowe, formy degeneracyjne i regeneracyjne. Wymienione łęgi o strukturze leśno-zaroślowej wykształcają się na glebach zalewanych wodami rzecznyymi, o wysokim poziomie wód gruntowych. W obszarze Horyniec typowe płaty łęgowe reprezentowane są przez łęg jesionowo-olszowy (podtyp 91E0-3), zajmujący przede wszystkim dna dolin mniejszych rzek i strumieni w krajobrazie nizinny. W miejscach takich łęgi zajmują różne typy gleb hydrogenicznych, semihydrogenicznych lub napływowych, uwarunkowanych rodzajem podłoża mineralnego, grubością podłoża organicznego, intensywnością nanoszenia materiału mineralnego przez wody zalewów powodziowych oraz ich długotrwałością. Drzewostan zdominowany jest zazwyczaj przez olszę czarną *Alnus glutinosa*, przy praktycznie zupełnym braku, ustępującego wskutek chorób bakteryjno-grzybowych, jesionu wyniosłego *Fraxinus excelsior*. Jako gatunki domieszkowe pojawiać się mogą: czereśnia *Cerasus avium*, klon zwyczajny *Acer platanoides*, jawor *Acer pseudoplatanus* i grab zwyczajny *Carpinus betulus*. Warstwa krzewów wykształca się rozmaicie: od znacznego zwarcia po niemal całkowity brak. Oprócz podrostów olszy i jesionu spotykane są tu: porzeczka czarna *Ribes nigrum* i czerwona *R. spicatum*, leszczyna pospolita *Corylus avellana*, trzmielina zwyczajna *Euonymus europaea*, kalina koralowa *Viburnum opulus*, bez czarna *Sambucus nigra* i inne. Warstwa runa, zazwyczaj bujna i zwarta, jest tworzona przez gatunki właściwe nie tylko dla lasów łęgowych, lecz przechodzące ze zbiorowisk olsowych i bagiennych. Zwykle w runie występuje pokrzywa zwyczajna *Urtica dioica*, niecierpek pospolity *Impatiens noli-tangere*, podagrycznik pospolity *Aegopodium podagraria*, czartawa pospolita *Circaea lutetiana*, gajowiec żółty *Galeobdolon luteum*, kostrzewa olbrzymia *Festuca gigantea*, czyściec leśny *Stachys sylvatica*, gwiazdnica gajowa *Stellaria nemorum*, śledziennica skrętolistna *Chrysosplenium alternifolium*, przytulia czepna *Galium aparine*, sadziec konopiasty *Eupatorium cannabinum*, kuklik pospolity *Geum urbanum* i merzyk fałdowany *Plagiomnium undulatum*. W wielu miejscach wysoki jest udział gatunków wilgotnych łąk jak knieć błotna *Caltha palustris*, szuwarów jak trzcina *Phragmites australis* i innych preferujących trwałe, wysokie uwilgotnienie.

Płaty zinwentaryzowane w obszarze Horyniec, jakkolwiek zawsze z dominacją olszy czarnej w drzewostanie, mają jednak postać zróżnicowaną w zależności od tempa odpływu wód powierzchniowych. W miejscach gdzie spadki cieków są większe rozwijają się płaty typowego łęgu olszowo-jesionowego z czereśnią *Cerasus avium* i wierzbą kruchą *Salix fragilis* w drzewostanie oraz z czartawą pospolitą *Circaea lutetiana*, czartawą drobną *Circaea alpina*, prosownicą rozpięchłą *Milium effusum*, kaliną koralową *Viburnum opulus*, pooziwnikiem okazałym *Galeopsis speciosa*, kielisznikiem zaroślowym *Calystegia sepium*, chmielem pospolitym *Humulus lupulus* oraz turzycą odległokłosą *Carex remota*. W miejscach gdzie odpływ wód jest utrudniony a deniwelacja terenu nieznaczna powstają postaci nawiązujące florystycznie do olsów z

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

sitowiem leśnym *Scirpus sylvaticus*, kosańcem żółtym *Iris pseudacorus*, turzycą brzegową *Carex riparia*, zachyłnikiem błotnym *Thelypteris palustris*, skrzypem bagiennym *Equisetum limosum*, sadźcem konopiastym *Eupatorium cannabinum*, psianką słodkogórz *Solanum dulcamara*, kniecią błotną *Caltha palustris* i wieloma innymi.

Stan siedliska w regionie kontynentalnym, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: U2

Ranga w obszarze – reprezentatywność (według standardowego formularza i zweryfikowanych danych): B (dobra) – łągi obszaru wykształcone są dość typowo zarówno pod względem struktury florystycznej jak i ogólnej specyfiki siedliska – zajmują zazwyczaj wąskie pasy wzdłuż cieków, podlegają typowej dla nich dynamice.

Stan zachowania w obszarze: (według zweryfikowanych danych): U1

Zagrożenia istniejące: użytkowanie gospodarcze niedostosowane do specyfiki i potrzeb siedliska (upraszczanie struktury wiekowej i odmłodzenie drzewostanów – juvenalizacja, usuwanie martwych i umierających drzew, niedobór martwego drewna), wydeptywanie, zaśmiecanie, wkraczanie gatunków inwazyjnych obcego pochodzenia, presja osadnicza, czynniki abiotyczne – silne wiatry, okiść, szkody powodowane przez zwierzynę łowną, szkody powodowane działalnością bobrów, zamieranie jesiona.

Zagrożenia potencjalne: użytkowanie gospodarcze niedostosowane do specyfiki i potrzeb siedliska (usuwanie martwych i umierających drzew, wprowadzanie gatunków obcych siedliskowo, eksploatacja lasu bez odnowienia), regulacja koryt rzecznych.

INNE SIEDLISKA Z ZAŁĄCZNIKA I DYREKTYWY RADY 92/43 EWG

Kod siedliska: 3150

Nazwa typu siedliska: Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne

Siedlisko to obejmuje naturalne zbiorniki wodne oraz starorzecza z wolno pływającą roślinnością ze związków *Potamion* i *Nymphaeion*, a także prymitywnymi skupieniami drobnych roślin pływających po powierzchni wody (*Lemnetea*).

W obszarze Horyniec stwierdzono w trakcie inwentaryzacji prowadzonej na potrzeby pzo (2013 r.), niewielkie starorzecze Smolinki, położone w Podlesiu, w południowej części obszaru.

Ranga w obszarze – reprezentatywność: D (nieistotna) – siedlisko występuje w obszarze na powierzchni nieistotnej dla jej ochrony (0,34 ha).

Kod siedliska: 6410

Nazwa typu siedliska: Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*)

Bogate florystycznie łąki, rozwijające się na glebach organogenicznych i mineralnych, o zmiennym w ciągu roku uwilgotnieniu, od stagnującej na powierzchni wody w okresie wiosennym aż do przesychania podłoża latem. Łąki takie należą do najcenniejszych półnaturalnych zbiorowisk roślinnych środkowej części Europy.

W obszarze Horyniec, w trakcie inwentaryzacji prowadzonej na potrzeby pzo, stwierdzono łąki zmiennowilgotne w postaci rozproszonych, niewielkich płątów, głównie w dolinach Świdnicy i Papierni (14,82 ha). Przeważnie są to płąty zubożone, a tylko w niewielu miejscach dobrze

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

OSI ODRĘBNA
DZIAŁALNOŚĆ
ŚRODOWISKO

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W WROCLAWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

wykształcone z licznymi gatunkami charakterystycznymi, w tym z trzęślicą modrą *Molinia caerulea*. Uwzględniono także informacje o występowaniu siedliska zebrane w trakcie wcześniejszych badań (Szafran npbl.).

Ranga w obszarze – reprezentatywność: D (nieistotna) – siedlisko występuje w obszarze na powierzchni nieistotnej dla jej ochrony (16,61 ha).

Kod siedliska: 7120

Nazwa typu siedliska: Torfowiska wysokie zdegradowane, zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji

Torfowiska wysokie, na których nastąpiło antropogeniczne zaburzenie stosunków wodnych i w efekcie do przesuszenia oraz zmiany składu florystycznego zbiorowiska, przy zachowaniu przewagi roślinności typowej dla żywych torfowisk. Regeneracja siedliska możliwa jest po zastosowaniu odpowiednich zabiegów w perspektywie kilkudziesięciu lat.

W obszarze Horyniec siedlisko zostało stwierdzone na gruntach SP w zarządzie PGL w Nadleśnictwie Narol, podczas inwentaryzacji siedlisk i gatunków Natura 2000 w Lasach Państwowych (LP 2007), a następnie potwierdzone w trakcie inwentaryzacji prowadzonej na potrzeby pzo. Siedlisko jest reprezentowane przez jeden płat o powierzchni 2,94 ha.

Ranga w obszarze – reprezentatywność: D (nieistotna) – siedlisko występuje w obszarze na powierzchni nieistotnej dla jej ochrony.

Kod siedliska: 7140

Nazwa typu siedliska: Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (*Scheuchzerio-Caricetea nigrae*)

Torfowiska o pośrednim sposobie zasilania, korzystające zarówno z wód opadowych jak i gruntowych. Rozwijają się na nich różnorodne zbiorowiska o charakterze pła, trzęsawisk niskoturzycowych i silnie uwodnionych kęp torfowców i mchów brunatnych.

Siedlisko to reprezentowane jest przez dość rozległe, kilku hektarowe płaty, położone na gruntach SP w zarządzie PGL w Nadleśnictwie Narol, głównie w granicach rezerwatu „Źródła Tanwi” (BULiGL O/Przemysł 1988) oraz mniejsze, stwierdzone w trakcie inwentaryzacji prowadzonej na potrzeby pzo, położone w dolinie Świdnicy, w otoczeniu łąk wilgotnych i zmiennowilgotnych, szuwarów i ziołorośli. Łączna powierzchnia siedliska w obszarze wynosi 29,87 ha.

Ranga w obszarze – reprezentatywność: D (nieistotna) – siedlisko występuje w obszarze na powierzchni nieistotnej dla jej ochrony.

Kod siedliska: 9110

Nazwa typu siedliska: Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagion*)

Ubogie lasy bukowe, bukowo-jodłowe, bukowo-jodłowo-świerkowe i jodłowe. W obszarze siedlisko reprezentowane jest przez kwaśną buczynę niżową *Luzulo pilosae-Fagetum*. Pojedynczy płat porastający stromą, erodowaną skarpe, na gruntach SP w zarządzie PGL, o powierzchni 4,73 ha, stwierdzono podczas prac monitoringowych, wykonywanych na potrzeby pzo; możliwe jest występowanie siedliska na większej powierzchni w obrębie gruntów SP w zarządzie PGL.

Ranga w obszarze – reprezentatywność: D (nieistotna) – siedlisko występuje w obszarze na powierzchni nieistotnej dla jej ochrony.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

STRATEGIA
NARODOWA
SPÓJNOŚCI

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W KRZESZOWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Kod siedliska: 91D0**Nazwa typu siedliska:** Bory i lasy bagienne

Lasy szpilkowe i liściaste na podmokłym podłożu, często z wodą stagnującą na powierzchni. Woda jest zawsze uboga w składniki odżywcze i powiązana z obecnością w pobliżu torfowisk wysokich i przejściowych. W obszarze siedlisko reprezentowane jest przez bagienny bór sosnowy *Vaccinio uliginosi-Pinetum*.

Niewielkie powierzchnie siedliska (4,90 ha) stwierdzone podczas inwentaryzacji siedlisk i gatunków Natura 2000 w Lasach Państwowych (LP 2007), występują w północnej części obszaru na gruntach SP w zarządzie PGL w Nadleśnictwie Narol.

Ranga w obszarze- reprezentatywność: D (nieistotna) – siedlisko występuje w obszarze na powierzchni nieistotnej dla jej ochrony.

Kod siedliska: 91F0**Nazwa typu siedliska:** Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum campestris*)

Siedlisko obejmuje wilgotne lasy dębowo-wiązowo-jesionowe, zajmujące miejsca oddalone od koryta rzeczne i okazjonalnie zalewane lub pozostające pod wpływem splotu wód opadowych ze zboczy doliny lub ruchomych wód gruntowych.

Pojedynczy płat siedliska o powierzchni 2,87 ha stwierdzony podczas inwentaryzacji siedlisk i gatunków Natura 2000 w Lasach Państwowych (LP 2007), występuje w północnej części obszaru na gruntach SP w zarządzie PGL w Nadleśnictwie Narol.

Ranga w obszarze- reprezentatywność: D (nieistotna) – siedlisko występuje w obszarze na powierzchni nieistotnej dla jej ochrony.

2.6.2. Gatunki roślin i ich siedliska występujące na terenie obszaru

Nie dotyczy.

2.6.3. Gatunki zwierząt i ich siedliska występujące na terenie obszaru**PRZEDMIOTY OCHRONY OBSZARU****Kod gatunku 1060****Nazwa: Czerwończyk nieparek *Lycaena dispar***

Jest to motyl dzienny z rodziny modraszkwatych (*Lycaenidae*) o rozpiętości skrzydeł 30-40 mm. Motyl występuje w dwóch pokoleniach od pierwszej dekady czerwca do trzeciej dekady czerwca i w drugim pokoleniu od pierwszej dekady sierpnia do trzeciej dekady sierpnia. Występuje

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W LUBLINIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

wyraźne zróżnicowanie płciowe dojrzałych motyli. Samica jest większa od samca. Motyle drugiego pokolenia są wyraźnie mniejsze, niż pierwszego.

Samiec: skrzydła obu par pomarańczowe, z metalicznym połyskiem. Na skrzydle przednim ciemna plamka, na skrzydle tylnym czarne obrzeżenie ze stycznymi czarnymi kropkami ułożonymi w rząd.

Samica: skrzydło przednie pomarańczowe z dwiema czarnymi plamkami pośrodku oraz rzędkiem ciemnych plamek równoległym do brzegu zewnętrznego skrzydła. Przepaska przy brzegu skrzydła szersza niż u samca, dodatkowo występuje ciemne przyprószenie żyłek w okolicy brzegu skrzydła. Skrzydło tylne brunatno-pomarańczowe z szeroką pomarańczową przepaską i kilkoma prześwitującymi czarnymi plamkami na środku skrzydła. Spód skrzydeł u obu płci podobny, z czarnymi kropkami ułożonymi w przepaski na błękitno-szarym tle

Typowym dla gatunku siedliskiem są zmiennowilgotne łąki trzęślicowe *Molinion coeruleae* (kod 6410) ale występuje on także na innych siedliskach wilgotnych, jak podmokłe łąki ze związków *Calthion* i *Filipendulion* oraz torfowiska niskie. Ostatnio obserwuje się go również w siedliskach suchszych, głównie ruderalnych.

Na podstawie wyników raportowania i monitoringu (dane GIOŚ), można ogólnie stwierdzić, że stan zachowania preferowanych przez niego siedlisk na obszarach Natura 2000 nie jest zadowalający. Ponieważ są to siedlisko seminaturalne, ulegają szybkim przekształceniom w wyniku zaprzestania dawnej, ekstensywnej gospodarki rolnej.

Nieparek występuje w obszarze przede wszystkim w płatach łąk zmiennowilgotnych (*Molinion*) i podmokłych (*Calthion*, *Filipendulion*) często także w mozaice łąkowo-szuwarowej i zaroślowej. Na siedliskach tych często występują gatunki szczawiu *Rumex*, stanowiące rośliny pokarmowe dla gąsienic nieparka. Jego imagines pojawiają się jednak znacznie szerzej, również na łąkach świeżych (*Arrhenatherion*), a nawet na siedliskach suchych, w tym ruderalnych.

Stan gatunku w regionie kontynentalnym, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: FV

Ranga w obszarze – ocena populacji (według standardowego formularza i zweryfikowanych danych): C (znacząca) ocena wynika ze stwierdzenia w ostatnich latach względnie niskiej liczebności populacji, mimo dobrze zachowanych siedlisk, z licznymi miejscami odpowiednimi do rozrodu i z niewielkimi odległościami między stanowiskami w obszarze.

Stan zachowania w obszarze: (według zweryfikowanych danych): FV

Zagrożenia istniejące: brak koszenia i w efekcie zmiany sukcesyjne.

Zagrożenia potencjalne: intensywne użytkowanie kośne, zalesianie terenów otwartych, sukcesja naturalna, obniżanie poziomu wód gruntowych, łowienie kolekcjonerskie.

Kod gatunku 1065

Nazwa: Przeplatka aurinia *Euphydryas aurinia*

Jest to motyl dzienny z rodziny rusałkowatych (*Nymphalidae*) o rozpiętości skrzydeł 36-40 mm. Ubarwienie wierzchu skrzydeł tworzą rdzawożółte plamy o różnej intensywności poprzedzielane ciemnymi, poprzecznymi przepaskami, układające się w wyraźny siatkowaty wzór.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

MINISTERSTWO
OCHRONY
ŚRODOWISKA
I KLIMATU

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W WROCLAWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Na szerokiej, rdzawej przepasce zewnętrznej tylnego skrzydła zazwyczaj widoczny jest rząd drobnych, ciemnych punktów. Spód skrzydeł o podobnym rysunku jest wyraźnie jaśniejszy a plamy tworzą żółte przepaski.

Typowym dla gatunku siedliskiem są zmiennowilgotne łąki trzęślicowe *Molinion coeruleae* (kod 6410). Ponieważ jest to siedlisko antropogeniczne ulega szybkim przekształceniom w wyniku zaprzestania dawnej, ekstensywnej gospodarki rolnej. Poszczególne, monitorowane płaty były zazwyczaj niezbyt rozległe, zarastające, z dużym udziałem gatunków inwazyjnych i ekspansywnych.

Gatunek występuje na kilku stanowiskach w obszarze (Świdnica 1 – dwa płaty, Świdnica 2, Krzywe, Dąbrowa, Papiernia – dwa płaty, Świdnica 3 – stanowisko zanikłe), na wszystkich stwierdzono pogorszenie jakości siedliska i zauważalny spadek liczebności populacji. Zajmowane przez przeplatkę aurinię siedliska w obszarze to najczęściej strefy ekotonowe łąk zmiennowilgotnych (*Molinion*) i podmokłych (*Calthion*, *Filipendulion*) oraz świeżych. Stanowiska, na których rozmnaża się aurinia, są niewielkie i ograniczone do arealu czarcikęsu łąkowego (*Succisa pratensis*).

Stan gatunku w regionie kontynentalnym, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: U1

Ranga w obszarze – ocena populacji (według standardowego formularza danych oraz według zweryfikowanych danych): C (znacząca) – liczebność populacji – poniżej 2% zasobów gatunku w kontynentalnej części kraju. Stanowiska w obszarze Horyniec, mimo ich wyraźnej izolacji oraz stwierdzonego pogorszenia stanu siedliska (procesy sukcesyjne) i spadku liczebności populacji w ostatnich latach należą do najważniejszych w województwie podkarpackim.

Stan zachowania w obszarze: (według zweryfikowanych danych): U1

Zagrożenia istniejące: brak koszenia i w efekcie zmiany sukcesyjne.

Zagrożenia potencjalne: koszenie intensywne, zalesianie terenów otwartych, sukcesja naturalna, obniżanie poziomu wód gruntowych, łowienie kolekcjonerskie.

Kod gatunku 1308

Nazwa: Mopek zachodni *Barbastellus barbastellus*

Status ochronny

Gatunek z załącznika II i IV Dyrektywy Siedliskowej, objęty ochroną gatunkową w Polsce. W Polskiej Czerwonej Księdze jest gatunkiem o nieokreślonym zagrożeniu (kategoria DD). Na czerwonej liście IUCN gatunek niższego ryzyka, najmniejszej troski (kategoria NT). W Czerwonej Liście Karpat jest gatunkiem wysokiego ryzyka narażony na wyginięcie (kategoria VU).

Charakterystyka

Rozmnażanie

Gody gatunek ten odbywa późnym latem i wczesną jesienią ale zapłodnienie przesunięte jest na wiosnę. Początkiem maja ciężarne samice zaczynają się gromadzić i formować kolonie rozrodcze. Gatunek ten tworzy niewielkie kolonie rozrodcze składające się z kilku-, kilkudziesięciu samic, które na swoje schronienia wybierają najczęściej przestrzenie pod odstającymi płatami kory drzew w spękaniach pni lub ich

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

rozwidleniach, rzadziej za okiennicami, obiciami domów, w szczelinach mostów. W połowie lub pod koniec czerwca rodzą jedno, wyjątkowo dwa młode. Są one nagie, ślepe i Nielotne. Po około 6 tygodniach uzyskują zdolność lotu i rozpoczynają samodzielne żerowanie.

Aktywność

Zwierzę aktywne nocą, w odpowiednich warunkach poluje całą noc. Gatunek wybitnie zimnolubny preferujący w okresie hibernacji niskie temperatury (0-5°C). Należy do nietoperzy najbardziej odpornych na mrozy. Znosi krótkotrwałe spadki temperatury do -9°C, a zamarza dopiero w temperaturze -16°C. Zimą mopki spędzają w stanie odrętwienia zimowego zwanego hibernacją, która trwa od listopada do marca. Hibernują pojedynczo chociaż mogą tworzyć skupienia. Mopki wykazują duże przywiązanie do schronień zimowych i powracają do nich co roku. Mopek uważany jest za gatunek płochliwy i zmieniający często swoje schronienia, zwłaszcza gdy jest niepokojony. Dlatego zabezpieczenie zimowisk, skupiających większą liczbę osobników tego gatunku, wydaje się być kluczowym działaniem, jakie należy podejmować w celu jego ochrony. W przestrzeni orientują się przy użyciu echolokacji, zasięg sonaru niewielki – do ok. 30 m. Mopek uważany jest przez jednych autorów za gatunek osiadły (jego zimowe kryjówki znajdują się najczęściej w odległości kilku-, kilkunastu kilometrów od kwater letnich zaś przez innych za migranta średniodystansowego (do 300 km).

Sposób odżywiania

Gatunek leśny, żerujący głównie w lasach i zadrzewieniach. Poluje wewnątrz lasu, na ich obrzeżach, w lukach drzewostanu, na ścieżkach leśnych ale i na terenach zakrzewionych czy nad wodami o zarośniętych brzegach. Lata stosunkowo szybko i poluje głównie na owady w locie. Podstawą diety stanowią drobne motyle nocne, w mniejszym stopniu muchówki. Miejsca żerowania zazwyczaj znajdują się w odległości 3-4,5 km od dziennego schronienia, ale mogą leżeć również w odległości 10 km. W ciągu nocy mopki odwiedzają 3-4 różne żerowiska, pokonując w sumie nawet 30 km.

Stan gatunku w regionie kontynentalnym, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: U1

Ranga w obszarze - ocena populacji : według standardowego formularza danych ocena ogólna C (po weryfikacji terenowej C) - jedno z ważniejszych miejsc hibernacji mopka we wschodniej części Polski - udział poniżej 2% liczebności mopka stwierdzonych na znanych zimowiskach w regionie kontynentalnym

(http://www.gios.gov.pl/siedliska/pdf/wyniki_monitoringu_zwierzat_2009_2011_barbastella_barbastellus.pdf).

Stan zachowania stanowisk i siedlisk gatunku w obszarze: U2

Obszar Horyniec jest jednym z ważniejszych regionów zimowania mopka w tej części Polski. Schronieniami zimowymi tego gatunku są licznie tu występujące schrony. Liczebność hibernującego mopka podlega bardzo dużym zmianom –może się ona wahać od kilkudziesięciu do maksimum ok. 100 osobników. Wahania te w dużej mierze wynikają ze zmian w warunkach mikroklimatycznych w obrębie schronień. W okresie znacznego ocieplenia lub też podczas okresów długotrwałych mrozów liczebność mopek może znacznie maleć. Stąd tak duże wahania liczebności tego gatunku w okresie hibernacji, fakt ten ma decydujący wpływ na ocenę wskaźnika stanu liczebności populacji. Tereny leśne ostoi to tereny żerowiskowe nietoperzy, zapewniają one także dogodny dołot do większości schronów – miejsc hibernacji.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

STRATEGIA
ROZWOJU
I SPÓJNOŚCI

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W LUBLINIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Zagrożenia istniejące:

Mopki są bardzo przywiązane do swoich kryjówek; zwłaszcza do zimowisk, do których powracają z roku na rok, a wiedzę o zimowiskach przekazują sobie z pokolenia na pokolenie. W związku z tym największym zagrożeniem dla gatunku jest utrata schronień zimowych zwłaszcza tych skupiających dużą liczbę osobników. W okresie pozahibernacyjnym podstawowym zagrożeniem jest kurczenie się i nadmierna fragmentacja obszarów leśnych (żerowisk).

Podstawowym, zagrożeniem dla mopków zimujących w obszarze jest sukcesywne pogarszanie się stanu murów, którymi zamknięto otwory strzelnicze schronów. Ich erozja, niszczenie lub usuwanie może powodować znaczne pogorszenie warunków mikroklimatycznych w schronieniach zimowych co może skutkować znacznym ograniczeniem liczebności hibernujących nietoperzy lub nawet ich eliminacją.

Zagrożenia potencjalne:

- pogorszenie tras dolotu nietoperzy do niektórych schronów (usunięcie zadrzewień w bezpośrednim otoczeniu),
- rewitalizacja schronów (uniemożliwienie zasiedlenia schronu/schronów w okresie zimowym, może to nastąpić np. w przypadku likwidacji miejsc wlotu),
- utrata żerowisk w obrębie ostoi (znacznie ograniczenie areалу terenów leśnych ostoi i jego istotna fragmentacja),
- usuwanie obumierających i martwych drzew (utrata potencjalnych schronień letnich),
- drapieżnictwo (lisy, kuny, koty),
- wandalizm (celowe wybudzanie i uśmiercanie nietoperzy, zaśmiecanie).

Kod gatunku 1324**Nazwa: Nocek duży *Myotis myotis*****Status ochronny**

Gatunek z załącznika II i IV Dyrektywy Siedliskowej, objęty ochroną gatunkową w Polsce. W polskiej części Karpat gatunek ten ma status VU. Włączony jest także do Czerwonej Listy IUCN, kategoria LC.

Charakterystyka**Rozmnażanie**

Gody odbywają się jesienią na strychach budynków, w dziuplach, skrzynkach i w podziemiach. Końcem kwietnia początkiem maja samice gromadzą się w koloniach rozrodczych. Kolonie rozrodcze liczące najczęściej od kilkudziesięciu do dwustu osobników formowane są przede wszystkim na strychach budynków. Rodzą jedno młode w okresie od połowy czerwca do połowy lipca. Młode są ślepe, nagie i nietlone. Szybko po 6-8 tygodniach osiągają samodzielność i wygląd osobników dorosłych.

Aktywność

To największy przedstawiciel rodzaju *Myotis* nocek i jednocześnie największy nietoperz regularnie występujący w Polsce.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

MINISTERSTWO
ŚRODOWISKA,
OCHRONY
ENERGII
I KLIMATU

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W LUBLINIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Zwierzę aktywne nocą na łowy wylatuje po zmroku przy odpowiednich warunkach mogą polować całą noc. W niesprzyjających warunkach popadają w stan odrętwienia (torpor), a w okresie zimowym w stan hibernacji. Gatunek ciepłolubny, w okresie hibernacji preferuje temperatury w zakresie 7-12⁰C (choć może hibernować w niższych temperaturach) i wysoką wilgotność powietrza 85-100%. Sen zimowy trwa od października do marca-kwietnia. Hibernują osobno lub tworzą skupienia. W przestrzeni orientują się przy użyciu echolokacji, zasięg sonaru niewielki – do ok. 30-40 m. Jest gatunkiem wykonującym średniodystansowe wędrówki między miejscami letniego i zimowego pobytu. Najdłuższy przelot osobnika obrączkowanego w Polsce to 253 km.

Sposób odżywiania

Poluje przede wszystkim w lasach, chociaż mogą polować również na terenach otwartych, pokarm zbierając przede wszystkim z podłoża z gruntu lub czasami w locie. Poluje przede wszystkim na chrząszcze, w tym najczęściej na przedstawicieli rodziny biegaczowatych *Carabidae*. Nietoperze te mogą przelatywać z kolonii rozrodczych na żerowiska na odległość o 15 km, a w razie potrzeby nawet do około 25 km. Zwykle jednak (zwłaszcza samice w okresie karmienia młodych) wolą polować w odległości mniejszej, do 10 km od kolonii. Podczas jednej nocy mogą odwiedzać kilka oddalonych od siebie miejsc żerowania.

Obszar Horyniec utworzono m.in. dla ochrony kolonii rozrodczej nocka dużego, która znajdowała się na strychach kościoła i budynków klasztornych oo. Franciszkanów w Horyńcu oraz zimowisk mieszczących się w schronach. W 2013 roku, w schronieniach zimowych obserwowano hibernację zaledwie 2 osobników tego gatunku. Nie stwierdzono obecności kolonii rozrodczej. Tereny leśne ostoi to tereny żerowiskowe nietoperzy, zapewniają one także dogodny dojazd do większości schronów – miejsc hibernacji tego gatunku.

Stan gatunku w regionie kontynentalnym, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: FV

Ranga w obszarze - ocena populacji : według standardowego formularza danych: C; po weryfikacji terenowej: C - kolonia rozrodcza szczególnie cenna ponieważ znajduje się na granicy zasięgu, obejmuje ona do 2% liczebności nocka dużego stwierdzonego w koloniach rozrodczych w regionie kontynentalnym w trakcie monitoringu krajowego

(http://www.gios.gov.pl/siedliska/pdf/wyniki_monitoringu_zwierzat_myotis_myotis.pdf) . Ze względu na lokalizację (na granicy zasięgu) oraz możliwość ponownego zasiedlenia strychu kościoła lub budynku klasztornego celowe jest utrzymanie gatunku na liście przedmiotów ochrony.

Stan zachowania stanowisk i siedlisk gatunku w obszarze: U2

Zagrożenia istniejące:

Podstawowym zagrożeniem jest niszczenie lub pogarszanie stanu schronień koloni letnich i zimowych oraz kurczenie się lub nadmierna fragmentacja obszarów leśnych – głównego żerowiska.

W przypadku obszaru Horyniec w odniesieniu do kolonii rozrodczej głównym zagrożeniem jest brak optymalnych warunków do odtworzenia kolonii rozrodczej tego gatunku na strychu budynku klasztornego i w kościele. W odniesieniu do zimowiska podstawowym zagrożeniem jest stopniowe zmniejszanie się liczby schronień zimowych zapewniających dogodne warunki hibernacji nietoperzy.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

STRATEGIA
ROZWOJU
I OCHRONY
ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W KRAKOWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Zagrożenia potencjalne:

- pogorszenie tras dolotu nietoperzy do schronień letnich i niektórych schronów (usunięcie zadrzewień w bezpośrednim otoczeniu),
- rewitalizacja schronów (uniemożliwienie zasiedlenia schronu/schronów w okresie zimowym, może to nastąpić np. w przypadku likwidacji miejsc wlotu),
- utrata żerowisk w obrębie ostoi (znacznie ograniczenie areału terenów leśnych ostoi i jego istotna fragmentacja),
- drapieżnictwo (lisy, kuny, koty),
- wandalizm (celowe wybudzanie i uśmiercanie nietoperzy, zaśmiecanie).

Kod gatunku 1352**Nazwa: Wilk *Canis lupus***

Drapieżnik z rodziny psowatych o równym (nie pochyłym jak u psów domowych) grzbiecie, klinowatej klatce piersiowej i stosunkowo długich, ustawionych blisko siebie kończynach. Głowa jest duża o szerokim czole i raczej małych uszach, ogon zwieszony lub uniesiony poziomo, nigdy zaś podniesiony wyżej linii grzbietu. Wilki charakteryzują się wyraźnym dymorfizmem płciowym, przejawiającym się znacznie większą masą i wysokością samców (35-65 kg, 120 cm) w stosunku do samic (30-50 kg, 110 cm) Żyją w grupach rodzinnych, zwanych watahami, którym przewodzi para osobników alfa. Wielkość watahy w Polsce wynosi 2-10, ale najczęściej jest to 4-5 osobników. Zamieszkują lasy i zróżnicowane tereny w ich otoczeniu w Eurazji i Ameryce Płn. Wilk jest gatunkiem silnie terytorialnym, wymagającym rozległych areałów, w polskich warunkach zwykle od 150-300 km². W obszarze Horyniec występuje 1 wataha, reprezentująca populację Lasów Janowskich, Puszczy Solskiej i Rostocza.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

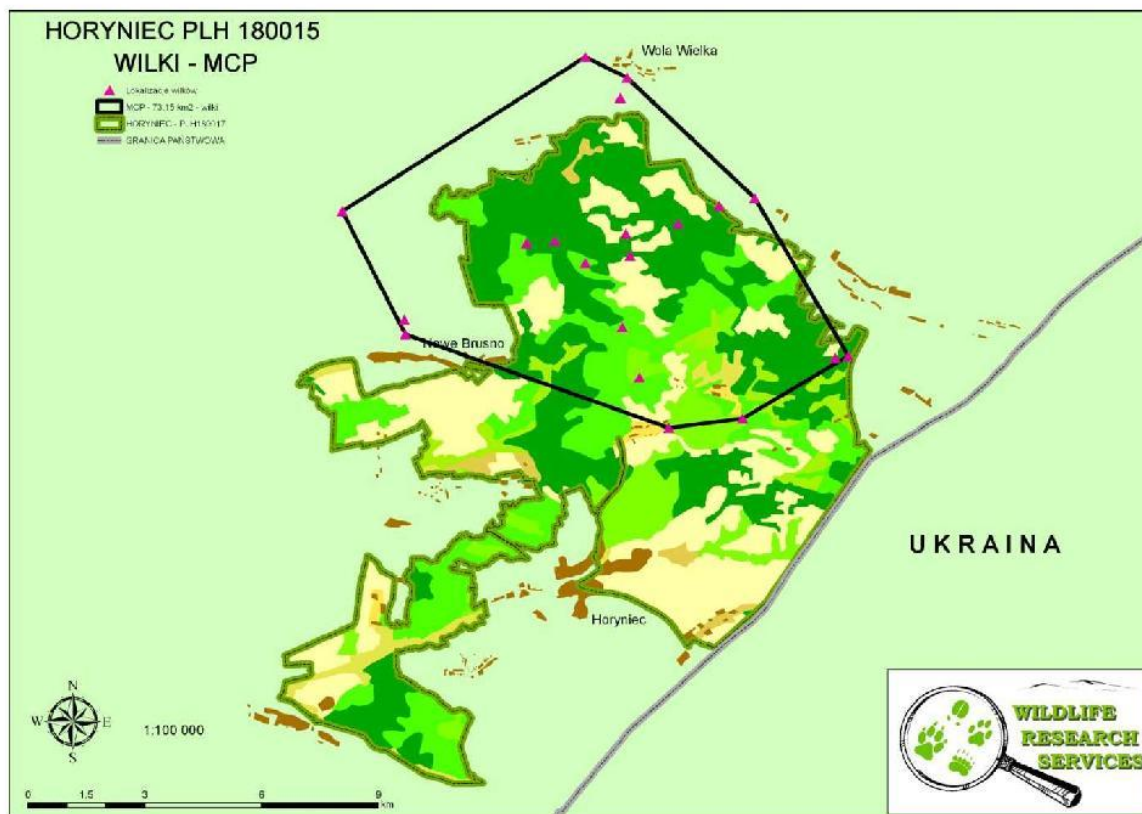
AGENCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W LUBLINIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Ryc. 1. Teoretyczny areal watahy, wyznaczony w oparciu o stwierdzenia tropów.

Stan gatunku w regionie kontynentalnym, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: U1

Ranga w obszarze - ocena populacji: według standardowego formularza oraz zweryfikowanych danych: C (znacząca) – obszar istotny dla ochrony gatunku w skali regionu biogeograficznego. Obejmuje między 0,71% a 1,0% polskiej populacji tego gatunku, przy założeniu, że w Polsce żyje 600-700 wilków (www.zbs.bialowieza.pl/ibs_pan/ - dostęp: 20.10.2013r.), siedlisko gatunku w obszarze zachowane jest w stanie bardzo dobrym, za wyjątkiem wskaźnika określającego zagęszczenie dróg, baza pokarmowa odpowiednio zasobna. Waloryzacja wskaźnika określającego gęstość dróg publicznych nie uwzględnia lokalnych uwarunkowań oraz natężenia ruchu. Wartości pozwalające ocenić ten wskaźnik na poziomie FV (<0,1 km/km²) są zdecydowanie zbyt rygorystyczne.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

MINISTERSTWO
OCHRONY
ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W KRAKOWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Stan zachowania populacji gatunku w obszarze: FV

Stan zachowania siedlisk gatunku w obszarze: U2

Zagrożenia istniejące: kłusownictwo, zabudowa rozproszona (wzdłuż dróg, na polanach śródleśnych, poza jednostkami osadniczymi), drogi (izolacja populacji, fragmentacja kompleksów leśnych).

Zagrożenia potencjalne: wycinka lasu w miejscach rozrodu, polowania (na terytorium Ukrainy), rajdy motocrossowe, choroby roznoszone przez zwierzęta domowe.

W skali Polski występują też zagrożenia o charakterze ogólnym. Jest to głównie zbyt duże pozyskanie zwierzyny płowej, prowadzące do zubożania bazy żerowej (m.in. przez brak uwzględniania drapieżnictwa w planach łowieckich) co zwiększa prawdopodobieństwo wystąpienia ataków na zwierzęta domowe i tym samym przyczynia się do negatywnego odbioru wilka przez społeczności lokalne.

INNE GATUNKI Z ZAŁĄCZNIKA II DYREKTYWY RADY 92/43 EWG

Kod gatunku 1188

Nazwa: Kumak nizinny *Bombina bombina*

Przedstawiciel rzędu płazów bezogonowych (*Anura*), związany z nizinnymi, ciepłymi płytkimi zbiornikami o bogatej roślinności. W obszarze podawany z okolic Werchratedy i rezerwatu Sołokija (Borczyk, Biegański 2002). W trakcie prac terenowych nie stwierdzono jego obecności.

Ranga w obszarze - reprezentatywność: D (nieistotna) – obszar nieistotny dla ochrony gatunku.

Kod gatunku 1318

Nazwa: Nocek łydkowłosy *Myotis dasycneme*

Gatunek związany z wodami, polujący nad dużymi rzekami i jeziorami, ciepłolubny.

W obszarze spotykany jest bardzo rzadko i nielicznie (maksymalnie od 1 do 3 osobników) (Piskorski niepublikowane). W ostatnich kilku latach nie był obserwowany.

Ranga w obszarze- reprezentatywność: D (nieistotna)

Kod gatunku 1337

Nazwa: Bóbr europejski *Castor fiber*

Największy europejski i północnoamerykański gryzoń, ściśle roślinożerny, związany z siedliskami wodnymi. Gatunek siedliskotwórczy, zmieniający warunki wodne i silnie wpływający na swoje otoczenie.

Występowanie osobników tego gatunku (tropy, ślizgi, żeremia, ślady żerowania) stwierdzano w różnych miejscach całego obszaru w trakcie prac nad pzo (2013).

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

OSIANKA
DZIAŁALNOŚĆ
ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W LUBLINIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Ranga w obszarze- reprezentatywność: D (nieistotna) – obszar nieistotny dla ochrony gatunku.

Kod gatunku 1355

Nazwa: Wydra *Lutra lutra*

Szeroko rozprzestrzeniony ssak drapieżny, wybitnie przystosowany do ziemnowodnego trybu życia.

Występowanie wydry wykazywano w inwentaryzacji LP (2007 r.) w postaci pojedynczych stanowisk w różnych częściach obszaru.

Ranga w obszarze- reprezentatywność: D (nieistotna) – obszar nieistotny dla ochrony gatunku.

Kod gatunku 1361

Nazwa: Ryś *Lynx lynx*

Drapieżnik z rodziny kotowatych, związany z dużymi kompleksami leśnymi i prowadzący bardzo skryty tryb życia. Silnie terytorialny z zaznaczoną rozdzielnością płciową terytoriów. Zarówno samce jak i samice niezależnie konkurują ze sobą o przestrzeń, łącząc się w pary na bardzo krótki okres czasu. Samica samodzielnie wychowuje młode. Rysie w niewoli dożywają 25 lat, jednak śmiertelność młodych sięga 50%.

W naturze nie mają wrogów, ich śmiertelność w zdecydowanej przewadze spowodowana jest działalnością człowieka.

Stan gatunku w regionie kontynentalnym, wg Raportu z Art 17DS, 2013 r.: U2

Ranga w obszarze: D – na podstawie wykonanych prac terenowych przypuszcza się, że obszar jest istotny dla ochrony gatunku w skali regionu biogeograficznego, gdyż może obejmować około 1% populacji niżowej (<http://bison.zbs.bialowieza.pl/wilkrys> - dostęp 20.10.2013), zebrane dane są jednak na tyle niepełne, że decyzję czy gatunek powinien zostać przedmiotem ochrony w obszarze, odkłada się do czasu aż zostaną zakończone badania zaplanowane w ramach PZO.

Stan zachowania populacji w obszarze: Brak wystarczających danych

Stan zachowania siedlisk gatunku w obszarze: U2

Zagrożenia istniejące: zabudowa rozproszona (wzdłuż dróg, poza jednostkami osadniczymi), drogi (izolacja populacji, fragmentacja kompleksów leśnych).

Zagrożenia potencjalne: wycinka lasu w miejscach rozrodu, polowania (na terytorium Ukrainy), rajdy motocrossowe, choroby roznoszone przez zwierzęta domowe, kłusownictwo.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

STRATEGIA
WZROSTU
I SPÓJNOŚCI

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W LUBLINIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Moduł B

3. Stan ochrony przedmiotów ochrony objętych Planem

SIEDLISKA PRZYRODNICZE

Niżowe i górskie, świeże łąki, użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*) (6510): Przy wyborze lokalizacji transektów uwzględniono płaty objęte użytkowaniem od wieloletni. Wśród nich znalazły się zarówno rozległe płaty jak i łąki zajmujące niewielkie polanki śródleśne. Pozwoliło to na objęcie monitoringiem pełnego zróżnicowania florystycznego siedliska. Wyznaczono pięć stanowisk monitoringowych. Do ich lokalizacji wybrano płaty łąkowe głównie w środkowej części obszaru (I - Chotylub, II - V – polany na północ i wschód od Niwek Horynieckich). Stanowisko I reprezentuje umiarkowanie dobrze zachowany płat łąki świeżej rajgrasowej, z licznymi gatunkami charakterystycznymi i zróżnicowanymi runem, w odpowiednim terminie koszonej. Jego stan zachowania oceniono na poziomie U1, co zostało spowodowane udziałem nawłoci późnej – gatunku inwazyjnego oraz zdecydowaną dominacją gatunków trawiastych. Stanowisko II reprezentuje płat łąkowy położony na dużej polanie w obrębie większego kompleksu łąkowego na północ od wsi Niwki Horynieckie. Obrzeża tego płatu, mimo iż regularnie użytkowane, poddawane są procesom sukcesyjnym, przejawiającym się ekspansją gatunków krzewiastych, jednak w obrębie stanowiska ocena stanu zachowania została określona na poziomie właściwym (FV). Stanowiska III i IV położone są na małych polanach śródleśnych i charakteryzuje je wyraźny udział gatunków zarosłowych i porębowych, a nawet leśnych. Ocena ich stanu zachowania to odpowiednio dla płatu III – FV, a dla IV – U1. W tym drugim przypadku zadecydowało zubożenie florystyczne. Ostatnie stanowisko położone jest na polanie na wschód od Niwek Horynieckich. Łąka ta charakteryzuje się wyjątkowo dużym zróżnicowaniem gatunkowym; jej ocena stanu zachowania to FV.

Ocena stanu zachowania siedliska w skali obszaru (FV) wynika z przewagi ocen FV wskaźników kardynalnych oraz bardzo dobrych perspektyw ochrony siedliska. Stanowiska II-V położone są na gruntach w zarządzie LP. Jednostkowy udział gatunków kenofitycznych nie ma znaczenia na tyle dużego, aby wpłynąć na ogólną ocenę zachowania łąk świeżych w skali całego obszaru.

Należy podkreślić, że ogólny areal siedliska 6510 w całym obszarze Horyniec jest na tyle mało znaczący (zinwentaryzowano 27,35 ha), a sposób wykształcenia na tyle przeciętny, że nie znaleziono uzasadnienia do dalszego utrzymywania tego siedliska na liście przedmiotów ochrony obszaru.

Stan zachowania w obszarze: (według zweryfikowanych danych): FV

Jaskinie nieudostępnione do zwiedzania (8310): Założono dwa stanowiska monitoringowe. Zlokalizowano je w dwóch najdłuższych jaskiniach („Chmielnej” o długości 14,5 m oraz „Przyjaciół” o długości 6,5 m). Mają one charakter nekrasowy, ich otwór to wąska szczelina o szerokości poniżej 1m. Warunki mikroklimatyczne są dynamiczne; jaskinie podlegają wymrażaniu w okresie zimowym. Stan zachowania obydwu jaskiń oceniono na FV.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

STRATEGIA
ROZWOJU
OBSZARU
ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W LUBLINIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Stan zachowania w obszarze: (według zweryfikowanych danych): FV

Żyzne buczyny (*Dentario glandulosae-Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*) (9130): Założono pięć stanowisk monitoringowych. Cztery z nich znajdują się w nadleśnictwie Lubaczów: w rejonie Niwek Horynieckich (VI, IX), Nowin Horynieckich (VII), Dziewięcierza (VIII) natomiast jedno w nadleśnictwie Narol, na południe od Huty Złomy (X). Stan zachowania na stanowiskach VI - VIII i X oceniono na poziomie U2, głównie ze względu na zbyt małą ilość martwego drewna grubowymiarowego i ogólnych zasobów martwego drewna. Dodatkowo, obniżone oceny na tych stanowiskach uzyskiwały wskaźniki określające obecność gatunków inwazyjnych obcego pochodzenia w runie (VI, VIII), wiek drzewostanu (VII, VIII) oraz strukturę pionową i przestrzenną drzewostanu (VII). Na stanowisku IX ocena stanu zachowania została określona na poziomie U1. W tym przypadku decydujący był zbyt niski udział gatunków buczynowych w drzewostanie, udział gatunków obcych ekologicznie jak sosna pospolita oraz zbyt małe zasoby ogólne martwego drewna. Generalnym problemem na siedliskach buczynowych jest zbyt mała ilość drewna grubowymiarowego i ogólnych zasobów martwego drewna. Jego ilość wzrasta głównie w parowach, gdzie ze względu na strome zbocza, trudny dostęp i funkcje ochronne lasu nie prowadzi się zwykłej gospodarki leśnej i przewracające się drzewa oraz obłamujące się gałęzie pozostają na miejscu.

Stan zachowania w obszarze: (według zweryfikowanych danych): U2

Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*) (9170): Założono cztery stanowiska monitoringowe, wszystkie w obrębie nadleśnictwa Lubaczów: w Horyńcu-Zdroju (przysiółek Puchary – XI, poblizie leśniczówki - XIII), w Dziewięcierzu (XII) oraz na wschód od miejscowości Dąbrowa (XIV). Stan zachowania na wszystkich stanowiskach oceniono na poziomie U2. Na obniżenie oceny na wszystkich stanowiskach wpłynęły głównie zbyt małe łączne zasoby martwego drewna, a na transektach XI-XIII także niedobór drewna grubowymiarowego. Ponadto stwierdzono przekształcenia typowej kombinacji florystycznej runa (XIII, XIV), ujednoliconą strukturę pionową i przestrzenną (XI, XII), dominację w runie pojedynczych gatunków innych niż typowe dla grądu (XII, XIII, XIV), obecność ekspansywnych apofitów (XI, XIII, XIV), obecność inwazyjnych kenofitów (XII), zbyt niski udział gatunków grądowych w drzewostanie (XII, XIII, XIV), a także udział w drzewostanie gatunków obcych ekologicznie (XII, XIV), zbyt niski udział starodrzewu (XI, XII, XIV) oraz brak odpowiedniej ilości odnowienia naturalnego na wszystkich stanowiskach. Grądy są w obszarze Horyniec siedliskiem leśnym – przedmiotem ochrony o najniższej ocenianym stanie zachowania, co więcej, obniżenie ogólnej oceny wynika z obniżonych ocen cząstkowych wielu wskaźników parametru „Specyficzna struktura i funkcje”.

Stan zachowania w obszarze: (według zweryfikowanych danych): U2

Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albae*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe) (91E0): Założono cztery stanowiska monitoringowe, wszystkie w obrębie nadleśnictwa Lubaczów: na potoku Glinianiec w Hałaniu – przysiółku Horyńca-Zdroju (XV), na potoku Glinianka w Pucharach – przysiółku Horyńca-Zdroju (XVI), na lewobrzeżnym dopływie Bruśnianki w Podemszczyźnie (XVII) oraz na Bruśniance w Polance Horynieckiej (XVIII). Wszystkie transekty obejmują płyty łągi jesionowo-olszowego

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

OSI ODRĘBNA
DZIAŁALNOŚĆ
ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W LUBLINIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Fraxino-Alnetum powiązane z ciekami wodnymi. Na stanowiskach XVI i XVII przepływ wód jest niezwykle powolny i w związku z tym zauważalne są nawiązania florystyczne do siedlisk olsowych. Jest to szczególnie wyraźne na dopływie Bruśnianki. Szerokość transektów XV i XVIII została dostosowana do szerokości terasy zalewowej, przy zachowaniu łącznej powierzchni. Stan zachowania na stanowiskach XV, XVI i XVIII oceniono jako U1, natomiast na stanowisku XVII jako U2. Przyczyną obniżenia oceny był zbyt niski poziom ogólnych zasobów martwego drewna (XV – XVII) oraz zdominowanie runa przez pojedyncze gatunki roślin zielnych (np. sitowie leśne *Scirpus sylvaticus*, ostrożeń warzywny *Cirsium oleraceum*) (XVII, XVIII). Ponadto odnotowano niedobór martwego drewna grubowymiarowego (XV-XVII), odmłodzenie drzewostanu i zaburzenie pionowej struktury roślinności (XV-XVIII), udział gatunków inwazyjnych obcego pochodzenia (XVI), ekspansja apofitów (XVIII) i zaburzenia odnowienia naturalnego (XVII). Niezależnie uwzględniono w ocenie, że koryto dopływu Bruśnianki nosi ślady prac regulacyjnych (XVII), a na stanowisku XVIII stwierdzono intensywne wydeptywanie i zamieranie drzewostanu trwale podtopionego spiętrzeniem wody na żeremiu bobrowym.

Stan zachowania w obszarze: (według zweryfikowanych danych): U1.

GATUNKI ZWIERZĄT

MOTYLE

Czerwończyk nieparek *Lycaena dispar* (1060): Założono 2 stanowiska monitoringowe: w dolinie Papierni (VIII-IX) i w dolinie Świdnicy (X-XI). Na obydwu stanowiskach gatunek uzyskał ogólną ocenę FV. Wprawdzie stwierdzone liczebności populacji na transektach były niskie to jednak pozostałe wskaźniki, w tym wskaźniki stanu siedliska (powierzchnia, liczba miejsc rozrodu, stopień zarośnięcia siedliska i dostępność bazy pokarmowej) wpłynęły na ostateczną ocenę właściwego stanu zachowania.

Stan zachowania w obszarze: FV.

Przeplatka aurinia *Euphydryas aurinia* (1065): Założono 3 stanowiska monitoringowe (łącznie obejmujące 7 transektów): w dolinie Świdnicy (I-III), w Krzywem (IV-V) i w dolinie Papierni (VI-VII). Stanowisko położone w obszarze Horyniec w jego północnej części w miejscowości Świdnica jest najlepiej zachowanym siedliskiem przeplatki aurinii w omawianym obszarze. Zarówno siedlisko, jak i liczebność populacji wydają się być odpowiednie dla zachowania gatunku w dłuższej perspektywie czasowej. Dużym zagrożeniem może być znacząca izolacja stanowiska od innych znanych miejsc występowania tego motyla oraz postępująca sukcesja biocenotyczna na części stanowiska (U1). Drugie stanowisko położone na zachód od miejscowości Horyniec, na terenie łąk zmiennowilgotnych w przysiółku Papiernia jest bardzo mocno zagrożone. W przyszłości sytuacja ta może ulec dalszemu pogorszeniu. Obserwowano tu postępującą sukcesję, spadek liczebności i zmniejszenie liczby i powierzchni miejsc przydatnych do rozrodu (U1). Trzecie stanowisko obejmuje łąkę w Krzywem, na której również stwierdzono zmniejszenie wielkości dostępnego siedliska, spadek liczby osobników i postępującą sukcesję (U1).

Stan zachowania w obszarze: U1.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W LUBLINIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

NIETOPERZE

Mopek

W obszarze Natura 2000 Horyniec znajdują się schronienia zimowe tego gatunku. Są nimi schrony. Zasiedlane są one w różnym stopniu. Różnice w liczebności hibernujących mopek w obrębie poszczególnych schronów podyktowane są z jednej strony kubaturą obiektu, stopniem izolacji, z drugiej strony warunkami klimatycznymi panującymi na zewnątrz. W okresach charakteryzującym się surowymi warunkami klimatycznymi zasiedlane są przede wszystkim większe, lepiej izolowane i charakteryzujące się większym spektrum warunków klimatycznych schrony, jednak w okresach cieplejszych mogą się one pojawiać w mniej izolowanych i mniejszych obiektach. Dlatego też do ochrony schronów należy podchodzić całościowo i chronić zarówno obiekty, w których nietoperze występują regularnie jak i mniejsze obiekty, w których nietoperze występują sporadycznie lub nie były obserwowane w trakcie monitoringu.

Liczebność mopka w schronach podlega dużym wahaniom i określono ją jako niezadowalającą (kategoria U1). Na spadek liczebności hibernujących mopek (w porównaniu do lat wcześniejszych i do okresu referencyjnego) wpływ miały prawdopodobnie warunki mikroklimatyczne panujące w obiektach. W okresie poprzedzającym termin kontroli jak również w terminie prowadzenia monitoringu zimowego (9-11 luty 2012) utrzymywały się bardzo niskie temperatury (nawet poniżej -20°C). Spowodowały one silnie wymrożenie i wychłodzenie większości schronów co za tym idzie znaczny spadek liczebności hibernujących tu nietoperzy. Mopek jest gatunkiem wybitnie zimnolubnym jednak spadek temperatury w schronach był na tyle duży, że spowodował on także spadek liczebności tego zimnolubnego gatunku.

Biorąc pod uwagę możliwość poprawy warunków mikroklimatycznych w schronieniach zimowych i znaczne zwiększenia kubatury schronień zapewniających optymalne warunki dla hibernacji, perspektywę zachowania tego gatunku określono jako właściwą (kategoria FV). W chwili obecnej zauważalna jest postępująca erozja i niszczenie ceglanych wypełnień otworów strzelniczych, którymi w okresie powojennym zabezpieczano wnętrza bunkrów przed zbytnią zmiennością warunków mikroklimatycznych. Z tego względu pogarszają się warunki mikroklimatyczne w części schronień zimowych. Ponadto większość wejść do schronień zimowych nie posiada zabezpieczenia, stąd parametr „stan siedliska” określony został jako zły (kategoria U2 według metodyki monitoringu).

Do wyników monitoringu liczebności mopka w schronieniach zimowych tej ostoi należy podchodzić z dużą ostrożnością. Obserwowane zmiany liczebności w schronach wynikają nie tylko ze zmiany liczebności populacji ale są także wynikiem niedoskonałości metodyki monitoringu. W okresach dłużej utrzymujących się mrozów (tak jak to miało miejsce w lutym 2013 r. kiedy prowadzono monitoring) część hibernujących mopek opuszcza zimowe schronienia lub przemieszcza się w głąb szczelin i pęknięć stropu i ścian poza zasięg wzroku obserwatora.

Nocek duży

W obszarze Natura 2000 Horyniec znajdują się schronienia zimowe tego gatunku, a także schronienie kolonii rozrodzkiej. Nocek duży w porównaniu do mopka jest gatunkiem preferującym stabilne warunki mikroklimatyczne i znacznie wyższe temperatury w trakcie hibernacji (odpowiednio $7-12^{\circ}\text{C}$ i $2,5-10,6^{\circ}\text{C}$). Bardzo niskie temperatury panujące w większości schronów, brak mikrosiedlisk i labilność warunków

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

REGIONALNA
OPERACYJNA
PROGRAM
ROZWOJU

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W KRAKOWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

mikroklimatycznych powodują, że w obiektach tym liczebność nocka dużego podlega dużym wahaniom. Parametr „stan siedliska” określony został więc jako zły (kategoria U2). Perspektywy zachowania tego gatunku w schronieniach zimowych określono jako dobre (kategoria FV) gdyż istnieje możliwość istotnej zmiany warunków mikroklimatycznych w obrębie kilku schronów by umożliwić trwałą obecność tego gatunku w ostoi, w okresie zimowym.

W ostoi Horyniec strych budynku klasztornego, a okazjonalnie także kościoła oo. Franciszkanów zasiedlała kolonia rozrodcza nocka dużego licząca do 115 dorosłych samic. Po pożarze, który miał miejsce w 10 sierpnia 2010 roku, w trakcie, którego spłonął strych kościoła i uszkodzony został strych budynków klasztornych kolonia rozrodcza przestała istnieć. Po remoncie strychów nietoperze nie pojawiły się. Perspektywy ponownego zasiedlenia strychu przez nocki duże określono jako dobre (kategoria FV) gdyż warunki ku temu są spełnione (duży przestronny strych kościoła, strych budynków klasztornych, możliwość poprawy stanu wlotów). W chwili obecnej dostęp nietoperzy na strych budynku klasztornego jest utrudniony – należy udrożnić wlot, istnieje możliwość wlotu na strych kościoła – należy poprawić jego stan. Proces zasiedlania strychów przez nocka dużego może być długotrwały i nie ma gwarancji, że zakończy się sukcesem.

DRAPIEŻNIKI

Wilk

W przypadku wilka populacja żyjąca na obszarze Horyniec (116,33 km²) stanowi między 0,71% a 1,0% polskiej populacji tego gatunku, przy założeniu, że w Polsce żyje 600 -700 wilków (www.zbs.bialowieza.pl/ibs_pan/ - dostęp: 20.10.2013r.). Wielkość watahy i rozmiar areалу są podobne do wartości uznanych w Polsce za właściwe dla wilków (liczba wilków w grupie rodzinnej to od 2 do 10, najczęściej 4–5 osobników a typowa wielkość areálu wynosi od ok. 100 do ok. 300 km²). Jeśli weźmiemy pod uwagę rozległość terenu, średnią lesistość (62,09%) oraz gęstość zaludnienia średnio 25 osób/km² (Plan Rozwoju Lokalnego gminy Horyniec-Zdrój na lata 2005-2013) to wydaje się, że obszar ten stanowi dobre siedlisko dla dużych drapieżników, takich jak wilk i ryś, o czym świadczą rejestracje śladów ich obecności. Niepokojącym wskaźnikiem jest duże zagęszczenie dróg, wynoszące dla dróg wojewódzkich 0,20 km/km², a dla dróg gminnych i powiatowych 0,54 km/km² (przy uwzględnieniu dróg leśnych o nawierzchni bitumicznej, których metodyka przy ocenie nie uwzględnia – 1,39 km/km²). Biorąc pod uwagę uwarunkowania lokalne, w tym niskie natężenie ruchu (poza drogą wojewódzką nr 867), oddziaływanie ruchu samochodowego na populację dużych drapieżników nie wydaje się znaczące, niemniej jednak przyjęta metodyka oceny stanu zachowania wilka (GIOŚ), przy tak wysokich wartościach zagęszczenia sieci drogowej, zobowiązuje do obniżenia oceny ogólnej (U2). Sprzyjające są zagęszczenia jelenia i dzika (1-1,4 jelenia/km² i 0,5-1 dzika/km²) oraz sarny (około 1,6 sarny/km²) średnia dla nadleśnictw Narol i Lubaczów. Określenie czy liczebność populacji wilka jest optymalna dla tego obszaru wymaga dalszych badań terenowych. Trzeba też zwrócić uwagę na fakt, że ostoja Horyniec jest niewielka z punktu widzenia powierzchni dostępnej dla ssaków drapieżnych takich jak wilk. Drapieżniki te mają z reguły większe terytoria i można się spodziewać, że ostoja Horyniec jest wykorzystywana jedynie jako część areálu. Z tego powodu należy dane uzyskane w ciągu zaledwie części jednego sezonu obserwacyjnego (luty-sierpień) traktować z dużą ostrożnością i uznać za prowizoryczne.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

BIURO
REGIONALNE
OCHRONY
ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W KRZESZOWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Ocena wskaźnikowa zarówno stanu siedliska, jak i populacji (przy uwzględnieniu zastrzeżeń dotyczących krótkotrwałości prowadzonych badań) pozwala na określenie stanu zachowania siedliska i populacji wilka jako złego (U2).

Ryś

W trakcie prowadzonych badań stwierdzono 1-2 osobniki rysia, prawdopodobnie przechodzące do obszaru Horyniec z terenów leśnych sąsiadujących od wschodu i północy. Dokładne ustalenie liczby osobników lokalnej populacji oraz granice ich arealów możliwe byłoby po co najmniej 3 letnim okresie obserwacyjnym, dlatego określenie stanu zachowania populacji rysia jest obecnie niemożliwe, mimo bezspornego stwierdzenia występowania tu gatunku. Badanie wskaźnikowe siedliska populacji pozwala je określić jako złe ze względu na duże zagęszczenie sieci drogowej (U2). Należy podkreślić dużą liczebność populacji saren, sprzyjającą bytowaniu rysia, dla którego jest podstawą wyżywienia. Biorąc pod uwagę występowanie rysia w obszarze Uroczyska Roztocza Wschodniego, sąsiadującym z obszarem Horyniec, ujęcie tego gatunku na licie przedmiotów ochrony wydaje się istotne dla skuteczności działań podejmowanych w celu zabezpieczenia jego ochrony w obydwu obszarach, niemniej jednak decyzja o wpisaniu go na listę przedmiotów ochrony zostaje odłożona do czasu poszerzenia wiedzy o jego występowaniu w obszarze Horyniec.

Przedmioty ochrony objęte Planem									
Lp	Siedliska przyrodnicze	Kod Natura 2000	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony po weryfikacji wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony stanowiska wg skali FV, UI, U2, XX	Uwagi
1.	Niżowe i górskie łąki świeże użytkowane ekstensywnie	6510	I	Powierzchnia siedliska		XX	U1	U1	Ogólna ocena stanu ochrony U1 została obniżona ze względu na zmniejszającą się powierzchnię siedliska. Ponadto, poszczególne części płatu siedliska są rozdzielone przez rowy i pasy zarośli. W strukturze florystycznej znaczący jest udział rodzimych (trzcinnik pospolity) i obcych (nawłóć późna) gatunków ekspansywnych.
				Struktura i funkcje	Struktura przestrzenna płatów siedliska	XX	U1		
					Gatunki charakterystyczne	XX	FV		
					Gatunki dominujące	XX	U2		
					Obce gatunki inwazyjne	XX	U2		
					Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych	XX	FV		
					Ekspansja krzewów i podrostu drzew	XX	FV		
					Udział dobrze zachowanych płatów siedliska	XX	FV		

Przedmioty ochrony objęte Planem									
Lp	Siedliska przyrodnicze	Kod Natura 2000	Stano-wisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony po weryfikacji wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony stanowiska wg skali FV, UI, U2, XX	Uwagi
					Wojłok	XX	FV		
					Perspektywy ochrony	XX	U1		
2.	Niżowe i górskie łąki świeże użytkowane ekstensywnie	6510	II		Powierzchnia siedliska	XX	FV	FV	Ogólna ocena stanu ochrony FV mimo wyraźnej dominacji licznej grupy gatunków oraz niewielkiego udziału przymiotna gałęzistego.
				Struktura i funkcje	Struktura przestrzenna płatów siedliska	XX	FV		
					Gatunki charakterystyczne	XX	FV		
					Gatunki dominujące	XX	U1		
					Obce gatunki inwazyjne	XX	U1		
					Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych	XX	FV		
					Ekspansja krzewów i podrostu drzew	XX	FV		
					Udział dobrze zachowanych płatów siedliska	XX	FV		
				Wojłok	XX	FV			
					Perspektywy ochrony	XX	FV		
3.	Niżowe i górskie łąki świeże użytkowane ekstensywnie	6510	III		Powierzchnia siedliska	XX	FV	FV	Ogólna ocena stanu ochrony FV mimo wyraźnej dominacji licznej grupy gatunków.
				Struktura i funkcje	Struktura przestrzenna płatów siedliska	XX	FV		
					Gatunki charakterystyczne	XX	FV		
					Gatunki dominujące	XX	U1		
					Obce gatunki inwazyjne	XX	FV		

Przedmioty ochrony objęte Planem									
Lp	Siedliska przyrodnicze	Kod Natura 2000	Stano-wisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony po weryfikacji wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony stano-wiska wg skali FV,U1, U2, XX	Uwagi
					Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych	XX	FV		
					Ekspansja krzewów i podrostu drzew	XX	FV		
					Udział dobrze zachowanych płatów siedliska	XX	FV		
					Wojłok	XX	FV		
				Perspektywy ochrony		XX	FV		
4.	Niżowe i górskie łąki świeże użytkowane ekstensywnie	6510	IV	Powierzchnia siedliska		XX	FV		Ogólna ocena stanu ochrony FV mimo wyraźnej dominacji nielicznej grupy gatunków.
				Struktura i funkcje	Struktura przestrzenna płatów siedliska	XX	FV	FV	
					Gatunki charakterystyczne	XX	FV		
					Gatunki dominujące	XX	U1		
					Obce gatunki inwazyjne	XX	FV		
					Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych	XX	FV		
					Ekspansja krzewów i podrostu drzew	XX	FV		
					Udział dobrze zachowanych płatów siedliska	XX	FV		
					Wojłok	XX	FV		
				Perspektywy ochrony		XX	FV		
5.	Niżowe i górskie łąki świeże	6510	V	Powierzchnia siedliska		XX	FV	FV	Ogólna ocena stanu ochrony FV mimo wyraźnej dominacji nielicznej grupy

Przedmioty ochrony objęte Planem									
Lp	Siedliska przyrodnicze	Kod Natura 2000	Stano-wisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony po weryfikacji wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony stanowiska wg skali FV, UI, U2, XX	Uwagi
	użytkowane ekstensywnie			Struktura i funkcje	Struktura przestrzenna płatów siedliska	XX	FV		gatunków.
			Gatunki charakterystyczne		XX	FV			
			Gatunki dominujące		XX	UI			
			Obce gatunki inwazyjne		XX	FV			
			Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych		XX	FV			
			Ekspansja krzewów i podrostu drzew		XX	FV			
			Udział dobrze zachowanych płatów siedliska		XX	FV			
			Wojtok		XX	FV			
			Perspektywy ochrony		XX	FV			
6.	Jaskinie nieudostępnione do zwiedzania	8310	Jaskinia Chmielna	Powierzchnia siedliska		XX	FV	FV	Dł. 14,5 m, deniwelacja znikoma, rozciągłość 8m Wyraźna cyrkulacja powietrza, cały obiekt ulega wymrażaniu, gradient temperatur znikomy. Otwór nie zabezpieczony.
			Struktura i funkcje	Wielkości i kształt jaskini		XX	FV		
				Cechy mikroklimatyczne obserwowane w skali całej jaskini		XX	FV		
				Ogólne cechy hydrologiczne i obecność wody w jaskini		XX	FV		
				Stopień zabezpieczenia obiektu przed penetracją ludzką		XX	FV		
				Efekty antropopresji i zanieczyszczenie siedliska materia antropogeniczną		XX	FV		

Przedmioty ochrony objęte Planem									
Lp	Siedliska przyrodnicze	Kod Natura 2000	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony po weryfikacji wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony stanowiska wg skali FV, UI, U2, XX	Uwagi
					Gatunki nietoperzy z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej	XX	FV		
					Liczebność i struktura dominacji chiropterofauny zimującej	XX	FV		
					Obecność bezkręgowej fauny naściennej w partach przyotworowych jaskini	XX	XX		
					Perspektywy ochrony	XX	FV		
7.	Jaskinie nieudostępnione do zwiedzania	8310	Jaskinia Przyjaciół	Powierzchnia siedliska		XX	FV	FV	Dł. 6,5 m, deniwelacja 1,5 m, rozciągłość 7m. Wyraźna cyrkulacja powietrza, cały obiekt ulega wymrażaniu, gradient temperatur znikomy. Otwór wejściowy nie jest zabezpieczony.
				Struktura i funkcje	Wielkości i kształt jaskini	XX	FV		
					Cechy mikroklimatyczne obserwowane w skali całej jaskini	XX	FV		
					Ogólne cechy hydrologiczne i obecność wody w jaskini	XX	FV		
					Stopień zabezpieczenia obiektu przed penetracją ludzką	XX	FV		
					Efekty antropopresji i zanieczyszczenie siedliska materia antropogeniczną	XX	FV		
					Gatunki nietoperzy z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej	XX	FV		
					Liczebność i struktura dominacji chiropterofauny zimującej	XX	FV		

Przedmioty ochrony objęte Planem									
Lp	Siedliska przyrodnicze	Kod Natura 2000	Stano-wisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony po weryfikacji wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony stano-wiska wg skali FV,UI, U2, XX	Uwagi
					Obecność bezkręgowej fauny naściennej w partach przyotworowych jaskini	XX	XX		
				Perspektywy ochrony		XX	FV		
8.	Żyzne buczyny	9130	VI	Powierzchnia siedliska		XX	FV	U2	Ogólna ocena stanu ochrony wynika z niedoboru martwego drewna oraz martwego drewna grubowymiarowego, a także niewielkiego udziału niecierpka drobnokwiatowego w runie.
				Struktura i funkcje	Charakterystyczna kombinacja florystyczna runa	XX	FV		
					Gatunki dominujące w poszczególnych warstwach fitocenozy	XX	FV		
					Udział w drzewostanie gatunków buczynowych	XX	FV		
					Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie	XX	FV		
					Gatunki obce geograficznie w drzewostanie i podroście	XX	FV		
					Martwe drewno – łączne zasoby	XX	U2		
					Martwe drewno leżące lub stojące >3 m długości i >50 cm grubości	XX	U2		
					Wiek drzewostanu (udział starodrzewu)	XX	FV		
					Naturalne odnowienie drzewostanu	XX	FV		

Przedmioty ochrony objęte Planem									
Lp	Siedliska przyrodnicze	Kod Natura 2000	Stano-wisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony po weryfikacji wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony stanowiska wg skali FV,U1, U2, XX	Uwagi
					Struktura pionowa i przestrzenna roślinności	XX	FV		
					Inwazyjne gatunki obce w podszybie i runie	XX	U1		
					Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie	XX	FV		
					Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna	XX	FV		
					Inne zniekształcenia	XX	FV		
					Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska	XX	FV		
				Perspektywy ochrony		XX	FV		
9.	Żyzne buczyny	9130	VII	Powierzchnia siedliska		XX	FV	U2	Ogólna ocena stanu ochrony wynika z niedoboru martwego drewna w tym grubowymiarowego, a także z braku starodrzewu.
				Struktura i funkcje	Charakterystyczna kombinacja florystyczna runa	XX	FV		
					Gatunki dominujące w poszczególnych warstwach fitocenozy	XX	FV		
					Udział w drzewostanie gatunków buczynowych	XX	FV		
					Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie	XX	FV		

Przedmioty ochrony objęte Planem									
Lp	Siedliska przyrodnicze	Kod Natura 2000	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony po weryfikacji wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony stanowiska wg skali FV, UI, U2, XX	Uwagi
					Gatunki obce geograficznie w drzewostanie i podroście	XX	FV		
					Martwe drewno – łączne zasoby	XX	U1		
					Martwe drewno leżące lub stojące >3 m długości i >50 cm grubości	XX	U2		
					Wiek drzewostanu (udział starodrzewu)	XX	U1		
					Naturalne odnowienie drzewostanu	XX	FV		
					Struktura pionowa i przestrzenna roślinności	XX	U1		
					Inwazyjne gatunki obce w podszybie i runie	XX	FV		
					Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie	XX	FV		
					Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna	XX	FV		
					Inne zniekształcenia	XX	FV		
					Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska	XX	FV		
					Perspektywy ochrony	XX	FV		

Przedmioty ochrony objęte Planem										
Lp	Siedliska przyrodnicze	Kod Natura 2000	Stano-wisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, U1, U2, XX	Ocena stanu ochrony po weryfikacji wg skali FV, U1, U2, XX	Ocena stanu ochrony stanowiska wg skali FV,U1, U2, XX	Uwagi	
10.	Żyzne buczyny	9130	VIII	Powierzchnia siedliska		XX	FV	U2	Ogólna ocena stanu ochrony wynika z niedoboru martwego drewna, w tym grubowymiarowego, a także niewielkiego udziału niecierpka drobnokwiatowego w runie i niskiego udziału starodrzewu.	
				Struktura i funkcje	Charakterystyczna kombinacja florystyczna runa		XX			FV
					Gatunki dominujące w poszczególnych warstwach fitocenozy		XX			FV
					Udział w drzewostanie gatunków buczynowych		XX			FV
					Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie		XX			FV
					Gatunki obce geograficznie w drzewostanie i podroście		XX			FV
					Martwe drewno – łączne zasoby		XX			U1
					Martwe drewno leżące lub stojące >3 m długości i >50 cm grubości		XX			U2
					Wiek drzewostanu (udział starodrzewu)		XX			U1
					Naturalne odnowienie drzewostanu		XX			FV
					Struktura pionowa i przestrzenna roślinności		XX			FV
					Inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie		XX			U1
					Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie		XX			FV

Przedmioty ochrony objęte Planem									
Lp	Siedliska przyrodnicze	Kod Natura 2000	Stano-wisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony po weryfikacji wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony stanowiska wg skali FV,UI, U2, XX	Uwagi
					Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna	XX	FV		
					Inne zniekształcenia	XX	FV		
					Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska	XX	FV		
					Perspektywy ochrony	XX	FV		
11.	Żyzne buczyny	9130	IX		Powierzchnia siedliska	XX	FV	U1	Ogólna ocena stanu ochrony wynika z niedoboru martwego drewna, a także udziału sosny pospolitej i świerka pospolitego w drzewostanie.
				Struktura i funkcje	Charakterystyczna kombinacja florystyczna runa	XX	FV		
					Gatunki dominujące w poszczególnych warstwach fitocenozy	XX	FV		
					Udział w drzewostanie gatunków buczynowych	XX	U1		
					Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie	XX	U1		
					Gatunki obce geograficznie w drzewostanie i podroście	XX	FV		
					Martwe drewno – łączne zasoby	XX	U1		
					Martwe drewno leżące lub stojące >3 m długości i >50 cm grubości	XX	FV		

Przedmioty ochrony objęte Planem									
Lp	Siedliska przyrodnicze	Kod Natura 2000	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony po weryfikacji wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony stanowiska wg skali FV, UI, U2, XX	Uwagi
					Wiek drzewostanu (udział starodrzewu)	XX	FV		
					Naturalne odnowienie drzewostanu	XX	FV		
					Struktura pionowa i przestrzenna roślinności	XX	FV		
					Inwazyjne gatunki obce w podszybie i runie	XX	FV		
					Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie	XX	FV		
					Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna	XX	FV		
					Inne zniekształcenia	XX	FV		
					Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska	XX	FV		
					Perspektywy ochrony	XX	FV		
12.	Żyzne buczyny	9130	X		Powierzchnia siedliska	XX	FV	U2	Ogólna ocena stanu ochrony wynika z niedoboru martwego drewna, w tym grubowymiarowego, a także ze względu na wyraźne ślady pozyskiwania drewna w postaci uszkodzeń ściółki i gleby.
				Struktura i funkcje	Charakterystyczna kombinacja florystyczna runa	XX	FV		
					Gatunki dominujące w poszczególnych warstwach fitocenozy	XX	FV		

Przedmioty ochrony objęte Planem									
Lp	Siedliska przyrodnicze	Kod Natura 2000	Stano-wisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony po weryfikacji wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony stano-wiska wg skali FV,UI, U2, XX	Uwagi
					Udział w drzewostanie gatunków buczynowych	XX	FV		
					Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie	XX	FV		
					Gatunki obce geograficznie w drzewostanie i podroście	XX	FV		
					Martwe drewno – łączne zasoby	XX	U2		
					Martwe drewno leżące lub stojące >3 m długości i >50 cm grubości	XX	U2		
					Wiek drzewostanu (udział starodrzewu)	XX	FV		
					Naturalne odnowienie drzewostanu	XX	FV		
					Struktura pionowa i przestrzenna roślinności	XX	FV		
					Inwazyjne gatunki obce w podszytcie i runie	XX	FV		
					Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie	XX	FV		
					Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna	XX	U2		
					Inne zniekształcenia	XX	FV		
					Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska	XX	FV		

Przedmioty ochrony objęte Planem									
Lp	Siedliska przyrodnicze	Kod Natura 2000	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony po weryfikacji wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony stanowiska wg skali FV, UI, U2, XX	Uwagi
				Perspektywy ochrony		XX	FV		
13.	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny	9170	XI	Powierzchnia siedliska		XX	FV	U1	Ogólna ocena stanu ochrony wynika z głębokiego niedoboru martwego drewna, w tym grubowymiarowego, a także udziału sosny pospolitej i świerka pospolitego w drzewostanie, stwierdzono także brak starodrzewu oraz znaczny udział turzycy drżączkowatej w runie.
				Struktura i funkcje	Charakterystyczna kombinacja florystyczna runa	XX	FV		
					Gatunki dominujące w poszczególnych warstwach fitocenozy	XX	FV		
					Udział w drzewostanie gatunków właściwych dla grądu subkontynentalnego	XX	U1		
					Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie	XX	FV		
					Gatunki obce geograficznie w drzewostanie i podroście	XX	FV		
					Martwe drewno – łączne zasoby	XX	U1		
					Martwe drewno leżące lub stojące >3 m długości i >50 cm grubości	XX	U1		
					Wiek drzewostanu (udział starodrzewu)	XX	U1		
					Naturalne odnowienie drzewostanu	XX	U1		
					Struktura pionowa i przestrzenna roślinności	XX	U1		

Przedmioty ochrony objęte Planem									
Lp	Siedliska przyrodnicze	Kod Natura 2000	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony po weryfikacji wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony stanowiska wg skali FV, UI, U2, XX	Uwagi
					Inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie	XX	FV		
					Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie; w tym gatunki porębowe, w tym trzcinnik piaskowy, jeżyny	XX	U1		
					Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna	XX	FV		
					Inne zniekształcenia (rozjeżdżenie, wydeptanie, zaśmiecenie)	XX	FV		
					Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska	XX	FV		
					Perspektywy ochrony	XX	FV		
14.	Grąd środkowo-europejski i subkontynentalny	9170	XII		Powierzchnia siedliska	XX	FV	U2	Ogólna ocena stanu ochrony wynika z niedoboru martwego drewna, w tym grubowymiarowego, a także udziału sosny pospolitej w drzewostanie; stwierdzono także brak starodrzewu oraz znaczny udział niecierpka drobnokwiatowego w runie.
				Struktura i funkcje	Charakterystyczna kombinacja florystyczna runa	XX	FV		
					Gatunki dominujące w poszczególnych warstwach fitocenozy	XX	U2		
					Udział w drzewostanie gatunków właściwych dla grądu subkontynentalnego	XX	U1		

Przedmioty ochrony objęte Planem									
Lp	Siedliska przyrodnicze	Kod Natura 2000	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony po weryfikacji wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony stanowiska wg skali FV, UI, U2, XX	Uwagi
					Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie	XX	U1		
					Gatunki obce geograficznie w drzewostanie i podroście	XX	FV		
					Martwe drewno – łączne zasoby	XX	U2		
					Martwe drewno leżące lub stojące >3 m długości i >50 cm grubości	XX	U2		
					Wiek drzewostanu (udział starodrzewu)	XX	U1		
					Naturalne odnowienie drzewostanu	XX	U1		
					Struktura pionowa i przestrzenna roślinności	XX	U1		
					Inwazyjne gatunki obce w podszybie i runie	XX	U2		
					Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie; w tym gatunki porębowe, w tym trzcinnik piaskowy, jeżyny	XX	FV		
					Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna	XX	FV		
					Inne zniekształcenia (rozjeżdżenie, wydeptanie, zaśmiecenie)	XX	FV		

Przedmioty ochrony objęte Planem									
Lp	Siedliska przyrodnicze	Kod Natura 2000	Stano-wisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony po weryfikacji wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony stanowiska wg skali FV,U1, U2, XX	Uwagi
					Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska	XX	FV		
				Perspektywy ochrony		XX	FV		
15.	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny	9170	XIII	Powierzchnia siedliska		XX	FV	U2	Ogólna ocena stanu ochrony wynika z głębokiego niedoboru martwego drewna, w tym grubowymiarowego, a także udziału sosny pospolitej w drzewostanie, stwierdzono także brak starodrzewu oraz dominację turzycy drżączkowatej w runie.
			Struktura i funkcje	Charakterystyczna kombinacja florystyczna runa		XX	U1		
				Gatunki dominujące w poszczególnych warstwach fitocenozy		XX	U2		
				Udział w drzewostanie gatunków właściwych dla grądu subkontynentalnego		XX	U1		
				Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie		XX	FV		
				Gatunki obce geograficznie w drzewostanie i podroście		XX	FV		
				Martwe drewno – łączne zasoby		XX	U2		
				Martwe drewno leżące lub stojące >3 m długości i >50 cm grubości		XX	U2		
				Wiek drzewostanu (udział starodrzewu)		XX	FV		

Przedmioty ochrony objęte Planem									
Lp	Siedliska przyrodnicze	Kod Natura 2000	Stano-wisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony po weryfikacji wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony stanowiska wg skali FV, UI, U2, XX	Uwagi
					Naturalne odnowienie drzewostanu	XX	U1		
					Struktura pionowa i przestrzenna roślinności	XX	FV		
					Inwazyjne gatunki obce w podszybie i runie	XX	FV		
					Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie; w tym gatunki porębowe, w tym trzcinnik piaskowy, jeżyny	XX	U1		
					Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna	XX	FV		
					Inne zniekształcenia (rozjeżdżenie, wydeptanie, zaśmiecenie)	XX	FV		
					Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska	XX	FV		
					Perspektywy ochrony	XX	FV		
16.	Grąd środkowo-europejski i subkontynentalny	9170	XIV		Powierzchnia siedliska	XX	FV	U2	Ogólna ocena stanu ochrony wynika z głębokiego niedoboru martwego, a także udziału sosny pospolitej i świerka pospolitego w drzewostanie, stwierdzono
					Struktura i funkcje	XX	U2		

Przedmioty ochrony objęte Planem									
Lp	Siedliska przyrodnicze	Kod Natura 2000	Stano-wisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony po weryfikacji wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony stano-wiska wg skali FV,U1, U2, XX	Uwagi
					Gatunki dominujące w poszczególnych warstwach fitocenozy	XX	U2		także brak starodrzewu oraz dominację turzycy drżączkowej w runie.
					Udział w drzewostanie gatunków właściwych dla grądu subkontynentalnego	XX	U1		
					Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie	XX	U1		
					Gatunki obce geograficznie w drzewostanie i podroście	XX	FV		
					Martwe drewno – łączne zasoby	XX	U1		
					Martwe drewno leżące lub stojące >3 m długości i >50 cm grubości	XX	FV		
					Wiek drzewostanu (udział starodrzewu)	XX	U1		
					Naturalne odnowienie drzewostanu	XX	U2		
					Struktura pionowa i przestrzenna roślinności	XX	FV		
					Inwazyjne gatunki obce w podszybie i runie	XX	FV		
					Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie; w tym gatunki porębowe, w tym trzcinnik piaszkowy, jeżyny	XX	U2		
					Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna	XX	FV		

Przedmioty ochrony objęte Planem									
Lp	Siedliska przyrodnicze	Kod Natura 2000	Stano-wisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, U1, U2, XX	Ocena stanu ochrony po weryfikacji wg skali FV, U1, U2, XX	Ocena stanu ochrony stanowiska wg skali FV,U1, U2, XX	Uwagi
					Inne zniekształcenia (rozjeżdżenie, wydeptanie, zaśmiecenie)	XX	FV		
					Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska	XX	FV		
					Perspektywy ochrony	XX	FV		
17.	Łęgi topolowe, wierzbowe, olszowe i jesionowe	91E0	XV	Powierzchnia siedliska		XX	FV	U1	Ogólna ocena stanu ochrony wynika z niedoboru martwego drewna, w tym grubowymiarowego, a także z braku starodrzewu.
				Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne	XX	FV		
					Gatunki dominujące	XX	FV		
					Gatunki obce geograficznie w drzewostanie	XX	FV		
					Inwazyjne gatunki obce w podszybie i runie	XX	FV		
					Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie	XX	FV		
					Martwe drewno	XX	U1		
					Martwe drewno wielkowymiarowe (leżące lub stojące) >3 m długości i >50 cm średnicy	XX	U1		
					Naturalność koryta rzecznego	XX	FV		
					Reżim wodny	XX	FV		
					Wiek drzewostanu	XX	U1		
					Pionowa struktura roślinności	XX	U1		

Przedmioty ochrony objęte Planem									
Lp	Siedliska przyrodnicze	Kod Natura 2000	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony po weryfikacji wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony stanowiska wg skali FV, UI, U2, XX	Uwagi
					Naturalne odnowienie drzewostanu	XX	FV		
					Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskiwaniem drewna	XX	FV		
					Inne zniekształcenia	XX	FV		
					Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków, lokalnie typowych dla siedliska	XX	FV		
					Perspektywy ochrony	XX	FV		
18.	Łęgi topolowe, wierzbowe, olszowe i jesionowe	91E0	XVI	Powierzchnia siedliska		XX	FV	U1	Ogólna ocena stanu ochrony wynika z głębokiego niedoboru martwego drewna, w tym grubowymiarowego, a także z udziału nawłoci późnej i niecierpka drobnokwiatowego w runie, stwierdzono także brak starodrzewu.
				Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne	XX	FV		
					Gatunki dominujące	XX	FV		
					Gatunki obce geograficznie w drzewostanie	XX	FV		
					Inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie	XX	U1		
					Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie	XX	FV		
					Martwe drewno	XX	U2		
					Martwe drewno wielkowymiarowe (leżące lub stojące) >3 m długości i >50 cm średnicy	XX	U1		
					Naturalność koryta rzecznego	XX	FV		

Przedmioty ochrony objęte Planem									
Lp	Siedliska przyrodnicze	Kod Natura 2000	Stano-wisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony po weryfikacji wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony stanowiska wg skali FV,UI, U2, XX	Uwagi
					Reżim wodny	XX	FV		
					Wiek drzewostanu	XX	U2		
					Pionowa struktura roślinności	XX	U1		
					Naturalne odnowienie drzewostanu	XX	FV		
					Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskiwaniem drewna	XX	FV		
					Inne zniekształcenia	XX	FV		
					Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków, lokalnie typowych dla siedliska	XX	FV		
				Perspektywy ochrony		XX	FV		
19.	Lęgi topolowe, wierzbowe, olszowe i jesionowe	91E0	XVII	Powierzchnia siedliska		XX	FV	U2	Ogólna ocena stanu ochrony wynika z głębokiego niedoboru martwego drewna, w tym grubowymiarowego, a także z braku starodrzewu.
				Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne	XX	FV		
					Gatunki dominujące	XX	U1		
					Gatunki obce geograficznie w drzewostanie	XX	FV		
					Inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie	XX	FV		
					Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie	XX	FV		
					Martwe drewno	XX	U1		

Przedmioty ochrony objęte Planem									
Lp	Siedliska przyrodnicze	Kod Natura 2000	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony po weryfikacji wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony stanowiska wg skali FV, UI, U2, XX	Uwagi
					Martwe drewno wielkowymiarowe (leżące lub stojące) >3 m długości i >50 cm średnicy	XX	U2		
					Naturalność koryta rzecznoego	XX	U1		
					Reżim wodny	XX	FV		
					Wiek drzewostanu	XX	U1		
					Pionowa struktura roślinności	XX	U1		
					Naturalne odnowienie drzewostanu	XX	U1		
					Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskiwaniem drewna	XX	FV		
					Inne zniekształcenia	XX	FV		
					Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków, lokalnie typowych dla siedliska	XX	FV		
					Perspektywy ochrony	XX	FV		
20.	Łęgi topolowe, wierzbowe, olszowe i jesionowe	91E0	XVIII		Powierzchnia siedliska	XX	FV	U1	Ogólna ocena stanu ochrony wynika z zaburzonej struktury florystycznej runa oraz z braku starodrzewu i wyraźnych uszkodzeń ściółki i gleby w efekcie wydeptywania. Drzewostan poddany silnemu zniekształceniu w efekcie szkód od bobrów.
				Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne	XX	FV		
					Gatunki dominujące	XX	U1		
					Gatunki obce geograficznie w drzewostanie	XX	FV		
					Inwazyjne gatunki obce w podszybie i runie	XX	FV		

Przedmioty ochrony objęte Planem									
Lp	Siedliska przyrodnicze	Kod Natura 2000	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony po weryfikacji wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony stanowiska wg skali FV, UI, U2, XX	Uwagi
					Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie	XX	U1		
					Martwe drewno	XX	FV		
					Martwe drewno wielk wymiarowe (leżące lub stojące) >3 m długości i >50 cm średnicy	XX	FV		
					Naturalność koryta rzecznego	XX	FV		
					Reżim wodny	XX	FV		
					Wiek drzewostanu	XX	U1		
					Pionowa struktura roślinności	XX	U1		
					Naturalne odnowienie drzewostanu	XX	FV		
					Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskiwaniem drewna	XX	FV		
					Inne zniekształcenia	XX	U2		
					Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków, lokalnie typowych dla siedliska	XX	U1		
					Perspektywy ochrony	XX	FV		
	Gatunki								
21.	Czerwończyk nieparek	1060	Papiernia VIII-IX	Stan populacji	Względna liczebność	XX	U1	FV	Ogólna ocena stanu ochrony FV mimo względnego spadku liczebności.
					Izolacja przestrzenna	XX	FV		
				Stan siedliska	Powierzchnia siedliska	FV	FV		
					Dostępność miejsc rozrodu	XX	FV		

Przedmioty ochrony objęte Planem									
Lp	Siedliska przyrodnicze	Kod Natura 2000	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, U1, U2, XX	Ocena stanu ochrony po weryfikacji wg skali FV, U1, U2, XX	Ocena stanu ochrony stanowiska wg skali FV, U1, U2, XX	Uwagi
					Zarastanie przez drzewa i krzewy	XX	FV		
					Dostępność bazy pokarmowej	XX	FV		
				Perspektywy ochrony/zachowania	Dostępność bazy pokarmowej	XX	FV		
22.	Czerwończyk nieparek	1060	Świdnica X-XI	Stan populacji	Względna liczebność	XX	U1	FV	Ogólna ocena stanu ochrony FV mimo względnego spadku liczebności.
					Izolacja przestrzenna	XX	FV		
				Stan siedliska	Powierzchnia siedliska	FV	FV		
					Dostępność miejsc rozrodu	XX	FV		
					Zarastanie przez drzewa i krzewy	XX	FV		
					Dostępność bazy pokarmowej	XX	FV		
	Perspektywy ochrony/zachowania	XX	U1						
23.	Przeplatka aurinia	1065	Świdnica I-III	Stan populacji	Względna liczebność	XX	U1	U1	Ogólna ocena stanu ochrony U1 wynika ze względnego spadku liczebności i izolacji stanowiska, a także jego zarośnięcia roślinnością krzewiastą i dostępności roślin żywicielskich.
					Izolacja przestrzenna	XX	U2		
				Stan siedliska	Powierzchnia siedliska	U2	U1		
					Dostępność miejsc rozrodu	XX	FV		
					Zarastanie przez drzewa i krzewy	XX	U2		
					Dostępność bazy pokarmowej	XX	U1		
	Perspektywy ochrony/zachowania	XX	U1						
24.	Przeplatka aurinia	1065	Papiernia VI-VII	Stan populacji	Względna liczebność	XX	U2	U1	Ogólna ocena stanu ochrony U1 wynika ze względnego spadku liczebności i izolacji stanowiska, a także jego zarośnięcia roślinnością krzewiastą i dostępności roślin
					Izolacja przestrzenna	XX	U1		
				Stan siedliska	Powierzchnia siedliska	FV	U1		
					Dostępność miejsc rozrodu	XX	U2		

Przedmioty ochrony objęte Planem									
Lp	Siedliska przyrodnicze	Kod Natura 2000	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony po weryfikacji wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony stanowiska wg skali FV, UI, U2, XX	Uwagi
					Zarastanie przez drzewa i krzewy	XX	U2		żywicielskich.
					Dostępność bazy pokarmowej	XX	U1		
					Perspektywy ochrony/zachowania	XX	U1		
25.	Przeplatka aurinia	1065	Krzywe IV-V	Stan populacji	Względna liczebność	XX	U1	U1	Ogólna ocena stanu ochrony U1 wynika ze względnego spadku liczebności i izolacji stanowiska, a także jego zarośnięcia roślinnością krzewiastą i dostępności roślin żywicielskich.
					Izolacja przestrzenna	XX	U1		
				Stan siedliska	Powierzchnia siedliska	U2	U2		
					Dostępność miejsc rozrodu	XX	U1		
					Zarastanie przez drzewa i krzewy	XX	FV		
					Dostępność bazy pokarmowej	XX	U1		
					Perspektywy ochrony/zachowania	XX	U1		
26	Mopek*	1308	Bunkry (kontur nr 3 na zał. map. nr 2)	Parametry populacji	Liczebność	FV	U1	U2	<p><u>Liczebność</u> mopków mniejsza niż w roku poprzednim jednak większa < 70% i >50% średniej liczebności z ostatnich kilku lat.</p> <p><u>Powierzchnia</u>: następuje kurczenie się kubatury dostępnych schronień wynikające m.in. z erozji i niszczenia murów, które wzniesiono w celu zamknięcia otworów strzelniczych (efektem jest nadmierne wychłodzenie schronów).</p> <p><u>Zabezpieczenie przed niepokojeniem</u>: większość schronów nie jest zabezpieczona przed penetracją w okresie zimowym.</p>
				Stan siedliska	Powierzchnia	FV	U1		
					Zabezpieczenie przed niepokojeniem	FV	U2		
					Dostępność wylotów	FV	FV		
					Temperatura	XX	U1		
					Udział terenów leśnych w otoczeniu schronienia	FV	FV		
					Łączność ekologiczna kryjówek z potencjalnymi biotopami leśnymi	XX	FV		

Przedmioty ochrony objęte Planem									
Lp	Siedliska przyrodnicze	Kod Natura 2000	Stano-wisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony po weryfikacji wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony stanowiska wg skali FV, UI, U2, XX	Uwagi
					Szanse zachowania gatunku	FV	FV		<p><u>Dostępność wylotów</u>: parametr ten w porównaniu do okresu referencyjnego nie uległ zmianie. Nietoperze dysponują odpowiednią ilością wlotów.</p> <p><u>Temperatura</u>: <20°C (długotrwałe mrozy spowodowały silne wychłodzenie lub wymrożenie schronień zimowych i pogorszyły znacznie warunki hibernacji).</p> <p><u>Udział terenów leśnych w otoczeniu schronienia</u>: parametr ten nie uległ istotnej zmianie w stosunku do okresu referencyjnego.</p> <p><u>Łączność ekologiczna kryjówek z potencjalnymi biotopami leśnymi</u>: większość schronów znajduje się w lasach lub graniczy z większymi kompleksami leśnymi.</p> <p><u>Szanse zachowania gatunku</u>: przypadku podjęcia czynnych działań ochronnych polegających m.in. na zamknięciu dostępu do części schronów, zamurowaniu otworów – miejsc hibernacji nietoperzy perspektywy zachowania gatunku są dobre.</p>
27.	Nocek duży *	1324	Bunkry (kontur nr 3 na zał. map.	Parametry populacji	Liczebność	FV	U2	U2	<p><u>Liczebność</u>: stwierdzono hibernację dwóch osobników tego gatunku, znacznie mniej niż w roku poprzednim (8 osobników). Liczebność tego gatunku podlega dużym wahaniom. Spadek liczebności populacji w bieżącym sezonie przypuszczalnie spowodowany był znacznym</p>
			Siedlisko (schronienia zimowe)		Powierzchnia	FV	U1		
					Zabezpieczenie przed niepokojeniem	FV	U2		
					Dostępność wylotów	FV	FV		
					Warunki mikroklimatyczne	XX	U2		

Przedmioty ochrony objęte Planem									
Lp	Siedliska przyrodnicze	Kod Natura 2000	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony po weryfikacji wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony stanowiska wg skali FV, UI, U2, XX	Uwagi
			nr 2)		Szanse zachowania gatunku	UI	FV		<p>wychłodzeniem schronień zimowych na skutek ostrej zimy</p> <p><u>Powierzchnia:</u> następuje sukcesywne kurczenie się kubatury dostępnych schronień wynikające z erozji mrozowej i niszczenia, rozsypywania się murów zamykających otwory strzelnicze bunkrów (efektem jest nadmierne wychłodzenie schronów). Praktycznie brak jest w obrębie ostoi schronień o stabilnych warunkach mikroklimatycznych zapewniających optymalne warunki hibernacji dla tego gatunku nietoperza.</p> <p><u>Zabezpieczenie przed niepokojeniem:</u> większość schronów nie jest zabezpieczona przed penetracją w okresie zimowym.</p> <p><u>Dostępność wylotów:</u> parametr ten w porównaniu do okresu referencyjnego nie uległ zmianie. Nietoperze dysponują odpowiednią ilością wlotów.</p> <p><u>Warunki mikroklimatyczne:</u> <2°C, <70%, warunki mikroklimatyczne panujące w większości schronów są zbyt surowe dla stałej obecności tego gatunku w schronach.</p> <p><u>Szanse zachowania gatunku:</u> w przypadku podjęcia czynnych działań ochronnych polegających m.in. na zamknięciu dostępu do części schronów, zamurowaniu otworów strzelniczych, uszczelnieniu kilku schronów perspektywy zachowania gatunku są dobre.</p>

Przedmioty ochrony objęte Planem									
Lp	Siedliska przyrodnicze	Kod Natura 2000	Stanowisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony po weryfikacji wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony stanowiska wg skali FV, UI, U2, XX	Uwagi
28.	Nocek duży *	1324	Zespół klasztorny (kontur nr 1 na zał. map. nr 2)	Parametry populacji	Liczebność	FV	U2	U2	<p><u>Liczebność</u>: nie stwierdzono obecności kolonii rozrodzkiej.</p> <p><u>Powierzchnia schronienia dostępna dla (dogodna) dla nietoperzy</u>: w wyniku pożaru i koniecznego potem remontu kubatura schronienia się skurczyła. Obecnie cały strych kościoła może być zasiedlony przez nietoperze. Zasiedlenie niewielkiego strychu budynków klasztornych jest niemożliwe (brak wlotu).</p> <p><u>Zabezpieczenie przed niepokojeniem</u>: wejście na strych kościoła i budynku klasztornego utrudnione, nietoperze nie będą niepokojone przez ludzi w okresie bytności w niej kolonii rozrodzkiej.</p> <p><u>Dostępność wylotów</u>: brak wlotu, konieczne jest udrożnienie wlotu na strych kościoła od strony zachodniej. Konieczne jest także utworzenie wlotu na strych budynku klasztornego.</p> <p><u>Perspektywy ochrony/zachowania</u>: w przypadku podjęcia czynnych działań ochronnych polegających na udrożnieniu wlotu na strych kościoła, utworzeniu wlotu na strych budynku klasztornego, wyłączeniu reflektora oświetlającego front kościoła i budynku klasztornego zasiedlenie strychu kościoła lub strychu budynku klasztornego przez nietoperze jest możliwe.</p>
					Struktura wiekowa	XX	XX		
				Siedlisko (schronienie letnie)	Powierzchnia schronienia dostępna dla (dogodna) dla nietoperzy	FV	U1		
					Zabezpieczenie przed niepokojeniem	FV	FV		
					Dostępność wylotów	FV	U1		
			Perspektywy ochrony/zachowania		XX				
29.	Wilk	1352	W	Stan	Zagęszczenie populacji	XX	FV	U2	Ogólna ocena stanu ochrony wynika z

Przedmioty ochrony objęte Planem											
Lp	Siedliska przyrodnicze	Kod Natura 2000	Stano-wisko	Parametr stanu	Wskaźnik	Ocena stanu ochrony na podstawie dostępnych danych wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony po weryfikacji wg skali FV, UI, U2, XX	Ocena stanu ochrony stanowiska wg skali FV, UI, U2, XX	Uwagi		
			granicach MCP (teoretyczny areal watah y)	populacji	Liczba watah	XX	FV		dużego zagęszczenia dróg (drogi gminne i powiatowe – 0,54 km/km ² , drogi wojewódzkie – 0,2 km/km ²)		
				Stan siedliska	Lesistość	XX	FV				
					Fragmentacja	XX	FV				
					Dostępność bazy pokarmowej	XX	FV				
					Zagęszczenie dróg	XX	U2				
					Stopień izolacji	XX	FV				
			Perspektywy ochrony/zachowania		XX	FV					
30.	Ryś	1361	W granicach obszaru	Stan populacji	Zagęszczenie populacji	XX	XX	U2	Ogólna ocena stanu ochrony wynika z dużego zagęszczenia dróg (drogi gminne i powiatowe – 0,54 km/km ² , drogi wojewódzkie – 0,2 km/km ²)		
					Liczba samic prowadzących młode	XX	XX				
					Średnia liczba młodych na dorosłą samicę	XX	XX				
				Stan siedliska	Lesistość	XX	FV				
					Fragmentacja	XX	FV				
					Dostępność bazy pokarmowej	XX	FV				
					Zagęszczenie dróg	XX	U2				
				Stopień izolacji	XX	FV					
				Perspektywy ochrony/zachowania		XX	XX				

4. Analiza zagrożeń

SIEDLISKA PRZYRODNICZE

Podstawowe, istniejące zagrożenie dla **łąk świeżych** (6510) związane jest z zaniechaniem użytkowania i wynikającym z tego uruchomieniem procesów sukcesyjnych, co powoduje wkraczanie gatunków ziołoroślowych oraz krzewów i drzew. Zagrożenie to dotyczy głównie brzeżnych

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

partii łąk położonych w otoczeniu terenów leśnych, ale w ostatnich latach objęło również większe płaty łąkowe, głównie w okolicy Niwek Horynieckich. Zaprzestanie użytkowania było związane przede wszystkim z trudnościami wynikającymi z ukształtowania terenu (stromie zbocza, trudny dojazd). Zaniedbanie użytkowania pozwala na rozprzestrzenianie się gatunków kenofitycznych m.in. nawłoci późnej.

Część łąk (miejscowość Chotylub w gminie Cieszanów) została przeznaczona do zalesienia, jednak na większości arealów siedliska zagrożenie to ma charakter potencjalny.

Potencjalnie łąkom świeżym może grozić intensyfikacja użytkowania, w tym podsiewanie, nawożenie i zbyt wczesne koszenie. Bez pogorszenia stanu zachowania siedliska dopuszczalne jest nawożenie azotem w ilości nie większej niż 60 kg/ha oraz wypas wolny lub kwaterowy przy obsadzie zwierząt wynoszącej nie więcej niż 1 DJP/ha i obciążeniu pastwiska wynoszącym nie więcej niż 5t/ha (10 DJP/ha) od dnia 21 lipca do dnia 15 października. Także zbyt wczesne koszenie, które nie pozwala na zakończenie cyklu życiowego niektórych gatunków jest potencjalnym zagrożeniem dla łąk. Aby zapewnić możliwość wydania nasion wszystkim gatunkom łąkowym należałoby kosić nie wcześniej niż 15 czerwca, a następnie usunąć lub złożyć w stogi skoszoną ruń w terminie nie dłuższym niż 2 tygodnie po pokosie, a także pozostawić 5 - 10% użytkowanej powierzchni nieskoszonej. W miejscach, gdzie łąki przylegają do istniejącej zabudowy mieszkalnej i gospodarczej może w przyszłości dojść do zniszczenia płatów siedliska w efekcie rozprzestrzeniania się zabudowy.

W odniesieniu do drugiego przedmiotu ochrony w obszarze – **jaskiń nie udostępnionych do zwiedzania** (8310), zagrożenia mają wyłącznie charakter potencjalny i wiązać się mogą z dewastacją czy naruszeniami stabilności jaskiń wskutek ich nieprzemyślanej eksploracji. Przebywanie ludzi w otoczeniu jaskiń może wiązać się z aktami wandalizmu – paleniem ognisk i zaśmiecaniem. Zmniejszenie kubatury jaskiń czy ich całkowite zawalenie może wynikać też z procesów erozyjnych i naturalnych osunięć mas skalnych.

W przypadku siedlisk leśnych będących przedmiotem ochrony obszaru (**buczyny żyzne i grądy**) zagrożenia wiążą się m.in. z gospodarką leśną. Istniejące związane są głównie z niedoborem martwego drewna oraz obecnością sosny w drzewostanie (pinetyzacja) – na gruntach w zarządzie LP wynikają głównie z wcześniejszego sposobu prowadzenia gospodarki leśnej. Zagrożenia związane z pinetyzacją to przede wszystkim zmiany w obrębie podszytu i runa związane ze zbyt dużą ilością światła docierającego do dna lasu. Opad sosnowego igliwia powoduje również lokalne zakwaszenie gleby promując gatunki mezo- i acydofilne. Najsilniej zjawisko to zaznacza się w obrębie siedlisk grądowych, gdzie sosna ma duży udział w drzewostanach. Jej sukcesywna eliminacja powinna być istotnym elementem gospodarki leśnej w najbliższych dziesięcioleciach. Szkody w ekosystemach leśnych powodowane są też przez zwierzynę łowną (jelenie, sarny, dziki), okresowo również przez czynniki abiotyczne takie jak wiatr, śnieg, czy mróz.

Zagrożenia związane z gospodarką leśną mogą wynikać również z wprowadzania gatunków obcych ekologicznie lub geograficznie (m.in. pinetyzacja, neofityzacja), nadmiernego rozluźnienia zwarcia drzewostanu (m.in. fruticetyzacja, rubietyzacja, cespityzacja), usuwania martwych i umierających drzew, a także eksploatacji bez zadbania o młode pokolenie lasu.

W odniesieniu do **siedlisk łągowych** na gruntach w zarządzie Lasów Państwowych, PUL przewiduje wyłączenie ich z użytkowania rębego. Za zagrożenia potencjalne uznano tu szereg niekorzystnych zmian, którym podlegają łągi położone poza gruntami Skarbu Państwa. Areal łągów nie

był tam dotąd wystarczająco rozpoznany. Przeprowadzona inwentaryzacja ujawniła występowanie, dotąd nie wykazywanych płatów łągowych na gruntach prywatnych i komunalnych. Ich łączna powierzchnia to 37,47 ha, przy całkowitej powierzchni siedliska w obszarze przekraczającej 109 ha. Łęgi te podlegają głównie trzebieżom ale także użytkowaniu rębnemu, wskutek czego następuje zaburzenie struktury łągów a miejscami ich degradacja. Tylko nieliczne płaty mają powierzchnię umożliwiającą wykształcenie się właściwej struktury przestrzennej łągów, większość to wąskie pasy, w których oddziaływania związane z efektem brzeżnym obejmują całość siedliska w danym miejscu. Wąskie, pasowe wykształcenie, często ograniczone i izolowane przez drogi biegnące równolegle do koryta cieków, to czynnik w decydujący sposób ułatwiający neofityzację łągów. W niektórych miejscach pojawia się niecierpek balsamiczny *Impatiens glandulifera*, niecierpek drobnokwiatowy *Impatiens parviflora* i inne gatunki obcego pochodzenia. Obrazu zniekształceń dopełnia zamieranie jesionu wyniosłego *Fraxinus excelsior*, praktycznie już nieobecnego w drzewostanie ale miejscami jeszcze obficie występującego w podroście. W miejscach gdzie swoje kolonie założyły rodziny bobrze, eksploatują one drzewa i krzewy, niejednokrotnie doprowadzając do rozpadu drzewostanu. Jakkolwiek zagrożenie to, mające naturalny charakter, można traktować w niektórych miejscach jako element swoistej dynamiki roślinności na siedliskach łągowych, to jednak często staje się główną przyczyną całkowitego zastąpienia zarośli łągowych przez zbiorowiska szuwarowe, ziołoroślowe i terofityczne, zawsze w dużym stopniu zkenofityzowane. Znaczna część łągów dotknięta jest niedoborem martwego drewna i starych, zamierających drzew. Duże znaczenie mają oddziaływania wynikające z bliskości gospodarstw domowych, których obejścia niejednokrotnie bezpośrednio sąsiadują z zaroślami łągowymi. Częste są przypadki zaśmiecania, wysypywania gruzu i nadmiernego wydeptywania. W mniejszym stopniu w odniesieniu do łągów ujawniają się oddziaływania ze strony czynników abiotycznych, takich jak działanie silnych wiatrów oraz powstawanie okiści śnieżnej, powodujących złomy i wywroty. Rzadziej również zdarzają się tu szkody od zwierzyny łownej.

Potencjalnie może dochodzić do zniszczenia roślinności łąkowej w efekcie prac regulacyjnych na brzegach cieków bądź nadmiernej eksploatacji zadrzewień łągowych. Zniekształcenie łągów wystąpi również jeśli zamiast gatunków właściwych dla siedliska, zostaną wprowadzone gatunki mu obce.

GATUNKI ZWIERZĄT

MOTYLE

Zagrożenia dla stanowisk **przeplatki aurini** *Euphydryas aurinia* (1065) wiążą się przede wszystkim z niedostosowaniem metod użytkowania siedlisk do potrzeb gatunku. Kluczowym czynnikiem umożliwiającym przetrwanie stanowisk jest, ze względu na antropogeniczne pochodzenie łąk, koszenie, uwzględniające cykl życiowy przeplatki aurinii oraz czarcikęsa łąkowego *Succisa pratensis* – jedynej w Polsce rośliny żywicielskiej jej gąsienic. Brak koszenia powoduje w ciągu kilku lat uruchomienie procesów sukcesyjnych, negatywnie zmieniających warunki życia zarówno populacji przeplatki aurinii jak i czarcikęsa łąkowego. Jedno ze znanych do niedawna stanowisk w Puchaczach nad Świdnicą (kontur nr 2 na zał. mapowym nr 2) w ostatnich latach całkowicie zanikło wskutek zarośnięcia wysoką roślinnością krzewiastą. Tempo sukcesji

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W LUBUSKIM

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

oraz zmiany w liczebności i strukturze przestrzennej populacji zarówno aurinii jak i czarcikęsu powinny być stale monitorowane, a w przypadku nadmiernego zarośnięcia pewnych fragmentów należy przeprowadzić wycinkę podrostu.

Pozostałe zagrożenia w obszarze mają charakter potencjalny. Najważniejszym z nich jest zalesianie terenów otwartych co jest częstą praktyką w odniesieniu do wszelkich otwartych nieużytków. Niebezpieczne dla aurinii jest również zbyt częste i zbyt niskie koszenie eliminujące liście odziomkowe czarcikęsu łąkowego, na których najczęściej następuje składanie jaj i żerowanie gąsienic. Ze względów estetycznych przeplatka aurinia może być wyłapywana przez kolekcjonerów – z uwagi iż jej stanowiska są tu małe, łatwe do zlokalizowania i dostępne, mogą być w przyszłości penetrowane przez osoby wyłapujące motyle. O ile zebranie jesienią pojedynczych oprzędów z gąsienicami czy złożów jaj nie jest aż tak niebezpieczne, wyłapywanie dorosłych okazów wczesnym latem może okazać się katastrofalne dla istnienia stanowiska. Ważnym czynnikiem, zapewniającym trwałość stanowisk jest wysoka wilgotność całego siedliska. Obecnie nie zaobserwowano czynników i działań mogących prowadzić do nadmiernego osuszenia terenu jednak ułatwienie gospodarowania przez obniżenie zwierciadła wód gruntowych jest stałą praktyką na terenach rolnych i dlatego niezbędny jest regularny monitoring stanu uwilgotnienia podłoża, a wszelkie przyszłe prace ziemne (w tym remonty dróg) powinny być prowadzone bez zachwiania istniejących obecnie stosunków wodnych.

Czerwończyk nieparek jest gatunkiem znacznie bardziej rozpowszechnionym niż przeplatka aurinia a lokalnie nawet częstym i w skali całej populacji nie jest zagrożony. Niebezpieczeństwo zaniku dotyczy tylko lokalnych populacji, które mogą zostać pozbawione odpowiedniego dla rozrodu siedliska. Najpoważniejszym aktualnym zagrożeniem jest zaniechanie koszenia, co w dalszej kolejności prowadzi do zmian składu gatunkowego siedliska i jego stopniowego zaniku. Potencjalnie nieparkowi zagraża przede wszystkim koszenie niedostosowane do potrzeb ochrony gatunku. Optymalne jest koszenie co 3-4 lata różnych części łąki, połączone z usuwaniem podrostu krzewów. Koszenie nie powinno być niższe niż 10 cm, bo powoduje to niszczenie przyziemnych liści szczawiu, na których mogą znajdować się złożenia jaj nieparka. Najlepiej jeśli jest wykonywane po 30 września. Odpowiednio wykonywane koszenie może odbywać się corocznie, ale wtedy należy pozostawiać około 10% powierzchni nieskoszonej z kępami szczawiu *Rumex* sp. Nie należy też dokonywać więcej niż jednego pokosu na łąkach wilgotnych i zmiennowilgotnych oraz dwóch na łąkach świeżych. Szczególnie niesprzyjające jest koszenie poniżej 10 cm i przed 30 września, gdyż w największym stopniu eliminuje to kępy szczawiu – roślin żywicielskich gąsienic nieparka oraz złożenia jaj. Niesprzyjające są również zaawansowane procesy sukcesyjne, w efekcie których łąki zarastane są krzewami i drzewami. Obecna skala tego zjawiska nie stanowi jeszcze zagrożenia aktualnego, gdyż wciąż dostępne są rozległe powierzchnie łąk podmokłych i ziołorośli, odpowiednich dla nieparka. Ponadto zagrażają mu zalesienia terenów otwartych, zbieranie osobników w celach kolekcjonerskich oraz odwadnianie pogarszające jakość siedliska.

NIETOPERZE

Wśród głównych zagrożeń dla nietoperzy w ich schronieniach zimowych wymienić należy dużą zmienność warunków mikroklimatycznych w schronieniach, penetrację przez człowieka w okresie zimowym, oraz niekorzystne zmiany w najbliższym otoczeniu tych schronień.

W obszarze Horyniec schronieniami zimowymi (hibernaculum) nietoperzy są schrony bojowe Linii Mołotowa. Większość z nich jest

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W KRAKOWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

niezabezpieczona, łatwo dostępna dla człowieka i drapieżników, bardzo podatna na zmiany warunków mikroklimatycznych. Podstawowym zagrożeniem jest sukcesywne pogarszanie się stanu murów, którymi zamurowano otwory strzelnicze schronów. Ich erozja, niszczenie lub usuwanie może powodować znaczne pogorszenie warunków mikroklimatycznych co może skutkować znacznym ograniczeniem liczebności hibernujących nietoperzy lub nawet ich eliminacją. Istotnym zagrożeniem może być także penetracja schronów w okresie zimowym. Wchodzenie do tych obiektów w okresie zimowym, nieco dłuższy pobyt, hałas, oświetlanie hibernujących nietoperzy, fotografowanie, biwakowanie, używanie otwartego ognia, rozpalanie ognisk może prowadzić do przypadkowych lub celowych wybudzeń nietoperzy ze stanu hibernacji, ich płoszenia, zmian warunków mikroklimatycznych. Może się to odbić w negatywny sposób na kondycji hibernujących nietoperzy i prowadzić do szybszego wykorzystania przez nie zasobów energetycznych, a w konsekwencji do ich śmierci (każdorazowe wybudzenie nietoperza ze stanu hibernacji to utrata energii, która wystarcza na ok. 2-4 tygodnie hibernacji). W chwili obecnej ruch ten nie jest duży. Z uwagi na to, że schrony są dużą atrakcją turystyczną należy przypuszczać, że w niektórych miejscach (schrony na wzgórzu Hrebcianka, Wielkiego Działu, w sąsiedztwie Nowego Brusna) presja turystyczna być może z czasem się nasili.

Dla nietoperzy istotne są nie tylko warunki panujące w samym hibernakulum, ale również w jego najbliższym otoczeniu. A w szczególności, czy jest ono w stanie zapewnić im bezpieczeństwo podczas dolotu i wylotu ze schronienia. Istotnym zagrożeniem jest także ograniczenie areалу i przerwanie ciągłości zadrzewień. Nietoperze potrzebują ochrony w postaci drzew i krzewów, wzdłuż których mogą niezauważone dla drapieżników przedostać się do schronienia zimowego, miejsca rojenia czy miejsca żerowania. Dodatkowo, ciągi roślinności służą im jako szlaki migracyjne. Duże, stare drzewa i pasma krzewów otaczające schronienia zimowe, to również świetne żerowiska dla nietoperzy. W przypadku obszaru większość schronów jest otoczona lasem.

Tereny leśne ostoi to także miejsca żerowania i dolotu nietoperzy przybywających do bunkrów w celu rojenia i hibernacji. Zmniejszenie areалу terenów leśnych ostoi lub ich nadmierna fragmentacja, może utrudnić dołot nietoperzy do schronień, zubożyć zasoby pokarmowe, utrudnić żerowanie.

Kolejnym zagrożeniem związanym z obecnością hibernujących nietoperzy może być presja ze strony drapieżników kotów, kun i lisów. Wpływ ten wydaje się jednak znikomy, zdecydowana większość nietoperzy hibernuje poza zasięgiem drapieżników.

W odniesieniu do kolonii rozrodzkiej **nocka dużego** głównym zagrożeniem jest brak optymalnych warunków do odtworzenia kolonii rozrodzkiej tego gatunku na strychu budynku klasztornego i w kościele oraz zanieczyszczenie światłem.

Ponadto do potencjalnych zagrożeń można zaliczyć:

- prowadzenie prac remontowych strychów w okresie bytności kolonii rozrodzkiej,
- stosowanie toksycznych dla ssaków środków konserwacji drewna,
- instalacja przekaźników telefonii komórkowej,
- usuwanie drzew z najbliższego otoczenia obiektu służącego za siedzibę kolonii rozrodzkiej,
- kurczenie się areалу terenów leśnych obszaru – podstawowego miejsca żerowania nietoperzy.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

OSI ODRĘBNA
DZIAŁALNOŚĆ
ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W KRZESZOWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

W odniesieniu do zimowiska podstawowym zagrożeniem jest stopniowo kurczenie się liczebności schronień zapewniających dogodne warunki hibernacji nietoperzy.

Do potencjalnych zagrożeń, które mogą wystąpić należy zaliczyć:

- pogorszenie tras dolotu nietoperzy do schronień letnich i niektórych schronów (usunięcie zadrzewień w bezpośrednim ich otoczeniu),
- rewitalizacja schronów połączona z całkowitą eliminacją wlotów (uniemożliwienie zasiedlenia schronu/schronów w okresie zimowym),
- utrata żerowisk w obrębie ostoi (znacznie ograniczenie areału terenów leśnych ostoi i jego istotna fragmentacja),
- drapieżnictwo (lisy, kuny, koty),
- wandalizm (celowe wybudzanie i uśmiercanie nietoperzy, zaśmiecanie, palenie ognisk).

DRAPIEŻNIKI (WILK, RYŚ)

Pomimo że obszar Natura 2000 Horyniec spełnia warunki stosunkowo dobrego siedliska dla wilka i rysia jednocześnie należy pamiętać, że rozwój cywilizacyjny niesie z sobą szereg zagrożeń dla ich populacji w tym regionie. Obecnie zagęszczenie dróg publicznych dopuszczonych do ruchu w ciągu całego roku w obszarze wynosi 0,74 km/km². Jest to wartość zdecydowanie za duża w stosunku do zagęszczenia dróg określanego jako korzystne dla właściwego stanu siedliska w przypadku wilka i rysia (0,1 km/km², Jędrzejewski i in. 2010a, 2010b). Niewątpliwie temat wpływu dróg przeznaczonych dla ruchu kołowego na wilki w ostoi Horyniec wymaga dalszych badań szczególnie, jeśli uwzględnione zostaną planowane i realizowane inwestycje przebudowy asfaltowych dróg. Wysoki poziom emisji chemicznej i świetlnej dla dróg, koncentrujący się w pasie do 500 m od krawędzi drogi powoduje, że wilki unikają albo przebywają bardzo krótko w odległości mniejszej niż 400 m od krawędzi takiej drogi (Kurek 2003). Dlatego też bardzo ważnym jest zachowanie zamkniętego charakteru gęstej sieci utwardzonych (asfaltowych) dróg na gruntach SP w zarządzie PGL.

Poważnym zagrożeniem dla ciągłości ekologicznej Puszcza Solska – Horyniec – Uroczyska Roztocza Wschodniego jest ewentualna zmiana statusu drogi powiatowej Narol – Werchrata na drogę wojewódzką, a w związku z tym intensyfikacja ruchu kołowego powodująca nieprzekraczalność tego odcinka dla zwierzyny (szczególnie drapieżników). Nie ma obecnie tego rodzaju planów, jednak należy zwrócić uwagę na przyszłe inwestycje w tym rejonie.

Transgraniczny korytarz ekologiczny łączący obszar Horyniec z kompleksami leśnymi na Ukrainie jest przecięty drogą wojewódzką nr 867 (Lubaczów - Hrebenne). W trakcie prac terenowych zanotowano tropy wilków i rysi dochodzące do tej drogi, między Dziewięcierzem a Werhratą, jednak jej nieprzekraczające. Niewątpliwie droga o takim natężeniu ruchu (2481 pojazdów/dobę, wg. danych GDDKiA, Krajowy pomiar ruchu drogowego 2010) jest poważną barierą (prawdopodobnie nieprzekraczalną) dla wilka, a należy pamiętać, że wilk jest gatunkiem wskaźnikowym. Obecnie trwa przebudowa odcinka drogi wojewódzkiej łączącej Prusie z Hrebennym (Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich). Wprawdzie przebudowywany odcinek znajduje się poza granicami obszaru Horyniec, to jednak spodziewany, wzmożony ruch samochodowy, będzie oddziaływał negatywnie w szerokim otoczeniu na duże drapieżniki, w tym stanowiące przedmioty ochrony tego obszaru.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

REGIONALNA
DIREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DIREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W KRZAKOWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Przedmiotowy odcinek będzie łączył drogę wojewódzką nr 867 z ruchliwą drogą krajową nr 17 (w przyszłości S17). Przed przebudową ruch na tym odcinku wynosił 363 pojazdy/ dobę. Można się spodziewać kilkuset procentowego wzrostu natężenia ruchu na tym odcinku oraz wzrostu natężenia ruchu na wysokości obszaru Horyniec. Przypuszczalnie głównie będą to samochody ciężarowe wybierające tę trasę do przejścia drogowego z Ukrainą w Hrebennym. Nasilenie ruchu, zwłaszcza przy dużym udziale pojazdów ciężarowych będzie nie tylko przyczyną bezpośredniej utraty osobników wskutek wypadków, ale będzie również zniechęcał je do przekraczania tej drogi. Doprowadzi to do trwałej fragmentacji siedlisk odpowiednich dla wilka, przyczyni się również do ograniczenia arealu i zmniejszenia dostępnej bazy pokarmowej. Konieczne jest przeprowadzenie dokładnych badań pozwalających na wskazanie przebiegu korytarzy migracyjnych drapieżników. Po wykonaniu takich badań, w miejscach gdzie wyznaczone korytarze przecinane są drogą nr 867 należy wprowadzić ograniczenia prędkości.

Droga wojewódzka nr 867 ma również negatywny wpływ na spójność samego obszaru Horyniec ze względu na oddzielenie jego południowej części. W kompleksach leśnych zawartych pomiędzy Basznią Górną a Horyńcem nie stwierdzono śladów obecności drapieżników. Wyraźnie teren ten jest izolowany od pozostałej części obszaru. Jest to związane prawdopodobnie z jednej strony z małą szerokością „gardła” łączącego ten teren z resztą obszaru (około 1 km), z drugiej z przebiegiem ruchliwej drogi. Niemniej jednak, należy zwrócić uwagę, że w południowej części obszaru nie ma tak dobrych siedlisk dla wilka, jak w obecnie zajęтым przez niego areale. Brak rozległych płątów leśnych, większe zaludnienie i zagęszczenie dróg sprawia, że zasiedlenie tego terenu jest mało prawdopodobne.

Barierowe oddziaływanie dróg zwiększa również zabudowa rozwijająca się wzdłuż nich, zwłaszcza jeśli kolejne budynki i ich ogrodzenia przylegają do siebie uniemożliwiając drapieżnikom przekraczanie dróg na znacznych odcinkach. Dodatkowo stan siedliska pogarsza pojawianie się nowej zabudowy poza jednostkami osadniczymi.

Za zagrożenie aktualne dla wilka uznano również kłusownictwo. Zdecydował o tym przypadek zastrzelenia jednego osobnika na tym terenie.

Plany zagospodarowania przestrzennego dla gminy Horyniec nie sugerują żadnego przyszłego zagrożenia dla populacji drapieżników. Gmina Horyniec-Zdrój ma charakter uzdrowiskowy. Nie planuje się też żadnych znaczących inwestycji przemysłowych w obszarze poza rozbudową infrastruktury na terenach górniczych (odwierty poszukiwawcze).

Potencjalnie może dochodzić do płoszenia drapieżników w wyniku prac leśnych lub innej działalności prowadzonej w miejscach rozrodu. Na roztoczańską subpopulację mogą negatywnie wpływać także polowania na terytorium Ukrainy oraz choroby roznoszone przez zwierzęta domowe penetrujące lasy.

L.p.	Przedmiot ochrony	Numer stanowiska	Zagrożenia		Opis zagrożenia
			Istniejące	Potencjalne	
1.	6510 Niżowe i górskie, świeże łąki użytkowane ekstensywnie	Areał siedliska (zgodnie z zał. map. nr 1)	A03.03 Zaniechanie / brak koszenia (zaprzestanie użytkowania skutkuje uruchomieniem procesów sukcesji; w pierwszym rzędzie zagrożone są płaty trudniej dostępne).	A03.01 Intensywne koszenie lub intensyfikacja (zbyt wczesne koszenie – przed 15 czerwca). B01 Zalesianie terenów otwartych. E01.03 Zabudowa rozproszona (część płątów położona jest w bezpośrednim sąsiedztwie	

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

MINISTERSTWO
OCHRONY
ŚRODOWISKA
I LEŚNICTWA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W LUBLINIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

L.p.	Przedmiot ochrony	Numer stanowiska	Zagrożenia		Opis zagrożenia	
			Istniejące	Potencjalne		
			<p>B01 Zalesianie terenów otwartych (niewielka część arealu siedliska w suikzp dla gminy Cieszanów przewidziana jest do zalesienia).</p> <p>K02.01 Zmiana składu gatunkowego {sukcesja} (procesy sukcesyjne, uruchomione wskutek braku użytkowania).</p> <p>I01 Obce gatunki inwazyjne (wskutek zaprzestania koszenia rozprzestrzeniają się ekspansywne gatunki obcego pochodzenia, m.in. nawłóć późna).</p>	zabudowy i w związku z tym może w przyszłości zostać zniszczona wskutek dalszej rozbudowy miejscowości).		
2.	8310 Jaskinie niedostępne do zwiedzania	Miejsca występowania siedliska (zgodnie z zał. map. nr 1)	-	<p>G01.04 Turystyka górską, wspinaczka, speleologia (zbyt częsta penetracja jaskiń, działalność eksploracyjna może prowadzić do niszczenia osadów jaskiniowych).</p> <p>G05.04 Wandalizm (zanieczyszczanie, składowanie śmieci).</p> <p>K01.01 Erozja, L05 Zapadnięcie się terenu, osuwisko (ruchy masowe zboczy mogą spowodować zmniejszenie kubatury jaskiń lub ich całkowite zawalenie się).</p>		
3.	9130 Żyzne buczyny	Areál siedliska (zgodnie z zał. map. nr 1)	<p>F03.01.01 Szkody spowodowane przez zwierzynę łowną;</p> <p>I02 Problematyczne gatunki rodzime (obecność w drzewostanie sosny i innych gatunków obcych dla siedliska - pinetyzacja)</p> <p>J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska (niedobór obumierających drzew i martwego drewna skutkuje niedostatkami mikrosiedlisk gatunków związanych z tego typu siedliskami).</p> <p>L10 Inne naturalne katastrofy (szkody powodowane przez czynniki abiotyczne – wiatrolomy, okiść, przymrozki).</p>	<p>B02.01.01 Odnawianie lasu po wycince {drzewa rodzime} (wprowadzanie gatunków obcych ekologicznie, pinetyzacja).</p> <p>B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew (zubażanie ekosystemu w mikrosiedliska gatunków związanych z obumierającymi drzewami i rozkładającym się drewnem).</p> <p>B02.06 Przerzedzenie warstwy drzew (przerzedzanie zwarcia drzewostanów skutkować może przekształcaniem innych warstw lasu, zaburzeniem struktury runa, odsłanianiem podatnej na erozję gleby, w efekcie pojawieniem się zniekształceń m.in. rubietyzacji, fruticetyzacji, neofityzacji).</p> <p>B03 Eksploatacja lasu bez odnawiania czy</p>		

L.p.	Przedmiot ochrony	Numer stanowiska	Zagrożenia		Opis zagrożenia
			Istniejące	Potencjalne	
				naturalnego odrastania.	
4.	9170 Grąd środkowo-europejski i subkontynentalny	Areał siedliska (zgodnie z zał. map. nr 1)	<p>B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew (zubażanie ekosystemu w mikrosiedliska gatunków związanych z obumierającymi drzewami i rozkładającym się drewnem – zagrożenie istniejące poza gruntami w zarządzie PGL LP).</p> <p>F03.01.01 Szkody spowodowane przez zwierzynę łowną.</p> <p>I02 Problematiczne gatunki rodzime (obecność w drzewostanie sosny i innych gatunków obcych dla siedliska – pinetyzacja).</p> <p>J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska (niedobór obumierających drzew i martwego drewna skutkuje niedostatkami mikrosiedlisk gatunków związanych z tego typu siedliskami).</p> <p>L10 Inne naturalne katastrofy (szkody powodowane przez czynniki abiotyczne – wiatrolomy, okiślenie, przymrozki).</p>	<p>B02.01.01 Odnawianie lasu po wycince {drzewa rodzime} (wprowadzanie gatunków obcych ekologicznie, pinetyzacja).</p> <p>B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew (zubażanie ekosystemu w mikrosiedliska gatunków związanych z obumierającymi drzewami i rozkładającym się drewnem).</p> <p>B02.06 Przerzedzenie warstwy drzew (przerzedzanie zwarcia drzewostanów skutkować może przekształcaniem innych warstw lasu, zaburzeniem struktury runa, odsłanianiem podatnej na erozję gleby, w efekcie pojawieniem się zniekształceń m.in. rubietyzacji, fruticetyzacji, neofityzacji).</p> <p>B03 Eksploatacja lasu bez odnawiania czy naturalnego odrastania.</p>	
5.	91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe	Areał siedliska (zgodnie z zał. map. nr 1)	<p>B02.02 Wycinka lasu (przekształcanie struktury wiekowej drzewostanów, juwenalizacja, zaburzenie struktury runa, pojawianie się gatunków kenofitycznych – neofityzacja; dotyczy łągów poza gruntami w zarządzie PGL LP).</p> <p>B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew (zubażanie ekosystemu w drzewa stare, dziuplaste, obumierające oraz mikrosiedliska gatunków związanych z rozkładającym się</p>	<p>B02.01.01 Odnawianie lasu po wycince {drzewa rodzime} (wprowadzanie gatunków obcych ekologicznie, pinetyzacja).</p> <p>B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew (zubażanie ekosystemu w mikrosiedliska gatunków związanych z obumierającymi drzewami i rozkładającym się drewnem).</p> <p>B03 Eksploatacja lasu bez odnawiania czy naturalnego odrastania.</p> <p>J02.03.02 Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych (regulowanie koryt rzecznych</p>	

L.p.	Przedmiot ochrony	Numer stanowiska	Zagrożenia		Opis zagrożenia
			Istniejące	Potencjalne	
			<p>drewnem; dotyczy łągów poza gruntami w zarządzie PGL LP).</p> <p>E01.03 Zabudowa rozproszona (bliskość zabudowy, presja osadnicza powoduje fragmentację łągów, przyczynie się do ich neofityzacji; dotyczy łągów poza gruntami w zarządzie PGL LP).</p> <p>E03.01 Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych/obiektów rekreacyjnych, E03.04 Inne odpady (zaśmiecanie, zanieczyszczanie łągów powoduje degradację runa, niszczenie gleby, proteguje gatunki kenofityczne; dotyczy łągów poza gruntami w zarządzie PGL LP).</p> <p>F03.01.01 Szkody spowodowane przez zwierzynę łowną.</p> <p>J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska (niedobór obumierających drzew i martwego drewna skutkuje niedostatkami mikrosiedlisk gatunków związanych z tego typu siedliskami).</p> <p>G05.01 Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie (wydeptywanie stanowi czynnik degradujący runo – dotyczy łągów poza gruntami w zarządzie PGL LP).</p> <p>I01 Obce gatunki inwazyjne (rozprzestrzenianie się ekspansywnych neofitów m.in. niecierpka balsamicznego, nawłoci późnej wskutek wycinki drzew i krzewów oraz w następstwie szkód od bobrów – dotyczy łągów poza gruntami w zarządzie PGL LP).</p> <p>K04.03 Zawleczenie choroby {patogeny mikrobowe} (zamieranie jesionu</p>	<p>zmienia warunki hydrologiczne warunkujące właściwy stan siedliska).</p>	

L.p.	Przedmiot ochrony	Numer stanowiska	Zagrożenia		Opis zagrożenia
			Istniejące	Potencjalne	
			wyniosłego). K04.05 Szkody wyrządzone przez roślinożerców (szkody wyrządzone przez bobry). L10 Inne naturalne katastrofy (szkody powodowane przez czynniki abiotyczne – wiatrołomy, okiść, przymrozki).		
6.	1060 Czerwończyk nieparek	Stanowiska i siedliska gatunku (zgodnie z zał. map. nr 1)	A03.03 Zaniechanie / brak koszenia (zaprzestanie koszenia prowadzi do uruchomienia procesów sukcesyjnych, które mogą doprowadzić do zaniku stanowisk).	A03.01 Intensywne koszenie lub intensyfikacja (koszenie zbyt częste i zbyt niskie prowadzi do niszczenia przyziemnych liści szczawiu, na których mogą znajdować się złożenia jaj nieparka); B01 Zalesianie terenów otwartych (zalesianie eliminuje siedliska preferowane przez nieparka); F05.06 Zbieranie w celach kolekcjonerskich (powoduje osłabianie lokalnych populacji nieparka); J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie (osuszanie łąk podmokłych eliminuje siedliska preferowane przez nieparka); K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja) (może następować w konsekwencji braku lub zaniedbania koszenia; wkraczanie roślinności krzewiastej eliminuje siedliska nieleśne preferowane przez gatunek).	
7.	1065 Przeplatka aurinia	Stanowiska i siedliska gatunku (zgodnie z zał. map. nr 1)	A03.03 Zaniechanie / brak koszenia (zaniechanie koszenia prowadzi do uruchomienia procesów sukcesyjnych, eliminujących gatunek żywicielski gąsienic przeplatki). K02.01 Zmiana składu gatunkowego {sukcesja} (następuje wskutek zaprzestania koszenia; wkraczanie gatunków krzewiastych i ziołoroślowych	A03.01 Intensywne koszenie lub intensyfikacja (koszenie zbyt częste i zbyt niskie prowadzi do niszczenia liści odziomkowych czarcikęsu łąkowego, na których najczęściej następuje składanie jaj i żerowanie gąsienic). B01 Zalesianie terenów otwartych (zalesianie eliminuje siedliska preferowane przez przeplatkę). F05.06 Zbieranie w celach kolekcjonerskich	

L.p.	Przedmiot ochrony	Numer stanowiska	Zagrożenia		Opis zagrożenia
			Istniejące	Potencjalne	
			eliminuje roślinę żywicielską gąsienic).	(powoduje osłabianie lokalnych populacji, a w skrajnych sytuacjach może doprowadzić do ich całkowitego zaniku). J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie (osuszanie łąk podmokłych eliminuje siedliska preferowane przez gatunek).	
8.	1308 Mopek	Schrony – zimowiska (kontur nr 3 na zał. map. nr 2)	G01.02 Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych (penetracja bunkrów w okresie zimy zwiększa częstość wybudzeń hibernujących nietoperzy, zmienia mikroklimat schronienia). G05.04 Wandalizm (rozpalanie ognisk, niszczenie murów, niszczenie krat zabezpieczających wejścia do schronów). K01.01 Erozja (postępujące niszczenie murów zasłaniających otwory strzelnicze powoduje większą labilność warunków mikroklimatycznych i prowadzi do pogorszenia warunków hibernacji nietoperzy).	F03.02.03 Chwytność, trucie, kłusownictwo (celowe uśmiercanie nietoperzy). G05.04 Wandalizm (celowe wybudzenia nietoperzy ze stanu hibernacji, rozpalanie ognisk, niszczenie krat zabezpieczających wejścia do schronów; niszczenie murów w otworach strzelniczych może powodować zmianę warunków mikroklimatu). K01.01 Erozja (postępujące niszczenie murów zasłaniających otwory strzelnicze może powodować większą labilność warunków mikroklimatycznych i doprowadzić do pogorszenia warunków hibernacji nietoperzy). K03.04 Drapieżnictwo (pożeranie hibernujących nietoperzy przez lisy i koty).	
9.	1308 Mopek	Bezpośrednie otoczenie schronów (kontur nr 4 na zał. map. nr 2)		B03 Eksploatacja lasu bez odnawiania czy naturalnego odrastania (utrata tras migracji na żerowisko oraz brak bezpiecznego dołotu – wycinka drzew znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie schronów, która spowoduje utratę ciągłości zadrzewień łączących schronienie ze zwartym obszarem leśnym, nadmierne przycinanie drzew w bezpośrednim otoczeniu schronienia).	
10.	1308 Mopek	Tereny leśne obszaru (kontur nr 5 na zał. map. nr 2)		B04 Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych (zubożenie bazy pokarmowej na skutek stosowania insektycydów). B02.02 Wycinka lasu, B03 Eksploatacja lasu bez odnawiania czy naturalnego odrastania	

L.p.	Przedmiot ochrony	Numer stanowiska	Zagrożenia		Opis zagrożenia
			Istniejące	Potencjalne	
				(utrata żerowiska – wylesienia, fragmentacja obszarów leśnych, kurczenie się arealu dostępnych żerowisk). B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew (likwidacja potencjalnych schronień dziennych).	
11.	1324 Nocek duży	Zespół klasztorny oo. Franciszkanów w Horyńcu-Zdroju (kontur nr 1 na zał. map. nr 2)	G05 Inna ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka (uszczelnianie strychów – likwidacja wlotów).	G05 Inna ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka (prace remontowe dachu i strychu prowadzone w okresie rozrodu nietoperzy tj. od 15.04. do 15.09, instalacja na kościele przełączników telefonii komórkowej, stosowanie toksycznych środków konserwacji drewna).	
12.	1324 Nocek duży	Otoczenie zespołu klasztorne oo. Franciszkanów w Horyńcu-Zdroju (kontur nr 2 na zał. map. nr 2)	H06.02 Zanieczyszczenie świetlne (brak bezpiecznego wylotu – zewnętrzne oświetlenie obiektów).	G05.06 Chirurgia drzewna, ścinanie na potrzeby bezpieczeństwa, usuwanie drzew przydrożnych (brak bezpiecznego wylotu - wycinka lub nadmierne przycinanie drzew w bezpośrednim otoczeniu zabudowań). K03.04 Drapieżnictwo (w przypadku niekorzystnych zmian w otoczeniu wylatujące nietoperze są w większym stopniu narażone na atak ze strony drapieżników).	
13.	1324 Nocek duży	Schrony – zimowiska (kontur nr 3 na załączonej mapie).	G01.02 Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych (penetracja bunkrów w okresie zimy zwiększa częstość wybudzeń hibernujących nietoperzy, zmienia mikroklimat schronienia). G05.04 Wandalizm (rozpalanie ognisk, niszczenie murów).	F03.02.03 Chwytność, trucie, kłusownictwo (celowe uśmiercanie nietoperzy). G05.04 Wandalizm (celowe wybudzenia nietoperzy ze stanu hibernacji; rozpalanie ognisk; niszczenie murów w otworach strzelniczych może powodować zmianę warunków mikroklimatu). K01.01 Erozja (postępujące niszczenie murów zasłaniających otwory strzelnicze może doprowadzić do pogorszenia warunków hibernacji nietoperzy). K03.04 Drapieżnictwo (pożeranie hibernujących nietoperzy przez lisy i koty).	
14.	1324 Nocek	Bezpośrednie		B03 Eksploatacja lasu bez odnawiania czy	

L.p.	Przedmiot ochrony	Numer stanowiska	Zagrożenia		Opis zagrożenia
			Istniejące	Potencjalne	
	duży	otoczenie schronów (kontur nr 4 na załączonej mapie)		naturalnego odrastania (utrata tras migracji na żerowisko oraz brak bezpiecznego dolotu – wycinka drzew znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie schronów, która spowoduje utratę ciągłości zadrzewień łączących schronienie ze zwartym obszarem leśnym, nadmierne przycinanie drzew w bezpośrednim otoczeniu schronienia).	
15.	1324 Nocek duży	Tereny leśne obszaru (kontur nr 5 na zał. map. nr 2)		<p>B04 Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych (zubożenie bazy pokarmowej na skutek stosowania insektycydów).</p> <p>B02.02 Wycinka lasu, B03 Eksploatacja lasu bez odnawiania czy naturalnego odrastania (utrata żerowiska – wylesienia, fragmentacja obszarów leśnych, kurczenie się areału dostępnych żerowisk).</p> <p>B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew (likwidacja potencjalnych schronień dziennych).</p>	
16.	1352 Wilk	Obszar kluczowy dla wilka	<p>D01.02 Drogi, autostrady (drogi publiczne stanowią podstawowy czynnik decydujący o izolacji obszaru oraz fragmentujący areał watahy. Największym zagrożeniem są te o znacznym natężeniu ruchu drogowego – w warunkach obszaru jest to droga wojewódzka nr 867).</p> <p>E01.03 Zabudowa rozproszona (rozwój zabudowy wzdłuż dróg i poza jednostkami osadniczymi ogranicza dostępny dla wilka areał, stanowi barierę migracyjną).</p> <p>F03.02.03 Chwytnie, trucie, kłusownictwo (w ciągu ostatnich 5 lat zanotowano śmierć osobnika w skutek postrzału).</p>	<p>B02.02 Wycinka lasu (prace leśne prowadzone w miejscach rozrodu mogą prowadzić do płoszenia wilków, opuszczania nor itp.).</p> <p>F03.01 Polowanie (polowania na terytorium Ukrainy mogą wpływać na liczebność populacji na Roztoczu).</p> <p>G01.03 Pojazdy zmotoryzowane (rajdy motocrossowe, przejazdy pojazdów przez teren leśny mogą powodować płoszenie zwierząt).</p> <p>K03.03 Zawleczenie choroby (patogeny mikrobowe) (zwierzęta domowe penetrujące lasy mogą roznosić wściekliznę i inne choroby zakaźne zwierząt).</p>	
17.	1361 Ryś	Północna część	D01.02 Drogi, autostrady (drogi publiczne	B02.02 Wycinka lasu (prace leśne w miejscach	

L.p.	Przedmiot ochrony	Numer stanowiska	Zagrożenia		Opis zagrożenia
			Istniejące	Potencjalne	
		obszaru	stanowią podstawowy czynnik decydujący o izolacji obszaru oraz fragmentujący areal występowania gatunku. Największym zagrożeniem są te o znacznym natężeniu ruchu drogowego – w warunkach obszaru jest to droga wojewódzka nr 867). E01.03. Zabudowa rozproszona (rozwój zabudowy wzdłuż dróg i poza jednostkami osadniczymi ogranicza dostępny dla rysia areal, stanowi barierę migracyjną).	możliwego przebywania kotki z młodym mogą prowadzić do płoszenia rysia). F03.02.03 Chwywanie, trucie, kłusownictwo (w ciągu ostatnich 5 lat zanotowano stwierdzenie śmieci pojedynczego wilka w skutek postrzału; niewykluczone, że przypadki kłusownictwa mogą w przyszłości dotyczyć również rysia). G01.03 Pojazdy zmotoryzowane (rajdy motocrossowe, przejazdy pojazdów przez teren leśny mogą powodować płoszenie zwierząt). K03.03 Zawleczenie choroby (patogeny mikrobowe) (zwierzęta domowe penetrujące lasy mogą roznosić wściekliznę i inne choroby zakaźne zwierząt).	

5. Cele działań ochronnych

SIEDLISKA PRZYRODNICZE

Celem ochrony łąk świeżych jest utrzymanie właściwego stanu ochrony. Realizacja tego celu wymaga stosowania ochrony czynnej, realizowanej przez odpowiednie dla potrzeb siedliska sposoby gospodarowania kośnego lub kośno-pasterskiego.

Ochrona jaskiń nieudostępionych do zwiedzania ma na celu przede wszystkim utrzymanie obecnego stanu ochrony.

W zakresie leśnych siedlisk przyrodniczych celem działań ochronnych docelowo jest uzyskanie właściwego stanu ochrony (FV). Najważniejszymi leśnymi siedliskami przyrodniczymi w obszarze są buczyny żyzne reprezentowane tu przez żyzną buczynę karpacką *Dentario glandulosae-Fagetum* oraz grąd subkontynentalny *Tilio-Carpinetum*. Kluczowymi parametrami decydującymi o ich stanie jest udział martwego drewna oraz zróżnicowanie przestrzenne drzewostanów, a także udział w drzewostanie gatunków obcych ekologicznie. Z uwagi iż elementy te są zwykle przekształcone w lasach użytkowanych gospodarczo, celem działań ochronnych jest przywrócenie zaburzonych cech siedliska do stanu, który pozwoli uzyskać wartość FV. Można to osiągnąć poprzez modyfikację zasad gospodarki leśnej, która pozwoli odpowiednio rozbudować strukturę wiekową, przestrzennie zróżnicować drzewostan oraz zwiększyć udział obumierających drzew i martwego drewna. Proces ten można wspomagać także przez trwałe lub czasowe wyłączenie z użytkowania najlepiej zachowanych fragmentów starodrzewów. Należy podkreślić, że część arealu obydwóch typów siedlisk stanowią lasy wodo- i glebochronne w tym lasy położone w mocno wciętych parowach, gdzie praktycznie

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

OSRODOWISKO
NARODOWY FUNDUSZ
ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W LUBLINIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

nie prowadzi się użytkowania rębego, a również zasobność w martwe drewno jest większa niż w płatach podlegających typowemu użytkowaniu.

Siedliska łąkowe ze względu na specyficzną strukturę i znaczenie ochronne dla koryt rzek i potoków powinny odzyskać właściwą dla nich strukturę. Najlepszym środkiem do uzyskania tego celu jest pozostawienie ich bez użytkowania rębego.

GATUNKI ZWIERZĄT

MOTYLE

W odniesieniu do przepłatki aurinii istnieje obecnie pilna potrzeba zwiększenia na stanowiskach dostępnej dla gatunku przestrzeni oraz utrzymania jego liczebności przynajmniej na obecnym poziomie. Realizacja tych celów jest możliwa jedynie przez przeprowadzenie odkraczania i usunięcia części drzew sąsiadujących bezpośrednio ze stanowiskami motyla.

Celem działań ochronnych dla czerwończyka nieparka powinno być utrzymanie obecnego stanu ochrony.

NIETOPERZE

Działania ochronne powinny zmierzać do realizacji następujących celów:

1. zapewnienia optymalnych warunków mikroklimatycznych w trakcie hibernacji i powierzchni (kubatury) siedliska (cel zasadniczy),
2. zabezpieczenia nietoperzy przed niepokojeniem,
3. utrzymania zadrzewień bezpośrednio otaczających schrony w stanie umożliwiającym swobodny dolet nietoperzy do schronów,
4. utrzymania arealu i zawartości terenów leśnych ostoi porównywalnych z obecnymi, a także ich przebudowa w taki sposób by były one optymalnym żerowiskiem nietoperzy, oferowały schronienia letnie i zapewniały swobodny dolet do schronów – miejsca rojenia i hibernacji nietoperzy.
5. Zapewnienia optymalnych warunków w schronieniach letnich.

Ad. 1.

Duże wahania liczebności nietoperzy w okresie zimowym, podyktowane labilnością warunków zewnętrznych, wskazują na konieczność podjęcia działań służących poprawie warunków w obrębie schronień celem stabilizacji liczebności nietoperzy. Dla kolonii zimowych mopka, nocka dużego i nocka łydkowłosego podstawowym celem działań ochronnych będzie zapewnienie optymalnych warunków hibernacji. Aby poprawić warunki mikroklimatyczne w kilkunastu schronach niezbędne będzie szczelne zamurowanie otworów strzelniczych, odtworzenie uszkodzonych murów ograniczających drożność tych otworów, zamknięcie szczelnymi drzwiami wejść do schronów.

Ponadto w schronach posiadających dolną kondygnację konieczne będzie wmurowanie, zakotwienie pustaków w stropie celem zwiększenia mikrosiedlisk. Działania te znacząco poprawią warunki mikroklimatyczne w schronach i zwiększą ilość dostępnych schronień.

Ad. 2.

Celem ograniczenia penetracji miejsc hibernacji nietoperzy konieczne będzie zabezpieczenie wejść do schronów w rejonie Hrebcianki, Wielkiego Działu, Huty Złomy i Nowego Brusna w postaci krat lub drzwi. Ograniczenie dostępu do schronów w okresie zimowym zniweluje lub

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

OSI ODRĘBNA
DZIAŁALNOŚĆ
ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W KRAKOWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

ograniczy szereg potencjalnych zagrożeń (m.in. celowe wybudzenie, wandalizm – uśmiercanie nietoperzy, pogorszenie warunków mikroklimatycznych).

Ad. 3 i 4.

Celem zapewnienia właściwego stanu terenów żerowiskowych nietoperzy i swobodnego dolotu nietoperzy do schronów (miejsca hibernacji i rojenia) konieczne jest utrzymanie obecnego areálu i zwartości zadrzewień w bezpośrednim otoczeniu schronów i na terenach leśnych ostoi. W obrębie drzewostanów na terenach leśnych ostoi należy dążyć do utrzymania jak największej powierzchni drzewostanów liściastych o złożonej strukturze wiekowej i przestrzennej. Celem zapewnienia schronień letnich należy dążyć także do utrzymania złożonej struktury wiekowej z dużą ilością starych obumierających drzew.

Ad. 5.

Celem zapewnienia możliwości ponownego zasiedlenia przez nocki duże strychu kościoła i budynków klasztornych będzie umożliwienie wlotu nietoperzy na strychy. W tym celu konieczne jest udrożnienie wlotu na stryż kościoła i utworzenie niewielkiego wlotu na stryż budynku klasztornego.

Jednym z celów działań ochronnych będzie także podnoszenie świadomości i wiedzy lokalnego społeczeństwa (zwłaszcza młodzieży) o obszarze Natura 2000 i przedmiotach jego ochrony.

DRAPIEŻNIKI

Celem ochrony dużych drapieżników jest poprawa stanu zachowania siedlisk oraz utrzymanie właściwego stanu zachowania populacji (w przypadku rysia konieczne jest zgromadzenie danych pozwalających na wiarygodną ocenę stanu zachowania populacji). Do realizacji tego celu konieczne jest precyzyjne wyznaczenie przebiegu korytarzy migracyjnych, a w przypadku stwierdzenia kolizji z drogą Lubaczów-Hrebenne podjęcie działań ograniczających tę kolizyjność. Niezbędne jest również utrzymanie areálu i zwartości terenów leśnych oraz zwiększenie liczby miejsc odpowiednich do rozrodu.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W LUBLINIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

L.p.	Przedmiot ochrony	Stan ochrony	Cel działań ochronnych	Perspektywa osiągnięcia właściwego stanu ochrony
1.	6510 Niżowe i górskie, świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	FV	1. Utrzymanie właściwego stanu ochrony – zachowanie bogactwa gatunkowego i składu typowego dla siedliska. 2. Zmiana statusu siedliska w SDF odpowiadająca aktualnemu stanowi wiedzy.	-
2.	8310 Jaskinie nieudostępnione do zwiedzania	FV	1. Utrzymanie obecnego stanu ochrony. 2. Zmiana statusu siedliska w SDF odpowiadająca aktualnemu stanowi wiedzy.	-
3.	9130 Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>)	U2	Poprawa stanu ochrony – zwiększenie udziału martwego drewna, w tym grubowymiarowego (w odniesieniu do średnich wartości uzyskanych na stanowiskach monitoringowych, czyli 9,3 m ³ /ha, w tym 3 kłód o wymiarach: >3m długości >50cm grubości/ha) oraz starych obumierających drzew, ograniczenie udziału w drzewostanach gatunków obcych dla siedliska.	Perspektywa osiągnięcia właściwego stanu ochrony dla całego arealu siedliska wykracza poza okres obowiązywania PZO
4.	9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	U2	Poprawa stanu ochrony – zwiększenie udziału martwego drewna w tym grubowymiarowego (w odniesieniu do średnich wartości uzyskanych na stanowiskach monitoringowych, czyli 10,62 m ³ /ha, w tym 5 kłód o wymiarach: >3m długości >50cm grubości/ha) oraz starych obumierających drzew, ograniczenie udziału w drzewostanach gatunków obcych dla siedliska, rozbudowanie struktury wiekowej drzewostanów, przywracanie właściwego składu gatunkowego.	Perspektywa osiągnięcia właściwego stanu ochrony dla całego arealu siedliska wykracza poza okres obowiązywania PZO
5.	91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>)	U1	Poprawa stanu ochrony – zwiększenie udziału martwego drewna (w odniesieniu do średniej wartości uzyskanej na stanowiskach monitoringowych, czyli 15,94 m ³ /ha), utrzymanie zasobów drewna grubowymiarowego (w ilości co najmniej 6 kłód o wymiarach: >3m długości >50cm grubości/ha na ¼ siedliska), przywracanie właściwej struktury i składu gatunkowego.	Perspektywa osiągnięcia właściwego stanu ochrony dla całego arealu siedliska wykracza poza okres obowiązywania PZO
6.	1060 Czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i>	FV	Utrzymanie właściwego stanu ochrony – zachowanie stanowisk gatunku w obrębie obszaru.	-
7.	1065 Przeplatka aurinia <i>Euphydryas aurinia</i>	U1	Poprawa stanu ochrony – zwiększenie na stanowiskach dostępnej dla gatunku przestrzeni oraz utrzymanie jego liczebności na poziomie nie niższym od obecnego.	Piąty rok obowiązywania planu
8.	1308 Mopek zachodni <i>Barbastella barbastellus</i> (schrony – zimowiska)	U2	Poprawa warunków mikroklimatycznych w obrębie schronień, zwiększenie ilości mikrosiedlisk. Ograniczenie penetracji schronów przez człowieka w okresie	Drugi rok obowiązywania PZO

L.p.	Przedmiot ochrony	Stan ochrony	Cel działań ochronnych	Perspektywa osiągnięcia właściwego stanu ochrony
			zimowym.	
9.	1308 Mopek zachodni <i>Barbastella barbastellus</i> (bezpośrednie otoczenie schronów i tereny leśne obszaru)	FV	1. Bezpośrednie otoczenie schronów – utrzymanie co najmniej obecnego areалу i zwartości zadrzewień w bezpośrednim sąsiedztwie bunkrów służących jako zimowiska. 2. Tereny leśne obszaru – utrzymanie co najmniej obecnego areалу i zwartości kompleksów leśnych. Dążenie do uzyskania jak największej powierzchni drzewostanów liściastych, ich złożonej struktury wiekowej i przestrzennej.	-
10.	1324 Nocek duży <i>Myotis myotis</i> (zespół klasztorny oo. Franciszkanów w Horyńcu-Zdroju)	U2	Stworzenie dogodnych warunków umożliwiających ponowne zasiedlenie przez nietoperze strychu kościoła i strychu budynku klasztornego.	Pierwszy rok obowiązywania PZO
11.	1324 Nocek duży <i>Myotis myotis</i> (schrony – zimowiska)	U2	Schrony w obrębie obszaru – poprawa warunków mikroklimatycznych, zwiększenie ilości mikrosiedlisk. Ograniczenie penetracji schronów przez człowieka w okresie zimowym.	Drugi rok obowiązywania PZO
12.	1324 Nocek duży <i>Myotis myotis</i> (bezpośrednie otoczenie schronów i tereny leśne obszaru)	FV	1. Bezpośrednie otoczenie schronów – utrzymanie co najmniej obecnego areалу i zwartości zadrzewień w bezpośrednim otoczeniu schronów. 2. Tereny leśne obszaru – utrzymanie co najmniej obecnego areалу i zwartości kompleksów leśnych. Dążenie do uzyskania jak największej powierzchni drzewostanów liściastych, ich złożonej struktury wiekowej i przestrzennej.	-
13.	1352 Wilk <i>Canis lupus</i>	U2	Utrzymanie populacji wilka w obszarze. Utrzymanie co najmniej obecnego areалу i zwartości terenów leśnych. Zwiększenie liczby miejsc odpowiednich do rozrodu.	Ze względu na gęstą sieć dróg osiągnięcie właściwego stanu ochrony (FV) jest, zgodnie z metodyką monitoringu GIOŚ, niemożliwe. Należy więc uznać, że stan ochrony na poziomie U2 jest dla tego obszaru odpowiedni.
14.	1361 Ryś <i>Lynx lynx</i>	U2	Uzupełnienie wiedzy o gatunku oraz ocena czy powinien zostać ujęty jako przedmiot ochrony w obszarze.	-

Moduł C

6. Ustalenie działań ochronnych

SIEDLISKA PRZYRODNICZE

Podstawowym i obligatoryjnym działaniem ochronnym dla łąk świeżych będzie ekstensywne użytkowanie kośne płatów siedliska. Łąki świeże jako siedliska seminaturalne, uzależnione od działalności człowieka wymagają regularnego koszenia, co najmniej 1 raz w roku i usuwania pokosu. Zaprzestanie koszenia lub jego zaniedbanie, uszkodzenie podłoża w efekcie przejazdu ciężkiego sprzętu leśnego i rolnego, nadmierne nawożenie i pozostawianie pokosu na powierzchniach skoszonych powoduje zniekształcanie składu gatunkowego łąk, wkraczanie gatunków ekspansywnych oraz rozwój formacji krzewiastych, które stopniowo zmieniając warunki dostępności światła w przyziemnej warstwie siedliska przyczyniając się do jego całkowitego przekształcenia.

Fakultatywne działania ochronne obejmują bardziej rozbudowane wskazania sposobu użytkowania łąk świeżych, dzięki którym możliwe jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dla większości gatunków roślin i zwierząt, związanych z tym siedliskiem. Zgodnie z tymi wskazaniem koszenie powinno odbywać się w terminie od dnia 15 czerwca do dnia 30 września w sposób nieniszczący runi roślinnej i pokrywy glebowej, nie więcej niż dwa pokosy w roku przy wysokości koszenia 5-15 cm. Dla zapewnienia możliwości zamknięcia pełnego cyklu życiowego przez gatunki tworzące ruń łąkową i utrzymanie odpowiedniego banku nasion, w płacie łąkowym należy pozostawiać 5 - 10% powierzchni nieskoszonej aż do końca sezonu wegetacyjnego, przy czym każdego roku, powierzchnia ta powinna znajdować się w innej części płatu. Konieczne jest także usuwanie pokosu, gdyż jego pozostawianie promuje wkraczanie gatunków ziołoroślowych i utrudnia wzrost gatunków dwuliściennych, typowych dla łąk świeżych, w tym charakterystycznych dla łąk rajgrasowych. Usunięcie lub złożenie w stogi ściętej biomasy powinno nastąpić w terminie nie dłuższym niż 2 tygodnie po pokosie, a w uzasadnionych przypadkach w dłuższym terminie, niezwłocznie po ustaniu przyczyn ze względu na które termin ten nie był przestrzegany. Dopuszczalny jest (zamiast ewentualnego drugiego pokosu) wypas wolny lub kwaterowy przy obsadzie zwierząt wynoszącej nie więcej niż 1 DJP/ha i obciążeniu pastwiska wynoszącym nie więcej niż 5t/ha (10 DJP/ha) od dnia 21 lipca do dnia 15 października. Nie dopuszcza się natomiast przeorywania i podsiewania łąk oraz nawożenia azotem w ilości przekraczającej 60 kg/ha w trakcie roku.

Jaskinie nieudostępniowane do zwiedzania powinny podlegać ochronie biernej. Ze względu na sposób ich wykształcenia i znikome znaczenie dla nietoperzy nie ma potrzeb stosowania żadnych metod ochrony czynnej.

W zakresie leśnych siedlisk przyrodniczych głównym sposobem ich ochrony będzie dostosowanie gospodarki leśnej do ich potrzeb, tak aby przywrócić właściwy stan ochrony. Dotyczy to buczyny żyznej i grądu subkontynentalnego.

Ochrona bierna jest właściwa do zachowania przedmiotu ochrony obszaru – łągów (kod 91E0 – siedlisko priorytetowe), wszędzie tam, gdzie nie zachodzi konieczność sanitarnego usuwania zamierających jesionów. Łęgi są zwykle reprezentowane przez płaty zajmujące niewielkie

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

OSIANKA
OWOCY
ODPORNY
ŚRODOWISKO

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W KRZAKOWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

powierzchnie, położone nad ciekami. W płatach łęgowych na gruntach SP w zarządzie PGL dozwolone powinny zostać jedynie cięcia sanitarne, wynikające z konieczności przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się choroby jesionów. Natomiast na gruntach prywatnych i komunalnych nadrzędną zasadą powinno być utrzymanie obecnego arealu lasów i zarośli łęgowych.

Modyfikacja gospodarki leśnej w obrębie buczyn (kod 9130) oraz grądów (kod 9170) będzie wiązała się głównie z pozostawianiem do naturalnej śmierci większych zasobów drzewostanu. Obecnie w cięciu uprzątającym usuwa się niemal całą warstwę drzew, pozostawiając jedynie pojedyncze drzewa lub biogrupy. Powoduje to uproszczenie zarówno struktury wiekowej jak przestrzennej i negatywnie wpływa na stan siedliska, w istotny sposób zubażając jego florę i faunę. Z uwagi, iż wskaźniki kardynalne stosowane do oceny stanu leśnych siedlisk przyrodniczych wymagają rozbudowanej struktury wiekowej oraz znaczącego udziału martwego drewna w ekosystemie, w tym drewna grubowymiarowego (obecnie definiowanego jako kłody o wymiarach >3 m długości i >50 cm grubości), najlepszym sposobem uzyskania właściwego stanu siedliska jest pozostawianie do naturalnej śmierci większej ilości drzew (pojedynczych, biogrup, kęp o wielkości kilkunastu, kilkudziesięciu arów; należy preferować drzewa najstarsze) – co najmniej 5% powierzchni drzewostanu objętego użytkowaniem rębny lub zawierającej nie mniej niż 5% masy z chwili rozpoczęcia rębni.

Obok pozostawiania do naturalnej śmierci większych partii starodrzewu, udział martwego drewna należy również zwiększać doraźnie przez pozostawienie starych, wiekowych, zamierających drzew oraz złomów i wykrotów. Martwe drzewo powinno być złożone z gatunków właściwych dla siedliska.

Zalecany typem rębni, jaki należy stosować w użytkowaniu buczyn i grądów są rębnie złożone, w szczególności stopniowa gniazdowa udoskonalona IVD (z okresem odnowienia minimum 40 lat). Przy jej stosowaniu należy dążyć do maksymalnego rozbudowania struktury wiekowej i przestrzennej. Płaty odnowienia powinny przeplatać się z płatami starszego drzewostanu i starodrzewu. Z użytkowania należy wyłączyć głęboko wcięte parowy oraz doliny potoków (przy potokach – zarówno stałych jak i okresowych zaleca się pozostawić bez użytkowania pas o szerokości co najmniej 60 m, czyli po 30 m w każdą stronę od środka potoku) wraz z obszarami źródliskowymi. Zalecane jest również ograniczenie lub pozostawienie bez użytkowania specyficznych postaci buczyn – rzadkich, o wysokiej wartości przyrodniczej, w przypadku których zabiegi gospodarcze mogą spowodować się wycofanie się typowych roślin runa, a tym samym ich zniekształcenie (podzespół czosnkowy żyznej buczyny karpackiej *Dentario glandulosae-Fagetum allietosum*). Ewentualne pozyskiwanie drewna w obrębie tego rodzaju zbiorowisk należy prowadzić w zimie, przy pokrywie śnieżnej.

Projektowane rezerwaty przyrody – „Dublen” i „Buczyna Horyniecka” należy wyłączyć z użytkowania rębnego.

Przeciętny wiek rębności gatunku panującego dla buczyn obszaru nie powinien być niższy niż 120 lat, a w przypadku drzewostanów grądowych – nie mniej niż 80 lat dla grabowych i 140 lat dla dębowych. Z uwagi iż o stanie siedliska leśnego decyduje również obecność odnowienia naturalnego, należy je preferować w trakcie gospodarki leśnej i wykorzystywać w możliwie największym stopniu. Z tego względu przy określaniu wieku dojrzałości rębnej, planowaniu rozmiaru pozyskania oraz liczby nawrotów cięć należy brać pod uwagę potrzeby młodego pokolenia i tak planować zabiegi by nie było konieczne stosowanie odnowienia sztucznego. W przypadku gdy pojawi się konieczność jego zastosowania nie należy przygotowywać gleby głęboką orką.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Gatunki obce ekologicznie trzeba sukcesywnie usuwać ze składu gatunkowego siedlisk leśnych. W warunkach obszaru dotyczy to głównie sosny pospolitej *Pinus sylvestris* i w mniejszym stopniu modrzewia europejskiego *Larix europaea*. Gatunki neofityczne występują bardzo sporadycznie i jedynie w pobliżu dróg. Są to pojedyncze osobniki dębu czerwonego *Quercus rubra* oraz robinii akacjowej *Robinia pseudoacacia*.

W planowaniu hodowlanym należy stosować tzw. przyrodnicze typy drzewostanu (PTD), które obrazują właściwe dla danego siedliska składy gatunkowe. Przy wyborze konkretnego składu trzeba skierować się specyfiką i lokalnym zróżnicowaniem leśnych siedlisk przyrodniczych oraz warunkami siedliskowymi (typem siedliskowym lasu – TSL). Z uwagi na relatywnie niskie (poniżej 400 m npm) położenia buczyn i krańcowe położenie w zasięgu żywej buczyny karpackiej, uwidaczniają się postaci przejściowe między typowymi postaciami buczyny karpackiej a grądem subkontynentalnym. Powinno się więc w składach gatunkowych i sposobie prowadzenia gospodarki leśnej, szczególnie w niższych położeniach, uwzględnić udział grabu.

Istotnym problemem jest skład gatunkowy drzewostanów na siedliskach grądowych, głównie poprzez wysoki udział sosny pospolitej, gatunku ekologicznie obcego dla większości postaci grądu. Grądy *Tilio-Carpinetum* w odmianie wołyńskiej i formie podgórskiej charakteryzują się mniejszym udziałem dębu szypułkowego, natomiast występuje w nich, przy dominacji graba, znaczący udział wiśni ptasiej i buka oraz domieszkowo lipa drobnolistna, a na siedliskach wilgotniejszych także jesion, brzost i olsza czarna. Ważne jest, że we wszystkich płatach występuje naturalne odnowienie graba, które w trakcie gospodarki leśnej powinno zostać wykorzystane.

Planowanie hodowlane powinno dotyczyć siedlisk przyrodniczych, dlatego należy dążyć do tego by granice wyłączeń leśnych były oparte o granice płatów siedlisk przyrodniczych. W wypadku, jeśli jest to niemożliwe (np. z uwagi na niewielką powierzchnię lub złożoną mozaikę płatów należących do różnych siedlisk), przy prowadzeniu gospodarki leśnej należy mieć na uwadze zróżnicowanie i układ siedlisk przyrodniczych występujących w wyłączeniu.

Zestawienie docelowych składów gatunkowych (PTD) dla siedlisk przyrodniczych wyróżnionych w obszarze Natura 2000 Horyniec PLH180017

Kod siedliska	PTD	Orientacyjny docelowy skład gatunkowy drzewostanu [%]*
9130	Bk	Bk 75-100, Jw, Js, Kl, Lp, Wz, Gb, Bst, Jd i inne 0-25
9170	Gb-Db	Dbs 50-75, Gb 15-45, Lp, Czr, Jw, Kl, Bk, Js, Bst, Ol, Brz, Os, Jd i inne 5-25
	Db-Gb	Gb 50-75, Dbs 15-45, Lp, Czr, Jw, Kl, Bk, Js, Bst, Ol, Brz, Os, Jd i inne 5-25
	Lp-Gb-Db	Dbs 30-50, Gb 20-40, Lp 10-30, Kl, Wz, Czr, Bk, Jd, Jś, Olcz i inne 5-20
	Gb-Bk-Db	Dbs 30-50, Bk 20-40, Gb 10-30, Kl, Lp, Jw, Czr, Jd inne 5-20
91E0	Ol	Ol 75-100, Czr, Wb, Jw, Js i inne 0-25

*w razie uzasadnionej potrzeby składy gatunkowe można zmodyfikować lub uzupełnić o nowe, w tym zawarte w PUL, o ile zmiana uwzględniać będzie specyfikę siedliska przyrodniczego w obszarze i nie kolidować z celami ochrony.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

REGIONALNA
DIREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DIREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W KRZESZOWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

W trakcie prowadzenia gospodarki leśnej należy również dbać o stan i skład runa leśnego, gdyż jest to kolejny element wpływający na ocenę stanu ochrony siedliska przyrodniczego. W związku z tym trzeba możliwie ograniczyć antropopresję na kompleks leśny przez: właściwe zabezpieczenie wjazdu na istniejące drogi leśne oraz ich zmodernizowanie (należyte zabezpieczenie, budowę lub udrożnienie przepustów itp.), walkę z nielegalnym poruszaniem się po lesie pojazdami zmechanizowanymi, wykorzystywanie sieci stałych szlaków zrywkowych oraz preferowanie pozyskania surowca drzewnego w sezonie zimowym przy pokrywie śnieżnej.

GATUNKI ZWIERZĄT

MOTYLE

Realizacja założonych celów wymaga zarówno podjęcia szybkich działań w zakresie ochrony czynnej, jak i trwałej modyfikacji sposobów obecnego gospodarowania. Ochrona czynna na stanowiskach przeplatki aurinii powinna obejmować usuwanie krzewów i drzew wkraczających na stanowisko. Działanie powinno zostać wykonane w pierwszym roku obowiązywania Planu, a następnie realizowane doraźnie w miarę potrzeby, nie rzadziej jednak niż co 2 lata. Natomiast modyfikacja sposobów gospodarowania powinna obejmować koszenie wyznaczonych części stanowiska co 3 lata (około 1/3 powierzchni koszona corocznie, pozostała powierzchnia pozostawiana w danym roku bez zabiegów) na wysokości co najmniej 10 cm, a na powierzchni koszonej w danym roku należy pozostawiać płaty roślinności o dużym zagęszczeniu oprzędów z gąsienicami. Koszenie powinno odbywać się w październiku, pokos powinien być zbierany i usuwany z powierzchni łąki przed zimą. Każdorazowe ustalenie realizowanego zakresu koszenia wymaga jego prowadzenia pod nadzorem specjalisty lepidopterologa. Ze względu na niezwykle dynamiczne przemiany roślinności na stanowiskach, obserwowane w przeciągu ostatnich kilkunastu lat, konieczne jest prowadzenie obserwacji monitoringowych, pozwalających na bieżąco śledzić zachodzące zmiany i szybko im przeciwdziałać. Niektóre powierzchnie ważne dla przeplatki aurinii są jednocześnie poddane działaniom ochronnym dla czerwończyka nieparka. Dotyczy to między innymi konturu nr 9, wyznaczonego w obrębie arealu zajętego przez nieparka (kontur 26) (zał. mapowy nr 2). Kontur ten stanowi bufor otaczający stanowiska przeplatki aurinii (kontury 6 i 7). W jego obrębie zaplanowano przeprowadzenie odkrzaczania, mającego na celu zmniejszenie zacienienia stanowisk aurinii, natomiast koszenie na nim ma odbywać się w ramach działań ochronnych dla nieparka, realizowanych w konturze 26. Działania prowadzone dla czerwończyka nieparka będą się w znacznej mierze zawierać się w działaniach przewidzianych dla przeplatki aurinii, przy czym dla nieparka konieczne jest pozostawianie na powierzchni koszonej kęp szczawiu (*Rumex* sp.). Za kluczowe dla obydwu motyli uznano zachowanie stanowisk w dolinie Świdnicy i dolinie Papierni. Rozległość siedlisk odpowiadających nieparkowi i znaczna liczba jego stanowisk oraz ogólne rozprzestrzenienie w skali kraju i regionu sprawiają, że nie ma możliwości i potrzeby prowadzenia czynnej ochrony na wszystkich miejscach jego występowania.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

OPERACYJNY
PROGRAM
ROZWOJU
REGIONALNEGO

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W KRAKOWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

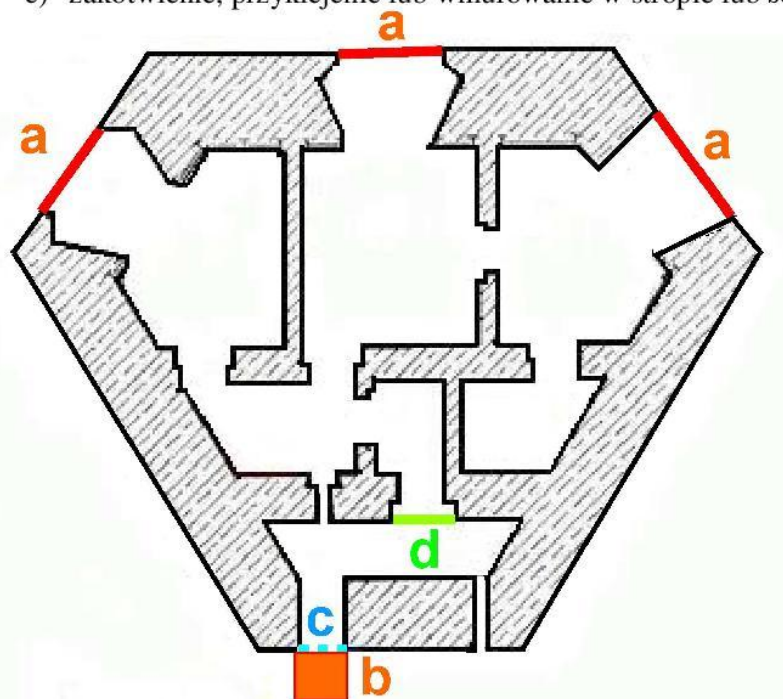

NIETOPERZE

W przypadku miejsc zimowania nietoperzy głównym zadaniem w zakresie ochrony czynnej będzie w pierwszej mierze poprawa warunków mikroklimatycznych w wybranych schronach, oraz zabezpieczenie wejść do schronów w postaci krat lub litych metalowych (lub obitych blachą) drzwi zamykanych na okres hibernacji nietoperzy.

Celem zapewnienia odpowiednich warunków hibernacji nietoperzy konieczne będzie (Rys. 2):

- zamurowanie, zasłonięcie lub uszczelnienie murów zamykających otwory strzelnicze kilkudziesięciu schronów,
- zasłonięcie (zamurowanie, przykrycie płytą, itp.) wyjść ewakuacyjnych prowadzących z dolnej kondygnacji schronów na zewnątrz,
- zamknięcie kratami wejścia (wejść) do 13 schronów,
- zamknięcie litymi drzwiami wejścia do 6 schronów,
- zakotwienie, przyklejenie lub wmurowanie w stropie lub ścianach podstropowych, komorowych pustaków lub cegieł dziurawek, itp.

Rys. 2 Lokalizacja czynnych działań ochronnych w schronach (wyjaśnienie w tekście zamieszczonym powyżej).

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

BIURO
DS. INFRASTRUKTURY
I ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W KRESZOWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Działania te poprawią warunki hibernacji nietoperzy, zwiększą ilość dogodnych schronień zimowych i mikrosiedlisk, ustabilizują warunki mikroklimatyczne, ograniczą dostęp niepowołanych osób do obiektów w okresie hibernacji nietoperzy.

Kraty umieszczane przy wejściach do schronów powinny spełniać kilka warunków:

1. muszą obejmować cały prześwit otworu i umożliwiać swobodny przepływ powietrza od spągu do stropu,
2. powinny charakteryzować się odpowiednim prześwitem między elementami poziomymi (13-15 cm) i pionowymi (powyżej 50 cm), aby z jednej strony umożliwiać swobodny przelot przez nie nietoperzy z drugiej strony uniemożliwić sforsowanie przez ludzi,
3. stan zabezpieczeń musi być regularnie przeglądany, a kraty zniszczone przez wandalów – regularnie naprawiane i wymieniane,
4. kraty te powinny być zamykane na okres hibernacji nietoperzy, w pozostałym okresie mogą być otwarte.

Klucze do krat i drzwi powinny się znajdować w dyspozycji RDOŚ Rzeszowie oraz właściciela/zarządcy obiektu. Częstość penetracji schronów w okresie zimowym powinna być ograniczona do niezbędnego minimum i rejestrowana. Działaniami tymi należy objąć schrony znajdujące się w regionie Nowego Brusna, Brusna Starego, Hrebcianki i Wielkiego Działu. Wejścia do schronów znajdujące się na terenie Nadleśnictwa Lubaczów w rejonie Dziewięcierza i Starego Brusna zabezpieczone są kratami. W rejonie tym poza umieszczeniem w niektórych bunkrach pustaków, celem zwiększenia ilości dostępnych mikrosiedlisk, nie przewiduje się działań zmierzających do poprawy stanu zimowisk.

Jeśli chodzi o ochronę siedlisk nietoperzy zlokalizowanych poza schronieniami zimowymi – schronami to najważniejszym zadaniem będzie utrzymanie zadrzewień usytuowanych w ich najbliższym sąsiedztwie w stanie umożliwiających swobodny dolet nietoperzy do schronów ze wszystkich stron, w okresie migracji i rojenia oraz zapewnienie łączności tych zadrzewień z terenem leśnym ostoi. Należy także dążyć do utrzymania dużej wolnej przestrzeni pomiędzy koronami drzew a poszyciem.

Celem zapewnienia możliwości ponownego zasiedlenia strychu kościoła i strychu budynku klasztoru przez nocki duże należy udroźnić wlot na strych kościoła i budynku klasztorowego oraz wyłączyć na okres od 1 kwietnia do 30 października reflektory oświetlające zewnętrzne bryły tych dwóch obiektów.

W obrębie terenów leśnych ostoi należy dążyć do utrzymania ich arealu i zwartości terytorialnej, zwiększenia udziału drzew starych i obumierających, rozbudowania struktury wiekowej i przestrzennej. Jest to działanie długofalowe znacząco wykraczające poza ramy czasowe PZO. Planowane działania ochronne związane z modyfikacją metod gospodarowania odnoszące się do zbiorowisk leśnych i gospodarki leśnej przedstawione w niniejszym dokumencie zaspokajają te potrzeby.

DRAPIEŻNIKI

Utrzymanie właściwego stanu ochrony populacji wilka i rysia wymaga działań, które nie tylko przeciwdziałają obecnym zagrożeniom ale pozwolą skutecznie ograniczyć negatywne oddziaływania w przyszłości. Jednym z takich zagrożeń jest wzmożenie ruchu samochodowego na odcinkach dróg wojewódzkich przebiegających przez obszar. W związku z tym właściwe jest wprowadzenie ograniczenia prędkości pojazdów

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

do 50 km/h, (czyli wartości powszechnie zalecanej dla odcinków dróg, na których trzeba zachować szczególną ostrożność ze względu na możliwość trudnych do przewidzenia sytuacji) w miejscach, gdzie zaplanowane badania wykażą istnienie korytarza ekologicznego dla dużych drapieżników. Sytuacja taka może zaistnieć na odcinku Dziewięcierz – Werchrata, gdzie drogi przebiegają przez kompleksy leśne ostoi lub do nich przylegają. Ważne jest także utrzymanie drogi wojewódzkiej 867 oraz drogi powiatowej Narol-Werchrata w obecnej klasie dróg. Wprowadzenie ograniczeń prędkości jest działaniem wyprzedzającym możliwe zagrożenia, wynikające z przewidywanego wzrostu natężenia ruchu drogowego jaki niewątpliwie nastąpi po oddaniu do użytku odcinka Werchrata – Hrebenne. Takie podejście jest zgodne z art. 191, ust 2 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Zasada przezorności, Zasada wyprzedzania zagrożeń) oraz z orzecnictwem Trybunałów Europejskich. Mimo obecnie braku informacji o atakach drapieżników na zwierzęta gospodarskie należy podjąć działania edukacyjne skierowane do hodowców, w zakresie ochrony zwierząt hodowlanych przed drapieżnikami. Kolejnym krokiem powinno być wyposażenie zainteresowanych podmiotów, działających na terenie obszaru w środki techniczne chroniące przed atakami drapieżników oraz w psy stróżujące. Jest to bardzo istotne działanie ze względu na pozytywny obraz wilków w świadomości mieszkańców tego obszaru. Aby utrzymać takie podejście do drapieżników konieczne są działania edukacyjne i zabezpieczające inwentarz przed szkodami.

Odrębnym aspektem jest zabezpieczenie miejsc przebywania drapieżników. W celu zwiększenia liczby miejsc sprzyjających zakładaniu nor należy pozostawiać w obrębie głębokich, zalesionych parowów złomowisk, gałęzi i wykrotów dla zapewnienia bezpiecznych miejsc dla wychowu młodych oraz ukrycia się dużych drapieżników; w przypadku drzewostanów sosnowych dopuszczalne jest usuwanie wywrotów i gałęzi sosnowych, w sytuacji zagrożenia zdrowotności drzewostanów w obrębie obszaru (zagrożenia gradacjami owadzimi). W miarę możliwości należy dążyć do utrzymywania w skali obszaru zróżnicowanej struktury wiekowej, wysokościowej i gatunkowej drzewostanów. Konieczne jest ograniczenie penetracji terenów leśnych, jaka odbywa się z wykorzystaniem istniejących, utwardzonych (bitumicznych) dróg leśnych.

Niezwykle istotnym warunkiem trwania populacji dużych drapieżników jest zapewnienie im dostępu do odpowiednio dużej bazy pokarmowej. W populacjach ustabilizowanych jeleni i saren pozyskanie myśliwskie powinno być planowane w obrębie całego ŁRH (Łowiecki Rejon Hodowlany) na poziomie nie wyższym niż prognozowany przyrost liczebności, przy uwzględnieniu wszystkich czynników wpływających na śmiertelność jeleni i saren (w tym drapieżnictwa). Pozyskanie myśliwskie powinno być także ustalone w powiązaniu ze stanem leśnych siedlisk przyrodniczych. Ze względu na krótki czas prowadzenia badań, możliwe było tylko bardzo ogólne i prowizoryczne wyznaczenie przebiegu korytarzy migracyjnych dużych zwierząt. Niezbędne jest przeprowadzenie co najmniej 3 letnich badań, które pozwoliłyby na precyzyjne wyznaczenie przebiegu korytarzy ekologicznych, wykorzystywanych przez duże zwierzęta, w tym drapieżniki.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

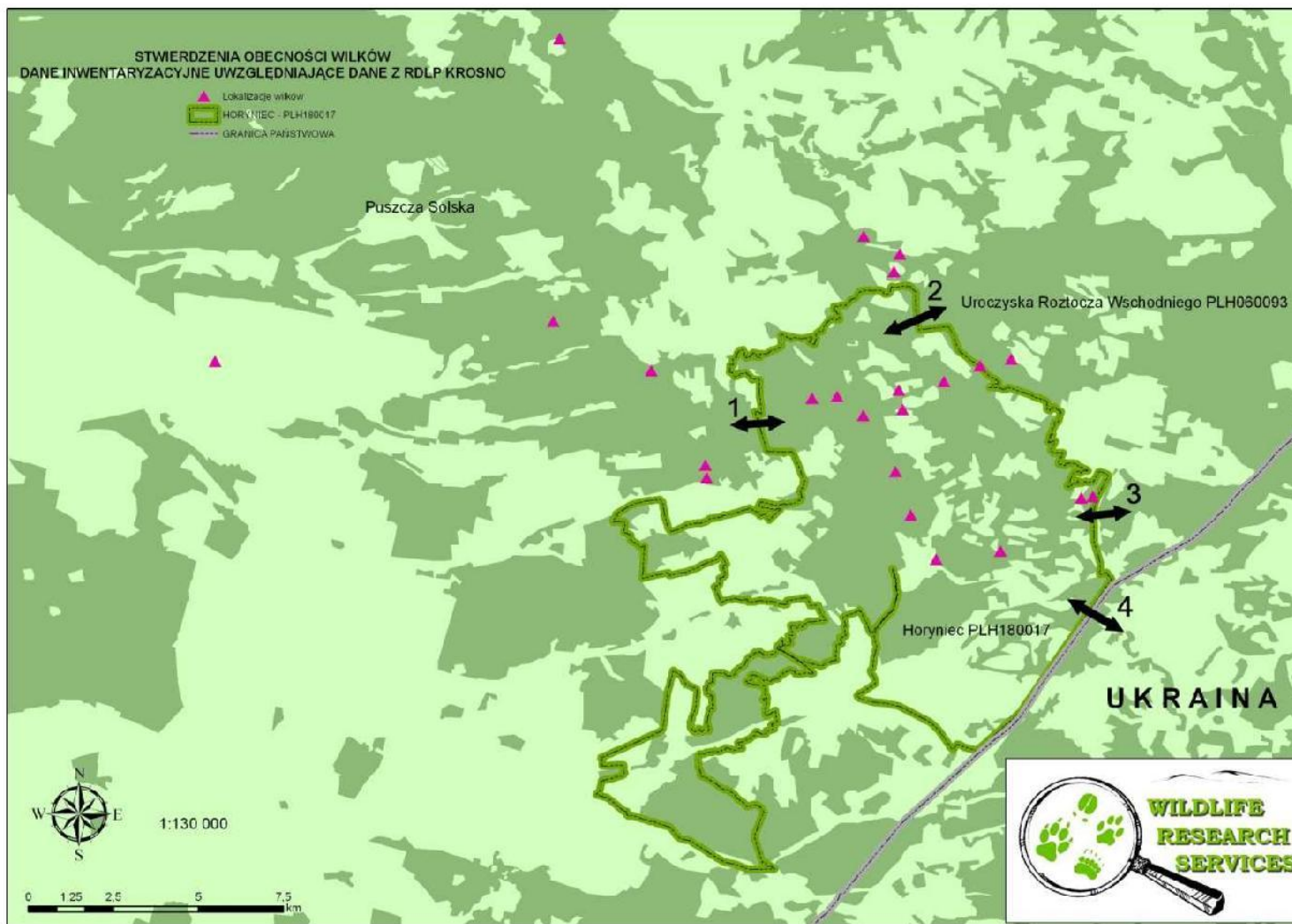
MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W LUBLINIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Rys. 3. Prowizoryczny przebieg korytarzy migracyjnych dużych drapieżników.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie	
6510 Niżowe i górskie, świeże łąki, użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenathera elatioris</i>)	Nr	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania					
	B1	Użytkowanie kośne	<u>Obligatoryjne</u> Prowadzenie ekstensywnego użytkowania kośnego lub kośno-pasterskiego. <u>Fakultatywne</u> Użytkowanie zgodne z wymogami odpowiedniego pakietu rolnośrodowiskowego w ramach obowiązującego PROW, ukierunkowanego na ochronę siedliska.	Areał siedliska w obszarze (zgodnie z zał. map. nr 1)	Corocznie	Zadanie należy realizować w ramach dostępnych płatności za pakiet rolnośrodowiskowy.	Właściciel/zarządca obszaru na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu utraty dochodowości, a w odniesieniu do gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa lub własność jednostek samorządu terytorialnego, zarządca nieruchomości w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska na podstawie przepisów prawa albo w przypadku braku tych przepisów na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000.
	Nr	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony					
	D1	Weryfikacja SDF	Zgłoszenie potrzeby weryfikacji SDF	-	W pierwszym	-	RDOŚ w Rzeszowie

Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie	
		dla obszaru – zmiana statusu siedliska z B na D w zakresie reprezentatywności.		roku obowiązywania PZO			
8310 Jaskinie nieudostępnione do zwiedzania	Nr	Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony					
	D1	Weryfikacja SDF	Zgłoszenie potrzeby weryfikacji SDF dla obszaru – zmiana statusu siedliska z C na D w zakresie reprezentatywności	-	W pierwszym roku obowiązywania PZO	-	RDOŚ w Rzeszowie
9130 Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>)	Nr	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania					
	B1	Stosowanie w gospodarce leśnej tzw. przyrodniczych typów drzewostanu (PTD), które obrazują optymalny skład gatunkowy drzewostanu dla danego siedliska	Dla gruntów w zarządzie Nadleśnictwa Narol i Nadleśnictwa Lubaczów PTD są stosowane w kształcie zbliżonym do przedstawionego w niniejszym dokumencie. Nie ma więc obecnie konieczności modyfikacji zapisów dotyczących tego aspektu gospodarki leśnej.	Areał siedliska w obszarze (zgodnie z zał. map. nr 1)	Na gruntach SP w zarządzie Nadleśnictwa Lubaczów PTD należy wprowadzić w 2019 roku, a na gruntach SP w zarządzie Nadleśnictwa Narol PTD należy wprowadzić w 2023 roku	W ramach działalności statutowej	RDLP w Krośnie; Nadleśnictwo Lubaczów, Nadleśnictwo Narol
	B2	Stopniowe usuwanie gatunków obcych	Należy eliminować sosnę oraz inne gatunki niewłaściwe dla składu gatunkowego siedliska w ramach cięć pielęgnacyjnych i rębnych.	Areał siedliska w obszarze (zgodnie z zał. map. nr 1)	Sukcesywnie zgodnie z zapisami PUL.	W ramach działalności statutowej	RDLP w Krośnie; Nadleśnictwo Lubaczów, Nadleśnictwo Narol

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
	siedliskowo i geograficznie					
B3	Dostosowanie gospodarki leśnej do specyfiki siedliska i poprawa wskaźników decydujących o jego stanie ochrony	<p>Na gruntach w zarządzie PGL należy przyjąć następujące zasady:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pozostawianie do naturalnej śmierci co najmniej 5% powierzchni drzewostanu objętego użytkowaniem rębny lub 5% masy z chwili rozpoczęcia rębni; - potrzebę zwiększenia ilości martwego drewna w ekosystemach leśnych; - możliwie najszersze stosowanie rębni stopniowych, w szczególności stopniowej gniazdowej udoskonalonej (IVD); - długi okres odnowienia (przynajmniej 40 lat); - przeciętny wiek rębności dla buka – 120 lat; - preferowanie odnowienia naturalnego; - pozostawienie bez użytkowania trudno dostępnych stoków i dolin potoków wraz z obszarami źródłiskowymi; w ramach działania należy pozostawiać fragmenty reprezentatywne dla siedliska przyrodniczego; szczegółowy zasięg wyłączeń zostanie wskazany w ramach najbliższej rewizji planów urządzenia lasu w uzgodnieniu z organem 	Areał siedliska w obszarze (zgodnie z zał. map. nr 1)	Wprowadzenie zapisów do PUL w ramach kolejnej rewizji planów.	W ramach działalności statutowej	RDLP w Krośnie; Nadleśnictwo Lubaczów, Nadleśnictwo Narol

Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie	
		<p>sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000.;</p> <p>- pozostawienie bez użytkowania rębno projektowanych rezerwatów przyrody „Dublen” i „Buczyna Horyniecka”.</p>					
9170 Grąd środkowo-europejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	Nr	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania					
	B1	<p>Stosowanie w gospodarce leśnej tzw. przyrodniczych typów drzewostanu (PTD), które obrazują optymalny skład gatunkowy drzewostanu dla danego siedliska</p>	<p>Dla gruntów w zarządzie Nadleśnictwa Lubaczów PTD, w kształcie zbliżonym do przedstawionego w niniejszym dokumencie, wprowadza prognoza oddziaływania na środowisko PUL wykonana w 2010 roku. Nie ma więc obecnie konieczności modyfikacji zapisów dotyczących tego aspektu gospodarki leśnej.</p> <p>Na gruntach leśnych nie stanowiących własności Skarbu Państwa, PTD należy wprowadzić w kolejnej rewizji UPUL w oparciu o dane zebrane w ramach niniejszego PZO, a doraźnie eliminować ze składów wprowadzanych upraw gatunki obce ekologicznie (głównie So)</p>	<p>Areał siedliska w obszarze (zgodnie z zał. map. nr 1)</p>	<p>Na gruntach SP w zarządzie Nadleśnictwa Lubaczów PTD należy wprowadzić w 2019 roku, w kolejnej rewizji PUL. Na gruntach nie stanowiących własności SP w 2020 roku, w kolejnej rewizji UPUL.</p>	<p>W ramach działalności statutowej</p>	<p>RDLP w Krośnie; Nadleśnictwo Lubaczów, Starostwo Powiatowe w Lubaczowie</p>
	B2	<p>Stopniowe usuwanie gatunków obcych siedliskowo i</p>	<p>Należy eliminować sosnę oraz inne gatunki niewłaściwe dla składu gatunkowego siedliska w ramach cięć pielęgnacyjnych i rębnych.</p>	<p>Areał siedliska w obszarze (zgodnie z zał. map. nr 1)</p>	<p>Sukcesywnie zgodnie z zapisami PUL. W przypadku UPUL</p>	<p>W ramach działalności statutowej</p>	<p>RDLP w Krośnie; Nadleśnictwo Lubaczów</p>

Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie	
		geograficznie					
	B3	Dostosowanie gospodarki leśnej do specyfiki siedliska i poprawa wskaźników decydujących o jego stanie ochrony	Na gruntach w zarządzie PGL należy przyjąć następujące zasady: - pozostawianie do naturalnej śmierci co najmniej 5% powierzchni drzewostanu objętego użytkowaniem rębny lub 5% masy z chwili rozpoczęcia rębni; - potrzebę zwiększenia ilości martwego drewna w ekosystemach leśnych; - możliwie najszersze stosowanie rębni stopniowych, w szczególności stopniowej gniazdowej udoskonalonej (IVD); - długi okres odnowienia (przynajmniej 40 lat); - przeciętny wiek rębności dla gatunku panującego dla drzewostanów grabowych - 80 l., dla dębowych -140 lat; - preferowanie odnowienia naturalnego;	Areał siedliska w obszarze (zgodnie z zał. map. nr 1)	odpowiednie zapisy obligujące właścicieli/zarządzających do tego działania należy wprowadzić w kolejnej rewizji planów. Przez cały okres obowiązywania planu zadań ochronnych		

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
		<p>- pozostawienie bez użytkowania trudno dostępnych stoków i dolin potoków wraz z obszarami źródłiskowymi; w ramach działania należy pozostawiać fragmenty reprezentatywne dla siedliska przyrodniczego; szczegółowy zasięg wyłączeń zostanie wskazany w ramach najbliższej rewizji planu urządzenia lasu w uzgodnieniu z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000.;</p> <p>Na gruntach nie będących własnością Skarbu Państwa w zakresie tego działania za podstawowy (obowiązkowy) uznaje się zapis dotyczący stosowania rębni stopniowych z długim okresem odnowienia oraz preferowania odnowienia naturalnego, pozostałe – za dodatkowe (nieobowiązkowe).</p>				
91E0 Łęgi topolowe, wierzbowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> ,	Nr	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania				
	B1	Przywrócenie właściwego stanu ochrony siedliska przyrodniczego	Wyłączenie z pozyskania drewna w ramach trzebieży późnych i cięć rębnych płątów siedliska, za wyjątkiem cięć sanitarnych i usuwania gatunków obcych ekologicznie.	Płaty siedliska przyrodniczego na gruntach SP w zarządzie LP (zgodnie z zał. map. nr 1)	Przez cały okres obowiązywania planu zadań ochronnych	W ramach działalności statutowej

Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie	
<i>Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae)</i>	B2	Utrzymanie areалу i struktury łągów	Pozostawienie bez użytkowania lub użytkowanie z zachowaniem areálu, struktury i składu gatunkowego właściwego dla siedliska.	Płaty siedliska przyrodniczego poza gruntami SP w zarządzie LP (zgodnie z zał. map. nr 1)	Przez cały okres obowiązywania planu zadań ochronnych	-	Starostwo Powiatowe w Lubaczowie, Gmina Horyniec-Zdrój
1060 Czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i>	Nr	<i>Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania</i>					
	B1	Utrzymanie i dostosowanie sposobu koszenia do potrzeb gatunku	Zakres prac pokrywa się z działaniami przewidzianymi dla przeplatki aurinii. Dodatkowo należy pozostawiać kępy szczawiu <i>Rumex</i> sp.	Kontury nr 19-23 (zgodnie z zał. map. nr 2); łączna pow. 3,61 ha	Corocznie, w październiku	W ramach kosztów zadań przewidzianych dla przeplatki aurinii	Właściciel/zarządca obszaru na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu utraty dochodowości, a w odniesieniu do gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa lub własność jednostek samorządu terytorialnego, zarządca nieruchomości w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska na podstawie przepisów prawa albo w przypadku braku tych przepisów na

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
						podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000.
	B2	<p>Użytkowanie kośne siedlisk gatunku</p> <p><u>Obligatoryjne</u> Prowadzenie ekstensywnego użytkowania kośnego lub kośno-pasterskiego.</p> <p><u>Fakultatywne</u> Użytkowanie zgodne z wymogami pakietu rolnośrodowiskowego w ramach obowiązującego PROW, ukierunkowanego na ochronę siedliska gatunku lub pozwalającego na taką ochronę. Jako optymalne dla gatunku uznaje się wysokie (>10 cm) koszenie, 1/3 powierzchni łąki co 3 lata (w kolejnych latach powinny to być inne części) z pozostawieniem kęp szczawiu <i>Rumex</i> sp., w październiku.</p>	Kontury nr 10-18, 24-27; (zgodnie z zał. map. nr 2); łączna pow. 123,88 ha	Corocznie, w październiku	Zadanie należy realizować w ramach dostępnych płatności za pakiety rolnośrodowiskowe.	Właściciel/zarządca obszaru na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu utraty dochodowości, a w odniesieniu do gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa lub własność jednostek samorządu terytorialnego, zarządca nieruchomości w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska na podstawie przepisów prawa albo w przypadku braku tych przepisów na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000.

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1065 Przeplatka aurinia <i>Euphydryas aurinia</i>	Nr	<i>Działania związane z ochroną czynną</i>				
	A1	Odkrzaczanie	Odkrzaczenie i wycinka drzew zarastających stanowiska; zabieg należy wykonać w miesiącach październik-grudzień. W razie potrzeby zabieg należy powtarzać.	Kontury 1, 3-9 (zgodnie z zał. map. nr 2); łączna pow. 19,27 ha; <u>dolina Świdnicy w Horyńcu-Zdroju</u> (łącznie około 50% pow. konturów 1, 3, 8) 1-0,11 ha, 3-1,10 ha, 8-0,49 ha; <u>Papiernia</u> (łącznie około 20% pow. konturów 6, 7, 9) 6-1,20 ha, 7-1,16 ha, 9-13,30 ha; <u>Krzywe</u> (około 30% pow. konturu) 4-0,58 ha; <u>Dąbrowa</u> (około 30% pow. konturu) 5-1,33 ha.	W 1 roku obowiązywania planu, później doraźnie, w miarę potrzeby, w miesiącach październik-grudzień	65,0

Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie	
	Nr	<i>Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania</i>					
	B1	Dostosowanie sposobu koszenia łąk do potrzeb gatunku	Koszenie łąk powinno odbywać się z zachowaniem następujących wytycznych: - wybiórcze koszenie łąk z pozostawieniem fragmentów o dużym zagęszczeniu oprzędów z gąsienicami, - wysokość koszenia co najmniej 10 cm; - poszczególne części stanowisk należy kosić co 3 lata, w październiku.	Kontury 1, 3-8 (zgodnie z zał. map. nr 2); łączna pow. 5,98 ha; <u>dolina Świdnicy w Horyńcu-Zdroju</u> 1-0,11 ha, 3-1,10 ha, 8-0,49 ha; <u>Papiernia</u> 6-1,20 ha, 7-1,16 ha; <u>Krzywe</u> 4-0,58 ha; <u>Dąbrowa</u> 5-1,33 ha.	Corocznie, w październiku	1,39/ha x 5,98 ha = 8,31/ rok = 83,1/10 lat lub w ramach dostępnych płatności za pakiety rolno-środowiskowe ukierunkowane na ochronę siedlisk gatunku	Właściciel/zarządca obszaru na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu utraty dochodowości, a w odniesieniu do gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa lub własność jednostek samorządu terytorialnego, zarządca nieruchomości w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska na podstawie przepisów prawa albo w przypadku braku tych przepisów na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000.
	Nr	<i>Działania związane z monitoringiem realizacji działań ochronnych</i>					
	C1	Monitoring	1. Monitoring liczebności gatunku – co	Kontury 1, 3-8	Corocznie	50	RDOŚ w Rzeszowie

Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie	
		sposobu koszenia, liczebności gatunku, rośliny żywicielskiej i stanu siedliska	najmniej 3 kontrole na stanowiskach (dwie wiosną w terminie: 3/V-1/VII, jedna latem – 2/VIII-1/IX). 2. Monitoring liczebności rośliny żywicielskiej – co najmniej dwie wizyty na stanowiskach (jedna wiosną w terminie: 3/V-1/VII, druga latem – 2/VIII-1/IX). 3. Monitoring stanu siedliska (procesy sukcesyjne) – co najmniej dwie wizyty na stanowiskach (jedna wiosną w terminie: 3/V-1/VII, druga latem – 2/VIII-1/IX). Coroczne wykonanie raportu. 4. Monitoring koszenia – wskazanie miejsc z licznymi oprzędami, które należy pozostawić bez koszenia (przed wykonaniem koszenia).	(zgodnie z zał. map. nr 2)			
	Nr	Działania związane z ochroną czynną					
1308 Mopek <i>Barbastella barbastellus</i>	A1	Poprawa warunków mikroklimatycznych w schronieniach zimowych	A) Zamurowanie (zasłonięcie) otworów strzelniczych i ubytków w murach. <u>Hrebcianka:</u> 1 (dwa duże otwory od strony N, drożne pozostają tylko otwory wejściowe); 3 (zamurować, zasłonić wszystkie otwory z wyjątkiem dwóch przy wejściu do schronu); 4 (zamurowanie, zasłonięcie i	Bunkry (wg. podanej numeracji zgodnej z poniższym wykazem oraz zał. map. nr 2)	Działanie jednorazowe, należy je wykonać w pierwszych dwóch latach obowiązywania PZO; prace należy prowadzić w okresie od 1 V	110	RDOŚ w Rzeszowie w porozumieniu z właścicielem/ zarządzającym obiektu i Podkarpackim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
		<p>uszczelnienie otworów od strony S i N, drożne pozostają tylko otwory wejściowe i dwa niewielkie otwory usytuowane obok wejścia do schronów);</p> <p>5 (zamurowanie i uszczelnienie otworów od strony S, zamurowanie otworu usytuowanego w spągu za otworem wejściowym, drożne pozostają tylko otwory przy wejściu do schronu);</p> <p>6 (zasłonić, zamurować dwa niewielkie otwory przy wejściu do schronu).</p> <p><u>Wielki Dział:</u></p> <p>6 (zamurowanie, zasłonięcie wszystkich otworów od strony NE);</p> <p>9 (zamurowanie otworu od strony S, uzupełnienie ubytków w już zamurowanych otworach);</p> <p>11 (zamurowanie, zasłonięcie otworów strzelniczych, drożny pozostaje wlot od strony kraty);</p> <p>12 (zamurowanie otworu od strony SW).</p> <p><u>Dziewięcierz:</u></p> <p>1 (zamurowanie otworów od strony SE).</p> <p><u>Nowe Brusno:</u></p> <p>4 (zamurowanie otworu od strony W i N, pozostają dwa wloty od strony wejścia, zamurowanie, zasłonięcie od zewnątrz otworów wentylacyjnych);</p>		do 15 VII		

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
		<p>7 (zasłonięcie otworów strzelniczych, drożne pozostają tylko otwory wejściowe)</p> <p>8 (uszczelnienie murów wzniesionych w otworach strzelniczych);</p> <p>9 (zamurowanie, zasłonięcie dużego otworu strzelniczego od strony W oraz niewielkich otworów strzelniczych, drożne pozostają jedynie wejścia do schronu);</p> <p>12 (zamurowanie otworów od strony W, zamurowanie lub osłonięcie płytą otworu w stropie prowadzącego do wieżyczki strzelniczej);</p> <p>13 (uzupełnienie ubytków w murach, zamurowanie otworu w spągu nad dolną kondygnacją – znajduje się on w miejscu tzw. przelotni, zamurowanie lub osłonięcie płytą otworu w stropie prowadzącego do wieżyczki strzelniczej);</p> <p>16 (zamurowanie otworów strzelniczych od strony wschodniej, uzupełnienie ubytków w już wzniesionych murach, zamurowanie lub osłonięcie płytą otworu w stropie, prowadzącego do wieżyczki strzelniczej).</p>				
		B) Zasłonięcie płytą lub zamurowanie otworu ewakuacyjnego prowadzącego z dolnej kondygnacji na zewnątrz	Bunkry (wg. podanej numeracji)			

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
		<p>schronu: <u>Hrebcianka</u>: 1, 3-6. <u>Wielki Dział</u>: 1, 6-13. <u>Nowe Brusno</u>: 4, 9, 12, 13, 16.</p> <p>C) Umieszczenie komorowych pustaków podsufitowych. Pustaki należy wmurować, przykleić lub zakotwić w stropie na dolnej (stropy są betonowe), czasami również na górnej kondygnacji schronu w liczbie od kilku (min. 4) do kilkunastu sztuk. Otwory pustaków należy skierować pionowo w dół. Typ pustaków ich liczbę i usytuowanie należy koniecznie ustalić ze specjalistą chiropterologiem. Zadanie dotyczy bunkrów: <u>Hrebcianka</u>: 1, 3-6. <u>Wielki Dział</u>: 1, 6-13. <u>Nowe Brusno</u>: 4, 5, 7-9, 12, 13, 16. <u>Stare Brusno</u>: 8-17. <u>Dziewięcierz</u>: 1, 2, 3, 6 (tu dodatkowo należy zmienić usytuowanie już umieszczonych cegieł dziurawek i postarać się przykleić je do stropu lub ścian). Otwory pustaków należy skierować pionowo w dół.</p>	<p>zgodnej z poniższym wykazem oraz zał. map. nr 2)</p> <p>Bunkry (wg. podanej numeracji zgodnej z poniższym wykazem oraz zał. map. nr 2)</p>			
A2	Zabezpieczenie wejść do schronów.	A) Montaż krat w wybranych schronach. Kraty powinny umożliwić swobodny przelot nietoperzy oraz	Bunkry (wg. podanej numeracji)	Działania jednorazowe, należy je	110	RDOŚ w Rzeszowie w porozumieniu z właścicielem/

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
		<p>zabezpieczyć przed wchodzeniem do schronów ludzi. Kraty należy usytuować w otworach wejściowych do następujących schronów: <u>Hrebcianka</u>: 1, 4, 6; <u>Wielki Dział</u>: 1, 6-9, 11, 13; <u>Nowe Brusno</u>: 4, 9, 13.</p> <p>B) Montaż metalowych drzwi w otworach wejściowych znajdujących się za tzw. przelotnią. Lite metalowe drzwi należy usytuować w schronach: <u>Hrebcianka</u>: 3, 5; <u>Wielki Dział</u>: 10, 12; <u>Nowe Brusno</u>: 12, 16.</p> <p>Kraty i drzwi powinny być zamknięte co najmniej w okresie od 1 listopada do 30 marca. Usytuowanie zabezpieczeń, ich konstrukcja powinny być skonsultowane, a prace nadzorowane przez specjalistę chiropterologa.</p>	zgodnej z poniższym wykazem oraz zał. map. nr 2)	wykonać w pierwszych dwóch latach obowiązywania PZO, w okresie 1 V do 15 VII		zarządzającym obiektu i Podkarpackim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków
Nr	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania					
B1	Konserwacja zabezpieczeń, naprawa uszkodzeń, otwieranie i zamykanie krat	Zamykanie krat i drzwi w okresie przedhibernacyjnym i otwieranie ich po okresie hibernacji. Konserwacja i naprawa uszkodzonych krat/drzwi.	Wejścia do zabezpieczonych schronów	Zamknięcie – ostatnie dni października lub pierwsze dni listopada. Otwarcie – w	20	RDOŚ w Rzeszowie w porozumieniu z właścicielem/ zarządzającym obiektu

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
	(jeśli istnieje taka potrzeba) w okresie poza-hibernacyjnym.			pierwszych dniach kwietnia. Naprawa krat lub drzwi w okresie pozahibernacyjnym		
B2	Utrzymanie zadrzewień w bezpośrednim otoczeniu schronów umożliwiających swobodny dołot nietoperzy do miejsc zimowania i rojenia.	W obrębie wyznaczonych stref należy dążyć do utrzymania pełnej zwartości koron drzew. W przypadku konieczności usunięcia drzew nie należy dopuścić do nadmiernego rozrzedzenia koron drzew (prowadzących do powstania luk większych niż 5 arów). Cięcia na większych powierzchniach powinny być skonsultowane z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000. W razie konieczności przeprowadzenia cięć w rejonie zimowisk nie należy dopuścić do izolacji schronów i otaczających je zadrzewień od sąsiadujących terenów leśnych i pozostawić szpaler drzew o szerokości minimum 10 metrów.	Bezpośrednie otoczenie schronów (kontur nr 4 na zał. map. nr 2)	Przez cały okres obowiązywania planu zadań ochronnych	-	RDLP w Krośnie; Nadleśnictwo Narol, Nadleśnictwo Lubaczów Starostwo Powiatowe w Lubaczowie, gminy: Horyniec-Zdrój, Cieszanów, Narol
B3	Utrzymanie lub powiększenie obecnego arealu	W gospodarce leśnej należy dążyć do: - uzyskania jak największej powierzchni drzewostanów liściastych,	Teren leśny ostoje (kontur nr 5 na	Przez cały okres obowiązywania	-	RDLP w Krośnie; Nadleśnictwo Narol, Nadleśnictwo Lubaczów,

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
	i zwartości terenów leśnych ostoji, poprawa jakości żerowisk.	- zwiększenia powierzchni drzewostanów o złożonej strukturze wiekowej i przestrzennej.	zał. map. nr 2)	planu zadań ochronnych		Starostwo Powiatowe w Lubaczowie
Nr	Działania związane z monitoringiem realizacji działań ochronnych					
C1	Monitoring stanu zabezpieczenia wejść do schronów, stanu murów i mikrosiedlisk.	Kontrola stanu zabezpieczeń wejść do schronów (kraty, metalowe drzwi). Kontrola stanu murów znajdujących się w otworach strzelniczych, wyjściach ewakuacyjnych, otworach wieżyczek obserwacyjnych, itp. Kontrola mikrosiedlisk (pustaków, cegieł) pod kątem ich trwałości i stopnia zasiedlenia przez nietoperze.	Bunkry (kontur nr 3 na zał. map. nr 2)	W trakcie monitoringu zimowego	W ramach kosztów monitoringu stanu ochrony gatunku	RDOŚ w Rzeszowie
C2	Nadzór przyrodniczy	Nadzór RDOŚ (w razie potrzeby specjalistyczna konsultacja z chiropterologiem) nad właściwym, zgodnym z wymaganiami nietoperzy przebiegiem wszystkich prac z zakresu czynnych działań ochronnych oraz innych mogących naruszać stan ochrony. Do zadań nadzoru przyrodniczego należeć będzie przede wszystkim: uzgadnianie terminów i sposobów wykonywania prac ochronnych, kontrola ich właściwego przebiegu, odbiór wykonanych prac, ewentualne modyfikacje zakresu	Cały obszar	Przez cały okres obowiązywania PZO	16	RDOŚ w Rzeszowie

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
			działań, konsultacje dla właścicieli terenów i obiektów ujętych w planach zadań itp.			
1324 Nocek duży <i>Myotis myotis</i>	Nr	Działania związane z ochroną czynną				
	A1	Poprawa warunków mikroklimatycznych w schronieniach zimowych	<p>A) Zamurowanie (zasłonięcie) otworów strzelniczych i ubytków w murach.</p> <p><u>Hrebcianka:</u> 1 (dwa duże otwory od strony N, drożne pozostają tylko otwory wejściowe); 3 (zamurować, zasłonić wszystkie otwory z wyjątkiem dwóch przy wejściu do schronu); 4 (zamurowanie, zasłonięcie i uszczelnienie otworów od strony S i N, drożne pozostają tylko otwory wejściowe i dwa niewielkie otwory usytuowane obok wejścia do schronów); 5 (zamurowanie i uszczelnienie otworów od strony S, zamurowanie otworu usytuowanego w spągu za otworem wejściowym, drożne pozostają tylko otwory przy wejściu do schronu); 6 (zasłonić, zamurować dwa niewielkie otwory przy wejściu do schronu).</p> <p><u>Wielki Dział:</u> 6 (zamurowanie, zasłonięcie</p>	Bunkry (wg. podanej numeracji zgodnej z poniższym wykazem oraz zał. map. nr 2)	Działanie jednorazowe, należy je wykonać w pierwszych dwóch latach obowiązywania PZO; prace należy prowadzić w okresie od 1 V do 15 VII	W ramach kosztu prac nad poprawą stanu siedlisk mopka

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
		<p>wszystkich otworów od strony NE); 9 (zamurowanie otworu od strony S, uzupełnienie ubytków w już zamurowanych otworach); 11 (zamurowanie, zasłonięcie otworów strzelniczych, drożny pozostaje wlot od strony kraty); 12 (zamurowanie otworu od strony SW).</p> <p><u>Dziewięcierz:</u> 1 (zamurowanie otworów od strony SE).</p> <p><u>Nowe Brusno:</u> 4 (zamurowanie otworu od strony W i N, pozostają dwa wloty od strony wejścia, zamurować, zasłonić od zewnątrz otwory wentylacyjne); 7 (zasłonięcie otworów strzelniczych, drożne pozostają tylko otwory wejściowe) 8 (uszczelnienie murów wzniesionych w otworach strzelniczych); 9 (zamurowanie, zasłonięcie dużego otworu strzelniczego od strony W oraz niewielkich otworów strzelniczych, drożne pozostają jedynie wejścia do schronu); 12 (zamurowanie otworów od strony W, zamurowanie lub osłonięcie płytą otworu w stropie prowadzącego do wieżyczki strzelniczej); 13 (uzupełnienie ubytków w murach,</p>				

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
		zamurowanie otworu w spągu nad dolną kondygnacją – znajduje się on w miejscu tzw. przelotni, zamurowanie lub osłonięcie płytą otworu w stropie prowadzącego do wieżyczki strzelniczej); 16 (zamurowanie otworów strzelniczych od strony wschodniej, uzupełnienie ubytków w już wzniesionych murach, zamurowanie lub osłonięcie płytą otworu w stropie prowadzącego do wieżyczki strzelniczej).				
		B) Zasłonięcie płytą lub zamurowanie otworu ewakuacyjnego prowadzącego z dolnej kondygnacji na zewnątrz schronu: <u>Hrebcianka</u> : 1, 3-6; <u>Wielki Dział</u> : 1, 6-13; <u>Nowe Brusno</u> : 4, 9, 12, 13, 16.	Bunkry (wg. podanej numeracji zgodnej z poniższym wykazem oraz zał. map. nr 2)			
		C) Umieszczenie komorowych pustaków podsufitowych. Pustaki należy wmurować, przykleić lub zakotwić w stropie na dolnej (stropy są betonowe), czasami również na górnej kondygnacji schronu w liczbie od kilku (min. 4) do kilkunastu sztuk. Otwory pustaków należy skierować pionowo w dół. Typ pustaków ich liczbę i usytuowanie należy koniecznie	Bunkry (wg. podanej numeracji zgodnej z poniższym wykazem oraz zał. map. nr 2)			

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
		<p>ustalić ze specjalistą chiropterologiem. Zadanie dotyczy bunkrów: <u>Hrebcianka</u>: 1, 3-6. <u>Wielki Dział</u>: 1, 6-13. <u>Nowe Brusno</u>: 4, 5, 7-9, 12, 13, 16. <u>Stare Brusno</u>: 8-17. <u>Dziewięcierz</u>: 1, 2, 3, 6 (tu dodatkowo należy zmienić usytuowanie już umieszczonych cegieł dziurawek i postarać się przykleić je do stropu lub ścian). Otwory pustaków i cegieł należy skierować pionowo w dół.</p>				
A2	Zabezpieczenie wejścia do schronów.	<p>A) Montaż krat w wybranych schronach. Kraty powinny umożliwić swobodny przelot nietoperzy oraz zabezpieczyć przed wchodzeniem do schronów ludzi. Kraty należy usytuować w otworach wejściowych do następujących schronów: <u>Hrebcianka</u>: 1, 4, 6; <u>Wielki Dział</u>: 1, 6-9, 11, 13; <u>Nowe Brusno</u>: 4, 9, 13.</p> <p>B) Montaż metalowych drzwi w otworach wejściowych znajdujących się za tzw. przelotnią. Lite metalowe drzwi należy usytuować w schronach: <u>Hrebcianka</u>: 3, 5; <u>Wielki Dział</u>: 10, 12;</p>	Bunkry (wg. podanej numeracji zgodnej z poniższym wykazem oraz zał. map. nr 2)	Działania jednorazowe, należy je wykonać w pierwszych dwóch latach obowiązywania PZO, w okresie I V do 15 VII	W ramach kosztu prac nad poprawą stanu siedlisk mopka	RDOŚ w Rzeszowie w porozumieniu z właścicielem/ zarządcą obiektu i Podkarpackim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków

Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie	
		<p><u>Nowe Brusno</u>: 12, 16.</p> <p>Kraty i drzwi powinny być zamknięte co najmniej w okresie od 1 listopada do 30 marca. Usytuowanie zabezpieczeń, ich konstrukcja powinny być skonsultowane, a prace nadzorowane przez specjalistę chiropterologa.</p>					
	A3	Utrzymanie bezpiecznego, wlotu dla nietoperzy	Poszerzenie wlotu na strych kościoła i wykonanie wlotu na strych budynku klasztornego. Wyłączenie zewnętrznej iluminacji kościoła i budynku klasztornego.	Zespół klasztorny oo. Franciszkanów (kontur nr 1 na zał. map. nr 2).	Pierwszy rok obowiązywania PZO.	1,0	RDOŚ w Rzeszowie w porozumieniu z właścicielem/ zarządcą obiektu
	A4	Oznakowanie stanowiska tabliczką zawierającą podstawowe zalecenia ochronne	Trwałą tabliczkę zawierającą informacje o działaniach mogących stanowić zagrożenie dla stanowiska nietoperzy należy umieścić w widocznym miejscu, skonsultowanym z gospodarzem obiektu i Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Sugerowana lokalizacja: ściana na chórze przy drewnianych drzwiach prowadzonych na strych. Tabliczka powinna zawierać dane kontaktowe instytucji odpowiedzialnej za udzielanie wskazówek dot. właściwego (od strony przyrodniczej) gospodarowania obiektem oraz informację o odpowiedzialności prawnej (art. 131 ustawy o ochronie	Zespół klasztorny oo. Franciszkanów (kontur nr 1 na zał. map. nr 2).	Pierwszy rok obowiązywania PZO	0,5	RDOŚ w Rzeszowie w porozumieniu z właścicielem/ zarządcą obiektu

Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie	
		przyrody) związanej ze złamaniem zakazów obowiązujących w odniesieniu do zwierząt chronionych.					
	A5	Budowa platformy na guano nietoperzy	Podłoga z desek, wentylowana od spodu, wyścielona paroprzepuszczalną folią, zarówno deski jak i folia powinny być przymocowane tak, aby umożliwić bezpieczne poruszanie się ludzi po ich powierzchni.	Strych kościoła i niewielki strych budynku klasztornego (kontur nr 1 na zał. map. nr 2).	Działanie warunkowe, które należy podjąć dopiero po zasiedleniu strychów przez nietoperze	10-20	RDOŚ w Rzeszowie w porozumieniu z właścicielem/ zarządcą obiektu
	A6	Oznakowanie wlotów dla nietoperzy	Tabliczka z napisem „Wlot dla nietoperzy, nie zamykać!” powinna być umieszczona w widocznym miejscu wewnątrz budynku, jednoznacznie identyfikując otwór wlotowy.	Strych kościoła i niewielki strych budynku klasztornego (kontur nr 1 na zał. map. nr 2).	W pierwszym roku obowiązywania PZO	0,5	RDOŚ w Rzeszowie w porozumieniu z właścicielem/ zarządcą obiektu
Nr	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania						
B1	Utrzymanie zadrzewień w najbliższym sąsiedztwie kościoła i budynku klasztornego umożliwiających swobodny dolot nietoperzy do schronienia.	Utrzymanie jak największej powierzchni zadrzewień.	Otoczenie zespołu klasztornego oo. Franciszkanów (kontur nr 2 na zał. map. nr 2).	Przez cały okres obowiązywania planu zadań ochronnych	-	Właściciel/ zarządca obiektu na podstawie porozumienia z RDOŚ w Rzeszowie; Gmina Horyniec-Zdrój	

Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie	
	B2	Konserwacja zabezpieczeń, naprawa uszkodzeń, otwieranie i zamykanie krat (jeśli istnieje taka potrzeba) w okresie poza-hibernacyjnym.	Zamykanie krat i drzwi w okresie przedhibernacyjnym i otwieranie ich po okresie hibernacji. Konserwacja i naprawa uszkodzonych krat.	Wejścia do zabezpieczonych schronów	Zamknięcie ostatnie dni października lub pierwsze dni listopada. Otwarcie w pierwszych dniach kwietnia. Naprawa krat lub drzwi w okresie pozahibernacyjnym	W ramach kosztu prac nad utrzymaniem stanu siedlisk mopka	RDOŚ w Rzeszowie w porozumieniu z właścicielem/ zarządcą obiektu
	B3	Utrzymanie zadrzewień w najbliższym sąsiedztwie schronów umożliwiającym swobodny dolet nietoperzy do miejsc zimowania i rojenia.	W obrębie wyznaczonych stref należy dążyć do utrzymania pełnej zwartości koron drzew. W przypadku konieczności usunięcia drzew nie należy dopuścić do nadmiernego rozrzedzenia koron drzew (prowadzących do powstania luk większych niż 5 arów). Cięcia na większych powierzchniach powinny być skonsultowane z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000. W razie konieczności przeprowadzenia cięć w rejonie zimowisk nie należy dopuścić do izolacji schronów i otaczających je zadrzewień od sąsiadujących terenów leśnych i	Bezpośrednie otoczenie schronów (kontur nr 4 na zał. map. nr 2)	Przez cały okres obowiązywania PZO	-	RDLP w Krośnie; Nadleśnictwo Narol, Nadleśnictwo Lubaczów, Starostwo Powiatowe w Lubaczowie, gminy: Horyniec-Zdrój, Cieszanów, Narol

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
		pozostawić szpaler drzew o szerokości minimum 10 metrów.				
B4	Utrzymanie lub powiększenie obecnego arealu i zawartości terenów leśnych ostoi, poprawa jakości żerowisk.	W gospodarce leśnej należy dążyć do: - uzyskania jak największej powierzchni drzewostanów liściastych, - zwiększenia powierzchni drzewostanów o złożonej strukturze wiekowej i przestrzennej.	Tereny leśne obszaru (kontur nr 5 na zał. map. nr 2).	Przez cały okres obowiązywania planu zadań ochronnych	-	RDLP w Krośnie; Nadleśnictwo Narol, Nadleśnictwo Lubaczów Starostwo Powiatowe w Lubaczowie
Nr	Działania związane z monitoringiem realizacji działań ochronnych					
C1	Monitoring stanu zabezpieczenia wejść do schronów, stanu murów i mikrosiedlisk.	Kontrola stanu zabezpieczeń wejść do schronów (kraty, metalowe drzwi). Kontrola stanu murów znajdujących się w otworach strzelniczych, wyjściach ewakuacyjnych, otworach wieżyczek obserwacyjnych, itp. Kontrola mikrosiedlisk (pustaków, cegieł) pod kątem ich trwałości i stopnia zasiedlenia przez nietoperze.	Bunkry (kontur nr 3 na zał. map. nr 2)	W trakcie monitoringu zimowego	W ramach kosztów monitoringu stanu ochrony gatunku	RDOŚ w Rzeszowie
C2	Nadzór przyrodniczy	Nadzór RDOŚ (w razie potrzeby specjalistyczna konsultacja z chiropterologiem) nad właściwym, zgodnym z wymaganiami nietoperzy przebiegiem wszystkich prac z zakresu czynnych działań ochronnych oraz innych mogących naruszać stan ochrony. Do zadań nadzoru	Cały obszar ostoi	Przez cały okres obowiązywania PZO	6	RDOŚ w Rzeszowie

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
			przyrodniczego należeć będzie przede wszystkim: uzgadnianie terminów i sposobów wykonywania prac ochronnych, kontrola ich właściwego przebiegu, odbiór wykonanych prac, ewentualne modyfikacje zakresu działań, konsultacje dla właścicieli terenów i obiektów ujętych w planach zadań itp.			
	Nr	<i>Działania związane z uzupełnieniem stanu wiedzy o przedmiocie ochrony</i>				
	D1	Prace inwentaryzacyjne	Poszukiwanie schronień kolonii rozrodzonych noca dużego.	Cały obszar ostoi i jej sąsiedztwo w promieniu ok. 15 km	W pierwszych 2 latach obowiązywania PZO (działanie konieczne ze względu na zanik kolonii)	20
1352 Wilk <i>Canis lupus</i>	Nr	<i>Działania związane z ochroną czynną</i>				
	A1	Ograniczenia ruchu pojazdów na drogach przebiegających przez tereny leśne	Ograniczenie prędkości pojazdów do 50 km/h, na drodze 867, w miejscach gdzie tropienia wykażą istnienie korytarzy migracyjnych dużych drapieżników (na odcinku Dziewięcierz – Werchrata).	Odcinki drogi wojewódzkiej 867 Dziewięcierz – Werchrata, przebiegających przez kompleksy leśne ostoi.	Działanie jednorazowe, należy je wykonać w pierwszym roku po zakończeniu prac wyznaczających	-

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
				h korytarze migracyjne dużych drapieżników		
A2	Edukacja hodowców zwierząt	Edukacja hodowców zwierząt w zakresie ochrony zwierząt hodowlanych przed drapieżnikami.	Cały obszar	W okresie obowiązywania pzo	20	RDOS w Rzeszowie
A3	Wyposażenie hodowców w środki ochrony przed drapieżnikami	Program wyposażenia zainteresowanych hodowców zwierząt w psy stróżujące i pastuchy elektryczne (szacowane zainteresowanie - 10 zestawów)	Cały obszar	W okresie obowiązywania pzo	45,0 = (10 psów x 3,0) + (10 pastuchów x 1,5)	RDOS w Rzeszowie
Nr	Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania					
B1	Zabezpieczenie jakości siedliska	Utrzymanie w skali obszaru zróżnicowanej struktury wiekowej, wysokościowej i gatunkowej drzewostanów.	Tereny leśne obszaru	W okresie obowiązywania PZO	-	RDLP w Krośnie, Nadleśnictwo Lubaczów, Nadleśnictwo Narol, Starostwo Powiatowe w Lubaczowie
B2	Zabezpieczenie bazy pokarmowej drapieżników	W populacjach ustabilizowanych jeleni i saren pozyskanie myśliwskie powinno być planowane w obrębie całego ŁRH na poziomie nie wyższym niż prognozowany przyrost liczebności, przy uwzględnieniu wszystkich czynników wpływających na śmiertelność jeleni i saren (w tym	Cały obszar	Przez cały okres obowiązywania PZO	-	RDLP w Krośnie, Nadleśniczy Nadleśnictwa Lubaczów, Nadleśniczy Nadleśnictwa Narol w porozumieniu z PZŁ

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
		drapieżnictwa). Pozyskanie myśliwskie powinno być prowadzone w powiązaniu z poziomem szkód w drzewostanach, wyrządzanych przez zwierzynę płową.				
	B3	Zabezpieczanie potencjalnych miejsc rozrodu	Pozostawianie w obrębie głębokich, zalesionych parowów złomowisk, gałęzi i wykrotów dla zapewnienia bezpiecznych miejsc dla wychowu młodych oraz ukrycia się dużych drapieżników; w przypadku drzewostanów sosnowych dopuszczalne jest usuwanie wywrotów i gałęzi sosnowych, w sytuacji zagrożenia zdrowotności drzewostanów w obrębie obszaru (zagrożenia gradacjami owadziemi).	Parowy w obrębie terenów leśnych obszaru.	W okresie obowiązywania pzo	- RDLP w Krośnie, Nadleśnictwo Lubaczów, Nadleśnictwo Narol
	Nr	<i>Działania związane z uzupełnieniem stanu wiedzy o przedmiocie ochrony</i>				
	D1	Tropienia	Zimowe tropienia indywidualne i jednocześnie w celu potwierdzenia liczby osobników oraz liczby wyprowadzanych młodych, ewentualnie ustalenia miejsc rozrodu w celu wyznaczenia strefy ochronnej.	Cały obszar (w powiązaniu z działaniem realizowanym w OZW Uroczyska Rostocza Wschodniego)	Corocznie, w pierwszych trzech latach obowiązywania PZO	3 x 10=30 (wspólnie z tropieniami rysia) RDOŚ w Rzeszowie w porozumieniu z Nadleśnictwem Lubaczów i Nadleśnictwem Narol

Przedmiot ochrony	Działania ochronne						
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie	
1361 Ryś <i>Lynx Lynx</i>	Nr	<i>Działania związane z uzupełnieniem stanu wiedzy o przedmiocie ochrony</i>					
	D1	Tropienia	Zimowe tropienia indywidualne i jednocześnie w celu ustalenia liczby osobników i określenia czy są to osobniki osiadłe (wyprowadzające potomstwo) czy też migrujące. Ocena czy gatunek powinien być przedmiotem ochrony w obszarze.	Cały obszar (w powiązaniu z działaniem realizowanym w OZW Uroczyska Roztocza Wschodniego)	Corocznie, w pierwszych trzech latach obowiązywania PZO	Działanie realizowane wspólnie z tropieniami wilka	RDOŚ w Rzeszowie w porozumieniu z Nadleśnictwem Lubaczów i Nadleśnictwem Narol
Wszystkie przedmioty ochrony obszaru	Nr	<i>Działania związane z ochroną czynną</i>					
	A1	Działania informacyjne	Oznakowanie granic obszaru tablicami informacyjnymi. Ich doraźna wymiana lub konserwacja (działanie wspólne dla wszystkich przedmiotów ochrony).	Na granicy, przy drogach wjazdowych do obszaru	montaż – 1 lub 2 rok obowiązywania planu, wymiana lub konserwacja – w zależności od potrzeb	1,0 x 25 szt. =25	RDOŚ w Rzeszowie
	A2	Edukacja przyrodnicza	Wyposażenie pomieszczeń (udostępnionych przez zainteresowane podmioty) w wyposażenie i materiały informacyjne i edukacyjne, dotyczące obszaru Horyniec, przedmiotów ochrony oraz sieci Natura 2000, a także utworzenie ścieżki edukacyjnej o powyższej tematyce, wytworzenie ulotek edukacyjnych etc. (działanie	Cały obszar	W trakcie obowiązywania PZO	50	RDOŚ w Rzeszowie, we współpracy z klasztorem oo. Franciszkanów, Nadleśnictwem Lubaczów i Nadleśnictwem Narol, RDLP w Krośnie, Starostwem Powiatowym w Lubaczowie, gminą Horyniec-Zdrój, gminą

Przedmiot ochrony	Działania ochronne					
	Nr i nazwa	Zakres prac	Miejsce realizacji	Termin wykonania	Szacunkowe koszty (w tys. zł)	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
			wspólne dla wszystkich przedmiotów ochrony).			Narol, gminą Lubaczów, gminą Cieszanów

Wykaz schronów objętych inwentaryzacją w ramach prac nad sporządzenie PZO Horyniec, ich lokalizacja, charakterystyka oraz planowane, kluczowe działania ochronne.

L.p.	Rejon	Nr	Koordynaty		Charakterystyka		Planowane, kluczowe działania ochronne				Uwagi
			N	E	Ilość poziomów	Zabezpieczenie wejścia do obiektu	Zabezpieczenie wejścia do schronu	Zasłonięcie otworów strzelniczych	Zasłonięcie otworu ewakuacyjnego	Umieszczenie pustaków	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Hrebcianka	1	50°15'06.9"	23°21'06.4"	dwa	Niezabezpieczony	Kraty	tak	Tak	tak	
2	Hrebcianka	2	50°15'09.0"	23°21'00.3"	jeden	Niezabezpieczony	0				
3	Hrebcianka	3	50°15'09.8"	23°20'57.4"	dwa	Niezabezpieczony	Drzwi	tak	Tak	tak	
4	Hrebcianka	4	50°15'15.3"	23°20'54.2"	dwa	Niezabezpieczony	Kraty	tak	Tak	tak	
5	Hrebcianka	5	50°15'07.9"	23°20'55.5"	dwa	Niezabezpieczony	Drzwi	tak	Tak	tak	
6	Hrebcianka	6	50°15'05.4"	23°21'01.1"	dwa	Niezabezpieczony	Kraty	tak	Tak	tak	
7	Brusno Stare	7	50°14'36.0"	23°20'56.7"	dwa	Niezabezpieczony	0				Wysadzony, mocno zniszczony
8	Brusno Stare	8	50°14'31.4"	23°20'57.8"	dwa	Krata				tak	
9	Brusno Stare	9	50°14'54.9"	23°21'50.3"	jeden	Krata				tak	

L.p.	Rejon	Nr	Koordynaty		Charakterystyka		Planowane, kluczowe działania ochronne				Uwagi
			N	E	Ilość poziomów	Zabezpieczenie wejścia do obiektu	Zabezpieczenie wejścia do schronu	Zasłonięcie otworów strzelniczych	Zasłonięcie otworu ewakuacyjnego	Umieszczenie pustaków	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
10	Brusno Stare	10	50°14'50.9"	23°21'58.2"	jeden	Krata				tak	
11	Brusno Stare	11	50°14'52.5"	23°22'00.9"	jeden	Krata				tak	
12	Brusno Stare	12	50°14'52.0"	23°22'07.8"	jeden	Krata				tak	
13	Brusno Stare	13	50°14'51.9"	23°22'14.2"	dwa	Krata				tak	
14	Brusno Stare	14	50°14'54.7"	23°22'15.7"	jeden	Krata				tak	
15	Brusno Stare	15	50°14'55.4"	23°22'20.8"	jeden	Krata				tak	
16	Brusno Stare	16	50°14'52.9"	23°22'24.3"	jeden	Krata				tak	
17	Brusno Stare	17	50°14'49.2"	23°22'39.7"	dwa	Krata				tak	
18	Brusno Stare	18	50°14'39.2"	23°21'06.7"	jeden	Niezabezpieczony	0				
19	Nowe Brusno	1	50°13'33.9"	23°17'20.4"	jeden	Niezabezpieczony	0				Schron wyłączony z obrębu obszaru
20	Nowe Brusno	2	50°13'42.3"	23°17'19.6"	jeden	Niezabezpieczony	0				Schron wyłączony z obrębu obszaru
21	Nowe Brusno	3	50°13'47.9"	23°17'45.1"	jeden	Niezabezpieczony	0				
22	Nowe Brusno	4	50°13'49.0"	23°18'04.6"	dwa	Niezabezpieczony	Krata	tak	Tak	tak	
23	Nowe Brusno	5	50°14'13.1"	23°17'14.7"	jeden	Niezabezpieczony	0			tak	

L.p.	Rejon	Nr	Koordynaty		Charakterystyka		Planowane, kluczowe działania ochronne				Uwagi
			N	E	Ilość poziomów	Zabezpieczenie wejścia do obiektu	Zabezpieczenie wejścia do schronu	Zasłonięcie otworów strzelniczych	Zasłonięcie otworu ewakuacyjnego	Umieszczenie pustaków	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
24	Nowe Brusno	6	50°14'21.9"	23°16'58.7"	?						Schron całkowicie zniszczony
25	Nowe Brusno	7	50°14'21.7"	23°17'05.5"	jeden	Krata		tak		tak	
26	Nowe Brusno	8	50°14'29.2"	23°16'51.9"	dwa	Krata		tak		tak	
27	Nowe Brusno	9	50°14'27.4"	23°17'14.8"	dwa	Niezabezpieczony	Kraty	tak	Tak	tak	
28	Nowe Brusno	10	50°14'15.5"	23°17'47.9"	jeden	Niezabezpieczony	0				
29	Nowe Brusno	11	50°14'12.9"	23°18'06.9"	jeden	Niezabezpieczony	0				
30	Nowe Brusno	12	50°14'21.2"	23°18'18.7"	dwa	Niezabezpieczony	Drzwi	tak	Tak	tak	
31	Nowe Brusno	13	50°14'18.0"	23°18'21.3"	dwa	Niezabezpieczony	Krata	tak	Tak	tak	
32	Nowe Brusno	14	50°14'05.7"	23°18'35.9"	?						Schron całkowicie zniszczony
33	Nowe Brusno	15	50°14'11.0"	23°18'45.1"	jeden	Niezabezpieczony	0				
34	Nowe Brusno	16	50°14'09.8"	23°18'55.0"	dwa	Niezabezpieczony	Drzwi	tak	Tak	tak	
35	Wielki Dział	1	50°17'04.5"	23°22'57.3"	dwa	Niezabezpieczony	Krata	tak	Tak	tak	
36	Wielki Dział	2	50°17'11.9"	23°22'36.6"	jeden	Niezabezpieczony	0				
37	Wielki Dział	3	50°17'21.9"	23°22'31.3"	dwa	Niezabezpieczony	0				
38	Wielki Dział	4	50°17'25.4"	23°22'35.5"	dwa	Niezabezpieczony	0				

L.p.	Rejon	Nr	Koordynaty		Charakterystyka		Planowane, kluczowe działania ochronne				Uwagi
			N	E	Ilość poziomów	Zabezpieczenie wejścia do obiektu	Zabezpieczenie wejścia do schronu	Zasłonięcie otworów strzelniczych	Zasłonięcie otworu ewakuacyjnego	Umieszczenie pustaków	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
39	Wielki Dział	5	50°17'25.3"	23°22'52.9"	dwa	Niezabezpieczony	0				
40	Wielki Dział	6	50°17'24.3"	23°23'06.0"	dwa	Niezabezpieczony	Krata	Tak	Tak	Tak	
41	Wielki Dział	7	50°17'22.6"	23°23'25.6"	dwa	Niezabezpieczony	Krata		Tak	Tak	
42	Wielki Dział	8	50°17'23.9"	23°23'36.2"	dwa	Niezabezpieczony	Krata		Tak	Tak	
43	Wielki Dział	9	50°17'37.4"	23°22'56.4"	dwa	Niezabezpieczony	Krata	Tak	Tak	Tak	
44	Wielki Dział	10	50°17'40.5"	23°22'59.0"	dwa	Niezabezpieczony	Drzwi		Tak	Tak	
45	Wielki Dział	11	50°17'38.8"	23°23'14.5"	dwa	Niezabezpieczony	Krata	Tak	Tak	Tak	
46	Wielki Dział	12	50°17'50.2"	23°23'22.2"	dwa	Niezabezpieczony	Drzwi	Tak	Tak	Tak	
47	Wielki Dział	13	50°17'39.9"	23°23'35.7"	jeden	Niezabezpieczony	Krata		Tak	Tak	
48	Wielki Dział	14	50°17'44.8"	23°23'46.2"	jeden	Niezabezpieczony	0				
49	Dziewięcierz	1	50°12'47.9"	23°26'08.1"	jeden	Krata		tak		Tak	
50	Dziewięcierz	2	50°12'44.7"	23°26'05.4"	jeden	Krata				Tak	
51	Dziewięcierz	3	50°12'41.8"	23°25'40.4"	dwa	Krata				Tak	
52	Dziewięcierz	4	50°12'13.9"	23°26'02.9"	jeden	Krata					
53	Dziewięcierz	5	50°12'31.5"	23°25'07.6"	jeden	Krata					
54	Dziewięcierz	6	50°12'39.3"	23°26'43.3"	jeden	Krata				tak	

0 – podejmowanie działań nie jest konieczne

7. Ustalenie działań w zakresie monitoringu stanu ochrony przedmiotów ochrony

SIEDLISKA PRZYRODNICZE

Przyjęty zakres monitoringu stanu ochrony obejmuje wszystkie przedmioty ochrony. W sieci monitoringowej znalazło się łącznie 20 stanowisk (w tym 2 jaskinie), pozwalających ocenić stan ochrony w płatach obrazujących lokalne zróżnicowanie fitosocjologiczne siedlisk oraz różny wyjściowy stan zachowania w odniesieniu do parametrów i wskaźników zgodnych z PMŚ GIOŚ lub przyjętych parametrów i wskaźników autorskich. W przypadku siedlisk obejmujących znaczne powierzchnie (łąki świeże, buczyny żyzne, grądy, łągi) stanowiska rozmieszczono w wybranych płatach, w miarę możliwości w różnych częściach obszaru, przy czym wybór odpowiednich płatów łąk, w dużej mierze uwarunkowany był wielkością płatu, pozwalającą na lokalizację transektu (w dwóch przypadkach konieczne okazało się skrócenie transektu do długości 100 m). Monitoringiem objęto także dwie najdłuższe jaskinie. Tak ustanowiona sieć monitoringowa w wystarczającym stopniu pozwala na uchwycenie zmian w stanie ochrony poszczególnych przedmiotów ochrony jednak w razie potrzeby może zostać rozbudowana o dodatkowe stanowiska.

GATUNKI ZWIERZĄT

MOTYLE

Ze względu na powszechność występowania oraz zajmowanie licznych stanowisk czerwończyka nieparka wystarczające będzie przeprowadzenie obserwacji monitoringowych na jego dwóch najważniejszych stanowiskach (dolina Papierni, dolina Świdnicy) po 10 latach obowiązywania PZO. Niska liczebność populacji aurinii oraz jej duża wrażliwość na zmiany siedliskowe wymaga prowadzenia corocznych obserwacji monitoringowych na 3 wyznaczonych stanowiskach (Krzywe, dolina Papierni, dolina Świdnicy).

NIETOPERZE

Przyjęty zakres monitoringu stanu ochrony pozwoli ocenić zmiany w liczebności populacji zimujących nietoperzy i stanie ich siedlisk, a także efektów czynnych działań ochronnych w zakresie poprawy warunków hibernacji nietoperzy. Coroczny monitoring stanu siedlisk miejsc formowania kolonii rozrodczych pozwoli na bieżąco śledzić zmiany w stanie siedlisk miejsca bytowania kolonii rozrodzkiej nocka dużego, a także efektów czynnych działań ochronnych w zakresie poprawy warunków bytowych kolonii rozrodzkiej.

DRAPIEŻNIKI

Dla uchwycenia trendów zmian liczebności populacji wilka i rysia oraz potencjalnych zmian zachodzących w ich siedliskach niezbędne jest wykonanie oceny stanu populacji i siedliska trzykrotnie w okresie obowiązywania PZO.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W WROCLAWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Przedmiot ochrony	Cel działań ochronnych	Parametr	Wskaźnik	Zakres prac monitoringowych	Terminy/ częstotliwość	Miejsce	Podmiot odpowiedzialny	Szacowany koszt (w tys. zł)
6510 Niżowe i górskie, świeże łąki użytkowane ekstensywnie	Określenie stanu zachowania siedliska przyrodniczego w obszarze	Podane w metodyce PMŚ: powierzchnia siedliska, struktura i funkcje, perspektywy ochrony.	Wskaźniki zgodne z PMŚ GIOŚ	Monitoring stanu zachowania siedliska i skuteczności wprowadzonych zapisów.	Dwukrotnie: po 3 i 7 latach obowiązywania Planu (w sezonie wegetacyjnym, przed pierwszym pokosem)	Wyznaczone stanowiska monitoringowe: (współrzędne pocz., śród. i końca transektu), stan. nr I: N50 14 37,3 E23 17 17,8; N50 14 40,5 E23 17 14,1; N50 14 41,4 E23 17 10,6; stan. nr II: N50 14 22,3 E23 25 19,4; N50 14 24,1 E23 25 15,0; N50 14 27,2 E23 25 13,4; stan. nr III: N50 13 52,7 E23 26 00,5; N50 13 51,9 E23 26 05,4; stan. nr IV: N50 13 55,6 E23 26 09,4; N50 13 56,4 E23 26 04,4; stan. nr V: N50 14 12,2 E23 25 57,3; N50 14 11,9 E23 26 02,5; N50 14 11,3 E23 26 07,5	RDOŚ w Rzeszowie	0,7/transekt 2 x 5 x 0,7=7,0/10 lat
8310 Jaskinie nieudostępnione do zwiedzania	Określenie stanu zachowania siedliska przyrodniczego w obszarze	Podane w metodyce PMŚ: powierzchnia siedliska, struktura i funkcje, perspektywy ochrony.	Wskaźniki zgodne z PMŚ GIOŚ	Monitoring stanu zachowania siedliska i skuteczności wprowadzonych zapisów.	Jednorazowo pod koniec obowiązywania PZO	Jaskinia Chmielna N50 14 55 E23 23 33; Jaskinia Przyjaciół N50 14 55 E23 22 26;	RDOŚ w Rzeszowie	0,7/stanowisko 2 x 0,7=1,4/10 lat

Przedmiot ochrony	Cel działań ochronnych	Parametr	Wskaźnik	Zakres prac monitoringowych	Terminy/ częstotliwość	Miejsce	Podmiot odpowiedzialny	Szacowany koszt (w tys. zł)
9130 Żyzne buczyny	Określenie stanu zachowania siedliska przyrodniczego w obszarze	Podane w metodyce PMS: powierzchnia siedliska, struktura i funkcje, perspektywy ochrony.	Wskaźniki zgodne z PMS GIOŚ	Monitoring stanu zachowania siedliska i skuteczności wprowadzonych zapisów.	Jednorazowo pod koniec obowiązywania PZO	Wyznaczone stanowiska monitoringowe: (współrz. pocz., środ. i końca transektu), stan. nr VI: N50 14 25,0 E23 23 25,6; N50 14 21,9 E23 23 27,0; N50 14 18,8 E23 23 28,8; stan. nr VII: N50 13 54,3 E23 24 17,7; N50 13 51,3 E23 24 21,8; N50 13 48,3 E23 24 24,1; stan. nr VIII: N50 13 31,5 E23 25 24,1; N50 13 34,7 E23 25 23,7; N50 13 36,6 E23 25 19,6; stan. nr IX: N50 14 27,1 E23 25 00,0; N50 14 24,2 E23 25 02,3; N50 14 21,0 E23 25 02,9; stan. nr X: N50 15 47,7 E23 22 18,4; N50 15 45,6 E23 22 23,2; N50 15 43,5 E23 22 27,6	RDOŚ w Rzeszowie	0,7/transekt 5 x 0,7=3,5/10 lat

Przedmiot ochrony	Cel działań ochronnych	Parametr	Wskaźnik	Zakres prac monitoringowych	Terminy/ częstotliwość	Miejsce	Podmiot odpowiedzialny	Szacowany koszt (w tys. zł)
9170 Grąd środkowo-europejski i subkontynentalny	Określenie stanu zachowania siedliska przyrodniczego w obszarze	Podane w metodyce PMS: powierzchnia siedliska, struktura i funkcje, perspektywy ochrony.	Wskaźniki zgodne z PMS GIOŚ	Monitoring stanu zachowania siedliska i skuteczności wprowadzonych zapisów.	Jednorazowo pod koniec obowiązywania PZO	Wyznaczone stanowiska monitoringowe: (współrz. pocz., środ. i końca transektu), stan. nr XI: N50 12 38,9 E23 22 43,4; N50 12 35,8 E23 22 45,7; N50 12 32,9 E23 22 47,4; stan. nr XII: N50 13 04,0 E23 23 38,1; N50 13 01,9 E23 23 42,0; N50 12 59,8 E23 23 46,3 stan. nr XIII: N50 12 10,1 E23 20 26,3; N50 12 08,3 E23 20 30,8; N50 12 07,3 E23 20 35,6; stan. nr XIV: N50 11 01,1 E23 18 43,3; N50 11 04,3 E23 18 43,3; N50 11 07,2 E23 18 40,9	RDOŚ w Rzeszowie	0,7/transekt 4 x 0,7=2,8/10 lat

Przedmiot ochrony	Cel działań ochronnych	Parametr	Wskaźnik	Zakres prac monitoringowych	Terminy/ częstotliwość	Miejsce	Podmiot odpowiedzialny	Szacowany koszt (w tys. zł)
91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe	Określenie stanu zachowania siedliska przyrodniczego w obszarze	Podane w metodyce PMS: powierzchnia siedliska, struktura i funkcje, perspektywy ochrony.	Wskaźniki zgodne z PMS GIOŚ	Monitoring stanu zachowania siedliska i skuteczności wprowadzonych zapisów.	Jednorazowo pod koniec obowiązywania PZO	Wyznaczone stanowiska monitoringowe: (współrz. pocz., środ. i końca transektu), stan. nr XV: N50 11 49,2 E23 24 37,9; N50 11 47,4 E23 24 42,3; N50 11 47,3 E23 24 47,4; stan. nr XVI: N50 12 26,9 E23 22 24,5; N50 12 28,5 E23 22 28,9; N50 12 30,7 E23 22 32,7; stan. nr XVII: N50 13 49,7 E23 16 58,2; N50 13 48,5 E23 16 53,4; N50 13 48,5 E23 16 48,9; stan. nr XVIII: N50 15 24,5 E23 21 37,2; N50 15 21,3 E23 21 39,1; N50 15 18,8 E23 21 42,2	RDOŚ w Rzeszowie	0,7/transekt 4 x 0,7=2,8/10 lat

Przedmiot ochrony	Cel działań ochronnych	Parametr	Wskaźnik	Zakres prac monitoringowych	Terminy/ częstotliwość	Miejsce	Podmiot odpowiedzialny	Szacowany koszt (w tys. zł)
1060 Czerwończyk nieparek	Określenie stanu zachowania gatunku w obszarze	Podane w metodyce PMS: powierzchnia siedliska, struktura i funkcje, perspektywy ochrony.	Wskaźniki zgodne z PMS GIOŚ	Monitoring stanu zachowania populacji i siedliska oraz skuteczności wprowadzonych zapisów.	Jednorazowo pod koniec obowiązywania PZO	Wyznaczone stanowiska monitoringowe: (współrz. pocz., i końca transektu), Papiernia stan. nr VIII: N50 10 54,99 E23 18 54,64 N50 10 56,25 E23 19 0,32 stan. nr IX N50 10 48,27 E23 18 34,23 N50 10 49,24 E23 18 39,10 Świdnica stan. nr X: N50 12 56,11 E23 20 56,59 N50 12 55,15 E23 20 59,08 stan. nr XI: N50 12 56,82 E23 20 54,69 N50 12 58,30 E 23 20 52,03	RDOŚ w Rzeszowie	2,0

Przedmiot ochrony	Cel działań ochronnych	Parametr	Wskaźnik	Zakres prac monitoringowych	Terminy/ częstotliwość	Miejsce	Podmiot odpowiedzialny	Szacowany koszt (w tys. zł)
1065 Przeplatka aurinia	Określenie stanu zachowania gatunku w obszarze	Podane w metodyce PMŚ: powierzchnia siedliska, struktura i funkcje, perspektywy ochrony.	Wskaźniki zgodne z PMŚ GIOŚ	Monitoring stanu zachowania populacji i siedliska oraz skuteczności wprowadzonych zapisów.	Corocznie	Wyznaczone stanowiska monitoringowe: (współrz. pocz., i końca transektu), Świdnica stan. nr I: N50 12 54,60 E23 20 57,49 N50 12 55,95 E23 20 56,95 stan. nr II: N50 12 56,78 E23 20 54,35 N50 12 56,91 E23 20 51,34 stan. nr III: N50 12 57,51 E23 20 54,58 N50 12 58,12 E23 20 51,66 Krzywe stan. nr IV: N50 11 41,10 E23 18 6,46 N50 11 38,88 E23 18 6,13 stan. nr V: N50 11 39,41 E23 18 4,14 N50 11 41,39 E 23 18 5,89 Papiernia stan. nr VI: N50 10 54,99 E23 18 54,64 N50 10 56,25 E23 19 0,32 stan. nr VII: N50 10 48,27 E23 18 34,23 N50 10 49,24 E23 18 39,10	RDOŚ w Rzeszowie	10 x 1,5 = 15
1308 Mopek	Określenie stanu zachowania gatunku w obszarze	Parametry zgodne z PMŚ GIOŚ	Wskaźniki zgodne z PMŚ GIOŚ	Ocena prowadzona zgodnie z PMŚ GIOŚ (monitoring zimowy).	Zgodnie z PMŚ GIOŚ. Co 2 lata dwie kontrole 20-30.12 i 15.01-15.02	Wszystkie schrony w obszarze, służące jako zimowiska	RDOŚ w Rzeszowie	5 x 5 = 25
1324 Nocek duży	Określenie stanu zachowania gatunku w obszarze	Parametry zgodne z PMŚ GIOŚ	Wskaźniki zgodne z PMŚ GIOŚ	Ocena prowadzona zgodnie z PMŚ GIOŚ. (monitoring zimowy).	Zgodnie z PMŚ GIOŚ. Co 2 lata dwie kontrole 20-30.12 i 15.01-15.02	Wszystkie schrony w obszarze, służące jako zimowiska	RDOŚ w Rzeszowie	W ramach kosztu monitoringu mopka

Przedmiot ochrony	Cel działań ochronnych	Parametr	Wskaźnik	Zakres prac monitoringowych	Terminy/ częstotliwość	Miejsce	Podmiot odpowiedzialny	Szacowany koszt (w tys. zł)
1324 Nocek duży	Określenie stanu zachowania gatunku w obszarze	Parametry zgodne z PMŚ GIOŚ	Wskaźniki zgodne z PMŚ GIOŚ	Ocena prowadzona zgodnie z PMŚ GIOŚ. (monitoring letni).	Zgodnie z PMŚ GIOŚ.	Strych kościoła i budynku klasztornego.	RDOŚ w Rzeszowie	10
1352 Wilk	Określenie stanu zachowania gatunku w obszarze	Parametry zgodne z PMŚ GIOŚ	Wskaźniki zgodne z PMŚ GIOŚ	Ocena prowadzona zgodnie z PMŚ GIOŚ.	Zgodnie z PMŚ GIOŚ.	Cały obszar	RDOŚ w Rzeszowie	3 x5=15

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

OSI ODRĘBNA
FINANSOWANA
ZE ŚRODKÓW
NARODOWYCH

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

8. Wskazania do dokumentów planistycznych

L.p.	Dokumentacja planistyczna	Wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 (Art. 28 ust 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody)
1	<p>Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (Uchwała Nr 248/XXX/02 Rady Gminy Horyniec-Zdrój z dnia 27 lutego 2002 roku)</p> <p>Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Narol (Uchwała Nr 187/XX/2000 Rady Miasta i Gminy Narol z dnia 29 listopada 2000 roku)</p> <p>Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lubaczów (Uchwała Nr IV/25/98 Rady Gminy Lubaczów z dnia 29 grudnia 1998 roku)</p> <p>Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Cieszanów (Uchwała Nr XIV\84/2011 Rady Miasta Cieszanów z dnia 25 października 2011 roku)</p>	<p>Podczas aktualizacji istniejących Studiów wprowadzić informację o granicach i przedmiotach ochrony obszaru Natura 2000 Horyniec. Należy utrzymać istniejące korytarze ekologiczne, pozwalające zachować spójność sieci Natura 2000. W trakcie aktualizacji należy uwzględnić zachowanie takich struktur jak zadrzewienia, aleje i szpalery drzew oraz zakrzaczenia i ich ciągłość. Należy zachować też ich drożność, zwłaszcza w przypadku planowania inwestycji mogących stanowić barierę dla migrujących zwierząt.</p> <p>Na gruntach ze zidentyfikowanymi siedliskami przyrodniczymi wprowadzić zapis o utrzymaniu w dotychczasowym sposobie zagospodarowania przedmiotowych terenów. Zmiana użytkowania terenu jest dopuszczalna jeżeli sprzyjać będzie zachowaniu siedlisk przyrodniczych lub jest wykonana w ramach planu zadań ochronnych.</p> <p>Należy uwzględnić zapisy planu zadań ochronnych zawarte we wcześniejszych częściach dokumentu, szczególnie zapisy działań ochronnych.</p> <p>Nie należy dopuszczać nowej zabudowy w odległości mniejszej niż 30 m od płatów zbiorowisk łągowych (91E0).</p>

L.p.	Dokumentacja planistyczna	Wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 (Art. 28 ust 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody)
2	<p>Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (Uchwała Nr 248/XXX/02 Rady Gminy Horyniec-Zdrój z dnia 27 lutego 2002 roku)</p> <p>Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Narol (Uchwała Nr 187/XX/2000 Rady Miasta i Gminy Narol z dnia 29 listopada 2000 roku)</p>	<p>W areale kluczowym dla ochrony wilka (zgodnie z zał. map. nr 2) należy wyłączyć z zabudowy tereny otwarte pozbawione obecnie zabudowy oraz ograniczyć rozbudowę istniejących jednostek osadniczych. Konieczne jest także utrzymanie dotychczasowego sposobu użytkowania terenów leśnych, a w przypadku gruntów rolnych dopuszczalna jest jedynie zmiana kwalifikacji gruntów na leśne.</p> <p>Wprowadzenie do Studiów wyznaczonych dotychczasową wiedzą korytarzy ekologicznych ważnych dla wilka, a następnie ich aktualizacja (po dokładnej ich lokalizacji w wyniku dalszych badań) i ochrona przed zabudową i wszelkimi innymi działaniami, wpływającymi na ich drożność oraz wprowadzenie obowiązku budowy odpowiednich przejść dla zwierząt na odcinkach dróg planowanych do budowy na przebiegu korytarzy ekologicznych.</p>

L.p.	Dokumentacja planistyczna	Wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 (Art. 28 ust 10 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody)
3	Wskazania do przyszłych MPZP miejscowości położonych w granicach obszaru Horyniec PLH180017.	<p>Wprowadzić informację o granicach i przedmiotach ochrony obszaru Natura 2000 Horyniec. Należy utrzymać istniejące korytarze ekologiczne, pozwalające zachować spójność sieci Natura 2000. Należy uwzględnić również zachowanie takich struktur jak zadrzewienia, aleje i szpalery drzew oraz zakrzaczenia i ich ciągłość. Należy zachować też ich drożność, zwłaszcza w przypadku planowania inwestycji mogących stanowić barierę dla migrujących zwierząt.</p> <p>Na gruntach ze zidentyfikowanymi siedliskami przyrodniczymi wprowadzić zapis o utrzymaniu w dotychczasowym sposobie zagospodarowania przedmiotowych terenów. Zmiana użytkowania terenu jest dopuszczalna jeżeli sprzyjać będzie zachowaniu siedlisk przyrodniczych lub jest wykonana w ramach PZO.</p> <p>Należy uwzględnić zapisy planu zadań ochronnych zawarte we wcześniejszych częściach dokumentu, szczególnie zapisy działań ochronnych.</p> <p>Nie należy dopuszczać nowej zabudowy w odległości mniejszej niż 30 m od płatów zbiorowisk łągowych (91E0).</p> <p>W areale kluczowym dla ochrony wilka należy wyłączyć z zabudowy tereny otwarte pozbawione obecnie zabudowy oraz ograniczyć rozbudowę istniejących jednostek osadniczych. Konieczne jest także utrzymanie dotychczasowego sposobu użytkowania terenów leśnych, a w przypadku gruntów rolnych dopuszczalna jest jedynie zmiana kwalifikacji gruntów na leśne.</p> <p>Wprowadzenie wyznaczonych dotychczasową wiedzą korytarzy ekologicznych ważnych dla wilka, a następnie ich aktualizacja (po dokładnej ich lokalizacji w wyniku dalszych badań) i ochrona przed zabudową i wszelkimi innymi działaniami, wpływającymi na ich drożność oraz wprowadzenie obowiązku budowy odpowiednich przejść dla zwierząt na odcinkach dróg planowanych do budowy na przebiegu korytarzy ekologicznych.</p>

9. Przesłanki sporządzenia planu ochrony

Brak przesłanek do sporządzenia planu ochrony.

10. Projekt weryfikacji SDF obszaru i jego granic

L.p.	Zapis SDF	Proponowany zapis SDF	Uzasadnienie do zmiany
	Zgodnie z załączonym projektem SDF.		

Proponowany przebieg granicy na tle istniejących granic obszaru	Uzasadnienie do zmiany
Korekta granicy	Potrzeba jej dosunięcia do granicy działek ewidencyjnych lub innych granic pozwalających na łatwą identyfikację – działanie istotne z punktu planowania i wykonywania działań ochronnych.
Zmiana granicy:	
I	Włączenie płątów siedlisk przyrodniczych (Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (7140), Bory i lasy bagienne (91D0), które obecnie zostały przedzielone granicą obszaru, a które potencjalnie mogą być penetrowane przez wilka <i>Canis lupus</i> (1352) stanowiącego przedmiot ochrony w obszarze.
II	Wyłączenie terenów rolnych i nieużytków porolnych wraz z bunkrami nr 1 i 2, które nie mają znaczenia dla hibernacji nietoperzy (w trakcie obecnej inwentaryzacji) nie stwierdzono w nich nietoperzy, a warunki panujące w tych bunkrach nie dają podstaw do przewidywania ich zimowania w przyszłości).
III	Włączenie fragmentu doliny Świdnicy ze stanowiskami motyla będącego przedmiotem ochrony obszaru czerwończyka nieparka <i>Lycaena dispar</i> (1060) oraz z potencjalnymi stanowiskami motyla będącego przedmiotem ochrony obszaru - przeplatki aurinii <i>Euphydryas aurinia</i> (1065).
IV	Włączenie fragmentu doliny Świdnicy z potencjalnymi stanowiskami motyli będących przedmiotami ochrony obszaru: czerwończyka nieparka <i>Lycaena dispar</i> (1060) i przeplatki aurinii <i>Euphydryas aurinia</i> (1065).
V	Wyłączenie pól uprawnych, nieużytków porolnych zapustów i nasadzeń.
VI	Wyłączenie działki ewidencyjnej z ruinami zabudowy gospodarczej.

Proponowany przebieg granicy na tle istniejących granic obszaru	Uzasadnienie do zmiany
VII	Włączenie mozaiki zaroślowo-łąkowej z potencjalnymi stanowiskami motyli będących przedmiotami ochrony obszaru: czerwńczyka nieparka <i>Lycaena dispar</i> (1060) przeplatki aurinii <i>Euphydryas aurinia</i> (1065).
VIII	Włączenie fragmentu doliny Papierni ze stanowiskiem motyla będącego przedmiotem ochrony obszaru - czerwńczyka nieparka <i>Lycaena dispar</i> (1060).
IX	Włączenie mozaiki leśnej i zaroślowo-łąkowej ze stanowiskiem motyla będącego przedmiotem ochrony obszaru - czerwńczyka nieparka <i>Lycaena dispar</i> (1060).
X	Wyłączenie terenów rolnych i nieużytków porolnych, podsiewanych porolnych łąk wraz z zabudową mieszkalną i gospodarczą oraz nasadzeniami sosnowo-dębowymi. Nasadzenia te, zostały wcześniej błędnie opisane jako siedlisko grądu subkontynentalnego (9170), jednak podczas inwentaryzacji wykonywanej na potrzeby sporządzenia projektu pzo zostały negatywnie zweryfikowane, jako zadrzewienia na dawnej zabudowie wiejskiej.
XI	Włączenie mozaiki łąkowo-szuwarowej z licznymi stanowiskami motyla będącego przedmiotem ochrony obszaru - czerwńczyka nieparka <i>Lycaena dispar</i> (1060) oraz potencjalnymi stanowiskami przeplatki aurinii <i>Euphydryas aurinia</i> (1065).
XII	Wyłączenie terenów rolnych i nieużytków porolnych wraz z zabudową mieszkalną i gospodarczą.
XIII	Wyłączenie terenów rolnych i nieużytków porolnych wraz z zabudową mieszkalną i gospodarczą. Wyłączeniu podlega też znajdujący się we wsi Radruż płat łągu na gruntach prywatnych. Płat ten jest najgorzej zachowany spośród łągów w obszarze, charakteryzuje się mocno zaburzona strukturą pionową i przestrzenną, a znaczna jego powierzchnia objęta jest występowaniem gatunków inwazyjnych obcego pochodzenia, między innymi niecierpka himalajskiego <i>Impatiens glandulifera</i> , nawłoci późnej <i>Solidago serotina</i> i innych. Nie wykazuje on również łączności przestrzennej i pozostałymi terenami leśnymi w obszarze. Przewidziany do wyłączenia kontur nie stanowi ważnych miejsc przebywania i żerowania dla żadnego z gatunków zwierząt, będących przedmiotami ochrony w obszarze Horyniec.
XIV	Włączenie mozaiki łąkowo-szuwarowej z potencjalnymi stanowiskami motyli będących przedmiotami ochrony obszaru - czerwńczyka nieparka <i>Lycaena dispar</i> (1060) oraz przeplatki aurinii <i>Euphydryas aurinia</i> (1065).
XV	Przesunięcie granicy obszaru w głąb obszaru Uroczyska Roztocza Wschodniego – zmiana służy ucztylnieniu przebiegu granicy między tymi dwoma obszarami i nie wiąże się z żadnymi wyłączeniami

Proponowany przebieg granicy na tle istniejących granic obszaru	Uzasadnienie do zmiany
	gruntów z sieci Natura 2000. Granica biegnąca teraz przez tereny leśne położone na południe od drogi Narol-Werchrata – bardzo trudno identyfikowalna w terenie – biec będzie po drodze.

11. Zestawienie uwag i wniosków

Tab. 11.1. Zestawienie uwag i wniosków do dokumentacji pzo.

l.p.	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
<i>Uwagi zgłoszone w trakcie prac Zespołu Lokalnej Współpracy.</i>			
	Moduł A		
	Moduł B		
1.	W piśmie wnioskuje się o wykreślenie zagrożenia istniejącego D01.02 – Drogi (wzrost izolacji obszaru).	Starostwo Powiatowe w Lubaczowie pismo z dnia 30.10.2013; znak: RG.611.2.7.2013	Uwaga nie została uwzględniona. Drogi stanowią istotny czynnik wpływający na izolację obszaru.
	Moduł C		
2.	W piśmie wnioskuje się o wykreślenie działań ochronnych polegających na: 1. ograniczeniu tonażu pojazdów na drodze 867, na	Starostwo Powiatowe w Lubaczowie pismo z dnia 30.10.2013;	Sposób rozpatrzenia: ad. 1. Wniosek uwzględniono. ad. 2. Uwzględnienie wniosku jest uzależnione

l.p.	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
	<p>odcinku gdzie przebiega ona przez obszar Horyniec, do 18 ton,</p> <p>2. ograniczeniu prędkości do 50 km/h na odcinku Dziewięcierz-Werchrata.</p>	znak: RG.611.2.7.2013	od wyników zaplanowanych w pzo badań nad przebiegiem korytarzy ekologicznych; odcinki dróg, na których wyznaczone zostaną ograniczenia prędkości będą wskazane w przyszłości, o ile taką potrzebę wskażą wykonane badania.
3.	W piśmie wnosi się o usunięcie zapisów ograniczających ruch samochodowy na drogach wojewódzkich.	Marszałek Województwa Podkarpackiego pismo z dnia 29.10.2013; znak: OS-I.7120.32.2.2013.MR	Wniosek uwzględniono w zakresie ograniczeń tonażu, natomiast w odniesieniu do ograniczenia prędkości, wskazanie odcinków, na których powinno się pojawić, uzależniono od wyników przyszłych badań nad przebiegiem korytarzy ekologicznych.
4.	W piśmie wnosi się o uwzględnienie w projekcie zmian granic obszaru wyłączenia terenów rolnych i mieszkaniowych w Horyńcu-Zdroju i innych miejscowościach gminy.	Gmina Horyniec-Zdrój pismo z dnia 26.08.2013; znak: G.6120.1.2013	Wniosek uwzględniono w znacznym stopniu, proponując zmianę granic przez wyłączenie wnioskowanych terenów rolnych i mieszkaniowych wszędzie tam, gdzie nie kolidowało to z celami ochrony obszaru.
<i>Odpowiedzi na uwagi do zarządzenia zgłoszone w ramach konsultacji społecznych wynikających z art. art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2013 poz. 1235 z późn. zm.) znalazły się w uzasadnieniu do zarządzenia. Zamieszczono je też pod niniejszą tabelą i odpowiednio uwzględniono w treści dokumentacji. Poniżej zamieszczono odpowiedzi na uwagi zgłoszone w trakcie konsultacji społecznych, nie dotyczące zarządzenia.</i>			
5.	Zapytanie o znaczenie dokumentacji sporządzanej na potrzeby pzo.	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-12/14 z dnia 25.02.2014 r.	Dokumentacja pzo jest materiałem źródłowym na podstawie którego sporządzane jest zarządzenie ustanawiające plan zadań ochronnych, będące aktem prawa miejscowego.
6.	Wniosek o wyłączenie fragmentu Gminy Lubaczów wskazanego na załączniku mapowym.	Gmina Lubaczów; pismo z dnia 05.03.2014; zn. spr.: IKR.6121.3.2014	Przedstawiony materiał był analizowany w trakcie prac nad pzo i został uwzględniony w takim rozmiarze w jakim zmiana nie kolidowała z celami ochrony obszaru. Należy

l.p.	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
			wskazać że w proponowanym do wyłączenia konturze znajdują się – prócz żerowisk nietoperzy – chronione siedliska przyrodnicze oraz cenne siedliska motyli. Niemniej należy mieć na uwadze, iż położenie określonego terenu w obszarze Natura 2000 nie wyklucza jego przeznaczenia pod inwestycje, podobnie jak wyłączenie z obszaru nie gwarantuje, że będzie mógł tam rozwinąć się przemysł. Kluczowa jest tu ocena wpływu przedsięwzięcia na przedmioty ochrony obszaru Natura 2000.
7.	Wskazanie iż brak w dokumentacji wystarczającego uzasadnienia do zmiany statusu siedliska 8310.	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, e-mail z dnia 10 marca 2014 roku	W ocenie eksperta siedlisko nie spełnia kryterium reprezentatywności, które pozwalałoby kwalifikować go jako przedmiot ochrony. Szczegółowe uzasadnienie wraz z ocenami ekspert zawarł w pkt. 2.6. Ocena FV wynika z kształtu roboczych wskaźników oceny siedliska wykorzystanych przez eksperta, gdzie stan FV odnotowuje się głównie tam, gdzie nie było zmian w odniesieniu do okresu referencyjnego. W przypadku jaskiń występujących w obszarze takich zmian nie stwierdzono (stąd ocena FV), co jednak nie zmienia ich pierwotnego charakteru.
8.	Wskazanie iż brak w dokumentacji wystarczającego uzasadnienia do zmiany statusu siedliska 6510.	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, e-mail z dnia 10 marca 2014 roku	W ocenie eksperta siedlisko w obszarze ma znikome znaczenie dla jego ochrony w sieci Natura 2000, głównie z uwagi na relatywnie niewielką powierzchnię i przeciętny sposób

l.p.	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Sposób rozpatrzenia / odpowiedź
			wykształcenia siedliska. Szczegółowe uzasadnienie wraz z ocenami ekspert zawarł w pkt. 2.6.
9.	Wskazanie, że ryś nie jest przedmiotem ochrony obszaru.	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, e-mail z dnia 10 marca 2014 roku	Ryś w dokumentacji nie został wskazany jako istniejący lub projektowany przedmiot ochrony, lecz jako gatunek wymagający dalszych badań, co w tekście wyraźnie zaznaczono. Tego typu zapisy, zgodnie z ustaleniami telefonicznymi z GDOŚ, mogą znaleźć się w dokumentacji.
10.	Wskazanie, że brak uzasadnienia do zmiany SDF.	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, e-mail z dnia 10 marca 2014 roku	Projekt nowego SDF jest odrębnym załącznikiem do dokumentacji. Zgodnie z nowymi wytycznymi dotyczącymi wypełniania SDF znajdują się tam uzasadnienia dokonanych ocen.

Tab. nr 11.2. Zestawienie uwag i wniosków zgłoszonych w wyniku 21-dniowych konsultacji społecznych projektu zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie w sprawie ustanowienia PZO dla obszaru Natura 2000

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
1.	<p>Uwaga do załącznika nr 3: Uznanie zagrożenia J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska dla siedlisk 9130, 9170 za zagrożenie istniejące.</p> <p>Wniosek o przeniesienie powyższego zagrożenia do zagrożeń potencjalnych.</p> <p>Uzasadnienie: „Zagrożenie J03.01, jak wynika z opisu w kolumnie 5, wiąże się z niedoborem obumierających drzew i</p>	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-12/14 z dnia 25.02.2014 r.	Zarówno dąb szypułkowy (podstawowy element drzewostanu grądu subkontynentalnego – siedliska o kodzie 9170) oraz buk (gatunek właściwy dla buczyny karpackiej – siedliska o kodzie 9130) z natury osiągają znacznie większe pierśnice niż 50 cm i w ocenie tut. organu nie ma podstaw twierdzenie, że w obszarze Horyniec, w typie siedliskowym lasu i lasu mieszanego takich pierśnic osiągać nie mogą. Wnioskodawca nie podał tu jakiegokolwiek merytorycznego uzasadnienia (np. danych z operatów glebowo-siedliskowych lub planów urzędzenia lasu). Aktualny niedobór tego typu drzew wynika w części ze sposobu prowadzonej tu nigdyś gospodarki leśnej, gdzie w trakcie rębni usuwano niemal całą warstwę drzew	Zapisy pozostają bez zmian

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	<p>martwego drewna, co skutkuje niedostatkami mikrosiedlisk gatunków związanych z tym typem siedliska. Obecnie nie ma przyjętych metodyk monitoringu GIOŚ dla w/w siedlisk. W opracowaniu wykorzystano, dla siedliska 9130, wskaźniki autorstwa Pawła Pawlaczyka, a dla siedliska 9170 - wskaźniki autorskie oparte o wskaźniki obowiązujące dla grądu subatlantyckiego oraz wstępnie opracowane dla żyznych buczyn. Metodyki te nie zostały uzgodnione z zarządcą terenu (PGL LP). Wskaźnikiem kardynalnym rzutującym w głównej mierze na osiągnięcie oceny U2 w obszarze dla tych siedlisk jest wskaźnik: martwe drewno leżące stojące o długości powyżej 3 m grubości powyżej 50 cm (stan właściwy FV powyżej 5 szt./ha.) W przyjętym wskaźniku dopuszcza się obniżenie progu grubościowego do 30 cm dla obu w/w siedlisk w sytuacji, kiedy drzewa z przyczyn naturalnych nie dorastają do 50 cm grubości. Uważam, że w obszarze Horyniec występuje właśnie taka sytuacja i obniżenie progu grubości jest uzasadnione merytorycznie, a jednocześnie poprawiłoby ocenę stanu ochrony siedliska dla tego wskaźnika”.</p>		<p>pozostawiając tylko młode pokolenie, a w części ze skali istniejących tu niegdyś wylesień. Odbudowa właściwej dla siedliska przyrodniczej struktury wymaga czasu i naturalną rzeczą jest, że odtworzenie zasobów starych, grubych drzew, a w konsekwencji drewna grubowymiarowego jest procesem długotrwałym i obliczonym na dziesięciolecia. Niemniej takie ustawienie progu drewna grubowymiarowego, wskazuje że drzewa grube i stare powinny być stałym elementem ekosystemu leśnego i konieczność zapewnienia ich udziału należy brać pod uwagę przy planowaniu i prowadzeniu działań gospodarczych. Nie wydaje się właściwe rezygnowanie z tego postulatu w celu doraźnej poprawy wskaźników oceny siedliska.</p> <p>Przepisy prawne jak również wytyczne dotyczące sporządzania pzo nie zobowiązują Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska do uzgadniania metodyki oceny siedlisk i gatunków z przedstawicielami Państwowego Gospodarstwa Leśnego. Nie jest to również celowe z uwagi na fakt, że metodyki te opracowuje się dla całej Polski. Ponadto nie ma możliwości powołania w skali województwa odpowiednio szerokiego gremium, które zgromadziłoby wszystkich zainteresowanych tą kwestią. Przeprowadzenie tego typu ustaleń ma sens tylko na szczeblu centralnym i mając to na względzie przy Generalnym Dyrektorsze Ochrony Środowiska w ostatnich latach powołano Zespół ds. Analiz Wskaźników Przyrodniczych, który zajmował się analizą zgłoszonych uwag. Ponadto PGL LP mogą zgłaszać uwagi odnośnie wskaźników do GIOŚ, który zgodnie z przepisami prawa prowadzi monitoring przyrodniczy i ustala wskaźniki.</p>	
2.	<p>Uwaga do załącznika nr 3: Uznanie zagrożenia J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska dla siedliska 91EO za zagrożenie istniejące.</p> <p>Wniosek o przeniesienie powyższego zagrożenia do zagrożeń potencjalnych.</p>	<p>Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-12/14 z dnia 25.02.2014 r.</p>	<p>Ocenę siedliska wykonano zgodnie z aktualnie obowiązującą metodyką GIOŚ i nie stosowano tu żadnych modyfikacji autorskich (w aktualnej wersji wskaźnikiem kardynalnym jest martwe drewno grubo wymiarowe, dokonana została bowiem aktualizacja wskaźnika). Wymóg korzystania z metodyki GIOŚ wprowadza rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000. Właściwym miejscem na zgłaszanie uwag do metodyk</p>	<p>Zapisy pozostają bez zmian.</p>

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	<p>Uzasadnienie: „Przyjęta metodyka GIOŚ dla siedliska 91EO (ocena stanu ochrony siedliska w obszarze - U1) jest zbyt restrykcyjna. Na ocenę ogólną U1 stanu ochrony siedliska w obszarze rzutują w głównej mierze wskaźniki: martwe drewno wielkowymiarowe (leżące i stojące - >3 m długości i >50 cm średnicy) - stan FV powyżej 5 szt./ha, martwe drewno (stan FV - powyżej 10 % zasobności drzewostanu) oraz wiek drzewostanu (> 20% udziału objętościowego drzew starszych niż 100 lat). W ocenie stanu ochrony tego siedliska występuje niezgodność z metodyką GIOŚ polegająca na tym, że wykonawca za wskaźnik kardynalny przyjął martwe drewno wielkowymiarowe, zamiast martwe drewno. Uważam, że uzyskanie w/w wartości dla stanu FV na siedlisku 91EO nie jest możliwe do osiągnięcia, nawet w sytuacji całkowitego wyłączenia z użytkowania siedliska, co obecnie ma praktycznie miejsce. Osiągnięcie stanu FV w zakresie wskaźnika wiek drzewostanu nie jest możliwe, z uwagi na występujące od kilku lat choroby (zamieranie jesionu wyniosłego), które wykonawca projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Horyniec wymienia jako zagrożenie istniejące dla tego siedliska (K04.03 - Zawleczenie choroby). Choroba ta skutkuje koniecznością usuwania zaatakowanych jesionów”.</p>		<p>jest GIOŚ, który zgodnie z przepisami prawa prowadzi monitoring i ustala wskaźniki. Zwrócić należy uwagę, że jesion jest sukcesywnie zastępowany przez olszę czarną i nic nie wskazuje by i ten gatunek znajdował się w recesji. Ponadto wskazać należy, że w przypadku wskaźnika „martwe drewno grubowymiarowe” (we wniosku wskazanego jako niemożliwy do osiągnięcia) stan siedliska 91EO został oceniony jako właściwy (FV).</p>	
3.	<p>Uwaga do załącznika nr 3: Uznanie zagrożenia B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew (opis zagrożenia w kolumnie 5: likwidacja potencjalnych schronień zimowych) za istniejące dla mopka i nocka dużego (tereny leśne obszaru).</p> <p>Wniosek o przeniesienie zagrożenia do zagrożeń potencjalnych.</p>	<p>Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-12/14 z dnia 25.02.2014 r.</p>	<p>Uwaga została uwzględniona – zagrożenie przeniesiono do potencjalnych.</p>	<p>Zagrożenie przeniesiono do potencjalnych.</p>

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	<p>Uzasadnienie:</p> <p>„Obecnie w LP pozostawiane są drzewa obumierające i martwe, ale ze względów BHP i stanu zdrowotnego lasu (jesion wyniosły) niektóre z nich muszą być wycinane, a w niektórych przypadkach nawet usuwane poza tereny leśne. Dodatkowo zgodnie z zapisami obowiązującej w LP Instrukcji Ochrony Lasu (tom. I str. 27-28) w celu zachowania ochrony różnorodności przyrodniczej zaleca się pozostawianie w lesie tzw. drzew biocenotycznych do ich biologicznej śmierci i ich naturalnego rozkładu. Za drzewa biocenotyczne uważa się min. drzewa będące siedliskiem chronionych gatunków grzybów, roślin i zwierząt, które mogą stanowić potencjalne schronienia letnie dla nietoperzy”.</p>			
4.	<p>Uwaga do załącznika nr 3:</p> <p>1. Wniosek o doprecyzowanie opisu zagrożenia (D01.02 Drogi i autostrady) poprzez wskazanie, że zagrożenie to nie dotyczy dróg leśnych, co wynika bezpośrednio z metodyki monitoringu GIOŚ, która mówi o drogach publicznych (krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych).</p> <p>2. Wniosek o to, aby w opisie w/w zagrożenia uzupełnić zapis, że to natężenie ruchu na drogach stanowi zagrożenie dla wilka, co wynika wprost z działania ochronnego dotyczącego ograniczenia prędkości pojazdów na drodze nr 867 do 50 km/h.</p> <p>Uzupełnienie:</p> <p>„Pragnę też zaznaczyć, że wskaźnikiem decydującym o ocenie stanu ochrony U2 jest wskaźnik zagęszczenia dróg (stan FV - < 0,1 km/km²). Poprawa tego wskaźnika jest niemożliwa, gdyż musiałaby się wiązać z likwidacją już istniejących dróg”.</p>	<p>Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-12/14 z dnia 25.02.2014 r.</p>	<p>Uwaga została uwzględniona – doprecyzowano, że chodzi o drogi publiczne oraz uwzględniono natężenie ruchu. Nie zakłada się jednocześnie w przypadku wilka poprawy stanu ochrony, a jedynie niwelowanie zagrożeń.</p>	<p>Zapis: „Drogi stanowią podstawowy czynnik decydujący o izolacji obszaru oraz fragmentujący areal watahy.”</p> <p>zmieniono na:</p> <p>„Drogi publiczne stanowią podstawowy czynnik decydujący o izolacji obszaru oraz fragmentujący areal watahy. Największym zagrożeniem są te o znacznym natężeniu ruchu drogowego – w warunkach obszaru jest to droga wojewódzka nr 867.”</p>

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
5.	<p>Uwaga do załącznika nr 4:</p> <p>„Dla siedlisk 9130, 9170, 91E0 odnoszę się negatywnie do celu działania ochronnego w zakresie: <i>zwiększanie martwego drewna, w tym grubowymiarowego</i> w kontekście ilości martwego drewna grubowymiarowego wynikającego z przyjętych wskaźników umożliwiających osiągnięcie stanu FV (9130, 9170 - powyżej 5 szt./ha kłód o długości powyżej 3 m i grubości powyżej 50 cm, a dla siedliska 91E0 - powyżej 5 szt./ha kłód o długości powyżej 3m i średnicy powyżej 50 cm.)”. Uzasadnienie przedstawiono w pkt.1</p>	<p>Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-12/14 z dnia 25.02.2014 r.</p>	<p>Odpowiedź przedstawiono w pkt. 1 i 26. Olcha czarna – podstawowy element drzewostanów łągowych w obszarze, również powinna osiągnąć zakładaną pierśnicę, tym bardziej, że w obszarze dla siedliska 91E0 osiągnięto wymaganą dla stanu właściwego (FV) wartość wskaźnika „Martwe drewno wielkowymiarowe (leżące lub stojące) >3 m długości i >50 cm średnicy”, a badania wykonywano w obecności pracowników Nadleśnictwa. Wyniki uzyskane na stanowiskach monitoringowych przesłano również wnioskodawcy i nie zgłosił do nich zastrzeżeń. Ponadto wyniki oceny siedlisk przeprowadzone w innych obszarach Natura 2000 w woj. podkarpackim dowodzą, że przy tak określonych wskaźnikach możliwe jest osiągnięcie stanu FV, również w lasach gospodarczych (m.in. obszar Natura 2000 Trzciana, właściwy stan ochrony dla siedliska 9130 potwierdził wnioskodawca zgłaszając uwagi do planu zadań ochronnych dla tego obszaru podczas konsultacji społecznych).</p>	<p>Zakres zmian przedstawiono w pkt. 26</p>
6.	<p>Uwaga do załącznika nr 5:</p> <p>Wniosek o wykreślenie działania ochronnego: pozostawianie bez użytkowania rębnych projektowanych rezerwatów przyrody: „Dublen” i „Buczyna Horyniecka”.</p> <p>Uzasadnienie: Rezerваты te są projektowane od wielu lat i nie znane są perspektywy czasowe ich utworzenia. Działanie takie może mieć miejsce w odległej przyszłości, może też nigdy nie zostać zrealizowane. Zarządzający lasami Nadleśnictwa Lubaczów jest zobowiązany do realizacji zapisów p.u.l., które wynikają z potrzeb hodowlanych. W obowiązującym planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Lubaczów na okres 01.01.2009 - 31.12.2018r. nie ma zaplanowanych cięć rębnych w w/w wymienionych projektowanych rezerwach przyrody, a jedynie przedrębne.</p>	<p>Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-12/14 z dnia 25.02.2014 r.</p>	<p>Zastosowany w planie zadań ochronnych zapis powiela ustalenia aktualnego programu ochrony przyrody dla Nadleśnictwa Lubaczów, który projektowane rezerваты wyłącza z użytkowania rębnych oraz jest zgodny z obowiązującą Instrukcją Urządzenia Lasu, wskazującą, że w projektowanych rezerwach należy „ograniczyć przewidywane czynności gospodarcze do niezbędnych zabiegów, zgodnie z celem ochrony projektowanego rezerwatu”. Z uwagi iż celem ochrony w projektowanym rezerwacie „Dublen” ma być „zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu dobrze wykształconej żyznej buczyny karpackiej w formie podgórskiej <i>Dentario glandulosae-Fagetum</i> ze stanowiskami roślin górskich i chronionych oraz liczego skupiska kłococzki południowej <i>Staphylea pinnata</i>, porastających niezwykle urzeźbiony teren z licznymi jarami”, a w „Buczynie Horynieckiej” – „zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu dobrze wykształconej żyznej buczyny karpackiej w formie podgórskiej <i>Dentario glandulosae-Fagetum</i> ze stanowiskami roślin górskich i chronionych”, trudno przyjąć że zastosowanie rębni, nawet z długim okresem odnowienia, jest „zabiegiem niezbędnym” i służy celom ochrony. Nie sposób więc znaleźć racjonalną</p>	<p>Zapisy pozostają bez zmian</p>

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
			motywację dla uwzględnienia wniosku, który neguje własne ustalenia Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie oraz jest sprzeczny w obowiązującą Instrukcją Urządzania Lasu. Jednocześnie wnioskodawca wskazuje, że nie są tam projektowane cięcia rębne, a jedynie przedrębne, a tych zapis wnioskowany do zmiany nie blokuje.	
7.	Uwaga do załącznika nr 5: W przypadku działania ochronnego <i>pozostawianie bez użytkowania trudno dostępnych stoków i dolin potoków wraz z obszarami źródliskowymi</i> dla siedlisk 9130 i 9170 należy doprecyzować, że chodzi o trudnodostępne stoki i doliny potoków wraz z obszarami źródliskowymi, wyszczególnione w planach urządzenia lasu (program ochrony przyrody) dla Nadleśnictwa Narol i Lubaczów.	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-12/14 z dnia 25.02.2014 r.	Odniesienie do programów ochrony przyrody nie jest zasadne, gdyż wskazane są tam jedynie strefy przy głównych ciekach wodnych a takich nie ma w obrębie wyznaczonych siedlisk. W przypadku terenów źródliskowych i trudnodostępnych stoków zapisy są bardzo ogólne. Powierzchnie te mogą być natomiast wyznaczone w ramach kolejnej rewizji planów urządzenia lasu i tak też doprecyzowano zapis. Ze względu na znaczny stopień przekształcenia drzewostanów obszaru i uwagi zgłoszone przez Nadleśnictwo Lubaczów, dodano uwagę by pozostawiać fragmenty reprezentatywne (typowe) dla siedliska przyrodniczego.	Zapis: <i>pozostawianie bez użytkowania trudno dostępnych stoków i dolin potoków wraz z obszarami źródliskowymi zmieniono na: pozostawianie bez użytkowania trudno dostępnych stoków i dolin potoków wraz z obszarami źródliskowymi; w ramach działania należy pozostawiać fragmenty reprezentatywne dla siedliska przyrodniczego; szczegółowy zasięg wyłączeń zostanie wskazany w ramach najbliższej rewizji planów urządzenia lasu w uzgodnieniu z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000.</i>

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
8.	Uwaga do załącznika nr 5: W pierwszym działaniu ochronnych dla siedliska 91E0 wnioskuję o usunięcie fragmentu tekstu "wraz z bezpośrednim otoczeniem".	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-12/14 z dnia 25.02.2014 r.	Uwaga została uwzględniona – sformułowanie „wraz z bezpośrednim otoczeniem” usunięto.	Zapis: „Wylączenie z użytkowania gospodarczego płatów siedliska wraz z bezpośrednim otoczeniem, za wyjątkiem cięć sanitarnych i usuwania gatunków obcych ekologicznie”, zmieniono na (również po uwzględnieniu innych uwag): „Wylączenie z pozyskania drewna w ramach trzebieży późnych i cięć rębnych płatów siedliska, za wyjątkiem cięć sanitarnych i usuwania gatunków obcych ekologicznie”.
9.	Uwaga do załącznika nr 5: „W działaniu ochronnym dla mopka 1308 i nocka dużego 1324 znalazł się zapis: W przypadku konieczności usunięcia drzew nie należy dopuścić do nadmiernego rozrzedzenia koron drzew prowadzących do powstania luk większych niż 10m (ok. 1 ar). Ponieważ luka jest formą powierzchni, właściwe byłoby wyrażenie jej w m ² . Jednocześnie proszę o odpowiedź, w oparciu o jakie dane naukowe określono maksymalny rozmiar luk w drzewostanie ze	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-12/14 z dnia 25.02.2014 r.	1 ar to 100 m ² – zapis w tym wypadku jest na tyle jasny, że nie jest celowe przeliczanie arów na m ² . Zwarte korony drzew mają znaczenie głównie w miejscach rojenia nietoperzy, do którego dochodzi zwykle w sąsiedztwie zimowisk. Rozmiar luk określono w oparciu o doświadczenie eksperta oraz analizę następujących materiałów: Gottfried I. 2009. Use of underground hibernacula by the barbastelle (Barbastella barbastellus) outside the hibernation season. Acta Chiropterologica, 11(2): 363-373. Sierro A. 1999. Habitat selection by barbastelle bats (Barbastella	Zapis zmieniono w oparciu o inne uwagi – zmiany przedstawiono pkt. 19.

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	względu na wymagania mopka i nocka dużego.”		barbastellus) in the Swiss Alps (Valais). Journal of Zoology, London 248: 429-432. Sierro A. 2003. Habitat use, diet and food availability in a population of Barbastella barbastellus in a Swiss alpine valley. Nyctalus 8: 670-673.	
10.	Uwaga do załącznika nr 5: „W działaniu ochronnym dla mopka i nocka dużego utrzymanie lub powiększenie obecnego arealu i zwartości terenów leśnych obszaru... proponuje się następujące działania: - utrzymanie jak największej powierzchni drzewostanów liściastych, - zwiększenie powierzchni drzewostanów o złożonej strukturze wiekowej i przestrzennej, - zwiększenie udziału martwych i obumierających drzew. Takie zapisy właściwie nie niosą żadnej informacji. Wnioskuje o wskazanie prognozy powierzchni drzewostanów liściastych koniecznych do utrzymania w obszarze oraz ich obecnej powierzchni, obecnej powierzchni drzewostanów o złożonej strukturze wiekowej i przestrzennej oraz docelowego udziału takich drzewostanów w przyszłości, oraz obecnego i oczekiwanego udziału obumierających drzew”.	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-12/14 z dnia 25.02.2014 r.	Przytoczone zapisy to ogólne wytyczne dotyczące gospodarki leśnej wskazujące, że istotne w gospodarce leśnej powinno być preferowanie gatunków liściastych, rozbudowanie struktury wiekowej i przestrzennej oraz zwiększenie puli starych i umierających drzew. Jednocześnie niecelowe jest wskazywanie jakichkolwiek progów w tym zakresie – drzewostany liściaste, o rozbudowanej, wielogeneracyjnej strukturze docelowo powinny zająć większość odpowiednich dla siebie siedlisk w obszarze. Jest to jednak cel długoterminowy, który będzie realizowany przez dziesięciolecia, również z tego względu podawanie prognozy w dokumencie, który obowiązywał będzie jedynie przez dziesięć lat, nie jest celowe. Zalecenie dotyczące zwiększenia udziału martwych i obumierających drzew zostało wykreślone, gdyż nie badano szczegółowo tego aspektu siedlisk nietoperzy.	Wskazany zapis zmieniono na poniższy. <i>W gospodarce leśnej należy dążyć do:</i> - uzyskania jak największej powierzchni drzewostanów liściastych, - zwiększenia powierzchni drzewostanów o złożonej strukturze wiekowej i przestrzennej. Skorygowano też odpowiednio cele działań ochronnych.
11.	Uwaga do załącznika nr 5: „W działaniu ochronnym dla wilka dotyczącym zabezpieczenia bazy pokarmowej drapieżników, wnioskuje o zapisu: "pozyskanie myśliwskie powinno być prowadzone w powiązaniu ze stanem sanitarnym siedlisk leśnych" na "pozyskanie myśliwskie powinno być prowadzone w powiązaniu z poziomem szkód w drzewostanach, wyrządzanych przez zwierzynę płową”	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-12/14 z dnia 25.02.2014 r.	Uwaga została uwzględniona – wnioskowany zapis zmieniono.	Zapis zmieniono zgodnie z propozycją.

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
12.	Uwaga do załącznika nr 5: „W działaniu dotyczącym monitoringu stanu przedmiotu ochrony oraz realizacji celów działań dla siedliska 9130 i 9170 wskazano, że winien on zostać przeprowadzony z zastosowaniem metodyki monitoringu GIOŚ. Wnioskuje o wykreślenie tego zapisu, z uwagi na fakt, że na dzień dzisiejszy nie ma metodyki monitoringu siedliska 9130 i 9170 opracowanej przez GIOŚ. Nawet jeśli do czasu przeprowadzenia tego monitoringu zostanie opracowana taka metodyka, to może ona być niezgodna z kryteriami przyjętymi obecnie (wskaźniki autorskie), co uniemożliwi jakiegokolwiek porównania i ocenę skutków podjętych działań. W zamian proponuję zapis: monitoring stanu ochrony wg metodyki przyjętej na potrzeby opracowania p.z.o.”	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-12/14 z dnia 25.02.2014 r.	Obecnie dostępne są wstępne wersje metodyk do oceny siedlisk 9130 i 9170. Jest pewne, że w przeciągu najbliższych kilku lat ukażą się wersje obowiązujące, nie będzie więc podstaw by stosować wskaźniki autorskie, tym bardziej, że wymóg korzystania z metodyki GIOŚ wprowadza rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000. Jednocześnie zastosowane wskaźniki autorskie są na tyle zbliżone do proponowanych metodyk, że uzyskane wyniki powinny być porównywalne.	Zapisy pozostają bez zmian.
13.	Uwaga do załącznika nr 5 Wskazano, że opis działań ochronnych znacząco różni się od tabeli w dokumentacji, gdyż nie ma np. kosztów działań ochronnych oraz danych z monitoringu przedmiotów ochrony	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-12/14 z dnia 25.02.2014 r.	Ustawa o ochronie przyrody nie wymaga podawania w zarządzeniu kosztów realizacji działań ochronnych ani danych z oceny stanu zachowania przedmiotów ochrony. Informacje te zawiera dokumentacja pzo, która była udostępniona do wglądu w trakcie konsultacji społecznych.	Zapisy pozostają bez zmian.
14.	Uwagi do uzasadnienia 1. „Wnioskuje, aby w uzasadnieniu w części: Ocena skutków regulacji w punkcie 3 Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego znalazły się dane dotyczące wartości utraconych przychodów Skarbu Państwa z tytułu działań ochronnych związanych z pozostawianiem w drzewostanie martwego drewna, w tym grubowymiarowego oraz zwiększania udziału starodrzewów (zaniechanie cięć rębnych). W chwili obecnej brak jest takiej oceny. Zapis:	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie; zn. spr.: ZO-7324-12/14 z dnia 25.02.2014 r.	Ad. 1. RDOŚ w Rzeszowie nie jest w posiadaniu danych pozwalających wykonać tego rodzaju oszacowanie. Ponadto takie wyliczenia wymagają dodatkowych i szczegółowych badań, który pozwoliłyby określić w jakim stopniu proponowane zapisy powielają aktualne regulacje, a w jakim stopniu są rzeczywistym obostrzeniem. Bez tego rodzaju wnikliwych studiów szacunek może być obarczony bardzo dużym błędem i pozbawiony merytorycznych podstaw, tym bardziej, że tego rodzaju oszacowanie jest możliwe dopiero po wyznaczeniu przedmiotowych powierzchni. Przykładowo, jeśli określone zapisami 5% powierzchni drzewostanu użytkowanego rębnie w danym wyłączeniu leśnym obejmie dolinę potoku, gdzie, z uwagi na inne regulacje lub uwarunkowania	Sformułowanie: <i>W trakcie spotkania dokonano analizy zapisów projektu PZO i uzgodniono ich konieczne zmiany, zmieniono na: W trakcie spotkania dokonano analizy zapisów projektu PZO i przedyskutowano ich</i>

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	<p>"wprowadzone ograniczenia w gospodarce leśnej mogą w niewielkim stopniu zmniejszyć dochód Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe niemniej jednak działania te nie będą związane z wydatkowaniem dodatkowych funduszy państwowych" jest mało precyzyjny i zbyt ogólny".</p> <p>2. „Jednocześnie pragnę zwrócić uwagę, że powoływanie się w uzasadnieniu zarządzenia na ustalenia podjęte na spotkaniu roboczym (LP, RDOŚ, wykonawca), które miało miejsce w dniu 17.10.2013 r., jest nieuzasadnione. Ustalenia z tego spotkania miały być zaakceptowane w formie pisemnej przez wszystkie strony uczestniczące w tym spotkaniu”.</p>		<p>ekonomiczne pozyskania drewna się nie prowadzi, nie będzie to generowało żadnych dodatkowych strat finansowych związanych z realizacją zapisów planu zadań ochronnych. Owe straty pojawią się dopiero wówczas gdy owe 5% obejmie powierzchnię, która rzeczywiście mogła być przeznaczona do użytkowania rębego. Na oszacowanie wartości wpłynie również struktura pozostawianego płatu, jakość surowca drzewnego jaki mógłby zostać pozyskany itp. Bez tych informacji nie sposób prawidłowo wykonać żądanych oszacowań.</p> <p>Ad. 2. Uwagę uwzględniono – informacja o dokonaniu „ustaleń” w dniu 17.10.2013 r., zostaje wykreślona z uzasadnienia.</p>	konieczne zmiany.
15.	<p>Uwaga do załącznika nr 3</p> <p>„W załączniku nr 3 Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń (...), pkt 5, zagrożenia dla siedliska 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe- istniejące zagrożenia B02 i B04 przeniesie z istniejących do potencjalnych. Obecnie siedliska łąkowe w zdecydowanej większości w oparciu o zapisy PUL są wyłączone z użytkowania, trudno więc zgodzić się z zapisem, że wycinka lasu jest zagrożeniem istniejącym. Aktualnie na terenie Nadleśnictwa, również na obszarze SOO, obserwuje się 2 główne czynniki zagrażające łągom - żerowanie bobrów (czynnik główny) prowadzący w większości do całkowitego unicestwienia drzewostanu i rozwoju nitrofilnych zbiorowisk bylin i pnączy, najczęściej z dużym udziałem lub dominacją kenofitów północnoamerykańskich: rudbekii, rdestowca, nawłoci, kolczurki lub zbiorowisk szuwarowych trzciny, mozgi czy wysokich turzyc. Drugim czynnikiem (łągi wiązowe-jesionowe) jest obserwowane zjawisko zamierania jesionu. Należy również zaznaczyć, że w</p>	<p>Nadleśnictwo Lubaczów, zn. spr.: ZP 732-3/2014 z dnia 28.02.2014</p>	<p>Wskazane zagrożenia dotyczą gruntów zlokalizowanych poza zarządem PGL „Lasy Państwowe” (wyraźnie zaznaczono to w treści dokumentu) i zostały aktualnie stwierdzone przez wykonawcę planu zadań ochronnych. Wykonawca jako aktualne zagrożenia wskazał również zamieranie jesionu i szkody powodowane przez bobry. Jednocześnie należy zaznaczyć, że uszeregowanie zagrożeń opisanych w załączniku nr 3 nie odzwierciedla stopnia ich ważności – są ułożone wg kodów przypisanych do poszczególnych zagrożeń.</p>	Zapisy pozostają bez zmian.

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	większości drzewa zmarłe wskutek żerowania bobrów lub podtopień spowodowanych przez działalność bobrów nie są usuwane. W opinii Nadleśnictwa niewłaściwa hierarchia ważności wymienionych zagrożeń prowadzi do przyjęcia nieadekwatnych działań ochronnych dla siedliska (uwagi do tabeli nr 5, w części dotyczącej łągów)."			
16.	Uwaga do załącznika nr 4 „W załączniku nr 4 Cele działań ochronnych, w pkt 9,12, 13 wykreślenie określenia "zwartości" kompleksów leśnych. W gospodarce leśnej, literaturze miałyby oznaczać w odniesieniu do gospodarki leśnej.”	Nadleśnictwo Lubaczów, zn. spr.: ZP 732-3/2014 z dnia 28.02.2014	Taki zapis oznacza, że nie należy podejmować działań prowadzących do rozczłonkowania kompleksów leśnych obszaru, np. przez budowę dróg (publicznych). Jest on powiązany z zagrożeniami, gdzie określono, że niekorzystne dla gatunku są m.in. wylesienia i fragmentacja obszarów leśnych.	Zapisy pozostają bez zmian.
17.	Uwaga do załącznika nr 5 „W załączniku nr 5 Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania, w części działania ochronne dotyczącej żywnych buczyn 9130 i 9170 grądu środkowoeuropejskiego i subkontynentalnego proponuje się uzupełnienie zapisu: "pozostawienie bez użytkowania trudno dostępnych stoków i dolin potoków wraz z obszarami źródłiskowymi" o sformułowanie "określonych w PUL". W opinii Nadleśnictwa zapis w aktualnym brzmieniu nie pozwala na precyzyjne wyznaczenie takich obszarów, gdyż pojęcia "trudno dostępne" oraz "dolina potoku" czy "obszar źródłiskowy" nie pozwalają na ich jednoznaczną lokalizację. W PUL obszary te zostałyby zaznaczone na mapie (np. w formie warstwy mapy numerycznej) i odpowiednio opisane w treści planu.”	Nadleśnictwo Lubaczów, zn. spr.: ZP 732-3/2014 z dnia 28.02.2014	Odpowiedź zawarto w pkt. 7	Zmiana zapisów uwidoczniła w pkt. 7.
18.	Uwaga do załącznika nr 5 „W załączniku nr 5, w części działania ochronne dotyczącej 91E0 Łęgów topolowych, wierzbowych,	Nadleśnictwo Lubaczów, zn. spr.: ZP 732-3/2014 z dnia	Uwaga została uwzględniona. Niewątpliwie przy znacznej ingerencji bobrów w strukturę siedliska, prace odnowieniowe mogą znacząco przyspieszyć uzyskanie stanu FV. Jednocześnie należy zaznaczyć, że uszeregowanie zagrożeń	Sformułowanie: <i>pozostawienie bez użytkowania</i> zmieniono na:

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	olszowych jesionowych proponowane działania, w związku z błędną diagnozą głównych zagrożeń (uwagi zawarte w pkt 1), są sprzeczne, a proponowane działania w ogóle nie odnoszą się do głównych zagrożeń. Wyłączenie tych siedlisk z gospodarki leśnej z całą pewnością nie zapewni utrzymania ich arealu i struktury, natomiast z naddatkiem zostanie zrealizowany postulat zwiększenia masy drewna martwego. W naszej opinii właśnie umiejętne gospodarka leśna może zapewnić utrzymanie arealu i struktury tych siedlisk.”	28.02.2014	opisanych w załączniku nr 3 nie odzwierciedla stopnia ich ważności – są ułożone wg kodów przypisanych do poszczególnych zagrożeń, a więc umieszczenie szkód od bobrów na przedostatnim miejscu nie oznacza, że jest to zagrożenia mało istotne.	<i>wyłączenie z pozyskania drewna w ramach trzebieży późnych i cięć rębnych</i>
19.	<p>Uwaga do załącznika nr 5</p> <p>Wniosek: w załączniku nr 5 w części działania ochronne dotyczące mopka i nocka dużego wnioskuje się o zmianę treści akapitu dotyczącego konturu nr 4 - najbliższe sąsiedztwo schronów na terenach leśnych.</p> <p>Uzasadnienie: „W działaniach ochronnych w odniesieniu do tego konturu mówi się o zadrzewieniach bezpośrednio otaczających schrony, ale analiza konturów z załącznika nr 8 zlokalizowanych na gruntach PGL LP w okolicach Wielkiego Działu, Hrebcianki, Starego Brusna i Dziewięcierza wskazuje, że kontury te obejmują obszary lasów o wielkości kilkudziesięciu hektarów każdy np. kontur Stare Brusno ok. 40 ha, kontur Dziewięcierz ok. 30 ha. Wprowadzenie na obszarze konturu zapisu o konieczności utrzymania pełnego zwarcia koron oraz niedopuszczania do nadmiernego rozrzedzenia tj. do powstania luk większych od 1 ara uniemożliwia prowadzenie w obrębie konturów cięć rębnych, odnawiania i przebudowy znajdujących się tam drzewostanów. Należy zwrócić również uwagę, że w obrysie konturu 4 na terenach leśnych przeważają jednowiekowe i</p>	Nadleśnictwo Lubaczów, zn. spr.: ZP 732-3/2014 z dnia 28.02.2014	Uwaga została uwzględniona – zasięg konturów ograniczono do bezpośredniego sąsiedztwa bunkrów (koło o promieniu 50 m). Zmieniono również zapis odnoszący się do możliwości prowadzenia tam cięć. Literaturę odnoszącą się do tego zagadnienia podano w pkt. 9.	<p>1. Zmiana załącznika nr 8 do zarządzenia – zmiana zasięgu konturu nr 4.</p> <p>2. Zapis: <i>W obrębie zadrzewień otaczających schrony należy dążyć do utrzymania pełnej zwartości koron drzew. W przypadku konieczności usunięcia drzew nie należy dopuścić do nadmiernego rozrzedzenia koron drzew prowadzących do powstania luk większych niż 10 metrów (1 ar).</i> zmieniono na: <i>W obrębie wyznaczonych stref należy dążyć do utrzymania pełnej</i></p>

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	<p>jednopiętrowe drzewostany sosnowe, które to zgodnie z kolejnym działaniem dla tego przedmiotu ochrony należy przebudować w kierunku drzewostanów liściastych o zróżnicowanej strukturze. Sformułowane zadania ochronne w zakresie konieczności "utrzymywania pełnej zwartości koron drzew" nie znajdują również uzasadnienia w charakterystykach obu gatunków nietoperzy zawartych w "Poradnikach ochrony siedlisk i gatunków" dostępnych na stronie GDOŚ. W odniesieniu do mopka jako potencjalne zagrożenie w lasach wymienia się usuwanie obumierających drzew, natomiast w części dotyczącej propozycji działań ochronnych mówi się o dążeniu do ograniczenia lub zaniechania chemicznego zwalczania owadów oraz pozostawieniu w drzewostanach części obumierających i dziuplastych drzew, zwłaszcza z odstającą korą. W przypadku nocka dużego w Poradniku gospodarka leśna nie jest wymieniana w ogóle wśród zagrożeń, a wśród propozycji działań ochronnych mówi się tylko o zaniechaniu chemicznego zwalczania owadów. Co ciekawe w przypadku zgrupowań bunkrów zlokalizowanych na obszarach pól kontur nr 4 zaznaczono jako bezpośrednie otoczenie poszczególnych bunkrów i nie planuje się przy nich np. wprowadzania ciągów zadrzewień, co pewnie byłoby pożądane.</p> <p>W związku z powyższym Nadleśnictwo wnioskuję o ponowne sformułowanie zapisów odnoszących się do konturu nr 4 np. określenia stref wyłączonych z gospodarki leśnej jako bezpośredniego otoczenia bunkrów o szerokości 15 m oraz planowanie w obrębie konturu 4 rębni złożonych o średnim i długim okresie odnowienia. Należy wziąć również pod uwagę, że drzewostany sosnowe w obrębie konturów są bardzo często uszkodzone przez huragany, okiści, oblodzenia. Taka sytuacja miała np. miejsce w 2009 i w 2013 r.</p>			<p><i>zwartości koron drzew. W przypadku konieczności usunięcia drzew nie należy dopuścić do nadmiernego rozrzedzenia koron drzew (prowadzących do powstania luk większych niż 5 arów). Cięcia na większych powierzchniach powinny być skonsultowane z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000.</i></p> <p><i>W razie konieczności przeprowadzenia cięć w rejonie zimowisk nie należy dopuścić do izolacji schronów i otaczających je zadrzewień od sąsiadujących terenów leśnych i pozostawić szpaler drzew o szerokości minimum 10 metrów.</i></p>

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	Zjawiskom takim zapisy sformułowane w projekcie nie zapobiegą”.			
20.	Uwaga do załącznika nr 5 „W załączniku nr 5 w Działaniu ochronnym dla wilka dotyczącym zabezpieczenia bazy pokarmowej drapieżników wnioskuję o zmianę zapisu „ <i>pozyskanie myśliwskie powinno być prowadzone w powiązaniu ze stanem sanitarnym siedlisk leśnych</i> ” na „ <i>pozyskanie myśliwskie powinno być prowadzone w powiązaniu z poziomem szkód w uprawach i młodnikach wyrządzanych przez zwierzynę płową</i> ”. Natomiast dzika należy potraktować jako sprzymierzeńca leśników w prowadzeniu gospodarki leśnej.”	Nadleśnictwo Narol, zn. spr.: ZO-732-5/2014 z dnia 04.03.2014	Odpowiedzi udzielono w pkt. 11	Zmiana zapisów uwidoczniła w pkt. 11.
21.	Uwaga do załącznika nr 5 „W załączniku nr 5 Działania ochronne w kolumnie 4 dla <i>Żyznych buczyn 9130</i> uzupełnić zapis "pozostawienie bez użytkowania trudno dostępnych stoków i dolin potoków wraz z obszarami źródłiskowymi o sformułowanie "określonych w Planie Urządzenia Lasu". Obecny zapis nie pozwala precyzyjnie wyznaczyć obszarów: "trudno dostępne", "doliny potoku", "obszary źródłiskowe" oraz nie pozwala na ich jednoznaczną lokalizację w terenie. W praktyce oznaczałoby to wyłączenie z użytkowania rębego pasa drzewostanu równego 1 wysokości drzewa po ok. 50% po obu stronach parowu, jaru, wąwozu.”	Nadleśnictwo Narol, zn. spr.: ZO-732-5/2014 z dnia 04.03.2014	Odpowiedzi udzielono w pkt. 7	Zmiana zapisów uwidoczniła w pkt. 7.
22.	Uwaga do załącznika nr 4 „W załączniku nr 4 w części działania <i>Analiza zagrożeń</i> oraz nr 5 <i>Działania ochronne</i> dotyczące mopka i nocka dużego wnioskuję o zmianę zapisu dotyczącego konturu nr 4, tj. bezpośrednio otoczenie	Nadleśnictwo Narol, zn. spr.: ZO-732-5/2014 z dnia 04.03.2014	Odpowiedzi udzielono w pkt. 19	Zmiana zapisów uwidoczniła w pkt. 19.

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	<p>bunkrów. W działaniach ochronnych w odniesieniu do konturu nr 4 mówi się o zadrzewieniach bezpośrednio otaczających schrony w stanie umożliwiającym swobodny dolet nietoperzy do schronów. Analiza map wskazuje, że grunty wokół bunkrów obejmują obszary lasów w okolicach Wielkiego Działu (ok. 120 ha) i Hrebcianki (ok. 30 ha). Wprowadzenie zapisów o konieczności utrzymania pełnego zwarcia koron oraz niedopuszczenia do nadmiernego rozrzedzenia, tj. do powstania luk większych od 1 ara uniemożliwia prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej (cięć rębnych i odnowienia). W związku z powyższym wnioskuję o ponowne zweryfikowanie zapisów odnoszących się do konturu nr 4, tj. pozostawienia stref wyłączonych z prowadzenia racjonalnej gospodarki leśnej wokół bunkrów o szerokości 15 m oraz zaplanowanie rębni złożonych o średnim i długim okresie odnowienia.”</p>			
23.	<p>Uwaga do załącznika nr 3</p> <p>„W przypadku wilka wnioskuję o zmianę opisu zagrożenia <i>D01.02 Drogi i autostrady</i> poprzez wskazanie, że zagrożenie to nie dotyczy dróg leśnych zgodnie z metodyką monitoringu GLOŚ. Ruch pojazdów po drogach PGL LP jest tak mało intensywny, że nie wpływa na warunki bytowania dużych drapieżników (wilka, rysia), a jest niezbędny do prowadzenia racjonalnej gospodarki leśnej. Drogi leśne budowane są zgodnie z <i>Ekspertyzą optymalizacji i rozwoju infrastruktury drogowej</i>, co przekłada się na zmniejszenie penetracji pozostałych terenów leśnych przez osoby postronne oraz komasację ruchu do wybudowanych dróg, omijając istniejące dukty i drogi gruntowe.”</p>	<p>Nadleśnictwo Narol, zn. spr.: ZO-732-5/2014 z dnia 04.03.2014</p>	<p>Odpowiedzi udzielono w pkt. 4</p>	<p>Zmiana zapisów uwidoczniona w pkt. 4.</p>

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
24.	Uwaga do załącznika nr 6. Wnioski do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa: Proponujemy, aby zmienić zapis na następujący: "Podczas aktualizacji uwzględnić obszar Natura 2000 Horyniec (zgodnie z zapisem art. 39, ust. 3, pkt.2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym). Proponuje się wykreślić zapisy dotyczące dróg, ponieważ: w planie województwa nie planuje się dróg, tylko przyjmuje się istniejące drogi i te planowane, które w procesie projektowania mają przynajmniej wydane decyzje o uwarunkowaniach środowiskowych. Planowanie dróg jest wyłączone z ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym i odbywa się zgodnie z obowiązującą tzw. "spec ustawą drogową".	Podkarpackie Biuro Planowania Przestrzennego, e-mail z dnia 3 marca 2014 roku	Uwaga została uwzględniona – zapisy dotyczące Planu Zagospodarowania Przestrzennego Podkarpackiego zostały z dokumentu usunięte, gdyż te które pozostały po uwzględnieniu zgłoszonej uwagi, w ocenie tut. organu nie są niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000	Usunięcie wskazań do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa
25.	Uwaga do załącznika nr 3 – zapytanie dotyczące zagrożenia o kodzie G01.04 dla siedliska 8310 Czy jaskinie teraz nie są penetrowane?	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, e-mail z dnia 10 marca 2014 roku	Odpowiedź: sporadycznie.	Zapisy pozostają bez zmian.
26.	Uwaga do załącznika nr 4 – cel sformułowany dla siedlisk 9130, 9170 i 91E0 jest mało mierzalny i mało weryfikowalny jest określenie jego osiągnięcia.	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, e-mail z dnia 10 marca 2014 roku	Uwaga została uwzględniona – cele doprecyzowano w oparciu o wyniki przeprowadzonych prac terenowych. Uzyskane wartości: - dla siedliska 9130: martwe drewno – łączne zasoby: średnio 9,3 m ³ /ha; martwe drewno grubowymiarowe – 3 szt/ha; - dla siedliska 9170: martwe drewno – łączne zasoby: średnio 10,62 m ³ /ha; martwe drewno grubowymiarowe – 5 szt/ha; - dla siedliska 91E0: martwe drewno – łączne zasoby: średnio 15,94 m ³ /ha. Są to średnie wartości wskaźników uzyskane na założonych transektach.	W celach działań ochronnych dla wskazanych siedlisk ujęto stwierdzone wartości martwego drewna i drewna grubowymiarowego.

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
			Wartość parametru „martwe drewno grubowymiarowe” dla siedliska 91E0 doprecyzowano w oparciu o obowiązującą metodykę GIOŚ.	
27.	Uwaga do załącznika nr 5 – należy usunąć ARiMR jako podmiot odpowiedzialny za realizację działań ochronnych oraz zweryfikować zapisy odnoszące się do prywatnych właścicieli (w przypadku ujęcia prywatnych właścicieli konieczne jest porozumienie z RDOŚ)	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, e-mail z dnia 10 marca 2014 roku	Uwagę uwzględniono.	Z kolumny „Podmiot odpowiedzialny za wykonanie” usunięto ARiMR, oraz zmieniono zapisy dotyczące właścicieli gruntów
28.	Uwaga do załącznika nr 5 – polecenie wykreślenia zapisu „lub zainteresowane podmioty”.	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, e-mail z dnia 10 marca 2014 roku	Uwagę uwzględniono.	Zapis: „RDOŚ w Rzeszowie lub zainteresowane podmioty”, zastąpiono zapisem: „RDOŚ w Rzeszowie”
29.	Uwagi do załącznika nr 5 oraz do uzasadnienia – zgłoszenie wątpliwości co do zasadności zmiany statusu siedlisk 6510 i 8310. Propozycja przeprowadzenia badań uzupełniających	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, e-mail z dnia 10 marca 2014 roku	W ocenie tut. organu obszar nie ma znaczenia dla ochrony tych siedlisk, a wykonane badania są wystarczające do uzasadnienia takiego wniosku. Po ustanowieniu planu, odpowiedni wniosek zostanie skierowany do GDOŚ.	Zapisy pozostają bez zmian.
30.	Uwaga do uzasadnienia – brak odniesienia do potrzeby sporządzenia planu ochrony dla obszaru.	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, e-mail z dnia 10 marca 2014 roku	Uwaga została uwzględniona	W uzasadnieniu umieszczono informację o braku konieczności sporządzenia planu ochrony dla obszaru Natura 2000.
31.	Uwaga do uzasadnienia – wskazanie, że stan siedliska 6510 wskazany w dokumentacji pzo jest inny niż w uzasadnieniu.	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, e-	Zapisy w dokumentacji i uzasadnieniu są w pełni zgodne.	Zapisy pozostają bez zmian.

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
		mail z dnia 10 marca 2014 roku		
32.	Pytanie do uzasadnienia – czy analizowano plany zagospodarowania przestrzennego województwa podkarpackiego, szereg wskazań do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Horyniec-Zdrój, Miasta i Gminy Narol, Gminy Lubaczów, Miasta i Gminy Cieszanów?	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, e-mail z dnia 10 marca 2014 roku	Zapisy zostały przeanalizowane.	Zapisy pozostają bez zmian.

12. Literatura

Ciechanowski M. 2012: 1318 Nocek łydkowłosa *Myotis dasycneme* (Boye, 1825). W: Monitoring gatunków i siedlisk przyrodniczych ze szczególnym uwzględnieniem specjalnych obszarów ochrony siedlisk Natura 2000. Metodyka monitoringu. GIOŚ, Warszawa. Pp: 667-670.

Głowaciński Z. 1992 (red.). Polska czerwona księga zwierząt. PWRiL, Warszawa.

Gottfried I. (koordynator), 2012: mopek *Barbastella barbastellus* (1308). W: Monitoring gatunków i siedlisk przyrodniczych ze szczególnym uwzględnieniem specjalnych obszarów ochrony siedlisk Natura 2000. Wyniki monitoringu.

Gottfried I. 2012: 1308 Mopek. *Barbastella barbastellus* (Schreber, 1774). W: Monitoring gatunków zwierząt. Metodyka monitoringu nietoperzy w schronieniach zimowych. Tom 3. Pp: 602-631.

IUCN Red List of Threatened Species. Version 2010.4. www.iucnredlist.org

Lesiński G., Kowalski M., 2004: *Barbastella barbastellus* (Schreber, 1774) Mopek 1308. W: Adamski, P., Bartel, R., Bereszyński, A., Kepel, A., Witkowski, Z., (red.). Gatunki zwierząt (z wyjątkiem ptaków). Poradnik ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 - podręcznik metodyczny. Ministerstwo Ochrony Środowiska, Warszawa. T 6. Pp: 381-385.

Mitchell-Jones, A. J., Bihari, Z., Masing, M. & Rodrigues, L. (2007): Protecting and managing underground sites for bats. EUROBATS Publication Series No. 2 (English version). UNEP/EUROBATS Secretariat, Bonn, Germany

http://www.eurobats.org/publications/publication%20series/pubseries_no2_english_3rd_edition.pdf

Witkowski, Z., (red.). Gatunki zwierząt (z wyjątkiem ptaków). Poradnik ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 - podręcznik metodyczny. Ministerstwo Ochrony Środowiska, Warszawa. T 6. Pp: 357-363.

**INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

OSRODOWISKO
POLSKA
OCENA
ŚRODOWISKA

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W LUBLINIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

